י"ח בכסלו תשמ"א, 26.11.80 מיספר 2256 76 עמודים המחיר: 9 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

הפרשה החדשה ב"עבודה"

אלקנה גלי

מה עשה האיש של פרס בפאריס ערב הפירסום

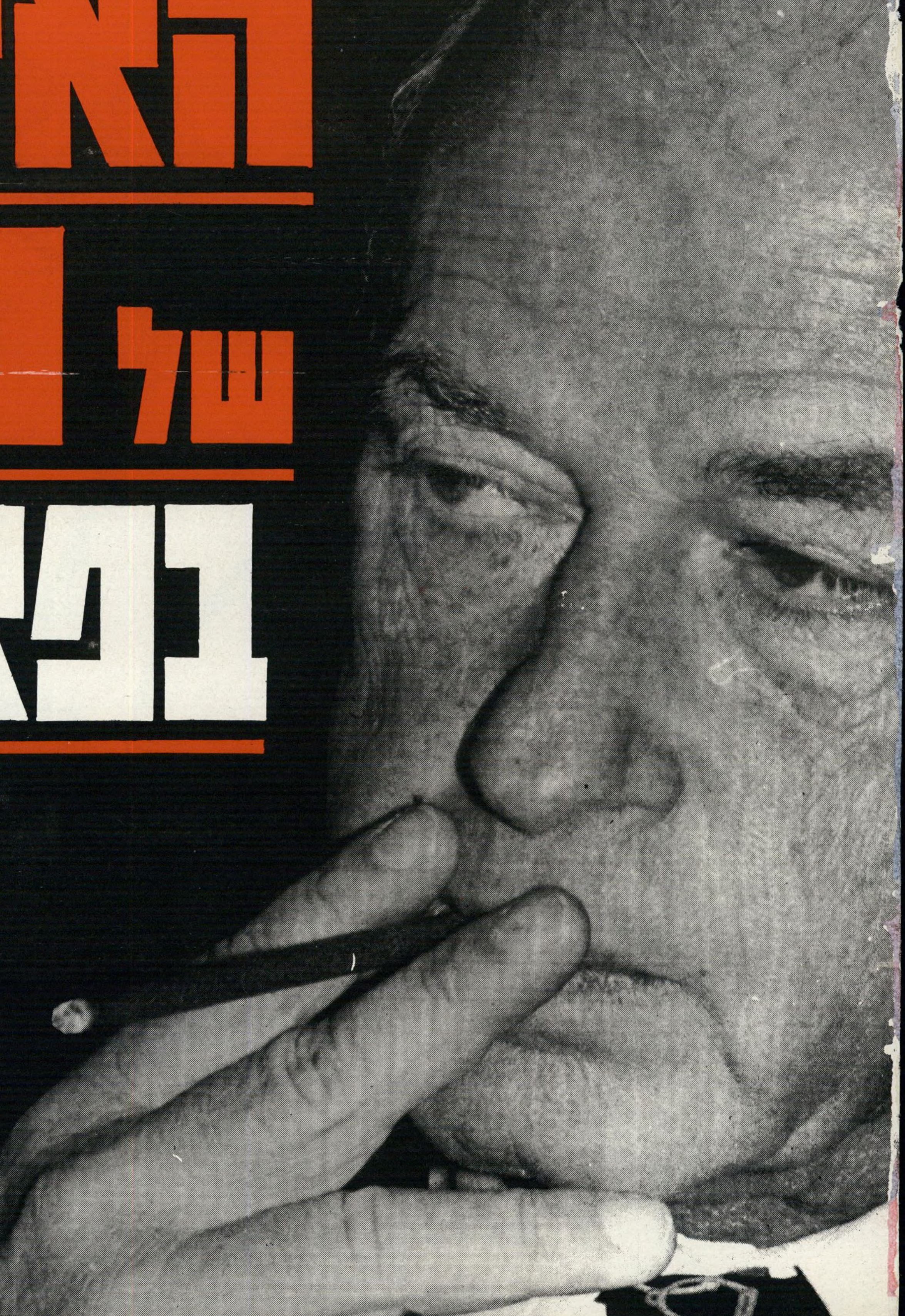

יצחק רבין

JORDACHE®

להשיג: **בתל אביב:** ״סופר ג׳ינס״, יהודה המכבי 57 טל׳: 456351; חנויות ״מצקין״, ״ג׳ינס סנטר״, דיזינגוף 66; ״בוב 2״ דיזינגוף 185; ״מיי ג׳ינס״ בן-יהודה 14; ״ווסט ג׳ינס״ בן-יהודה 1; ״בוטיק 109״ איבן גבירול 109. **יפו:** ״מזן״, שד׳ ירושלים 48. **בת-ים:** ״זה מה שיש״, רוטשילד 27. **רחובות:** ״סופר ג׳ינס״, הרצל 181. **רמת גן:** ״סופר ג׳ינס״, ד״ר כהן 2, (פינת ביאליק 66); **גבעתיים:** ״טוף ג׳ינס״, ויצמן 23. **אשדוד:** ״רוקי״. **פתח תקווה:** ״שאולי״ חיים עוזר 10. **רמת השרון:** ״אפרלי״ סוקולוב 52, ״לי״ סוקולוב 64. **הרצליה:** ״לי״ סוקולוב 47. **חולון:** ״אפנת דבש״, סוקולוב 66; ״ארי לונדון״, סוקולוב 19. **נתניה:** ״בלו ג׳ינס״, דיזנגוף פינת הרצל ״אדם וחווה״, הרצל 29. **ירושלים:** ״מצקין״, ״ספורט רחביה״ קק״ל 29; ״ספורט אולימפיה״, כיכר הדוידקה; ״מחסן הג׳ינס״, שץ 8; ״סקופ״ שמאי 8; ״חסידי״ יפו 65. **באר שבע:** ״ג׳ינס סנטר״״, החלוץ 81. **קרית מלאכי:** ״רוקי״. **חיפה:** ״מצקין״, ״בית הג׳ינס״ הרצל 20; ״אור הג׳ינס״, הרצל 7; ״הג׳ינס״ שד׳ הנשיא 124. **קרית ביאליק:** ״ג׳ינס לי״ **אילת:** ״אתא״.

ובחנויות נוספות בכל הארץ

היבואנים והמפיצים: אחים נקש

פרסום רם / אורי

ג'ורדאש ג'ינס
הצלחה דוהרת
בארצות הברית

בלי משוא פנים

„העולם הזה”, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. ת.ד. 136 • מען מברקים: „עולמפרס” • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי נאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו״ל: „העולם הזה” בע״מ • מודפס ב„הדפוס החדש” בע״מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד” בע״מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי” בע״מ.

קורא יקר •

מומחים לתיקשורת ציינו לא פעם, כי העולם הזה נבדל מכל עיתון אחר בכך שהוא מקדיש תשומת־לב רבה לעבר. ב־עודו מדווח על ההווה, ומשתדל לנתח את סיכויי העתיד, הוא מזכיר לעיתים תכו־פות את העבר, ולא רק במדורו הקבוע, זה היה העולם הזה שהיה לפני 25 שנה.

אנו עושים זאת בהכרה מלאה, מתוך האמונה כי אי־אפשר להבין נכונה את ההווה, ולא כל שכן את העתיד, בלי לזכור את העבר. האם אפשר להאמין לשימעון פרס? מה הם סיכויי ההצלחה של ממשלה בראשות יצחק רבין? איך להעריך את מעשיו ומחדליו של מנחם בגין? כל השאלות האלה מחייבות תשו־בות הניזונות מנסיון העבר.

מי ששוכח את העבר, נגזר עליו לחזור על שגיאותיו בלי הרף. לגביו אין ההיס־טוריה אלא „דבר ארור אחד אחרי השני,” כאימרת ההיסטוריון הבריטי. אין הוא מסוגל לגבש לעצמו תמונה אמיתית, להסיק מסקנות הגיוניות.

יתכן שזהו אחד ההבדלים בין אדם אינטליגנטי ובין אחד שאינו כזה.

ראיון ברחוב רוזנבאום

לפני כמה ימים הודיע השגריר האמ־ריקאי בקאהיר, רוי אתרטון, כי הנשיא אנוור אל־סאדאת מתח סופית קו על ממשלת בגין. הוא התייאש מכל אפ־שרות להגיע עימה להסכם על האוטונומיה, והחליט להמתין עד לבחירות בישראל.

קוראי העולם הזה לא היו זקוקים לדיווח זה של אתרטון. הם קראו זאת בשבו־עון זה, לפני שלושה שבועות, במיסגרת הדיווח שלי על שיחותי עם אישים מצ־ריים בעת ביקור הנשיא יצחק נבון ב־קאהיר (העולם הזה 2253).

הנשיא אל־סאדאת יכול היה להגיע מזמן למסקנה זו, אילו קרא ראיון שהע־ניק מנחם בגין לפני 25 שנים בדיוק להעולם הזה. זה היה בנובמבר 1955, שנה לפני מיבצע־סיני.

מר בגין קיבל אותי אז בדירתו, ברחוב רוזנבאום בתל־אביב, וענה לעשר שאלות שהצגתי לו (ולכמה מנהיגים אחרים). הצעתו העיקרית: יש לכבוש את רצועת־עזה ולהחזיק בה לצמיתות (העולם הזה 946, 1 בדצמבר 1955).

בגין הפתיע את העולם כאשר חתם על חוזה־השלום עם מצריים, שהחזיר ל־מצרים את כל חצי־האי סיני. לא היתה בכך אפתעה למי שמכיר את בגין, כי מעולם לא טען מנהיג־חרות כי סיני היא חלק מארץ־ישראל.

כבר באותו ראיון, לפני 25 שנים, היתה כלולה התשובה לשאלות של היום. האיש שאמר אז מה שאמר, לא יכול היה כלל להעלות על הדעת שבעזה (ובגדה המע־רבית על אחת כמה וכמה) תקום אי־פעם ישות פלסטינית כלשהי.

הנה כמה מתשובותיו של בגין:

(לשאלה אם הוא בעד מילחמה במצ־ריים, ומה ההבדל בין „מילחמה מונעת” ובין „מיבצעי הגשמה”, כפי שהציע אז):

המלצותי, בשטח המדיני־צבאי, אינן חדשות. השמעתי אותן לפני שנים, גם מעל עמודי העולם הזה. ביצוען אז היה הרבה יותר קל מהגשמתן היום. בעוד חודשים מיספר, ובוודאי בעוד שנים מיס־פר, יהיה הרבה יותר קשה לפרוץ ממבוי הדמים, מכפי שהדבר ניתן להיעשות היום.

עצתי לאומה: לסלק את הפולש המצרי מאדמת ארץ־ישראל.

האם מיבצע זה הינו אפשרי מן הבחי־נה הצבאית?

כדי להשיב לשאלה זו, אמסור את רשות־הדיבור לאחד מדובריו של צבא־ישראל. אחרי פעולת־„התגמול” בחאן־יו־ניס הודיעה סוכנות רויטרס, כי דובר צבא ישראלי מסר לה את ההערכה הבאה:

„יכולנו, עד אור הבוקר, לכבוש את כל רצועת עזה.”

הדובר של צבאנו לא גילה, מה היה הכוח, שפעל נגד תחנת־המישטרה בחאן־יונים. במקומו לא אוכל לעשות זאת. אבל יכולני לומר, מתוך ידיעה, ולא מתוך השערה גרידא, כי היה זה, באופן יחסי, כוח קטן. ואם כוח זה היה מסוגל, בלתי־מה שהיתה נמשכת מיספר שעות נוספות (מחצות עד אור הבוקר) לשחרר את כל הרצועה הכבושה, פירוש הדבר, שהמיבצע הינו, מבחינה צבאית, אפשרי לחלוטין.

בתנאים מדיניים וצבאיים מיוחדים, (כגון, ניתוק התחבורה בין מצריים ובין עזה על־ידי הבריטים בימי פארוק, או ריב נגיב־נאצר, או שימוש בגורם האפתעה, כמו בליל חאן־יוניס, ועוד) אפשר היה לחסל את בסיס התוקפנות המסוכן הזה, אולי אף בלי אבידות, או עם אבידות מעטות, ובוודא בפחות אבידות, מאלו הקשורות בפשיטות התוקפניות מאותו בסיס ובפשיטות התגמול הנגדיות שלנו.

הריני מניח, כי כל איש שיחי, השו־מע את העצה האיסטרטגית הזאת, שאלה אחת מרחפת על שפתותיו: ומה על 200 אלף ה„פליטים”?

חובה עלי להשיב לשאלה אילמת זו. והנה תשובתי:

אין ברצועת עזה 200 אלף בורחים ער־ביים, כפי שאין 900 אלף בורחים באזו־רים אחרים, אם של ארץ־ישראל ואם של ארצות אחרות. הערבים מסמיכים את ה־אומדנים האלה על מיספר המנות הניתן ל„פליטים” על־ידי סוכנות או״ם. זוהי אסמכתא דמיונית.

זכורני, כי אפילו בבית הסוהר הסובייטי, אשר מתענוגותיו נהניתי בימים עברו, היינו מקבלים מיספר־מנות גדול יותר ממיספר האסירים בתא. בוודאי, לא אגלה לך סוד, אדוני העורך, אם אומר, כי המשטר בבית־הסוהר הסובייטי הוא קפ־דני למדי, ובאשר ל„מנות” אולי אין קפדני ממנו, ובכל זאת, ידעו האסירים איך שהוא ל„הסתדר” אפילו עם מחלקי המנות של הנ.ק.וו.ד.

הבורחים הערביים אינם אסירים. ומחל־קי המנות שלהם אינם סוהרים סובייטים, אלא שליחי או״ם. אפשר, איפוא, לתאר מהו היחס, או חוסר היחס, בין מיספר המנות לבין מיספר הפיות במח־נותיהם. מפי איש, הקרוב לחוגי הממ־שלה, שמעתי, כי על פי האומדן נמצאים ברצועת עזה לא יותר, ואולי אף פחות, מ־80 אלף בורחים*.

ועתה הרשה נא לי לעמוד על המונח „מילחמה מונעת”. אומר מייד: הריני שולל את המונח הזה תכלית השלילה. ולא בגלל מה שאפשר אולי לכנות „טר־מינו־פוביה”, אלא משום שמונחים מסו־לפים מעקמים עובדות פשוטות.

מילחמה מונעת תיתכן רק בין מדי־נות, שביניהן קיים שלום. אין שלום בינינו ובין אויבינו, הטוענים בגלוי, כי ביניהם ובין ישראל קיים מצב מילחמה. אם במצב מילחמה, המתבטא גם בשפיכות דמים מתמדת, יוצא הצד המותקף למיב־צע צבאי (לא של תגמול, לא של „פגע והיסוג”, אלא של „קום שחרר והישאר”) אין זו לא „מילחמה מונעת” ולא „מיל־חמה יזומה”. אלא מיבצע, שתכליתו המע־שית היא לשים קץ למילחמה המוכרזת, הקיימת והמשתוללת, ומשמעותו המוסרית היא התגוננות. אלו הן אבחנות מדיניות ומוסריות חשובות מאוד, וצר לי על שעי־תונים ושרים בישראל מסייעים, אם מתוך חוסר־התבוננות ואם מתוך עודף „אקטיביזם”, לתעמולת אויבינו ותומכיהם בחוץ־לארץ, בדברם על תוכניות למילחמה „מו־נעת” או „יזומה”, או על אפשרות של מילחמות מסוג זה.

„אדמת אבות כבושה”

מבחינה צבאית, ההבדל בין „מילחמה מונעת” ובין „מיבצעי הגשמה” (הנבדלים ממיבצעי „תגמול”) אף הוא מהותי מאוד. יכולנו עד עתה, ועודנו יכולים, לא להיגרר למילחמה בבת אחת בכל החזי־תות, אשר תבוא עלינו — אם עד אז לא נפעל — ביוזמת אויבינו ביום שאינו רחוק עוד, בו כוחם הצבאי יעלה על כוחנו. אילו המלצתי על מה שקרוי „מיל־חמה מונעת”, הייתי צריך להציע לשלוח את צבאנו לכל שלושת הכיוונים בעת ובעונה אחת.

אין ספק בלבי, כי מבחינה מוסרית היה הדבר מוצדק לחלוטין, כי המדובר הוא לא בכיבוש „אדמות זרים” (בניגוד לדברי חילול־השם וההיסטוריה של ראש־הממשלה ושר־הביטחון * אלא בשיחרור אדמת־אבות כבושה וגזולה. אבל בעמוד האומה בפני אויבים רבים ובפני סכנות, המאיימות על עצם קיומה, עליה לדעת לכלכל את מעשיה מן הבחינה האיסטרא־טגית. פיזור יזום של כוחותינו בשלוש חזיתות יבשתיות הוא מסוכן ביותר, כפי שמסוכן יהיה גם הפיזור הכפוי, ביום בו אויבינו יתקיפונו בכל החזיתות. „מיבצע הגשמה” בדרום פירושו, לדעתי, חיסול חזית ולא רק חיסול בסיס. ומאחר שהחמו־רה בסכנות הצפוייה לנו, בגלל הסיבות הידועות לכל, היא ממצריים, יש, קודם כל, לחסל את החזית המצרית. לשם כך דרוש לנו מערך אופנסיבי (בייתר דיוק: אופנסיבי־דפנסיבי) בדרום, ומערך דפנסיבי (בייתר דיוק: דפנסיבי־אופנסיבי) בחזיתות האחרות. מבחינה זו, השיקול האיסטסטרא־טגי צריך לקבוע, ולא השיקול הטקטי, ואף לא השיקול „התגמולי”.

(על השאלה אם הוא מוכן להצטרף ל„קואליציה לאומית” של כל המיפלגות, מלבד מק״י):

אני רואה, אדוני העורך, כי התשובה לשתי שאלותיך הראשונות נעשתה ארוכה כרצועת־עזה.

אם יוצע לתנועת־החרות להצטרף לממ־שלה, הריני רשאי להניח, כי מוסדותיה הנבחרים והמוסמכים של התנועה ידונו בהצעה כזו לאור עקרונותיה ולאור מצבה של האומה בשעה שבה ההצעה תובא לפניהם.

ירשה נא לי להוסיף הערה בשולי ה־שאלה:

בדרך כלל דרושה לאומה חופשית או־פוזיציה, לא פחות מכפי שדרושה לה ממשלה. ואם מפא״י היא השלטת בישראל, טבעי ובלתי־נמנע הוא שתנועת־החרות היא באופוזיציה. באחד הימים יהיה להיפך.

עד כאן דבריו של בגין לפני 25 שנים.

אולי אתה תמה על הסיגנון הידידותי, שבו התייחס מר בגין אל העולם הזה.

לא היה בכך כל תופעה חריגה. במשך כל השנים התייחס בגין אל העולם הזה ואל עורכיו בידידות אישית רבה, למרות התנגדותו הקיצונית לדיעותינו. הוא רחש תמיד אמון להגינותנו, והיה בטוח כי דבריו יופיעו בשבועון זה בצורה הוגנת.

גם בעניין זה לא השתנה בגין ב־25 השנים האחרונות.

ראש־האופוזיציה מנחם בגין (עם ובלי שפם)

„לסלק את הפולש המצרי”

---

* כאשר נכבשה הרצועה כעבור שנה, הסתבר כי אכן היו בה 200 אלף פלי־טים ויתר.

* דויד בן־גוריון.

את שוב מלאה?

נפיחות? עצירות?

תה ביקוניס לעיכול טבעי: נמס היחידי בישראל - עלים וטבליות.

מיוצר מצמחים.

תה בקוניס Bekunis

חזרה לעיכול טבעי

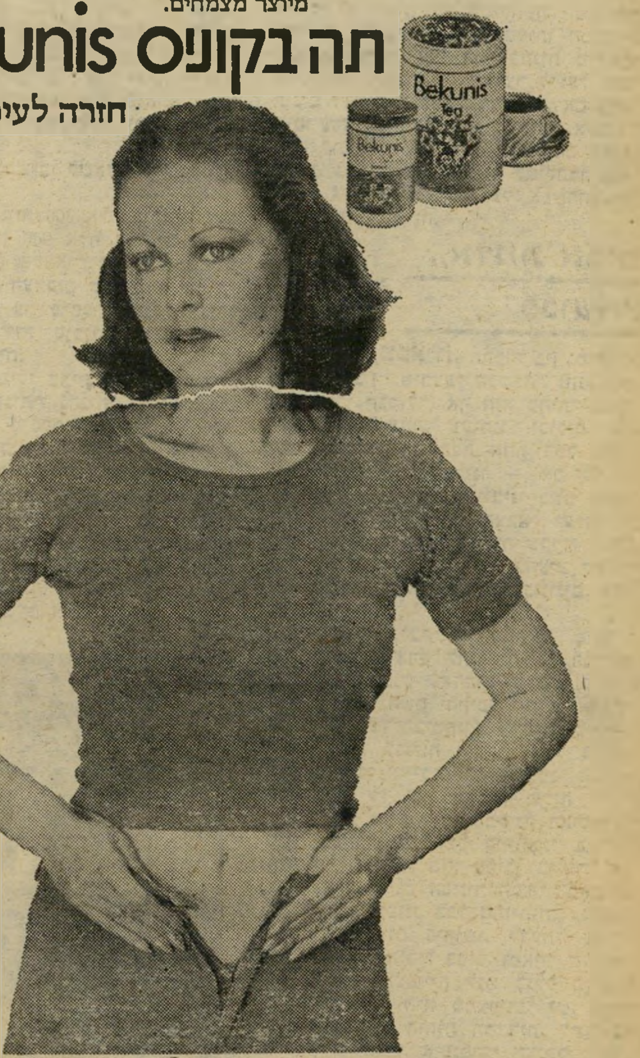

להשיג
בבתי המרקחת
בלבד

אישור משרד הבריאות
11146-929-002

עיין בעלון לצרכן המצורף לאריזה שאושר על־ידי משרד הבריאות.

מכתבים

חיי כלב - המשך

עוד תגובות של קוראים, בעיקבות הכתבה של ה־כלבה האני „העירייה מאיימת על חיי" („העו־לם הזה" 2253).

עד קריאת הכתבה לא עלה מעו־לם על דעתי, כי כאן ועכשיו מבצעים חיסול שיטתי ואכזרי של כלבים, שעדיין לא מצאו להם בעלים. האם אין בנמצא גוף המסו־גל לפקח על הנעשה בתחום זה ולברר מיהו זה שנותן הוראות לעובדי מחלקת־התברואה של העי־ריה להשמיד כלבים ברחובות עיר־נו.

חוה איגרא, תל־אביב

קריאת הכתבה עוררה אותי לס־פר לכם על חוויה אישית שאירעה לפני כשנתיים. כיום הנני תוש־בת שכונת עומר, באר־שבע, אליה עקרתי מתל־אביב לפני כשנתיים, אחרי שבתי, קרני, שהיתה אז בת עשר, לקתה בהלם בגלל התנהגו־תם הברברית של פקחי העיריה. הכלבה האני כינתה אותם, בצדק, „פועלי הכלבת".

בעלי ז"ל, אביה של קרני, נפל על הגנת המולדת במילחמת יום־הכיפורים. מותו השפיע קשה על הילדה, והפסיכולוג שאליו הופנ־תה יעץ לאמץ כלב. ואמנם אימצ־נו כלבה קטנה בשם ליידי, שהפ־כה מאז לחלק אינטגרלי של חיי המישפחה. בתי התאוששה לאט לאט מן ההלם, והיא והכלבה נק־שרו זו לזו, עד אותו יום מר ונמהר שבו פשטו על חצר ביתנו פקחי העיריה. בעזרת חבל על לולאה, כפי שמתואר בכתבה של האני, הם העלו בחכתם את ליידי הקטנה. המחאות והבכי לא הועילו, וכאשר הגענו למישרדי המחלקה הווטרי־נרית, נמסר לנו שליידי חוסל, חרף העובדה שהיו לה כל החיסונים והרשיונות הדרושים.

אני מקווה שהכתבה שלכם וכן מיכתבי זה, יצליחו לרכך את ליבותיהם של אותם אזרחים ה־מגלים אכזריות כלפי ידידינו ה־הולכים על ארבע. אולי יגרום הד־בר לשינוי בגישת הציבור והמוס־דות ביחס ליצורים האומללים ש־בקרבנו.

מרים ארנון, עומר, באר־שבע

קשה להאמין שבעיר כמו תל־אביב, שבה זורם כסף רב למוס־דות למיניהם, לתיאטראות ולגנים ציבוריים, ושאר אביזרים האמו־רים לקשט ולייפות את פני העיר, קיים מקום בשם „המאורה", שבו הורגים חיות מסכנות וחסרות־ישע.

מי האחראי על כל זה?

זה ממש לא מתקבל על הדעת, שבעיר המתיימרת להיות כל כך מסודרת, לא יהיה מקום הראוי לשמו, שנקרא צער בעלי־חיים. ב־עצמי הייתי שם, ברחוב סלמה 30, ביפו, והזדעזעתי למראה עיני — מקום עלוב, דחוס בכלבים חולים ופגועים.

הגעתי למקום עם חבר, שהביא לשם כלבה שהיתה שייכת לאמו. האם אושפזה והוא חשש שלא יו־כל לטפל בה בכוחות עצמו. הוא השאיר את הכלבה, אך כעבור שעה, אחרי התלבטויות, חזר ל־מקום וביקש אותה, כדי לקחתה עימו. האחראים סירבו להחזירה. כעבור יומיים נודע לנו שהכלבה מתה באורח מיסתורי...

מדוע אין רשות עירונית לוק־חת על עצמה את האחריות לשי־קומם של בעלי־חיים, כפי שהדבר נעשה בכל ארץ תרבותית?! ואיך יתכן שבארץ מתקדמת קמה קבו־צה של אנשים ונוטלת את החוק לידיה ומפזרת רעל על כל צעד ושעל, כדי להרוג חיות־בית שאינן מציקות לאיש?! לא נעים, אבל זה פשוט מזכיר את הנאצים...

?און זיסמן, תל־אביב

אתם ראויים לברכה, על שנתתם הזדמנות גם לכלב להתבטא מעל דפי העיתון. הזדעזעתי לקרוא, ש־אנשי העיריה ממיתים כלבים ו־חתולים בתאי־גזים ובסטריכנין. איך זה שעד היום לא קם מישהו, כדי למנוע את הזוועה?! גם שני חתולי־בית שהיו אצלי נפלו קור־בן לאותה הרעלה המונית. יש להפסיק את הרג החיות, פעם ו־לתמיד.

אביבה בר, תל־אביב

ז שמחנו לקרוא את כתבתה של האני שלנו.

האני בחיק מישפחת מלמד

„לא נעים, אבל זה מזכיר את..."

הגיע היום להסיר את המחסום מפיהם של כל הכלבים.

חנה'לה, אורי
ובתיה מלמד, תל־אביב

● מישפחת מלמד אימצה את האני. חנה'לה, אורי, בתיה והאני — ראה תצלום.

● ● ●

ארשת צדקנית ואצבע מאשימה

עוד שלומיאל הצטרף לאו־סף השלומיאלים של ה־פולקלור היהודי העשיר.

הפולקלור היהודי עשיר בגלריה שלמה של שלומיאלים, סימפטיים יותר או פחות. שר־האוצר יגאל הורביץ תורם לגלריה זו תרומה סגולית — את דמות השלומיאל החצוף.

לפני שנה תבע וקיבל את תפ־

(המשך בעמוד 6)

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

רשיון
נהיגה
2800 שקל
בי"ס לנהיגה
„גבע"
טל. 253230

"סלע"
רשיון 197
42 51 51
ללקוחות ללא הוצאת הכלים

מה יש לך נגד קשקשים?

פירידקס שמפו

פירידקס שמפו — יעיל נגד קשקשים וגרויי עור הנובעים מכך.
פירידקס שמפו הוא פיתוח מיוחד של מעבדות דר' פישר המתמחות בייצור תכשירים קוסמטים בידע רפואי.
פירידקס שמפו ריחני ונעים לשימוש.
פירידקס שמפו מחטא את עור הראש ומנקה את השיער משומן, לכלוך ומקשקשים.
פירידקס שמפו — דרשו אותו בבתי המרקחת ובפרפומריות המובחרות ותופתעו גם אתם מיעילותו.

PYRIDEX Antidandruff Shampoo

מוצר של ד"ר פישר.

כרסום חלניק | רפאל טיראן

תשבץ העולם הזה 2256

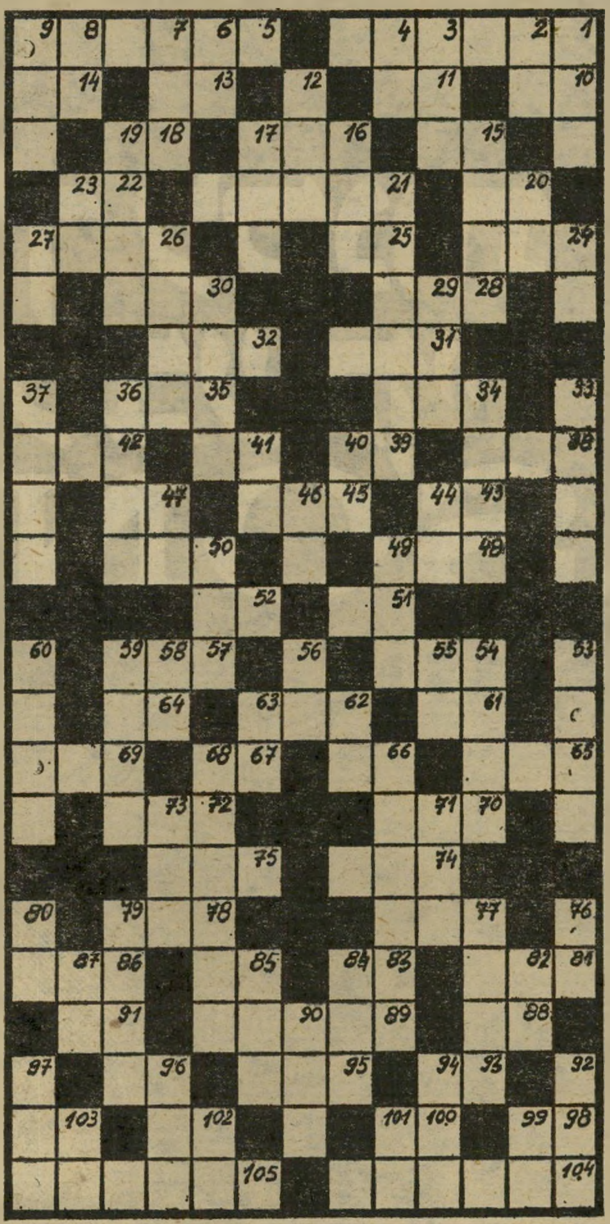

מאוזן:
1) מכת־אגרוף; 5) שאלה המוצגת פומבית ע״י אופוזיציה לשלטון; 10) מזל; 11) חלק, מנה; 13) אחד משחקני נבחרת הכדורסל שלנו (ש״פ); 14) מכסה לבנין; 15) הנע גלגליך! 16) מושל העמונים; 18) לתאורה חגיגית; 20) עם 20 מאונך — דיבר בלשון עלגים; 21) שיפור אחרון של אריגים בבית־אריגה; 22) שלל; 24) בלע; 25) בשבילך; 26) כינוי תלמודי לחכם ובקי בתורה; 28) עשב רע העולה בשדות; 30) היטיבה עם מרגלין של יהושע; 31) מספר (בגימטריה) — לגידים, לימות החמה ולמצוות אל־תעשה; 32) מהדק; 34) אדמת מלחה וביצות באסיה — או צבע של אדמות; 35) הסתייגות, נסיגה; 38) עיירה אוקראינית שהיתה מרכז חשוב של החסידות; 39) שם אחת הגבעות בירושלים; 41) דרך; 42) גדול פרשני המקרא והתלמוד (ר״ת); 43) מידה (ששית הסאה); 45) שני אחים ממציאים בארה״ב; 47) גנוסיה; 48) זריחה, זהר; 50) אם שבעה הבנים באגדה; 51) אלוהות; 52) שן חותכת; 54) שחקנית תיאטרון ישראלית (ש״מ); 57) הגיון, נימוק; 61) כבש מפוטם; 62) שמו של הפרלמנט הפולני; 64) שניים; 65) בית־יציקה איטלקי — בהשאלה — תחום מושב; 66) נמלט; 67) ידיד; 69) מדינאי רומי מן המאה ה־2 לפני הספירה שהתנגד להלניזציה ברומי; 70) קמצן; 72) כרכר, פזז; 74) מצוקה, צרה (ארמית); 75) אומן שמלאכתו לישה (קמח, טיט וכד׳); 77) צייר צרפתי (המאה ה־19); 78) מאוס; 81) זהב מובחר; 83) אוי; 85) מלת המעטה; 86) נחל אכזב; 88) הקול החוזר אלינו; 89) ריקוד קצבי דרום אמריקאי; 91) תו מוסיקלי; 93) עדין, צעיר; 95) תואר מקובל באנגליה ובאמריקה לאשה שאיננה נשואה; 96) אמן הבשול; 98) מערב; 100) בן המשפחה; 102) כפוף; 103) יראה; 104) מכשיר עזר רפואי לחולי־לב (2 מלים); 105) אשת אודיסיאוס, בהשאלה — אשה נאמנה.

מאונך:
1) אחד ממיני הדקלים בארצות טרופיות; 2) עמוד; 3) לא זמני; 4) בוא למטה! 6) כוח, יכולת; 7) אטום נושא מטען חשמלי; 8) סימון על בגד; 9) שלא מתוך כוונה מיוחדת; 12) האצה; 15) שמו הספרותי של השטן; 16) ריבית; 17) נלחם, נאבק; 19) שמו העברי של המונח המוסיקלי מז׳ור; 20) ראה 20 מאוזן; 21) „משקה נעורים" אשר שותיו זוכים לנעורי נצח; 23) מפרנס; 24) מצב צבירה של חומר (אחד מהשלושה); 26) מסימני הביורוקרטיה; 27) מטבע במזרח הרחוק; 29) תאווה, תשוקה; 30) ראש מלה שמובנה — לאחור, למפרע; 33) כוכב הלכת שחזר ונחקר לאחרונה והיה בחדשות (כתיב חסר); 34) אחיזה, זכות קניין על דבר־מה; 36) כמיהה, כסופים; 37) שחקן קולנוע בדימוס, שעבר הסבה מקצועית (ש״מ); 40) צורת פנייה לאדון; 41) המלה החוזרת ונשמעת ביותר בעת הסרטת סרטים (לועזית); 44) יורש לתא המשפחתי; 46) מכללה בארה״ב; 47) חכמת הנסתר (ר״ת); 49) כאב; 50) כתב בעור; 53) בירת רפובליקת לטביה; 54) ניקוי. טהור; 55) אדמה נישאה; 56) סופר ישראלי גדול (ש״פ); 58) נוכח בשעת מעשה; 59) מזבח; 60) צורה מוסיקלית שבה משמיעים קולות אחדים אותה מנגינה בהפרש זמן; 62) עש הבגדים; 63) טיפה (ישעיהו מ׳ ט״ו); 66) מצביא סורי־יווני שנלחם והובס בקרב נגד צבאו של יהודה המכבי; 68) עיטורי ציורים ופסיפס בסגנון ערבי; 71) שפה זרה — לא עברית; 73) עלה יפה, היה טוב; 76) מיכל לשמן; 77) פרי בראשית התפתחותו; 79) שמם הפרטי הזהה של שני מנהיגים לשעבר בארצות קומוניסטיות; 80) מכיוון; 82) משקה מארץ סין; 84) מחצית היממה; 85) צמח בר הגדל בנגב ובמדברותיו; 87) מספיק; 90) אפיקורס; 92) פאר, טרזנות, גנדרנות; 94) מחוש גופני קשה; 96) אריה; 97) מגרש עוטה צמחי בר רבים; 99) קול בעדר; 101) חומת מגן; 102) עצם בפה; 103) זכאי.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

קיד שר־האוצר, הופיע כמושיע, בעל מענה־לשון מהיר וסיסמות שחוקות שמלכתחילה עשו רושם. בשנה שכיהן הטביע את המדינה בגל של אינפלציה, שעלה על זה של ארליך כמעט כפליים. למרות זאת, בכל הזדמנות שבה הוא עומד בפני הציבור יש בפיו מענה לכל טענה. כושרו הרטורי נחשב בעיניו תחליף להישגים, בבחינת לא חשוב מה אני עושה — העיקר איך אני מציג זאת.

מר הורביץ חושב, כנראה, את עצמו לנכס אלקטוראלי של הליכוד, משום שאחרת קשה להבין את התנאים שהוא מציג להמשך שותפותה של רפ״י בליכוד והפזילה אל עבר הליכה נפרדת לבחירות.

איני יודע לאיזה שיעור חייבת האינפלציה להגיע, כדי שהאיש יעזוב את תפקידו — 20% לחודש או יותר? אני משוכנע שכאשר יעזוב, יעשה זאת בטריקת דלת, עם ארשת פנים צדקנית וזועמת ואצבע מאשימה כלפי הזולת.

חבל שהמתרחש בממשלת הליכוד נוגע לכל אחד ואחד מאיתנו. אחרת היתה זו פארסה משעשעת.

אלי שטייג, פתח־תיקווה

● ● ●

קולו של בלתי־מפלגתי

פנייתו של הקורא הלינגר, אל יו״ר ועדת הבחירות המרכזית.

לפני הבחירות האחרונות פניתי לוועדת הבחירות בתביעה לא להרשות להשתמש בנוסח „בלתי מפלגתיים" בפתקי־בוחרים, כפי שעשו מפלגות מסויימות. כאזרח בלתי־מפלגתי, הדוגל בבחירות אישיות, אני רואה בנוסח הזה הטעיית הבוחר.

בפעם האחרונה הודיעו לי, שמכיוון שפניתי מאוחר מדי, אין אפשרות לשנות את פתקי־הבוחרים. זאת הסיבה שאני פונה כעת, זמן סביר לפני הבחירות הבאות, ומבקש בכל תוקף למנוע נוסח העלול להטעות את האזרח.

אני נותן התראה זו די זמן מראש, ואם לא יפעלו לפיה אני מתכונן לפנות לבג״צ בנדון, כדי לבטל פתקים העלולים לבלבל את הציבור.

ה. רלף הלינגר, תל־אביב

● ● ●

„קבלו את תודתי..."

תודתה של הקוראה־ציירת פרלמן, על הרשימה „מתח דרמאטי" במדור „אמנות" („העולם הזה" 2252).

לא פיללתי שהכתבת, שביקרה

ציירת פרלמן
— דייסה קטלנית

אשה בעירום של פרלמן
— או תיאור של קונספציה

בגלריה הקטנה בזמן התצוגה, אכן תכתוב.

בשנים האחרונות, מסיבות לא ברורות, שחלקן נעוץ מן הסתם בקידומה של המתירנות הישראלית, מגמת הביקורת האמנותית היא „דריסה קטלנית", או, במיקרה הטוב — תיאור קונספציה. ניסוחה הקונסטרוקטיבי והידעני

(המשך בעמוד 8)

בינתיים קח TIME

הסיגריה שכולם אוהבים

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
של הכתבת הפתיעני והמריצני לכתוב שורות אלה. קבלו את תודתי.

יפה פרלמן, תל־אביב

● ● ●

כך אבד

שרביט המלוכה

ראש־הממשלה מחזיק גם בתיק הביטחון, כדוגמת דויד בן־גוריון. האם ילך גם בעיקבות דויד המלך?

כשראש־ממשלתנו היקר, מר מנ־חם בגין שליט"א, נטל על עצמו את תפקיד שר־הביטחון, אחרי פרישתו של עזר וייצמן, הוא דימה עצמו לדויד בן־גוריון, שהיה גם ראש־ממשלה וגם שר־הביטחון.

ויהיה אחר הדברים האלה, לעת ערב, ויקם מנחם מעל מישכבו ויתהלך על גג בית ראש־הממשלה, וירא אשה רוחצת מעל הגג, וה־אשה טובת! מראה מאוד. ויחשוב בגין לשלוח מלאכים (הקרויים משום מה „גורילות"), לדרוש ל־אשה טובת־מראה מאוד. ויחשוב דויד המלך. לפתע נזכר במחלתו ובמיצוות רופאיו ויקרא מנהמת ליבו: „אוי לי מייצרי ואוי לי מיוצרי."

כך איבד אדוננו, מורנו ומנ־היגנו את שרביט המלוכה.

שבתאי לוי, רמת־גן

● ● ●

תמיד, אתמול

פנסיה לראש־הממשלה ולשר־הביטחון.

מי יקבל את הפנסיה הישראלית הגדולה ביותר על כמות העבודה הקטנה ביותר שעשה? (הפנסיות המשולמות מחושבות על־פי ה־משכורת האחרונה.) כמובן, הפו־ליקיטאי היקר שלנו, העוסק בשתי מישרות מלאות בעת־ובעונה־אחת. השניה דורשת ממנו רק ארבע שעות בשבוע (מ־10 עד 12 בבו־קר ובין 4—6 אחרי־הצהריים, על כוס־תה, עם הרמטכ"ל, במישרד־הביטחון).

אין ספק, זה יזכה אותו תמיד בפנסיה הגדולה ביותר — למען ישראל של אתמול.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

„לא הייתי שותף..."

על הישיבה בביתו של חיים צדוק, שנועדה לשכ־נעו להתמודד עם ח"כ שימעון פרס על הנהגת המיפלגה (דף תשקיף, „העולם הזה" 2253).

בידיעה מופיע שמי כאחד ה־משתתפים בפגישה. עלי לציין, שמעולם לא הייתי שותף לפגישה המוזכרת בעיתונכם ואיני מבין מה מקורה של ידיעה זו.

אריק נחמקין,
מזכ"ל תנועת המושבים, נהלל

● ● ●

חצי־רא ורע שלם

הקורא כנען כותב אל הרב האדמו"ר שניאור־סון מלובאביץ' ומבקש לחוס על חייהם של גובי המיסים בישראל.

הנני, העני ממעש, משמש — מפאת צוק העיתים — מפעם לפ־עם כגובה־מס מיקירינו בני יש־ראל החרדים בק"ק ירושלים תובב"א. והנה, לפני כמה ימים, הנני מהלך בעיבורה של העיר ולפתע — שומו שמיים! אוי לעי־ניים שכך רואות! — כרוזים ה־קוראים „להרוג בלא דין ומיש־פט את כל גובי המס במדינת־ישראל" תלויים על כל קיר וקיר. ונהרדתי. הכעמורה היינו?

מייד נפל עלי מורא גדול, והרי־ני פונה בזה מייד באיגרת אל כבוד הרב, למען יעשה לביטול הגזירה הרעה. מודה אני, שעבוד־תי ביחד עם הערלים (קרי — חי־ליניים) כמוה כחילול הקודש, וכן מודה אני שגזילת מס מאנשים דתיים והעברתו לקופת המדינה הוא מעשה נבלה, ר"ל, וכל השו־מע תצילנה אוזניו. לכן בקשתי שטוחה בפניך, אנא, עשה משהו למען העבר רוע הגזירה, כי בנפ־שנו הוא. ואם, חס וחלילה, לא תוכל לדחות העניין בשלמות, או־לי תוכל להקל בעונשנו עד כדי 20 שנות מאסר (רצוי עם דין ומישפט לפני כן). אמן כן יהיה רצון, והיתה לנו אז נפשנו לשלל. כמו שנאמר: עדיף חצי־רא על רע שלם. ובא לציון גואל.

בכבוד רב (תרתי משמע), בד־חילו וברחימו —

האברך **משה כנען,**
רמת־השדון

● ● ●

אורות הבמה

בעיקבות הכתבה „כוכבים בני ארבע" („העולם הזה" 2253).

בכתבה על פסטיבל הילדים הת־פרסמה תמונה של ילדה בעלת קוקיות, שתוארה כלימור עופר. ובכן — טעות. כנראה בגלל ה־קוקיות. גם ללימור עופר האמי־תית יש קוקיות — כפי שתראו

לימור עופר
מן הבחינות אל הפסטיבל

בתמונה המצורפת. אגב, לימור ה־אמיתית עמדה בבחינות והיא עתי־דה להשתתף בפסטיבל.

מישפחת עופר, תל־אביב

● לימור עופר — ראה תצלום.

● ● ●

האם מרוקנים

את הקופות?

על הידיעה במדור „אתה והשקל" („העולם הזה" 2251), מאת יגאל לביב, שבה נאמר כי „אין מרוק־נים קופות איל"ן ו־מיח"א."

לרגל החלפת המטבעות, רצה הקהל להיפטר ממעות קטנות ו־מילא בהן את הקופות. לאחרונה ערכה מיח"א מיבצע איסוף־קופות בהיקף רחב מאוד, בעזרת תלמי־דים מנוער לנוער ומתנדבות מיח"א. לצערנו איננו יכולים לע־מוד בעומס, על כן הננו מבקשים מכל בעלי־העסקים שברשותם קו־פות מיח"א, שיודיעונו כאשר ה־קופה מלאה. התאזרו בסבלנות, אנו עושים כל המאמצים להגיע אליכם.

א. לוביחינסקי,
מזכ"ל מיח"א, תל־אביב

לנשים בלבד!!!

ביום שלישי, 2.12.80, בשעה 5.00 אחה"צ

קפה, עוגה ותצוגת־אופנה של

St Simon®
LOS ANGELES
NEW YORK
TEL AVIV

תל־אביב, ככר המדינה, ה' באייר 10, טלפון 218738

באפרופו

הזמנת כרטיסים: טלפון 280143

מצרים עם טיולי הגליל

תל־אביב־קהיר הלוך ושוב

ב־40$

יציאות מתל־אביב וירושלים
כל יום א'ו־ה' באוטובסים מפוארים.

מחיר כיוון אחד: ‎$25.-

טיולים מאורגנים במלונות דרגה ראשונה:
★ סוף שבוע ארוך (יום ה'־א') ‎$235.-
★ 5 ימים (א'־ה') ‎$320.-
★ 8 ימים (א'־א') ‎$385.-
★ 8 ימים (לוקסור־בטיסה) ‎$565.-

המחיר כולל:
★ נסיעה הלוך ושוב ★ מלון דרגה ראשונה
1/2 פנסיון ★ הסעות וסיורים.
הנחות מיוחדות לקיבוצים, קבוצות מאורגנות וועדי עובדים.
(ההשתתפות מותנית בקבלת אשרת כניסה למצרים).

פרטים: טיולי הגליל תל־אביב, רחוב הירקון 142 טלפון: 221372, 220819
ירושלים רח' בן־סירא 3, טלפון 242720. חיפה המגינים 43, טלפון 522958
טבריה, הירדן 10, טלפון 20550, 20330 ואצל כל סוכני הנסיעות.

המכון הישראלי לספרות
נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* הכנת כלות *
· מחירים עממיים · שרות מעולה ·

תל־אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

קריסטל WESTPOINT
המקרר לכל החיים

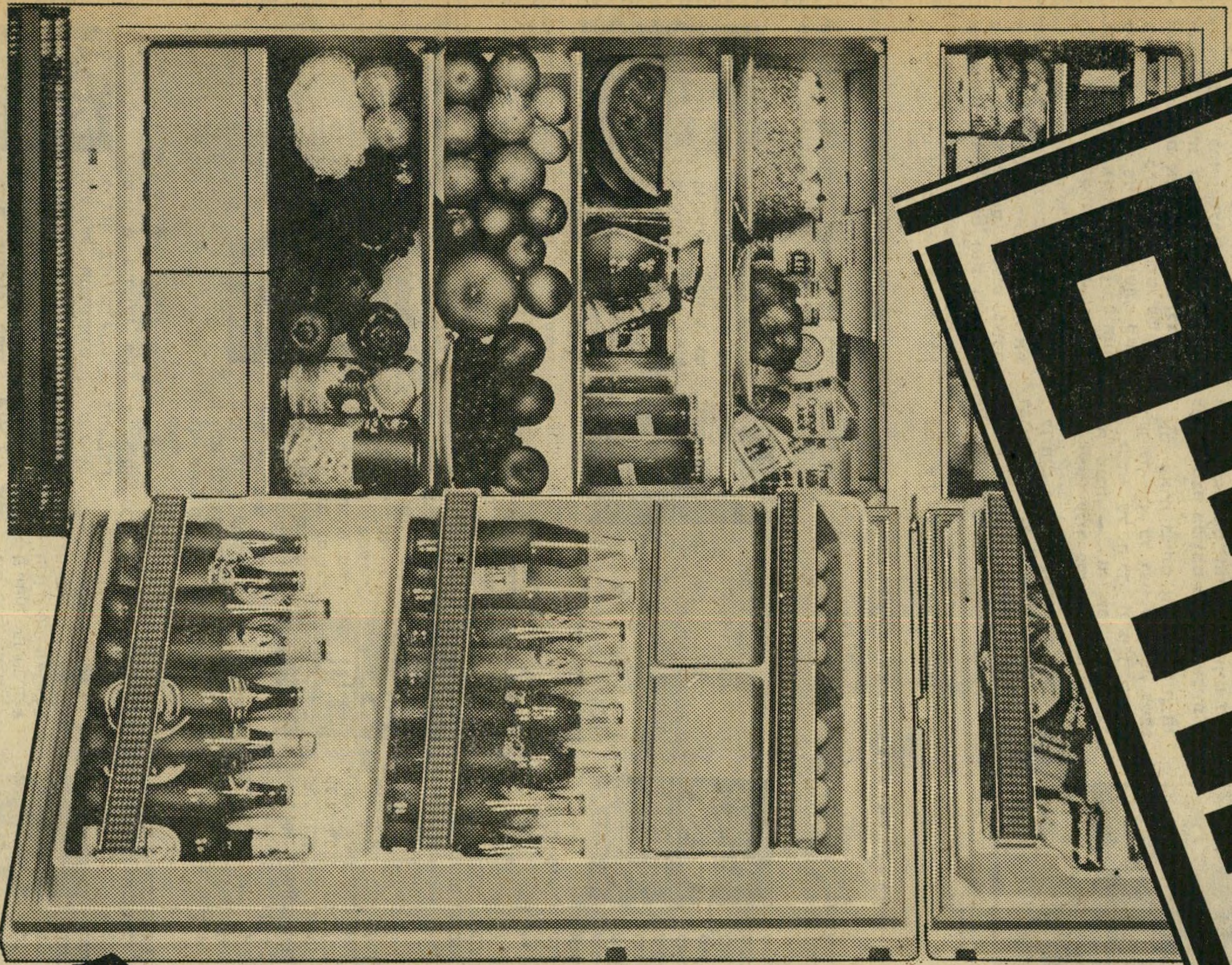

רק כאשר תראי אותו במו עיניך
קריסטל ווסטפוינט, מקרר מרהיב, משוכלל ואמין –
רק אז תוכלי לדעת למה אנחנו קוראים לו:
קריסטל ווסטפוינט, המקרר לכל החיים.

תבואי, תראי, תתרשמי ותגיעי גם את להחלטה,
קריסטל ווסטפוינט, הקניה הטובה ביותר של
מקרר, לכל החיים.

להשיג אצל סוחרי קריסטל המורשים ברחבי הארץ. פרטים נוספים: 03-657262/3

קריסטל
ווסטפוינט
שיווק ושרות

קריסטל על בטוח - שאל כל לקוח

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש:

קשת

מזל קשת שייך למזלות האש, ונשלט על־ידי הכוכב יופיטר (צדק). הקשת, כשאר מזלות האש (טלה — אריה), זקוק לעצמאות ולחופש. כדי לבטא את עצמו בתחומים שבהם הוא מוכשר הוא זקוק לתנאים אופטימליים.

מכיוון שהוא נשלט על־ידי יופיטר, שמסמל — שפע, הרי שגם הוא משופע בכישרונות רבים ומגוונים. יופיטר הוא הכוכב הגדול ביותר בין כוכבי־חלכת ה־מוכרים לנו, וכנראה זוהי הסיבה ש־בגללה מייחסים לו תכונות של שפע, התרחבות והתפתחות.

הצירוף של מזל אש וכוכב יופיטר יוצר טיפוסים מיוחדים, רב־גוונים ו־מעניינים. הרי אלה מוכרים בשם בני מזל קשת. נהוג לומר שכוכב יופיטר אינו מסוגל להזיק ולהרע, והשפעותיו החזקות יכולות לגרום לביזבוז, הגזמה ואהבת־הימורים. אך לא לאסונות ולצרות כפי שהשפעות כוכבים אחרים עלולות לגרום. כך גם בני מזל קשת, קשה למצוא ביניהם אנשים בעלי התנהגות רעה להכעיס או כוונות רעות.

קשתים מביטים על העולם מנקודה שונה משל שאר האנשים, אחת התכונות המאפיינות אותם — היכולת לראות את כולם מהצד, להתייחס ולשפוט בצורה אובייקטיבית את עצמם ואת האחרים.

השאיפה לצדק וליושר היא בסיסית לאישיותם, הם אוהבים את האמת ללא כחל ושרק, ולכן הם גלויי־לב, ואומרים את דעתם, גם אם מילותיהם פוגעות. קשה להם להבין שגילוי־לב גורם לעיתים לפגיעות שקשה להתגבר עליהן, ושלא כל איש אוהב לשמוע את האמת על עצמו. הם הרי מתכוונים להעמיד את הדברים במקומם, ואינם מתכוונים לתת למישהו מבין מכריהם לחיות באשליות.

אם יתארח בביתם אורח קטן וצנום, יציעו לו, ללא כל רצון להעליבו, לשבת על הכסא של הילד. ויוסיפו הבהרה ברוח טובה — „זה הרי מספיק לך, חבל לבזבז עליך כסא של מבוגרים.״

לזכותם יאמר, שכאשר הם חשים ש־דבריהם העליבו ופגעו בידידיהם, חוש־ההומור המפותח, הנאמר בטוב לב וב־כנות, מחזיר את האווירה הטובה, ומחזיר את החיוך לפנים נעלבות.

בני קשת משופעים בכל־כך הרבה כיש־רונות, שבכל רמה שהיא יימצאו את עצמם פעילים במיספר תחומים ומצ־טיינים בהם. קשת לא יכול לקפוא־על־שמריו, ואין דבר המפחיד אותו יותר מהשיגרה האפורה החוזרת על עצמה. הוא חייב להתפתח כל חייו. החיים הם חוויה עבורו, והוא מתכוון להנות מהם תוך כדי לימודים, עיסוק בספורט, נסי־עות, אמנות, או מדע.

אם רוצים לציין מהם התחומים ה־מעניינים את הקשתים, קל יותר למנות את השטחים שבהם לקשתים אין עניין. מכיוון שהם מתעניינים כימעט בכל דבר חדש ולא מוכר. לקשתים תפיסה כוללת, הבנה בסיסית של עניין, ורצון לדעת סופו ומטרתו. היכולת לראות מכנה־משותף בתופעות שונות, נותנת להם את האפשרות להבין שפה סימבולית רוחנית. זו הסיבה שרבים מהם נמשכים אל הפילוסופיה ואל האמונה. הם נהנים מתרגילים אינטלקטואלים, בתנאי שה־דבר יעזור להם להבין טוב יותר את מהות־החיים. זה לא מונע מבעדם להת־נסות בכל הרפתקה מוזרה ומעניינת, הם אוהבים נסיעות וספורט ושואפים למרחבים.

לסכנות הם נמשכים בייחוד אם הן קשורות לנסיעות. לכן רבים מהם טייסים או נהגים במרוצי־מכוניות. גם בין נהגי המוניות והאוטובוסים רבים משתייכים

(המשך בעמוד 58)

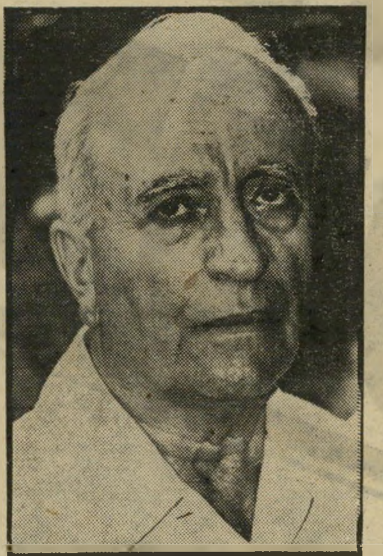

ירוחם משל
חוש לצדק

נפתלי בזם
אמנות

התקופה המתקרבת תשפר את הר־גשתכם. קשרים עם ארצות אחרות, או תוכניות לנסיעה ארו־כה, יביאו משב רוח רענן, ויוציאו אתכם ממצב־הרוח הקשה ש־בו הייתם נתונים. גם בשטח הרומנטי תחול התקדמות. במקומות בילוי תוכלו לפגוש ידידים, שבזכותם תכי־רו בני־זוג חדשים, שיוסיפו עליזות ושימ־חת־חיים. מבחינה כספית רצוי לשמור כל תוכנית בסוד. הפירסום עלול להזיק.

* * *

הציפיות הגדולות בשטח האהבה מובילות לאמונה מופרזת ולהעלמת־עין מחסרונותיו של בן־הזוג. יש להת־ייחס בזהירות לכל ידי־דות חדשה. כמו־כן ה־אוכל מעים מדי בזמן האחרון. יש לשמור מעט על דיאטה ולא להגזים בהנאות האכי־לה. בשטח העבודה אתם מצליחים וצפויים לשבחים רבים. יתכן שהקידום שלו ציפיתם יאושר, ומצב־הרוח בעבודה ישתפר.

* * *

שינויים בעיסוקו של בן־הזוג עשויים להש־פיע על תוכניותיכם. כדאי להמתין עד אשר תדעו כיצד לנהוג. אל תתכננו תוכניות נפ־רדות, השיתוף חשוב מאוד בתקופה זו. ב־קשר רומנטי, שהתחיל לא מזמן, תחול נקו־דת־מיפנה חשובה, ה־המשך תלוי בכם — חוסר־כנות יביא לנזק. בשטח העבודה תוכלו להנות מהכ־נסה נוספת, כתוצאה מתיכנון מוצלח.

עומס עבודה מכנים מתח רב לתקופה. יש להשגיח על הבריאות — מיחושים שונים מציקים, והר־גשה לא נוחה. תוך זמן קצר הרגשה זו תח־לוף ותחזרו שוב לעצ־מכם. יש להיזהר בכל מה שקשור להשקעות כספיות או הלוואות. נטייה ללכת לקיצוניות עלולה לגרום הפסדים ממשיים. יש להקטין את הסיכון עד כמה שאפשר, ולהתייעץ עם אנשים מיקצועיים.

* * *

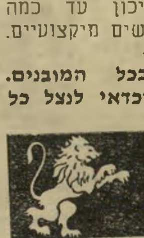

תקופה פוריה במיוחד בכל המובנים. ענייני הכסף משגשגים, וכדאי לנצל כל הזדמנות כדי לשפר את המצב הכלכלי. זמן טוב להציע רע־יונות ותוכניות לאנ־שים. כמו־כן כדאי לב־קש העלאה במשכו־רת. חיי החברה מה־נים ומספקים. גם יל־דים מוסיפים נחת ושימחה לתקופה. יח־סים רומנטים חדשים יביאו אתכם למקומות בילוי שבהם לא נראתם זמן רב. תיכנון לטווח־ארוך לא יראה תוצאות מיידיות, נסו להנות ולמצות כל רגע טוב עד תומו.

* * *

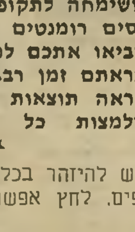

יש להיזהר בכל מה שקשור לענייני כס־פים. לחץ אפשרי עלול להוביל לפזיזות ולמעשים שייגרמו ל־חרטה. כדאי לארגן את הדירה מחדש — לשפץ ולייפות את הבית, לק־נות דברים חדשים, ש־יוסיפו לאווירה נוחה ונעימה במקום־המגו־רים. קשרים טובים עשויים להיווצר עם בני מזל עקרב, שיינסו ל־התקרב אליכם ולחדש קשרים ישנים.

רצון לשינוי ממריץ אתכם לתכנן תוכ־ניות חדשות, שלא זה הזמן להעזר בהן. היכרויות חדשות ומר־שימות יביאו עימן מצב־רוח אופטימי, ני־נוח ושלו. ידיד, ש־יגיע לביקור מחוץ־לארץ, עשוי להביא עימו רעיונות משונים ומבדחים. בשטח ה־עבודה העניינים מתנה־לים לשביעות־רצונכם, אנשים רבים מתפעלים מהצורה היעילה של ביצוע עבודתכם.

* * *

העקרבים, שחשו יובש ובצורת בשטח האהבה, יוכלו להתעורר ולהעזר בכל חמשת החושים על־מנת להנות מתקופה פוריה במיוחד. המגנטיות, ש־תיקרון מכם, תמשוך אליכם את בני המין השני. קשה יהיה להת־עלם מכם, וגם אתם תהיו סוף־סוף שבעי־רצון ושבעי־אהבה. עבו־דה רבה מצפה לכם, אך ברגע זה תהנו מכל מלאכה מכיוון שהפיצוי, שתקבלו בזמנכם הפנוי, יוסיף מרץ ושימחת־חיים לעיסוק.

* * *

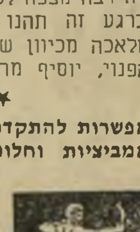

אפשרות להתקדמות ולשינויים חברתיים. אמביציות וחלומות כמוסים עשויים להתגשם. הזדמנויות רבות לפגוש אנשים חדשים ולחפש עזרה אצל ידידים, שאותם לא זכרתם תקופה ארוכה. בשטח העבודה צפוייה התקדמות, ו־שיפור כספי ניכר. תוכלו לתכנן נסיעה לחוץ־לארץ עם אדם נוסף, וייתכן שהנסיעה תהיה בתפקיד, וההוצאות תשולמנה על־ידי החברה שבה אתם מועסקים.

תקופה שבה אתם חשים רצון לנוח ולתכנן את עתידכם בשקט. מוטב לא להצהיר ברבים על ה־תוכניות לעתיד הקרוב ולבצע אותן בשקט. היו זהירים בענייני כספים — התקופה לא מתאי־מה להימורים וסיכונים כספיים. מיכשולים מפ־תיעים ובלתי־מובנים עלולים לצוץ לפתע, ותזדקקו לאהדה ותמי־כה, שלא תמיד ימהרו להגיע בתקופה זו. בשטח האהבה הדגש יהיה למרות טיבעכם, על יחסים סודיים.

* * *

תקופה שבה הדגש יהיה על פעילות צי־בורית, מיפגשי חברים ובילויים במסי־בות. יש לשים־לב ל־רעיונות מקוריים, ולנ־סות לפתח אותם. ה־מרדנות הטיבעית ש־באישיותכם תבוא לי־די ביטוי, ולאנשים הקרובים אליכם לא יהיה קל לחלק אתכם את החיים בתקופה זו. עוד ידובר על תחי־לתה של קאריירה חד־שה, אך עדיין לא כדאי לספר לידידים הרבים המקיפים אתכם. ידידות חדשה ומלהיבה עשוייה להתפתח בקרוב.

* * *

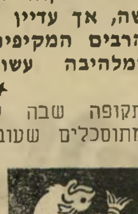

תקופה שבה עליכם להיזהר מחברים מתוסכלים שעובדים אתכם. הם עלולים לבקר אתכם קשות, ולהתנכל לכם. נסו לנ־הוג רק לפי החוק ולא לטעות ולא לאפשר לאחרים לבקר אתכם. כדאי למעט בחיי חברה ולא לחשוף עצמכם ל־דיבורים. שינוי פתאומי ואולי דרסטי בתנאים, מועיל בסופו של דבר, אבל זה עשוי להיות קשה מעט, ומצריך הסתגלות מהירה.

טוב-לי
כל נגיסה עושה לי טוב
חדש מ-עלית
טוב-לי
אגוז בכל נגיסה
קרמל עם אגוזים
מצופה שוקולד חלב
עלית
טוב לי עם עלית
חטיף קרמל עם אגוזים מצופה שוקולד

פרסום

צולם במלון שרתון, תל אביב

ויזה — ארוחה טובה, חברה נעימה ותשלום בתבונה.

כשאני אוכל בחוץ — אני משלם בויזה. אני יודע שמכבדים אותי. ואני יודע שאשלם את החשבון רק בחודש הבא! כך ההנאה שלי מן הארוחה שלמה.
ויזה נותנת לי אשראי ב־5,000 בתי עסק בארץ מתוכם 1,300 מסעדות. ויזה תמיד איתי: יש לי אשראי תמיד, זה נוח, זה בטוח, זה — יותר טוב מכסף.

ויזה זה אשראי.

ויזה - יותר טוב מכסף

בנק לאומי

הוד מעלתו, שגריר ישראל

כל הרוצה להכיר את דמותה הפוליטית של מדינה, ילך ויבדוק את אופי שגריריה, כישוריהם ותכונותיהם — הערכיות והפוליטיות.

אחד ממייצגנו המובהקים ביותר בזירה הפוליטית הוא המישפטן הפרופסור יהודה בלום. דמותו הממושקפת והבלתי־מרשימה ניבטת מעל מסכי המירקע, כל אימת שדנים בעצרת האו"ם, בנושאים הקשורים לגורלנו ולגורל העם הפלסטיני. האם שגרירנו, מייצגנו נאמנה? האם דעותיו זהות לדעות ממשלתנו? לעניות דעתי, כן. האם דעות אלה תקפות, מהיימנות, קבילות? אלה סוגיות אחרות, שמן הדין לבחנן לאור „תורתו" המישפטית של הפרופסור המכובד.

על הנחותיו היסודיות ומסקנותיו אפשר לעמוד באמצעות בחינת תוכן הרצאותיו, המושמעות בהזדמנויות שונות. (קורס אקדמאי: פרקים בתולדות ארץ־ישראל — 12.12.1974).

■ ■ ■

הפרופסור מנתח בקצרה וביבושת היגדים מישפטיים, שלכאורה אין כל אפשרות לחלוק עליהם. המישפט הבין־לאומי מכיר במדינה שנוצרת על־ידי כך שהיא ממלאה ארבעה תנאים:

(1) שטח מוגדר.

(2) אוכלוסייה המכירה במרותה של המדינה.

(3) שילטון אפקטיבי המסוגל לכפות מרותו על האוכלוסיה.

(4) יכולת המדינה להתקשר עם מדינות אחרות (הכרה).

אם כך, הקמת המדינה מבחינה פורמאלית אינה מתבססת על החלטת העצרת, אלא על מילוי ארבעת התנאים שצויינו.

ומה יהיה על מדינת־ישראל, כאשר תנאים אלה לא יתקיימו, כולם או מקצתם?

● האם שטחנו מוגדר, מהו הגבול? קו שביתת־הנשק, גבולות מילחמת ששת־הימים, גבולות האוטונומיה, פשרה טריטוריאלית, או גבול אחר? מוגדר על־ידי מי? האם מספיק שישראל תגדירו, או שמא שכנותיה, או עצרת האו"ם, או המעצמות הגדולות או האוכלוסיה החיה בשטח זה?

● האם האוכלוסיה הערבית פלסטינית מכירה במרות מדינת־ישראל? אם לאו, ממילא, אין „השטחים הכבושים" חלק מהמדינה.

● האם השילטון אפקטיבי בשטחים? מימשל צבאי הוא אפקטיבי? האם הוא מונע פיגועים חבלניים, הן מצד הערבים והן מצד היהודים? שאני.

● יכולת ההתקשרות שלנו כיום שואפת לאפס, רוב מדינות העולם מגנות אותנו.

הפרופסור יהודה בלום מדגיש בהרצאותיו כי רודזיה אינה מדינה, כיוון שמדינות אחרות אינן מכירות בה. האם מדינת־ישראל תפסיק להיות כזו, ברגע שכל מדינות העולם יצביעו נגדה בעצרת?

מאז 1960 קיבלה עצרת האו"ם (בקולם של הרוב האפרו־אסיאתי והגוש המזרחי) החלטות שונות, ה־מאשרות את הזכות להגדרה עצמית. וכך גם בבעייתנו. זכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני מוכרת ברוב עצום באו"ם, כמעט בכל הצבעה. אך האם זה מחייב את מדינת־ישראל? אליבא דבלום וממשלת־ישראל, לא ולא!

כיצד מתרץ המישפטן המבריק סיטואציה מוזרה זו: „כאשר מיעוט בארץ כלשהי תובע זכותו להגדרה עצמית ויוצא למערכה בכוח, אם הוא נכשל — זהו מרד. אם הוא מצליח להתבסס ולזכות בארבעת התנאים שהוזכרו לעיל — הרי קיימת היישות המדינית."

העם הפלסטיני מתקרב בצעדי־ענק למילוי ארבעת תנאי־היסוד. האם כל החסר הוא לצאת למערכה בכוח? (לפי ההגדרה המישפטית של בלום).

יהודה בלום מודה כי הבעיה האמיתית בסיכסוך היא מציאותם של 1.5 מיליון ערבים תחת שילטון ישראלי (אזרחי וצבאי). אך לעניות דעתו אין כל אפשרות לתחום גבולות גיאוגרפיים בדיוק לפי השתייכותם הלאומית של תושבי השטח. האמנם? כל דרדק, הבודק במפות האוכלוסיה, מבחין מייד כי יהודה, שומרון וחבל עזה מוגדרים היטב מכל הבחינות וקל מאוד לתחום גבול מינהלי, מישפטי או מדיני־לאומי ביניהם לבינינו. זו בעיה פוליטית ולא גיאוגרפית־חברתית.

הצעתו של שגרירנו באו"ם, פשוטה ביותר:

„ערביי ארץ־ישראל יכולים לעבור למדינה הערבית הקיימת בשטח פלשתינה־א"י (לשעבר), זאת אומרת לירדן. אם הם רואים עצמם שייכים לעם הערבי, יכולים הם לעבור לכל אחת מ־20 המדינות הערביות."

עצה מחוכמה של שגריר ומישפטן מבריק. הקושי היחידי הוא, כי ערביי הארץ רואים בארץ זו את מדינתם ומולדתם ואינם רוצים לבקר לארצות השכנות (בניגוד לרבים בעם הישראלי־היהודי). שכח כנראה מלומדנו את ספטמבר השחור של חוסיין, את העויינות הרבה השוררת בין קבוצות אתניות בירדן ובארצות ערב האחרות. האם ירדן היא מולדת ערביי יהודה, שומרון וחבל עזה?! הרי גם השגריר וגם שולחיו מתנגדים לאופציה הירדנית. כנראה שהניסוחים המישפטיים ו־האידיאולוגיה הפוליטית המסתתרת מאחריהם, כוונותיהם שונות לחלוטין.

שגריר ישראל באו"ם יהודה בלום (משמאל) ומייג'ור סעד חדד

דן יהב, תל־אביב

פורום העולם הזה

אוטונומיה - מה זה?

במשא־ומתן המתמשך והמייגע על מהות האוטונומיה, מתקשים הצדדים המעורבים להעלות רעיונות נוספים שיאפשרו להביא את הדיון עד לסיומו. אחת הסיבות לכך היא, שבישראל ממוקד מרכז־הכובד של תשומת־הלב בנושאי פנים, ועניין האוטונומיה נדחק לשוליים כבעל עדיפות מישנית. קיים צורך חיוני להעמיד מחדש את הדיונים בפרספקטיבה נכונה, של נושא בעל חשיבות עליונה. שיחות לפיתרונם של סיכסוכים בינ־לאומיים, שמורכבותם פחותה בהרבה מעניין האוטונומיה, נמשכו בעצלתיים תקופה ארוכה, ואם קיים הכרח לסיים את המשא־ומתן הנוכחי בפסק זמן קצר יחסית, אפשר לעשות זאת רק באמצעות רעיונות חדשניים, שיקדמו את הדיונים בפסיעות גדולות ובקפיצות־דרך.

■ ■ ■

הנושא המזרח־תיכוני מהווה אחת הבעיות הסבוכות של ההיסטוריה המודרנית. ולבעיה מסובכת יש תמיד כמה פיתרונות אלטרנטיביים. בהחלט ניתן היה להעלות על שולחן הדיונים בקמפ־דייוויד כמה מונחים אקוויוולנטים למונח „אוטונומיה". ואלה היו יכולים, הן מבחינת הגדרתם המילולית והן מבחינת תוכנם, להשביע את רצון הצדדים, בדיוק כמו המונח אוטונומיה. בדיעבד, מתוך שנבחר ונחקק דווקא המושג „אוטונומיה" התחייבו הצדדים להמשיך את הדיונים כאשר הם מתייחסים למושג זה בילבד.

בפועל מתנהל המשא־ומתן כאשר כל צד מדבר בלשון ה„אוטונומיה", אבל מתכוון למושג אחר לגמרי; הצד המצרי רואה במונח המדובר כיסוי למושג „מדינה פלסטינית", ואילו הצד הישראלי רואה בו מונח סתמי שישאר חסר סיכוי. התחכמות פתלתלה וכפולה כזו, למרות שהיא לגיטימית במסכת דיונים מקובלת, מכבידה עליהם מאוד. ניתן יהיה לתת למשא־ומתן דינמיקה חדשה על־ידי שינוי סמנטי במונח אוטונומיה עצמו, באופן שיתן פירוש מחייב לכוונתם של הצדדים.

כמו הרבה מושגים פוליטיים, גם המונח אוטונומיה מעורפל כערפיח וצלול כבדולח בו־זמנית. זהו מושג בעל משמעות שלילית עקרונית, שכוונתו הבסיסית לשלול אפריורי ומכל וכל, אפשרות של ריבונות מלאה בשטח שעליו תוחל האוטונומיה. את המירווח המדיני הנותר, אחרי שהוצא נושא הריבונות, צריך למלא בתוכן שיקבע במשא־ומתן, כאשר הצד הישראלי מנסה לרוקן אותו ממימוש אמיתי, והצד המצרי שואף למלא את האוטונומיה בכל תוכן אפשרי, עד כדי רווח מיזערי אינפיניטסימלי מריבונות מדינית מלאה וטואלית.

אם המילה „אוטונומיה" איננה מהווה גשר די רחב, כדי לאפשר מגע מוצק בין עמדות שני הצדדים, הרי שאפשר להרחיב את הגשר הסמנטי הזה על־ידי תוספת של מונח, הלקוח אף הוא מלקסיקון פוליטי מקובל. הגדרה פוליטית חדשה בת שתי מילים תגדיל ותרחיב את העמדות וההשקפות, שאותן אין המילה אוטונומיה מצליחה להקיף.

■ ■ ■

מדינה פלסטינית מהווה עבור מרבית הישראלים, ואפילו המתונים שבמחנה, מונח שאיזכורו אסור על שולחן הדיונים. דווקא משום כך כדאי לבחון צירופו של המונח „מדינה פלסטינית" בהקשר לוגי עם המושג „אוטונומיה". במכלול הרעיונות שניתן להעלות כתחליף למונח „אוטונומיה", ניתן, למשל, להשתמש במושג „מדינה אוטונומית פלסטינית". כאן מופיעה המילה אוטונומיה בתיפקודה הסמנטי הטבעי כסומך למונח אחר, ובשלובה עם המילה „מדינה", יוצרת פה את המיגבלה המתאימה של אי־ריבונות, שלה מתכוונים הצדדים כאשר הם דנים ב„אוטונומיה", כמושג העומד בפני עצמו. המונח „מדינה אוטונומית פלסטינית", או אקוויוולנט שלו, יתכן ויהיה מקובל אף על הפלסטינים, מאחר ויש בו צליל המזוהה עם שמן של ישויות פוליטיות אחרות, שהן בעלות הגדרה עצמית מוגבלת.

הגדרה שמית בת שתי מילים שתחליף את המושג „אוטונומיה" תגביר את האפשרות ליישומה של ה־אופציה הירדנית. דהיינו, קשר פדרטיבי או קונפדרטיבי בין הישות הפלסטינית וממלכת ירדן. קשה לראות שמדינאי ה„אוטונומיה" ירצו להצטרף לממלכה ההאשמית, כאשר שאיפותיהם הלאומיות מדוכאות. באותה מידה תראה „מדינה פלסטינית" הצטרפות כזו כמיותרת, כאשר היא נהנית מעצמאות מלאה וריבונית; אומה שווה בין שוות. לעומת זאת „מדינה אוטונומית" או אקוויוולנט דומה, תראה כאינטרס חיוני שלה להשתלב בירדן, כדי למנוע ולנטרל את השפעתה הכלכלית והמדינית של ישראל. יתרון נוסף שתקנה מיסגרת פדרטיבית לישות המוצעת אפשר לראות בכך, שבאמצעות ממלכת ירדן היא תוכל לבטא את עצמה באותם תחומים שבהם מוגבלת ריבונותה.

■ ■ ■

השינוי מהמונח „אוטונומיה" ל„מדינה אוטונומית" — מהווה נסיגה ישראלית משמעותית מעמדות מסורתיות, אבל תמורתו רשאי הצד הישראלי לדרוש פיצויים בצורת ויתור מצרי מקביל בתוכנה של הישות החדשה ובסמכויותיה.

את המשא־ומתן על האוטונומיה יש לנהל עד תום, שיגיע למותו הטבעי. ואכן, קיצם של הדיונים בנושא קרב והולך. אפילו אם יחודשו הדיונים, הדינמיות שלהם עד היום מעוררת ספקות בקשר לתכליתיות שבה הם מנוהלים. כל זה מחייב רוויזיה מקיפה בעמדות הצדדים, לפני שתועלנה בחדרי־חדרים. מחשבות על אלטרנטיבות אחרות, ואולי אפילו רעיונות על אופציות לא־מדיניות. לאחר שמטבע האוטונומיה, שנטבע תחת אילוץ קשה של זמן ומהלכים טקטיים מצריים מזהירים, נשחק וערכו הנומינלי בטרמינולוגיה של ה„אוטונומיה" יסייע אולי להגיע להישגים שיש בהם התקדמות וקפיצת־דרך במשא־ומתן על הסכם השלום.

ד"ר עמירם לנדמן, תל־אביב

האם אתם רק מאחלים לו "שחרור נעים"?

אריאלי

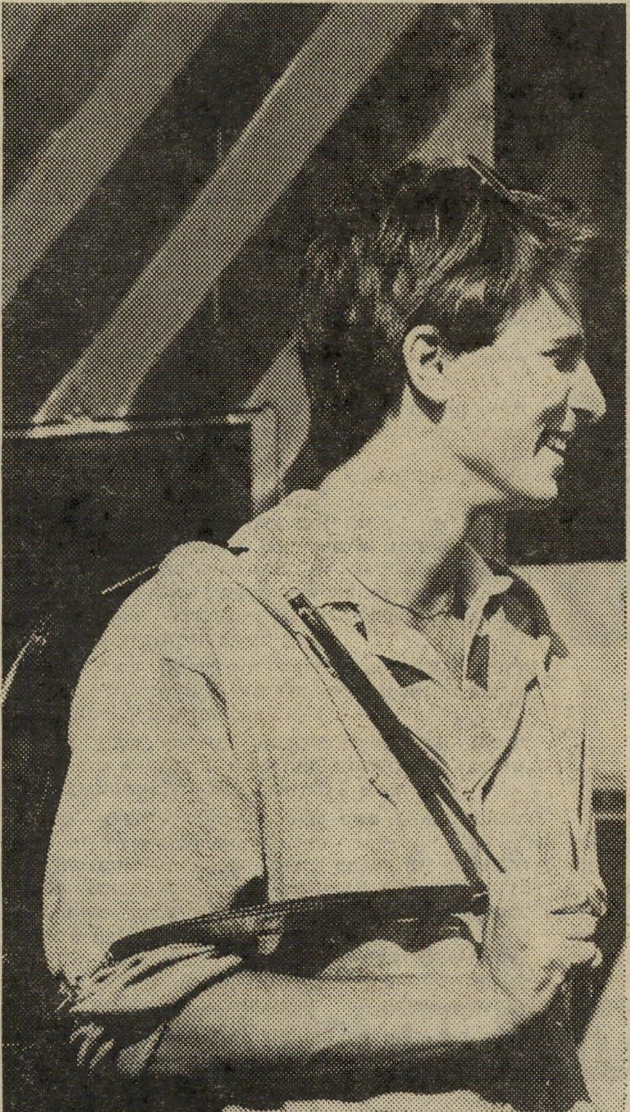

ילדך ישתחרר בקרוב משרות סדיר בצה"ל. יום השחרור יהיה בוודאי יום של שמחה עבורו ועבורך. סוף סוף יוכל לממש את חלומותיו השונים: לנסוע לטיול, ללמוד מקצוע, לרכוש לעצמו את הדברים הנחוצים לו.
תוכנית החסכון "חסן לחייל", המיוחדת לבנק הפועלים, מאפשרת לך להעניק לילדך עזרה ממשית ביום השחרור: בכל חודש תוכל לחסוך עבורו סכום כסף, כפי יכולתך. בתום השרות תעמוד לרשותו הקרן והריבית, שהצטברו — עד 10,000 שקל, צמוד למדד ב-100%, מענק מיוחד והלוואה בלתי צמודה בגובה הקרן והריבית, בתנאים מועדפים.
אם ילדך משרת בצה"ל, בוא לבנק הפועלים ושאל על "חסן לחייל". ביום השחרור תהיה לך תשובה טובה עבורו.

חסן לחייל

תוכנית החסכון לחייל שלך.

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים בע"מ

ארצות־הברית: סאלט 2 עוד קיים

קבוצה גדולה של עיתונאים אמריקאיים, שאיכלסה השבוע בית־קפה ירושלמי, פרצה לפתע בצחוק רועם. זה עתה הודיע קריין החדשות של קול ישראל באנגלית, שסגן שר־הביטחון, ח"כ מרדכי ציפורי, יהיה ראש מישלחת ישראל לדיאלוג האיסטרטגי עם ארצות־הברית. עיתונאי ישראלי, שלא חלק במיוחד על הדיעה הקולקטיבית הקולנית־משהו על סגן השר, לא התאפק והטיח בפני עמיתיו האמריקאיים: „מה אתם צוחקים? כנראה שכחתם את מי בחרתם לנשיא ארצות־הברית!" העיניים הצוחקות, מעורפלות האלכוהול, הרצינו מיד. ציפורי או לא ציפורי, רונאלד רגן כבר חדל להיות בדיחה.

בעד פירוק נשק. השפעתו של ניצחון רגן כבר מורגשת בסיגנון ובמהות העבודה של ממשלת ג'ימי קארטר. קארטר משתדל למנוע האשמות על „אדמה חרוכה" ועושה הכל להעברה מסודרת של השילטון. ניו־יורק טיימס דיווח השבוע, שקארטר מכין הצעת תקציב לקונגרס הכוללת העלאה של 25 אחוז בהוצאות לביטחון. קארטר טוען שהוא נענה בכך למאות דרישות מפורטות,

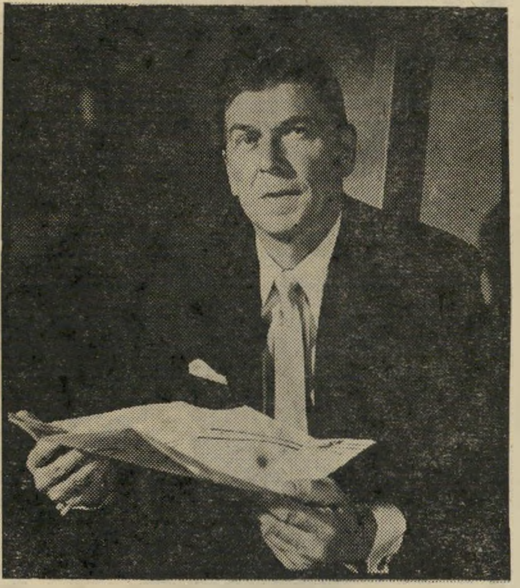

נשיא רונאלד רגן
יונה במיזרח, נץ בדרום?

ומוצדקות לדעתו, של המימסד הביטחוני. רוב הכסף יוקצב לאימונים, לתחזוקה ולהעלאות שכר. רק מיקצתו תוקדש לפיתוח מערכות נשק חדשות.

רגן חדש? בינתיים משתדלות ארצות־הברית וברית־המועצות לכבד את הסכמי סאלט 2 למרות שאלה לא אושרו רשמית על־ידי הקונגרס האמריקאי. ברית־המועצות מקפידה על תיקרה של 10 ראשי־חץ בטילי SS-18, והודיעה לאחרונה לאמריקאים על ניסוי שערכה בשני טילים בינ־יבשתיים. הודעה כזו מתחייבת רק על־פי סאלט 2, ומוסקבה רצתה להדגיש בכך, שבעיניה ההסכם תקף.

כפי שדווח במדור זה, מחייב ההסכם את שתי המעצמות לצמצם את מיספר הטילים הגרעיניים האסטרטגיים ל־2250 עד סוף 1981. הסכם כזה משרת את האינטרס האמריקאי, מכיוון שהוא יחייב את הרוסים לחסל 254 טילים. האמריקאיים יצטרכו לפרק 30 טילים בילבד! העיתונאי הבריטי הנרי בראנדון מדווח, שהרוסים דורשים שההסכם יאושרר תוך חצי שנה, ואז יעמדו בכל תנאיו כפי שנקבע בעת החתימה בראשי־תיבות.

רגן ועוזריו משתדלים עתה להרגיע את הרוחות בזירה הבינלאומית ולהודיע שימשיכו במדיניות פירוק הנשק הגרעיני. אחרי שהשמיץ במשך יותר משנה את סאלט 2 נראה שרגן יראה בהסכם בסיס מוצק לשיחות נוספות עם מוסקבה, ואולי אפילו לסאלט 3! הריאליזם החדש של רגן לא מפתיע את המשקיפים. סביר להניח שנוקשותו של הנשיא החדש תופנה בעיקר כלפי העולם השלישי בכלל ואמריקה הלאטינית בפרט. רגן ינסה להסתדר עם הרוסים ולהפעיל יד־ברזל כלפי תנועות השיחרור בחצרו האחורית. הוא לא ירשה ניקרגואה חדשה. כמו שקרה בעבר, אין להוציא מכלל אפשרות חלוקה חדשה של העולם בין מעצמות־העל והפקרת המדינות החלשות לשרירותן של החזקות.

עולם קטן

מכסיקו: אוראניום.

נפט וכל השאר

עתודות ענקיות של אוראניום, שנתגלו לאחרונה במכסיקו, עשויות להפוך את שכנתה של ארצות־הברית למעצמה כלכלית ומדינית חשובה. העיתונאי הבריטי רונאלד ביוקאנאן, מדווח השבוע בסאנדיי טיימס, כי סקר שערכו מומחים בינלאומיים קבע שבאתר אחד בילבד, ליד באחא, קיימות רזרבות של 150 אלף טון אוראניום.

החברה הממלכתית המכסיקאית לאנרגיה גרעינית, אוראמקס, שהזמינה את הסקר, קבעה בוודאות שמכסיקו תוכל להגיע עד 1982 לייצור של 700 טון לשנה. בכך תדביק מכסיקו אף את מיכסת הייצור במיכרה רוסאנה בנאמיביה, הנשדד מזה שנים אחדות על־ידי דרום־אפריקה, בעזרת מדינות מערב־אירופה.

האוראניום המכסיקאי טמון באדמת סלע וולקאני, וכרייתו זולה יותר מאשר הפקתו בקנדה או בדרום־מערב־אפריקה. „אין ספק שאנו ברי־מזל — הטבע בירך את ארצנו," אמר נשיא אוראמקס, פרנסיסקו ויזסיאנו. הוא דיווח לנשיא מכסיקו, חוזה לופז פורטילו, על פתיחת 15 תחנות־כוח גרעיניות מכסיקאיות במשך 20 השנים הבאות.

רעב לאנרגיה. בעולם רעב לאנרגיה הופכת מכסיקו בהדרגה למעצמה של ממש באמריקה המרכזית, ומצטרפת לניגריה, אלג'יריה ובמידה רבה גם לעיראק, ביצירת מעין גוש חדש של מעצמות בינוניות, שיש להן השפעה מוגבלת, אבל חשובה, על המערכת הבינלאומית.

עתודות הנפט של מכסיקו (ספק הדלק העיקרי של ישראל) אף הן ניכרות, ומגיעות לפחות ל־50 מיליארד חביות. בארבע השנים האחרונות הגבירה מכסיקו את יצור הנפט בממדים ענקיים, ועלתה ממיליון חביות ל־2.5 מיליון חביות ליום. הנפט מולאם מאז 1938 ומאפשר לממשלת מכסיקו לנצלו למטרות כלכליות ממלכתיות, ואף להבטחת יתרונות דיפלומטיים מרחיקי־לכת במדיניות־החוץ.

האח הגדול. יחסי מכסיקו עם שכנתה הצפונית, ארצות־הברית, אינם קלים. במיתוס הלאומי המכסיקאי מופיעים האמריקאיים כנצלנים וחסידי שילטון האגרוף והכוח. הזיכרון הלאומי הקולקטיבי עדיין מקונן על אריזונה, קאליפורניה, ניו־מכסיקו וטכסאס, שנגזלו ממכסיקו על־ידי ארצות־הברית באמצע המאה שעברה.

מיליוני מכסיקאים עדיין גרים במדינות אלה, ובאיזורים אחרים בארצות־הברית. הם ממלאים שם, בדרך כלל, תפקיד של חוטבי עצים ושואבי מים שנועד למיעוטים אתניים „נחותים" ברוב הארצות הרכושניות. בשנים האחרונות נמשכים מהגרים לא מעטים מאמריקה הלאטינית לפוטנציאל הכלכלי הטמון במכסיקו. גם הריבוי הטבעי הוא מהיר ביותר. ב־1920 חיו במכסיקו רק כ־13 מיליון בני אדם. ב־1965 הגיעה האוכלוסיה ל־40 מיליון ולכמעט 65 מיליון השנה.

חרף כוחה הכלכלי כמדינה, רחוקה עדיין מכסיקו מלפתור את בעיותיה החברתיות. המיפלגה „המהפכנית" השלטת רואה עצמה, אמנם, כנושאת מורשת מהפכת 1910, אך עדיין קיים עוני נורא ופער כלכלי היוצר מוקדי תסיסה ומרירות. המישפחות הגדולות במכסיקו מקיימות עדיין שליטה לא מבוטלת בתעשיה, במחצבים ובאחוזות החקלאיות שנותרו גם אחרי הרפורמות האגרריות הגדולות.

עם זאת מגלה מכסיקו עצמאות הולכת וגוברת במדיניות החוץ שלה. היא תומכת בגלוי בקובה של פידל קאסטרו, מקיימת עימה יחסים הדוקים. היא מסייעת לרוב תנועות המחתרת באמריקה הלאטינית הלוחמות במישטרי הגנרלים, מעניקה חסות לפליטים פוליטיים

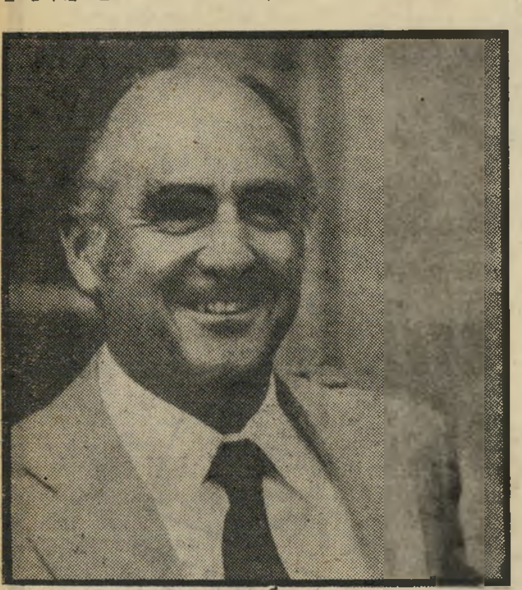

נשיא מכסיקו חוזה לופז פורטיליו
עמדת־מנהיגות בעולם השלישי

ממחנות־הריכוז ובתי־הכלא הנוראים של אורוגוואי, ארגנטינה, בראזיל, גווטמלה וצ'ילה. מכסיקו רואה עצמה כמעצמה מנהיגה בעולם השלישי וממקדת את מאמציה הדיפלומטיים בסוגיית היחסים שבין הצפון לדרום, יותר מאשר ביחסי מזרח־מערב בנוסח רונאלד רגן.

למרות היחסים הטובים עם ישראל, יש דינמיקה ברורה למעורבותה ההולכת וגדלה של מכסיקו בפוליטיקה של העולם השלישי. ספק הדלק הראשי של ישראל יתקשה למלא תפקיד כזה עבור מדינה בעלת אוריינטציה דרום־אפריקאית הולכת ומתחזקת. חרף החשאיות והצנזורה יודע כל העולם על הרומן הגרעיני המסליד שבין ישראל ומעצמת האפרטהייד, כפי שגילה לאחרונה שר־החוץ הבריטי לשעבר, דייוויד אואן. היום שבו תיאלץ ישראל לבחור בין פרטוריה לבין שאר העולם, כולל מכסיקו, בוא יבוא.

בשבועות האחרונים החלו קוראים רבים לשגר מידע למדור עולם קטן. תופעה מעודדת זו נובעת, בין השאר, מהעובדה שבשבועון זה אפשר לפרסם מידע הנגנז על־ידי אמצעי־תיקשורת אחרים.

ח"כ אימרי רון
סוציאליזם ואחוות עמים

פלסטין:

העולם מביע בחילה

החזיון המחפיר של חיילים ישראליים חיורים ברגלי ילדות קטנות חוקרן בכל העולם. קריין בי־בי־סי דיווח בפירוש על יריות מכוונות היטב, על הטלת מומים בדם קר. אפילו פרשן קול אמריקה לא הסתיר את סלידתו מ„הדמות החדשה שלבשה מדינתם של פליטי השואה הנאצית".

בפלסטין עצמה היה ברור שהמאבק נכנס לשלב חדש. מסיבת עיתונאים שערכו הסטודנטים בביר־זית הקהילה עשרות עיתונאים מכל רחבי העולם. אותם חיילים שירו על ילדות בדם קר, בעודם ניצבים על הגגות, לא רק שהכתימו את ישראל. הם גם תרמו תרומה מכרעת למאבקה של פלסטין על נפשה של דעת־הקהל העולמית.

דקות אחדות של שמש חורפית
מספיקות לכל העונה.
ORIENT SOLAR
תאי השמש הזעירים שבשעון,
הופכים את אנרגיית השמש לחשמל,
וממלאים את הסוללה שבשעונך-לתמיד!
ORIENT QUARTZ
CHRONOGRAPH
ORIENT QUARTZ
SET — RESET
JAPAN
דגם: 678706
שעון עצר רב-תכליתי (סטופר כפול),
כולו פלדת אל-חלד;
זכוכית קריסטל; מצג שעות,
דקות, שניות, תאריך, חודש,
יום; תאורת לילה.
במבחר דגמים. אחריות לשנתיים.
729.-
629.- ש'
דגם: 748107
שעון עצר מעורר סולרי;
"אות-זמן" בכל שעה שלמה;
כולו פלדת אל-חלד;
זכוכית קריסטל;
מצג שעון, דקות, שניות, תאריך,
חודש, יום; תאורת לילה.
במבחר דגמים. אחריות לשנתיים.
789.-
689.- ש'
נוכח הביקוש הרב
לשעוני אוריינט סולאריים,
מבצע נוסף-
ועכשיו גם
ORIENT CHRONOGRAPH
סולארי מעורר
להשיג בחנויות המובחרות בארץ.
שרות יעיל ומהיר,
חלפים מקוריים.
אוריינט בדיוק בזמן הנכון.
שעון מעולה ללא בעיות• יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ-סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

אנשים בעולם

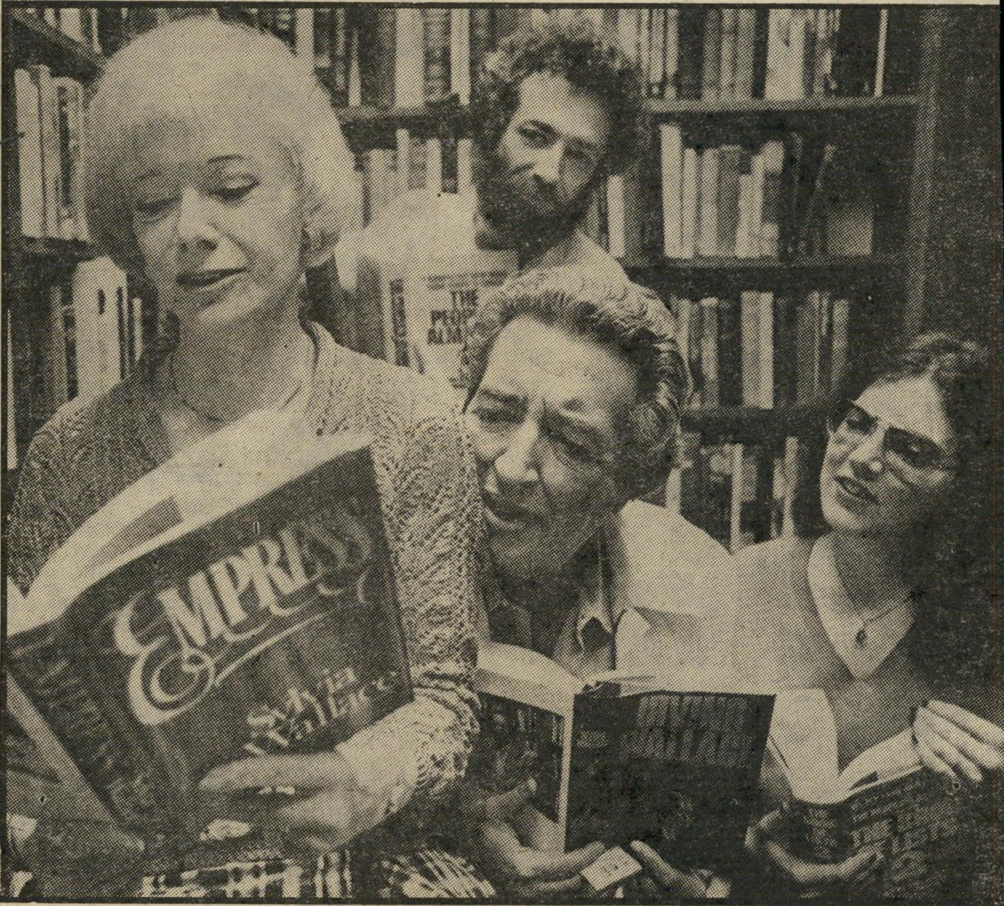

מישפחת וולאס: כל אחד והרב־מכר שלו

הימים שבהם נהגו להצביע בטרקליני הספרות האמריקאים על סילביה וולאס, ולאמר: „אם היא כאן — משמע שאירווינג בסביבה,” חלפו ואינם עוד. סילביה, הנראית בתמונה כשבעלה ושני בניה לימינה, מעיינת בקיסרית, רב־המכר שהיקנה לה שם של סופרת בפני עצמה, ולה: רק „אשתו של”. אלא שבכך לא תמה התחרות הספרותית שבין כותלי וולאס. הבן דייוויד, בן ה־31, הנושא את שמו המקורי של סבו, וולצ׳ינסקי, כבר כתב כמה ספרים והבת איימי, בת ה־25, כבר זוקפת לזכותה שניים. אחד מהם כתבה בשותפות עם אביה.

רד׳ה כורש פאהלווי: המישחק האמיתי

בעוד מתרבות והולכות השמועות בדבר הכנותיו של יבן השאה, רד׳ה כורש פאהלווי, הגולה במצריים, לרשת את כס אביו, מוצא לו היורש הצעיר, שטרם מלאו לו עשרים, זמן להשתעשע עם אחותו הקטנה, ליילה, בת העשר. הוא מרכיב אותה על כתפיו, כדי להוסיף לה גובה על מיגרש הטניס.

קלוד שאברול: הבמאי לבש חצאית סקוטית

התייר הסקוטי המקורי שטייל ברחובות פאריס לא היה אלא הבמאי הצרפתי קלוד שאברול. הבמאי הפך שחקן לעת־מצוא עבור סרט טלוויזיה. בסרט הוא משחק סקוטי המאוהב בצרפתיה, הנראית עימו בתמונה, וזוהי השחקנית ברנאדט לאפונט. השניים מכירים מזה שנים רבות. למעשה היה זה שאברול שנתן לה את תפקידה הראשון על הבד, לפני 23 שנים בסירטו: סרג׳ היפה.

בסרט הטלוויזיה המוקרן בצרפת, במיסגרת שידור מיוחד, נבחרו השניים לשחק את הנאהבים מרסל וג׳ניפר, והבמאי הרגיש כל כך נוח בחצאית הסקוטית המסורתית, עד שלא התבייש לצאת בלבוש זה לרחוב. דבר אחד בטוח: איש לא זיהה אותו.

איימי קארטר: האוטוגרף האחרון

הופעתה הציבורית האחרונה של איימי קארטר, בת ה־13, נערכה בברודווי. בת הנשיא היוצא, ג׳ימי קארטר, באה להצגת פיטר פאן, שהוקדשה למטרות רפואיות, וחילקה אוטוגרפים. איימי שהיתה צמודה לאביה כמעט בכל סיוריו בתפקיד, תוכל לחזור עתה לבית־הספר.

אנשים בעולם

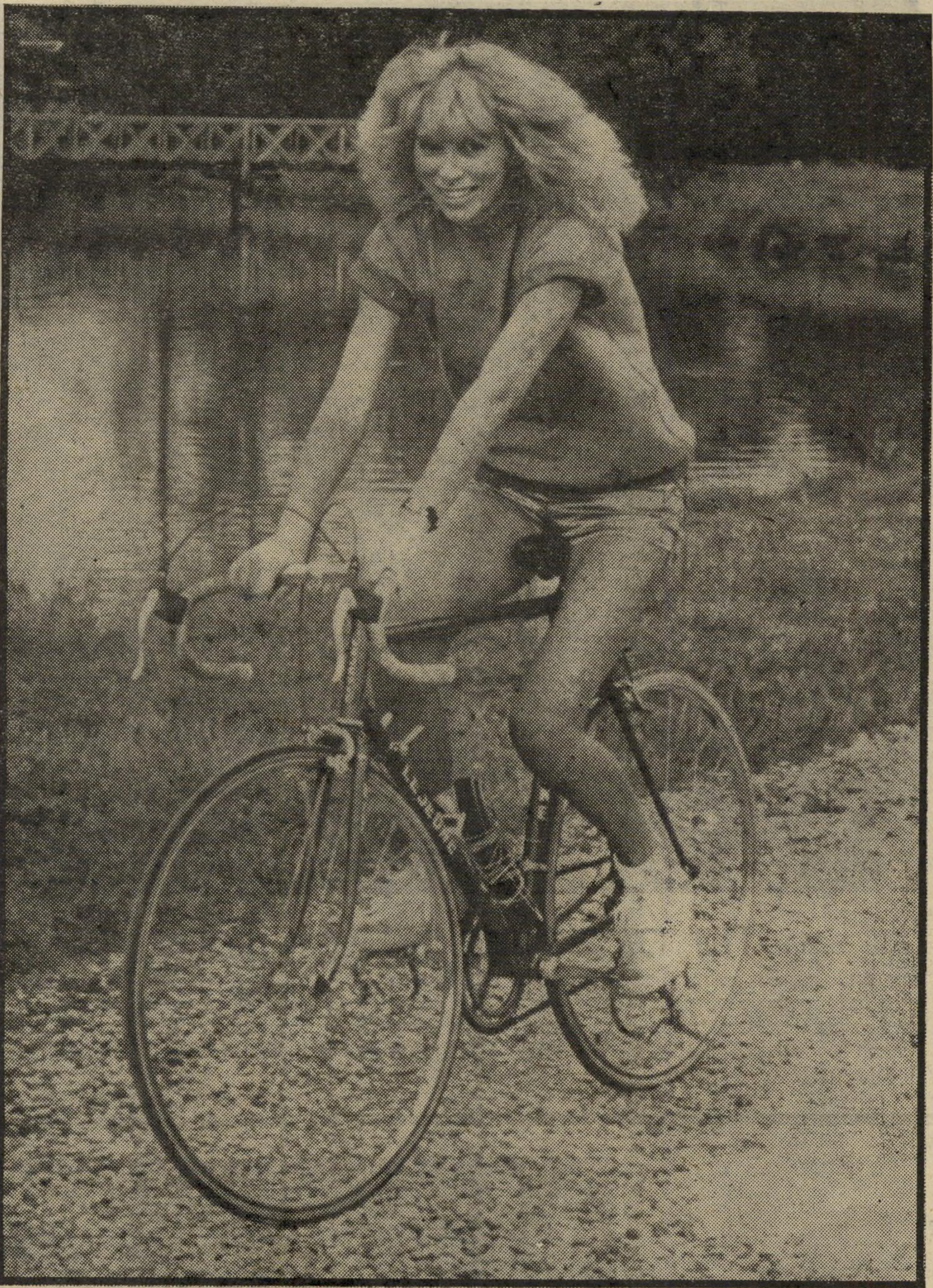

מ׳ירי׳ דארק: מסע באופניים להחזרת הכושר

לפני כשישה חודשים עברה השחקנית הצרפתיה מיריי דארק ניתוח־לב־פתוח, ומאז היא מתאוששת במרץ רב. לא רק שהיא זוהרת ומרבה להצטלם בסדרות ארוכות, עבור כל צלם המבקש זאת בנימוס, אלא גם עוסקת בפעילויות ספורטיביות רבות. היא הולכת ברגל מדי יום ביומו עם כלביה; רצה ורוכבת על אופניים מדי בוקר. אלן דלון, שאינו מש מסביבתה, גאה מאוד בהישגיה.

קנדיס ברגן והכניעה הגדולה

אם כי חתונתם יכולה היתה להיערך בלאס־וגאס או בלוס־אנג׳לס, העדיפו קנדיס ברגן ולואי מאל להינשא, כמעט בהיחבא, בכפר הקטן שבו נולד הבמאי־החתן — במחוז הצרפתי המקסים של לוגאניאק. היתה זו כניעה גדולה של ברגן שהכריזה לא פעם שלא תינשא לעולם.

כריסטינה אונאסיס: אהבה חדשה

לכריסטינה אונאסיס הכישרון להפוך כימעט ליפה כל אימת שיש לה אהבה חדשה. האחרון בתור הוא איבון קוטי. דימיונו המפתיע לפיליפ ז׳ונו, בעלה לשעבר של קארולין ממונקו, משך אל השניים את צלמי העיתונות, שחשבו כי פיליפ מצא יורשת חדשה. קוטי לא רק דומה לז׳ונו, הוא מתלבש וחי בסיגנון דומה.

גלנדה ג׳קסון: „חבל שאיני לובשת מיכנסיים!"

לגלנדה ג׳קסון, השחקנית הבריטית המצויינת, יש חוש הומור בריא. השחקנית בת ה־44 היתה גיבורה ראשית במסיבה מיוחדת שערכה החברה של ספריות המישחקים, שגלדנה ג׳קסון משמשת לה נשיאה. ה־מסיבה נועדה לקדם את מכי־רת המדריך החדש למישחקים, שיצא לאור באנגליה. אחד ממסמרי המסיבה היה מישחק במכונית־מירוץ, בדגם של צל־חת מעופפת. היא נהנתה הנאה מרובה בחברת בנה דניאל, ורק הצטערה על שבאה בלבוש לא הולם. „חבל שאיני לובשת מכנסיים," הכריזה.

ואנסה רדגרייב:

המישחק מעל הכל

בתמונה הקטנה נראית השחקנית ואנסה רדגרייב בהפגנה למען הפלסטינים שנערכה בלונדון. בתמונה הגדולה (מימין) היא נראית עירומה, בתפקיד איזידורה דנקון בסרט איזידורה. ומשמאל: בתפקיד פאנייה פנלון, ניצולת אושוויץ. בכל אחת מן ההזדמנויות הצליחה ואנסה להרגיז את הפוריטאנים. אלא שוואנסה השחקנית מצפצפת על כולם. בלי קשר לדעותיה הפוליטיות, הוכיחה כי האמנות היא מעל לכל — ולמרות כל המחאות של הליגה־להגנה־יהודית היא עדיין שחקנית מעולה.

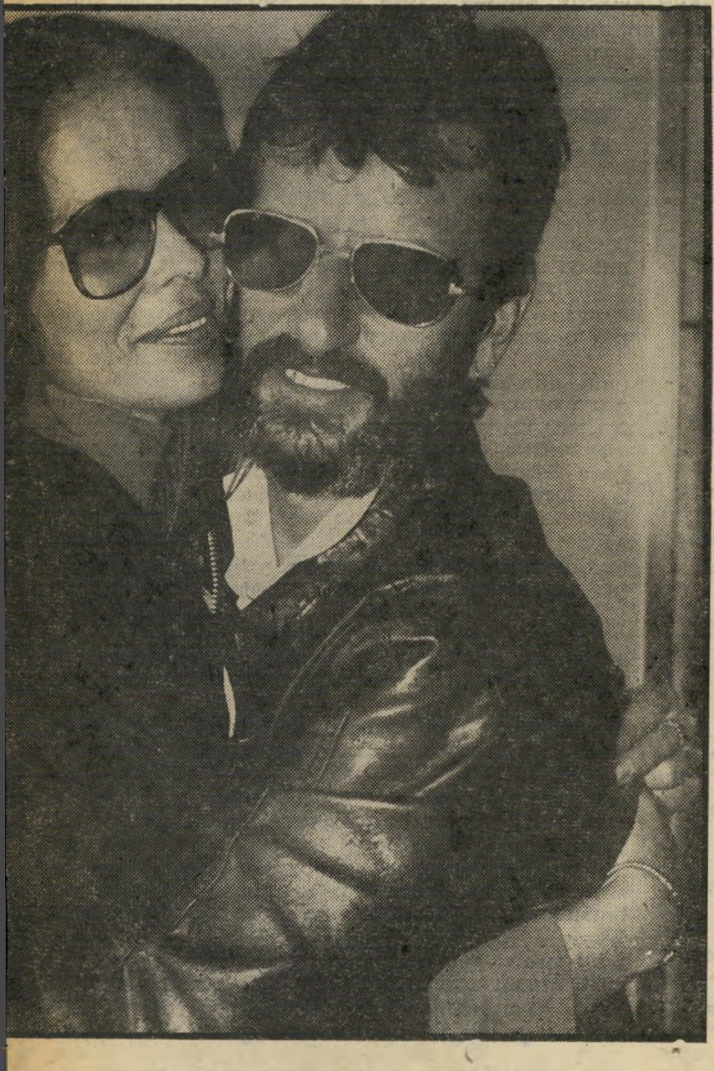

רינגו סטאר:

אשה חדשה

רינגו סטאר, מן החיפושיות, ובארברה באך, מן המרגל שאהב אותי, הם אחד מסיפורי האהבה המודרניים בהוליווד. שניהם גרושים ותיקים, שהכירו על בימת הצילומים של איש המערות ומאז אינם נפרדים. הם אפילו מאיימים להינשא. לבארבארה בת ה־33 שני ילדים מנישואיה הקודמים לאיש־עסקים איטלקי, ולרינגו שני ילדים מנישואיו למורין, שארכו עשר שנים והסתיימו בשערוריה. למרות שמאז גירושיו בילה רינגו עם המפורסמות שביפהפיות קליפורניה, הוא מכריז לראשונה על רצונו לשאת את בארברה: „לא משום שהיא האשה היפה ביותר עלי אדמות. היא פשוט היצור האנושי המתוק ביותר והאשה הרגישה ביותר שהכרתי מעודי.” ואשר לבארברה, מסתבר שהיא מוכנה לוותר על דרישות מופרזות בתחום הקאריירה שלה לטובת נישואין הולמים. „תמיד אמרו עלי שאני שחקנית סוג א׳ בסרטים מסוג ב׳,” היא אומרת בגילוי־לב, „אבל מעולם לא התרגשתי מזה. גם היום אני מסתפקת בסרט אחד לשנתיים. את מירב הזמן אני מתכוונת להקדיש לילדים שלי ושל רינגו ולילדים של שנינו, בעתיד.”

דייוויד בואי: איש הפיל

דייוויד בואי עורך את הופעת הבכורה שלו על בימת ברודווי במחזה נושא פרס „טוני” של השנה איש הפיל מאת ברנארד פומרנץ. הפעם אינו נושא את האיפור הנשי המסורתי שלו על בימת הזמר. מי שנולד בדרום לונדון, חשב להיות נזיר והפך כוכב של פופ־רוק, מתכנן את הקאריירה הבאה שלו: „אני רוצה לביים סרטים!”

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

הדברים והקשרם

אחרי שירו במה שירו, ומה שירו בו נפל ונשכב, ואחרי שהטלוויזיה צילמה את מי שירה, וצילמה שם גם את מי שנשכב, שמעתי את הרמטכ"ל שלנו עושה ביקורת טלוויזיה כל־כך מקצועית, שכל המבקרים יכולים ללמוד ממנו משהו. רפול שלנו דיבר במילים מקצועיות ויבשות, לא חירתת חירתותים על אידיאולוגיה וקישקושים. הכל מונחים טכניים נקיים: זוויות מצלמה, פריים, הוצאות־דברים־מהקשרם, עריכה, רקע.

זה היה בגלי צה"ל, ורפול הסביר את הדברים לכתב שלו. באוזניים שלי שמעתי. וככה הוא אמר: קודם צילמו חייל על הגג שיורה. מזה אפשר היה להבין שהוא יורה באנשים. לא הראו שום דבר אחר. רק את החייל על הגג יורה. אחר־כך ראו את האנשים שוכבים למטה פצועים. מזה אפשר היה להבין שהחייל על הגג פגע בהם. ברור שזה רושם מוטעה, כי החיילים קיבלו פקודה לירות ברגליים רק אם מאיימים על חייהם, וברור שהם לא איימו על חייו של החייל על הגג. וחוץ מזה — לא הראו את ההקשר. לא הראו מה היה לפני זה, את ההפגנות".

אני לא רוצה להעיר על כל הדברים של רפול. רק על הסוף. על זה שהוציאו את הדברים מהקשרם. את זה שהטלוויזיה שלנו, הבת־זונה, לא הראתה את ההפגנות שהיו לפני היריות. אבל כאן, דווקא כאן, יש בעיה. כי הרי לפי השיטה של רפול, אי־אפשר היה להראות את ההפגנות, בלי להראות מה היה לפני זה. מה שהביא להפגנות. וגם את זה אי־אפשר היה להראות בלי להראות לפני זה, וככה הלאה. אז מה שאני מציע הוא, שרפול ימליץ לעשות בטלוויזיה תוכנית שלמה, שתראה הכל, מה היה לפני מה, ואיך זה התחיל ואיך זה נמשך, על כל הבעייה הפלסטינית. אני בטוח שאחרי הסרט הזה כולם כבר יבינו שזה בסדר גמור לירות לתלמידים הערבים התם ברגליים.

שיחה בשניים

גאנדי: כן, מי זה?
גוטליב: גימל.
גאנדי: מילחמת גימל בגימל, חה, חה.
גוטליב: אותי זה לא מצחיק.
גאנדי: יש לך קול משונה. אתה חושב שאפשר לדבר חופשי?
גוטליב: מבחינתי כן. מה איתך?
גאנדי: מקווה. פתח באש.
גוטליב: בעניין ההעברה.
גאנדי: סודר. ראה זאת כמסודר.
גוטליב: ברוך השם. מתי אני אצלך עם החומר?
גאנדי: הכל עליך?
גוטליב: כן, אני מביא הכל. אתה מוסר לו הכל מייד, נכון?
גאנדי: הכל מסודר, אמרתי לך. תגיד לי, אתה בטוח שהטלפון שלך בסדר? אני שומע כל מיני רעשים על הקו.
גוטליב: לא אצלי. תבדוק אצלך.
גאנדי: אצלי הכל פיקס. אתה יודע איך זה. לפקודה תמיד אנחנו.
גוטליב: ברוך השם.
גאנדי: מה קורה פה? לא מכיר אותך שכל הזמן אתה מזכיר את ההוא בפיקוד למעלה, כמו הבן שלי. עם מי אני מדבר?
גוטליב: גוטליב.
גאנדי: מה, גוטליב? איזה גוטליב? מישהו עוד ישלם על זה!
זיגל: מי זה המטומטם שנתן לגוטליב את גאנדי במקום את גבאי ולגאנדי את גוטליב במקום את גומאדי!?

הספד לגולדה

אחרי שכבר עייפתי את כולם עם גיאורג וילהלם פרידריך הגל, נעבור היום לאחד מתלמידיו, שפעם הוא הוכחה ניצחת לגניוס היהודי בכל הדורות, ופעם הוא הוכחה לזה שהכי גרועים זה המומרים. אז בבקשה, קטע קטן של קרל מארכס:

„היה־היה אי־פעם איש תם אשר שיער כי בני־האדם טובעים במים רק מחמת שהם רדופים על־ידי מחשבת־הכובד. אילו הצליחו לסלק ממוחם דימוי זה על־ידי כך שהיו, דרך משל, מכריזים אותו לאמונת־הבל, לדימוי דתי, הרי שהיו משתחררים

מכל סכנה הנשקפת להם מן המים. כל ימי חייו לחם באשליית־הכובד, שהסטטיסטיקה סיפקה לו הוכחות חדשות ומרובות בדבר תוצאותיו המזיקות."

ומה פתאום אני נזכר עכשיו בקטע הזה? כי בזמן האחרון יש בכל העיתונים הספדים על ראש־הממשלה לשעבר שלנו, גולדה מאיר. גם לי מגיע איזה נתח בעסק, וככה יוצא שאם תשימו היכן שכתוב למעלה „איש תם" את השם גולדה, ובכל מקום שכתוב „הכובד" „עם פלסטיני", תבינו למה זה הספד על הגברת שלנו.

מה נאמר לילדינו

שלום מתילדה גרייבר. תרשי לי לומר לך כמה מילים. זה רק בגלל שנגעת לליבי. ממש נגעת שם. אשה כל כך נחמדה, עם פרצוף אינטליגנטי ומשקפיים. וגם בעלך, בעצם. אם לא הייתי פוחד להעליב אותו, הייתי אומר אפילו שהוא נראה בטלוויזיה כמעט שמאלני.

ולמה נגעת לליבי, מתילדה? כי אמרת בטלוויזיה שיש לך שישה ילדים, שניים מהם בני חמש־עשרה, עוד מעט בצבא. מה תגידי להם על אבא שלהם, שאלת, כשבאים להרוס לכם את הבית.

אני מציע, מתילדה, שתספרי לילדיך את האמת. זה נשמע מפתיע? זה לפעמים עוזר, תתפלאי. תגידי להם בערך ככה: תראו, שישה ילדים שלי. לאבא שלכם היתה חלקת אדמה חקלאית, שמותר רק לגדל עליה גידולים חקלאיים. אבל לאבא שלכם התחשק דווקא לבנות בית בחלקה הזאת. זה הבית שגרנו בו, ושהעיתונות קוראת לו בית גרייבר. אבא שלכם, ילדים, הוא לא ערבי. כאן זה מדינת־ישראל. מדינת היהודים. ליהודים מותר לעשות פה הכל. אבא שלכם גם הוכיח את זה, ילדים. הוא פתח סוכנות־נסיעות שתפקידה לרוקן כפרים ערביים מתושביהם. זה אבא שלכם, ילדים. יהודי גא וזקוף, ומה שחשוב: לא ערבי.

פתאום, ילדים, ככה תגידי להם, מתילדה, קרה משהו. איזה מישהו בשילטונות התבלבל, וחשב בטעות את אבא שלכם לערבי. איך עשו טעות כזאת אני לא יודעת. מה אתם חושבים, ילדים, שאני הייתי מתחתנת עם ערבי? ובכן, ילדים, השילטונות התבלבלו, והתוצאה היא שהם רוצים לעשות ליהודי טוב וזקוף כמו אבא שלכם מה שעושים בדרך כלל לערבים. אבא שלכם, ילדים, ניסה להוכיח לשילטונות את טעותם, להסביר כמה שהוא יהודי טוב, אבל זה כבר היה מאוחר מדי. זה הסיפור, ילדים, תאמינו או לא. הכל בילבול של השילטונות. אז אמנם הצלחנו למשוך קצת זמן, ולגור בבית עוד שנה, ועוד שנה, אבל הבילבול אצלם נמשך. הם בכל עניין מבולבלים, אז גם בעניין הזה. אין מה לעשות. ועכשיו, ילדים אנחנו נשארים בלי קורת־גג, בגלל שמישהו התבלבל וחשב שאנחנו ערבים.

וזה מה שכדאי לך להגיד לילדים, לכל השישה, גברת מתילדה גרייבר.

צירי תנועה

ישיבה חופשית, אפשר להוריד כובעים, אפשר לעשן, אסור לירוק. שימו־לב כולם, עד כאן, יש שאלות? יפה.

שימו־לב כולם. יוצאים הבוקר למשימה בשטח האוייב. המשימה: הרגעת הרוחות. סד"כ אוייב — לא ידוע. עד כאן. יש שאלות? יפה.

שימו־לב. כוחותינו ייערכו בשטח האוייב במיבנה בלימה. פתיחה באש רק לפי פקודה. חוזר, רק לפי פקודה. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. במיקרה של פקודת פתיחה, המשימה היא: פגיעה בצירי התנועה של האוייב. חוזר, בצירי התנועה בילבד. לא מעניין אותנו מחסני־מזון, מיתקני־האיוורור וכל יותר הצנרת שנמצאת מעל לצירי התנועה. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. צירי התנועה מתחלקים לרגל א' ולרגל ב'. לצורך העניין יש לנו כאן תרשים של רגל א'. תכניסו לכם לראש שרגל ב' זה בדיוק אותו דבר, אבל בצד השני. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב כולם. ציר התנועה של האוייב מתחלק לחמישה חלקים עיקריים: ירך, ברך, שוק, קרסול וכף־רגל. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. נתחיל בחלק העליון של ציר התנועה, הירך. בדרך כלל זו מטרה גדולה ונוחה. שטח פגיעה רחב יחסית. מה שחשוב לדעת, זה שמתחת לפני הציר הזה עובר נתיב־אספקה מרכזי של האוייב — העורק הגדול של הירך. פגיעה רצינית בירך, שפוגעת גם בנתיב האספקה, מביאה תוצאות מיידיות. מה שצריך להיזהר ממנו הוא לא לפגוע בצנרת שנמצאת מעל לירך, בהצטלבות שבין רגל א' ורגל ב'. לכן, מי שמכוון לאיזור הזה, שיכוון נמוך. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. מתחת לירך נמצא איזור הברך. זוהי צומת חשובה של האוייב. אתם בטח זוכרים כל מה שלימדנו אותכם על חשיבות הצומת בצירי התנועה. פגיעה בצומת גורמת לשיתוק מיידי של ציר התנועה כולו. הבעייה המרכזית: איזור הצומת הוא קטן יחסית וקשה לטיווח. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. מתחת לצומת הברך מצוי השוק. לאיזור השוק יש חשיבות מרכזית בציר התנועה, משום ששם נמצאים שרירי השוק. קבוצת שרירים חשובה שממלאת תפקיד מרכזי במהלך תנועת האוייב. פגיעה בשוק מומלצת. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. מתחת לשוק נמצא הקרסול, שתפקידו לחבר

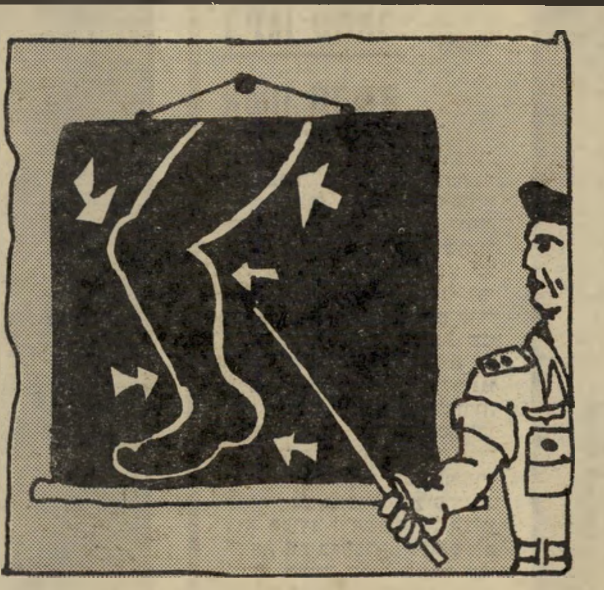

צירי התנועה של האוייב

את השוק עם כף הרגל. הקרסול הוא איזור צר יחסית, קשה לפגיעה ולטיווח. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. הגענו לאיזור האחרון בציר התנועה. מישהו זוכר מה זה? אתה לא צריך להציץ אצלך, סמל אלי. זה נמצא כאן, על הלוח. אנחנו מדברים על כף הרגל. הבעייה המרכזית כאן היא שהאיזור הזה מוגן יותר מהאחרים, בדרך כלל, על־ידי שיריון רך. מטווח רחוק מחליש אפילו שיריון כזה את עוצמת הפגיעה. בעייה נוספת: זווית הירי אינה מאפשרת, בדרך כלל, פגיעה יעילה באיזור כף הרגל. עד כאן יש שאלות? יפה.

שימו־לב. היציאה לתנועה: 8.00. סד"כ כוחותינו: פלוגה ג'. פתיחה באש רק לפי פקודה, חוזר, רק לפי פקודה. המשימה: טיווח צירי תנועה של האוייב. עד כאן יש שאלות? יפה.

מצעד הקרנות המצטיינות 31.10.80

ושוב נותנות קרנות הנאמנות בניהול חברות בת של בנק לאומי את התשואות הגבוהות ביותר מבין כל הקרנות הפועלות בארץ, ברוב תקופות ההשקעה.

תקופת השקעה / דירוג לפי שיעור תשואה ע"פ חישובי בנק ישראל	3 חודשים	חצי שנה	מתחילת השנה	שנה	שנה וחצי
מקום ראשון	גיל 27.7	מרגלית 116.8	מרגלית 328.6	מרגלית 414.4	מרגלית 487.8✡
מקום שני	יהלום 27.3	בדולח 114.0	בדולח 270.7	✱	להט 416.7
מקום שלישי	מרגלית 25.5	אודם 113.8	✱	בדולח 306.8	✱
מקום רביעי	✱	יהלום 108.0	✱	יהלום 281.7	יהלום 379.2
מקום חמישי	✱	✱	יהלום 232.0	להט 255.1	בדולח 375.2
☼מדד המחירים לצרכן	25.4	49.9	95.5	131.9	235.2

☼ בהנחה שבחודש אוקטובר 1980 עלה מדד המחירים לצרכן ב־8% ✱קרנות בניהול חברות אחרות ✡ מרגלית קיימת 16 חודש

קרנות בנאמנות בנק לאומי לישראל בע"מ:
אודם,◆ מרגלית, בדולח, בניהול פיא.
גיל ולהט◆ בניהול נ"ע והשקעות.

קרנות בנאמנות בנק איגוד:
יהלום – בניהול פיא.

◆בנאמנות משותפת עם בנק דיסקונט לישראל בע"מ

התשואה הריאלית✱ של 3 הקרנות המצטיינות בניהול פיא וני"ע:

תקופת השקעה / דירוג לפי שיעור תשואה	3 חודשים	חצי שנה	מתחילת השנה	שנה	שנה וחצי
מקום ראשון	גיל 1.8	מרגלית 44.6	מרגלית 119.2	מרגלית 121.8	מרגלית 75.4
מקום שני	יהלום 1.5	בדולח 42.8	בדולח 89.6	בדולח 75.4	להט 54.2
מקום שלישי	מרגלית 0	אודם 42.6	יהלום 69.8	יהלום 65.2	יהלום 43.0
☼מדד מניות מנוכה	-8.3	18.1	37.7	30.8	18.0

☼ מדד המניות הכללי בניכוי מדד המחירים לצרכן, בהנחה שבחודש אוקטובר 1980 עלה מדד המניות הכללי ב־17%.

✱שעור התשואה של הקרן בניכוי עליית מדד המחירים לצרכן בתקופות הנ"ל.

בנק לאומי

טל-ארויו

אין מודעה זו מהווה הזמנה לרכישת יחידות. יחידות ניתן לרכוש אך רק על פי ההצעה הכלולה בתשקיפי הקרנות אותם ניתן להשיג בכל סניפי הבנקים.

חופשת סקי נפלאה באוסטריה

אינך חייב לדעת לגלוש כדי להנות ממנה.

אוסטריה בחורף היא שילוב מיוחד במינו של אתרי סקי מושלגים הידועים ביופיים הרב וחיי תרבות עשירים ותוססים בערים הגדולות. אוסטריה בחורף היא חוויה מהנה ומיוחדת, שכדאי לך להתנסות בה השנה.

חוברת ופרטים על חופשת סקי באוסטריה תוכל לקבל בכל משרדי הנסיעות או במשרדנו.

AUSTRIAN AIRLINES

AUSTRIA

רח' טרומפלדור 12, טל. 652244 – 03, תל אביב

נציגות משרד התיירות האוסטרי

אנשים

האם יערוך ירוחם משל הפגנה בסעודיה, ועבור איזה שחקן הותקן סל במישכן הנשיא?

■ עם מלאת שלוש שנים ליוזמת השלום של נשיא מצריים **אנוור אל־סאדאת** צפה הנשיא בסרט שצולם בעת נאומו בכנסת. בסרט נראה **עזר וייצמן** מעביר פתק ל**מנחם בגין**. אל־סאדאת סיפר למקורביו שפעם שאל מה היה כתוב בפתק הזה, והתברר לו שווייצמן כתב: „האם ממתינה לנו מילחמה חמישית?"

■ העיתונאית **סמדר פרי** מספרת כי לפני שלוש שנים, אחרי שנשיא מצריים הודיע בנאומו כי הוא מוכן לבוא ולדבר בכנסת בישראל, התקיימה בתל־אביב ישיבה שבה דנו אם באמת מתכוון אל־סאדאת למה שאמר. האלוף **שלמה גזית**, שהיה אז ראש אגף־המודיעין, אמר לעוזרו: „הפעל עכשיו את המכשיר!" בחדר השתררה דממה, ומן הרשמקול עלתה מנגינת ההימנון המצרי. אמר גזית לנוכחים: „אתם צריכים ללמוד את ההימנון, כי תוך שבוע נשמע אותו בארץ."

■ מדוע לא הצביע ח"כ **עדי אמוראי** בעד אי־אמון בממשלה בהצבעה שנערכה השבוע בכנסת? את התשובה לכך אפשר למצוא בסיפור הבא: לפני שנתיים וחצי פנתה מועצת המישמרות הצעירות של קנדה למועצה לחילופי צעירים ונוער בישראל, שעדי אמוראי עומד בראשה מאז 1973 ושח"כ **יחזקאל פלומין** הוא חבר בה, כנציג הליכוד. אגב, קנדה היא המדינה ה־12 המקיימת חילופי צעירים עם ישראל. פלומין היה באותה תקופה סגן שר־האוצר דאז, **שימחה ארליך**. אמוראי הוזמן לבוא לקנדה אז, אך מאחר והיה טרוד בעניינים אחרים פנה אל עורך־הדין **אריה האן** מן המפד"ל, שיצא במקומו לשם. לפני שבועיים הוזמן אמוראי לצאת לקנדה בראש המישלחת הישראלית, אך בגלל עיסוקים אחרים פנה הפעם לפלומין, שכבר אינו סגן־שר, שיעמוד במקומו בראש המישלחת וייצא איתה לקנדה. לפני שיצא פלומין לחו"ל, אמר לעדי שאם תהיה הצעת אי־אמון בממשלה, ועדי היה יוצא לחו"ל, יהיה חסר למיפלגת־העבודה נציג אחד. אך מאחר שהוא יוצא, יש הפרש של שני קולות: פלומין בחו"ל ועדי בישראל. לכן ביקש פלומין מעדי שאם תבוא הצבעה כזו, לא יבוא עדי להצביע. אמוראי פנה אל ראש מיפלגת־העבודה, **שימעון פרס** והסביר לו את הבעיה. פרס היפנה אותו לראש סיעת־המערך בכנסת, ח"כ **משה שחל**. שחל, מצידו, הסכים לתנאי זה, וגם פלומין שוחח עימו וקיבל אישור להסכם. השבוע, כשהובאה הצעת אי־האמון לכנסת, עיכבה הקואליציה את ההצבעה ב־24 שעות, תוך ניצול סעיף בתקנון המאפשר החלטה שרירותית כזאת. שחל, שכעס על כך, אמר לאנשי הליכוד: „אם אתם מפרים את הנוהג, נפר אותו גם אנחנו, ועדי אמוראי יצביע נגד הממשלה." כאשר פנה אמוראי לח"כ **פסח גרופר** ושאל אותו מדוע מפירים נוהג של 32 שנים, אמר לו גרופר: „הרב יכול לעשות כל דבר." שחל הודיע לאמוראי שעליו להצביע למחרת בכנסת. אמוראי השיש לו שהוא אמנם מבין אותו, אך את ההסכם שעשה עם פלומין הוא מסרב להפר. „אני הדחתי אותו לצאת לחו"ל, ולא אפר את הבטחתי לו," אמר אמוראי לשחל. חברי סיעת־המערך פנו לעמיתם ואמרו לו: „בגללך נצטרך לסבול את ממשלת הליכוד עוד שנה." אך עדי לא נכנע. ערב לפני ההצבעה בא שימחה ארליך לאמוראי ואמר לו: „למה אתה מפר הבטחה לפלומין?" עדי נרעש מדברים אלה אמר לארליך: „אתה מכיר אותי מאז שהייתי בן 10, ואתה יודע שלא אצביע!" אז סיפר לו ארליך: „עשינו הסכם עם ח"כ **עקיבא נוף** שאם אתה לא תצביע, גם עקיבא יימנע בהצבעה. אך אם אתה תצביע נגד הממשלה, עקיבא יצביע בעדה. איך שלא יהיה יהיה לנו רוב." עדי מיהר אל עקיבא לברר עימו אם זה נכון. עקיבא השיב לו שאכן זה נכון. הסיום: עדי לא השתתף, ועקיבא נמנע. יחזקאל פלומין, שחזר ארצה ביום השישי, שמע על כך וטילפן לאמוראי כדי להודות לו על שמירת ההסכם ביניהם.

■ ואילו יחזקאל פלומין מספר: „אני הייתי האדם השקט ביותר בקנדה. אני מכיר את עדי, ואם הוא נתן לי את המילה שלו בנוכחותו של משה שחל, אז אני שקט. אני שמח שעדי עמד בלחץ, למרות שלא היה לי ספק שיעמוד בו. זה מזכיר לי מה שאמר פעם הח"כ־לשעבר **יוחנן באדר**: „חברים יש לי במיפלגתי, אך ידידים יש לי במיפלגות אחרות."

■ עם המישלחת בחו"ל ביקר פלומין במטה־הבחירות של הנשיא־הנבחר **רונלד רגן**, בתומו של יום־הבחירות. „מה שהיה מעניין הוא ש־50 אחוז מן החוגגים במקום את ניצחונו של רגן היו יהודים חרדים, עם קאפוטות ופיאות. על דלת הכניסה למטה הבחנו בשלט שקרא שלא להכניס למקום אוכל בלתי־כשר. גם כפתורים עם שמו של רגן ראיתי שם על החולצות, אך הם אייתו אותו בעברית רייגין, כמו המילה גשם באידיש."

■ בעיקבות הביקורת בעיתונות על־כך ששגריר־ישראל בארצות־הברית, **אפרים** („אפי") **עברון**, לא יצר מגעים נאותים עם הנשיא הנבחר רונלד רגן, נזכר ח"כ **אבא אבן**, שכאשר היה שר־החוץ של ישראל הוא פגש אז ברגן שהיה מושל קליפורניה. אז שאלו בעיתונים הישראליים מדוע בא שר־החוץ במגע עם מושל ריאקציונר, שאין לו כל עתיד פוליטי.

■ כאשר ביקר נשיא־המדינה **יצחק נבון** בבית ברל ונפגש עם הצוות הבכיר של המורים שם, ראה בסביבה צלם. אמר לו נבון: „תגיד לי מתי אתה מתחיל לצלם, כדי שאחר־כך אוכל לשתות את הקפה שלי בנחת."

■ בשבוע שעבר, בעת אימון כדורגל בגן סאקר בירושלים, הגיעה למקום רעיית הנשיא, **אופירה נבון** עם שני ילדיה. „הבאתי לכם כוכב חדש," אמרה למאמן **מישה פירטל**, „**ארז** משתוקק לשחק כדורגל, ומזמן חיפשנו עבורו מיסגרת מתאימה. אמנם במישכן הנשיא התקנו לו סל, כדי שיקלע, אבל הוא נתפס דווקא לכדורגל." ארז הוא בן 7 וחצי.

■ כאשר נשאל **אורי אגמי**, מזכיר מחוז חיפה במיפלגת־העבודה, מהו עברו הפוליטי, ענה: „אני איש מפא"י־לשעבר, עם קצת פיגמנטים של רפ"י."

■ בערב־ראיונות עם **איתן דנציג** אמר שר־האנרגיה והתשתית **יצחק מודעי** על מזכ"ל ההסתדרות, **ירוחם משל**: „משל הוא חד לשון כאשר צריך לדבר, אך הוא צריך לעשות את ההפגנות שלו בערב הסעודית, כי את מחירי הדלק קובעים שם."

■ בדיון בחוק האנטומיה והפתולוגיה, שהתקיים בכנסת, קראה ח"כ **חייקה גרוסמן** קריאות־ביניים רבות. העיר לה יושב־ראש הכנסת, **יצחק ברמן**: „אם את זורקת את כל הפנינים עכשיו, מה יישאר לך לנאום שלך?" ענתה לו גרוסמן: „אל דאגה, באמתחתי עוד פנינים ואבנים יקרות אחרות לרוב."

■ ח"כ **יהודה חשאי** פנה במיכתב אל שר־הבריאות, **אליעזר שוסטק**, וביקש ממנו עזרה בקבלת רכב לנכה בעל נכות של 100%. הוא נענה בשלילה. כעבור זמן קצר נפטר הנכה. חשאי סיפר על כך לשר, כאשר נפגשו. הגיב על כך שוסטק: „אם כך נפתרה הבעיה."

■ ח"כ **שימעון פרס** הסביר לסקרנים ישראליים מדוע נראו משתתפי הקונגרס האינטרנציונל הסוציאליסטי בספרד תמיד חייכניים בתמונות־הטלוויזיה. „בכל פעם שהתקרבו אנשי־הטלוויזיה אל המשתתפים בקונגרס, הם סיפרו בדיחות זה לזה, כדי שייראו בטלוויזיה מחייכים. **וילי ברנדט** סיפר לי את הבדיחה הבאה: האפיפיור בא לשמים ושאל את אלוהים כמה זמן עוד יקח עד אשר יתירו לכמרים להתחתן. השיב לו אלוהים: „לא כל זמן שאתה חי!" אחר־כך שאל האפיפיור מתי יתירו לנשים לכהן כהגמוניות. אמר לו אלוהים: „לא לא כל זמן שאתה חי." כאשר שאל אם יהיו עוד אפיפיורים פולניים, ענה לו אלוהים: „לא כל זמן שאני חי."

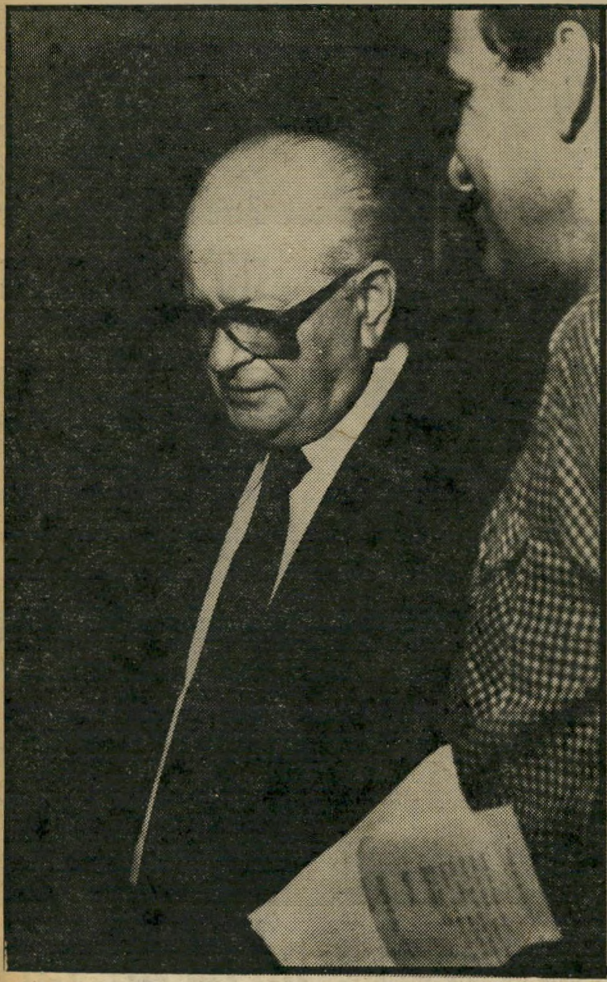

שימחה ארליך

סגן־ראש־הממשלה, יצא מן המליאה אחרי הצבעת אי־האמון בכנסת. אנשי הטלוויזיה ניגשו אליו ואמרו לו שהם רוצים לראיין אותו. אך כאשר עמד להתראיין, התברר להם כי שכחו את המיקרופונים. הם ביקשו ממנו להמתין קמעה, עד שירוצו להביא אותם, והוא המתין בסבלנות כחצי שעה, בחברת יורם רונן מהטלוויזיה, עד אשר הביאו את המיקרופונים למקום.

סעד מורתדא

שגריר מצריים בישראל, מוזמן כרגיל לכל אירוע נוצץ ופחות־נוצץ המתקיים בתל־אביב. הפעם הוא בא לתערוכת־הזיכרון לצייר ראובן רובין, שאירגנה אלמנתו אסתר. מורתדא אמר לאסתר: „ראובן צייר בדיוק את השלום שכולנו רוצים בו, כי בציוריו חיים יהודים וערבים בשלום, עובדים ומתפרנסים בכבוד הדדי, הארץ שמחה ועליזה, עציה נותנים פרי ופר.יה משגשגים בצבעיהם. והרי לכך אנו מנסים להגיע."

אח"מ

מה חדש אצל מנהל מחלקת החדשות?

המנהל מפקח מאז שנתמנה ל־מנהל מחלקת־החדשות בטלוויזיה מבלה טוביה סער שעות ארוכות בבניין הטלוויזיה בירושלים. בבית או בבית־המלון הוא מתבונן בשידורים בקביעות ואת ההערות שלו על השידורים הוא מעביר לעובדיו באמצעות הטלפון.

„כאשר נכנסתי לתפקיד, לפני שלושה שבועות, הודעתי לאשתי כי מעתה אני ב־צבא הקבע," מספר טוביה סער, המנהל החדש של מחלקת־החד־שות בטלוויזיה. „בכל יום רא־שון בבוקר אני נוסע לירושלים, וחוזר ביום השישי. ההבדל היחי־די ביני לבין איש קבע הוא, שה־קצין יוצא ליחידה שלו ואני ב־אמת יוצא למילחמה. וכאשר שא־לה אותי אשתי מה יוצא לי מזה, עניתי לה, שזה כמו לקבל דרגת סגן־אלוף."

הבוס החדש של מחלקת־החד־שות הוא שועל ותיק בכלי־התיק־

דובר המישלחת בהיותו דובר מישלחת ישראל ב־או"ם פגש אנשי תיקשורת רבים. בתמונה: באחת ממסיבות הקוקטייל עם חיים הרצוג וברברה וולטרס.

ימאי סער בשנת 1956 כאשר היה סרן בחיל־הים. בשנת 1958 עבר לגלי־צה"ל ואז החל בקאריירה עיתונאית.

שורת הישראליים. בשנת '58 קפץ לראשונה לים הסוער של הרדיו. הוא עבד בגלי־צה"ל ובקול־ישר־אל. אחר כך עבר לטלוויזיה והוא עדיין שוחה בביטחה.

טוביה בן ה־45 נולד בירושלים להורים ממוצא פולני. אביו עו־בד כפקיד בקופת־חולים. אחרי שלמד בבן־שמן עבר לבית־ספר לקציני־ים ומשם — לצי הסוחר. כבר אז פגש במיכה לימור וב־ארנון צוקרמן, ויחדיו עברו כיב־רת דרך ארוכה — עד הטלוויזיה.

„ראיתי בחיל־הים את הקאריי־רה שלי. לגבי לא היה דבר מרתק יותר מאשר להפליג בים. באחת ההפלגות הצטרף אלינו כתב של גלי־צה"ל בשם דויד ריבלין. התי־ידדתי איתו והתבוננתי בעבודתו. יום אחד בא ריבלין ואמר לי ש־הוא רוצה לעזוב את גלי־צה"ל כדי לעבור למישרד־החוץ, אך ב־תחנה הצבאית תבעו ממנו שיביא מחליף תחתיו. הוא חשב עלי. ה־תפקיד דרש שהמועמד יהיה קצין ועיתונאי. אמרתי לו שאני אמנם לא עיתונאי אך לעומת זאת אני קצין. הרעיון נראה לי בתחילה

(המשך בעמוד 44)

פייפ בבית זה התענוג הבייתי של טוביה, כאשר הוא מגיע לתל־אביב בסופי השבוע. את הפייפ אין הוא מעשן במישרדו, המתח הוא גדול מדי. לכן עבר לסיגריות.

מוסיקה לבת הוא אחד התחביבים שלו. „אני אמנם לא מנגן טוב כמו גלי בתי, אך זה מר־גיע אותי לשבת ליד הפסנתר ולנגן, בעיקר כשגלי עומדת לידי."

חילוץ עצמות הוא עושה בעזרת תחביב נוסף שלו — מישחק הטניס. „כאשר ערכתי והגשתי את מוקד, היה לי זמן לשחק, היום אין לי הזמן."

מדוע מיצמץ אריק איינשטיין בעיניו כאשר ראה את הסרט „באמבי". ואיך ירוויח משה דיין

כסף מחיילים כושיים

■ מזה 22 שנים נוהג מזכ"ל הפועל המיזרחי, **רפאל בן־נתן**, לנסוע במונית עם אותו נהג. אך לפני שבועיים קרתה תאונה למונית. בן־נתן נפגע ברגלו, והרופא ציווה עליו להיכנס למיטה לעשרה ימים. בן־נתן החליט בהזדמנות זו להיגמל מעישון, ועדיין מחזיק מעמד.

■ בסיעת־המערך בכנסת סיפר ח"כ **מאיר עמית** על סיורו האחרון בארצות־הברית ופגישתו עם שגריר ישראל באו"ם, **יהודה בלום**. ביום האחרון לשהותו שם התפרסם ראיון עם ח"כ **משה דיין** בעיתון אמריקאי, ובו אמר דיין שהצבא האמריקאי הוא צבא חלש ובינוני, מאחר שהוא מאוייש בכושים. הגיב על־כך ח"כ **זאב כץ**: „הוא בטח יוציא ספר על נושא זה וירוויח ממנו כסף."

■ כאשר תקף ח"כ **אמנון רובינשטיין** את אנשי סיעת־המערך בכנסת, אמר לו ח"כ **דויד גולומב**: „אני מוכרח לצטט את מה שאמר פעם המועמד־לנשיאות **עדלי סטיבנסון** על הנשיא **דוויט אייזנאהר**: 'אם תמשיך לספר עלינו בלופים, אנחנו נגיד עליך את האמת'."

■ ח"כ משה שחל בא להצבעת אי־האמון בממשלה לבוש בהידור רב. הוא לבש חליפה של פיאר קארדין ועניבה של דיור. העיר לו ח"כ **מיכאל דקל**: „האם זהו הלבוש הפועלי סוציאליסטי שלכם?" העיר מישהו שם: „ככה יתלבשו הפועלים כאשר המערך יעלה לשילטון."

■ שחל, שחזר מסיור בקניה, סיפר על חוויותיו שם. העיר לו ח"כ **אברהם** („כצ־לה") **כץ־עוז**: „אתה פה? שמעתי שהאריה אכל אותך וקיבל כאב־בטן." העיר על כך ח"כ **יוסי שריד**: „האריה לא היה מהמערך." ענה לו שחל: „בין האריות בקניה והזאבים בכנסת, אני לא יודע מי יותר מסוכן."

■ הבלשן **אבשלום קור** טוען שבבחירות בארצות־הברית אירע דבר פשוט: העם החליט לשתף את קארטר במיבצע „מפני שיבה — תקום!"

■ בסוף החודש עורך שגריר־ישראל במצריים, **אליהו בן־אלישר**, חנוכת־בית בביתו בשכונת מעאדי אשר בקאהיר. למסיבה הוזמנו כל הכתבים לעניינים ערביים, שיסעו לשם על חשבון מערכות עיתוניהם.

■ בשיחה שהתקיימה בין הסופר **יגאל גלאי** לזמר **אריק איינשטיין**, נשאל הזמר מדוע אינו נראה עוד במסיבות הבוהימה. אמר אריק: „את המיסים האלה שילמתי מזמן, כאשר הייתי בין 20 ל־30."

שימעון עדן

נער־השעשועים הניצחי, ממשיך להקיף את עצמו בנשים יפות. במועדון־הלילה שלו בברלין בחר במלכת־היופי של המועדון, והפעם נבחרה „מיס ברלין" של שנת 79', רגינה ווגל. „אצלי אין אף רגע אחד משעמם במועדון. אני תמיד מצליח למשוך אלי את כל הנשים היפות של ברלין, וכדי לפצות אותן אני מעניק להן תוארי יופי בכל הזדמנות."

■ על קוצר־הראייה שלו סיפר איינשטיין: „זה אובחן אצלי לראשונה כאשר הייתי בן 3. הורי לקחו אותי לסרט באמבי, שם ראו אצלי מיצמוץ משונה."

■ ספר חדש שיצא לשוק בשם בשדות השקיעה נכתב על־ידי **ריקי קלר**. בירור קצר של העיתונאי **דן מרגלית** העלה כי את השם הזה אימץ לעצמו הסופר **ראובן קריין**, שהוא פרופסור באוניברסיטה תל־אביב. בהזדמנות זו גילה מרגלית עוד כמה סופרים שאימצו לעצמם שמות אחרים והם **חיים הזז**, שחתם על הפרקים הראשונים של היושבת בגנים בשם „זרכיה אוזלי". **יורם ברונובסקי** כתם כ„יוחנן רשת" ו„גדעון שובל". **עמוס קינן** חתם בזמנו בשם „אחאב יתר", **ישעיהו אברך** בשם „יותם" וד"ר **שלמה גרוס** חותם בשם „פולס".

■ איש „הטלפון האדום" של גלי צה"ל, **צבי רימון**, הוציא את סיפרו מה העניינים. ביום שיצא הספר הוא הוזמן לראיון על־ידי מתחריו לתוכנית־הבוקר, התוכנית כל צבעי הרשת בקול ישראל. ריאיין אותו **צבי סלטון**, שהציג את רימון כמתחרהו. „זה היה חברי מאוד כלפי מצד המתחרים לי," אמר רימון.

ראיף אליאס

בן הכפר הגלילי ג'יש, שעלה לירושלים לפני 25 שנה כדי ללמוד באוניברסיטה, משמש מאז אחד מעמודי התווך של חיי החברה וחיי הלילה בבירה. ראיף וחברו יגאל גרי (בתמונה, לידו) משלימים בימים אלה את שיפוצו של בית־האמנים, בבניין ההיסטורי של בצלאל. כשייפתח המקום ימצאו בו משקה, מוסיקה ואווירה.

■ בחתונה של סייר־בנימין זאבי, התגנבו שתי נשים מעזרת־הנשים לגברים. השתיים הן **ורדה דן**, אשתו של העיתונאי **אורי דן**, ו**פנינה הוד**, אשתו של מוטי. כאשר נשאלו מדוע עזבו את עזרת־הנשים, אמרו: „שם היה לנו משעמם."

■ כאשר אחת האורחות רצתה להזין את עיניה ב**אורי זוהר** המרקד, ושאלה מי הוא זוהר בין כל המרקדים, אמר לה **שאול ביבר**: „למה את מחפשת את אורי זוהר? כל אחד עם זקן ועם קאפוטה שחורה דומה לו היום."

■ ח"כ **אורה נמיר** נסעה לחתונת בתה של **רינה דותן**, ראש מחלקת החברות במיפלגת־העבודה, המתגוררת במושב ירקונה. כאשר באה אורה למושב, ראתה כי המקום חשוך. היא נכנסה לאחד הבתים ושאלה היכן מתחתנת הבת של דותן. אמרו לה כי החתונה מתקיימת בבית בני־ברית בתל־אביב, הנמצא בקירבת ביתה של נמיר.

■ בעיקבות מאמר של **יאיר קוטלר** בצהרון מעריב, כי ברשימת מיפלגת־העבודה לכנסת לא ייכללו עוד הח"כים **יוסי שריד**, **עדי אמוראי** ו**מיכה חריש**, פגיש אמוראי את שריד ואמר לו: „כאיש שיש עליו חוזה, אתה נראה די טוב."

טל ברודי

כוכב־הכדורסל לשעבר של מכבי תל־אביב, הוזמן למסיבה באחד מבתי־המלון בהרצליה, ושמח לפגוש בכוכב אחר, הזמר צביקה פיק. „בכל מקום שאנחנו מגיעים אליו, תמיד עטים עלינו מבוגרים וילדים לבקשת אוטוגרפים," אמר הזמר. צביקה שאל את ברודי אם כל מבקשי החתימות מטרידים אותו, והוא ענה לו שהוא דווקא נהנה מתשומת־הלב הזאת."

דיין בן 35 חגג את יום הולדתו בין ערומות ושחקנים באילת

ריקוד משולש הפגינה אחת ה־שחקניות בסרט, דבורה בקון, שבעבר השתתפה בסרט חייך אכלת אותה (מימין), הבמאי אסי דיין והמפיקה לביאה הון. דבורה מגלמת בסרט תפקיד של אחראית על החוף, ומופיעה עם בגד־ים משנות השלושים.

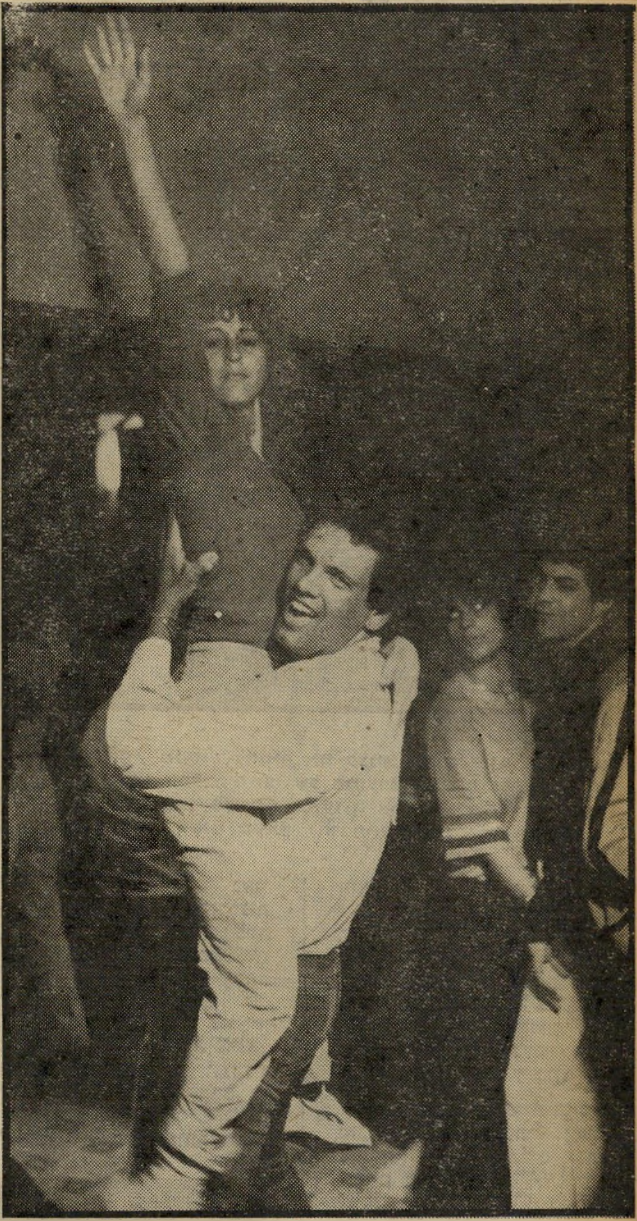

מרימים את קארוליין תוך כדי ריקוד סוער. המלביש של הסרט, יובל כספין, הרים את השחקנית הצעירה, שהיא אנגליה המתגוררת בארץ כמה שנים. קארוליין השתתפה גם בסירטו הקודם של דיין.

אסי עלה על הבמה, ולפני המיקרופון חודה לכל חבריו על המסיבה שהכינו לו.

„אני כבר ילד גדול ועדיין חולם חלומות," אמר ה־במאי אסי דיין במסיבת יום־ההו־לדת, שערכו לו אנשי צוות־ההס־רטה באילת.

בעיצומם של הצילומים לסרט השביעי שאותו הוא מביים, עם ישראל חי — שם זמני, חגג אסי בן ה־35 את יום־הולדתו עם אנ־שי־הצוות.

„מי שבא לאילת מאבד את ה־צפון," אמרה השחקנית קרוליין בגפורד, המשתתפת בסרט. „אני אוהבת את אילת ואוהבת להצטלם על חוף־הים שלה," הוסיפה.

אחרי שהם הסתובבו כל היום בבגדי־ים באתר־הצילומים, באו כל השחקנים ואנשי הצוות הטכני למועדון־הלילה של מלון נפטון, שם שתו, אכלו ובעיקר רקדו. ה־פעם כולם לבשו מיכנסי ג׳ינס וחולצות טריקו. אסי ניגש מאחד לשני, הזכיר לכל שחקן איזו סצי־נה עליו לצלם למחרת, והזכיר לכולם שצריך ללכת לשון מוקדם, כי למחרת מתחיל יום צילומים חדש.

אסי, בנו של ח"כ משה דיין, אינו מתערב בכל ההמולה הפו־ליטית המתרחשת בירושלים. הוא מסתובב עייף בשעות־הערב ונמ־רץ בשעות־היום. בכל־זאת כש־דוחקים בו הוא שואל: „מה יהיה עם הדוד שלי עזר וייצמן?" אך הבעיות של הסרט מעניינות או־תו הרבה יותר.

השחקנים, לעומתו, באו למסי־בה במצב־רוח עליז, ונהנו מן ה־מופע המאולתר של השחקן חנן גולדבלט. „פעם שרתי עם רבי־עיית מועדון־התיאטרון, ואני מוכ־רה להביא את אסי לבמה כדי שיישתתף אתי באחד השירים," הוא אמר, וקרא לאסי לבמה. גם המפיקה לביאה הון והצלם אילן רוזנברג הצטרפו למופע העליז. „אני אף פעם לא עולה לבמה, אני ביישנית, אבל כשחנן קרא לי לע־לות, אמרתי שאלך רק אם אילן יעלה. הפתיע אותי שהוא הסכים ולא היתה לי ברירה, אז עליתי גם אני," אמרה לביאה.

אסי הבטיח לכולם שהצילומים יסתיימו במועד שקבעו מראש, ואז אפשר יהיה לחזור לתל־אביב, אך איש מן הנוכחים לא גילה געגועים לעיר הסואנת. כולם טע־נו שהם מוכנים להישאר באילת כמה שצריך.

אסי הבטיח שאם המסיבה הזאת תצליח, הוא יחגוג שוב את יום־הולדתו כשילדיו יבואו לבקר או־תו באילת בעוד כמה ימים.

„זה נראה כאילו זה קל לביים סרט, אך מתעוררות כל־כך הר־בה בעיות קטנות שמטרידו אותי, שכל מה שאני רוצה עכשיו זה ללכת לישון," אמר הבמאי ובעל המסיבה, והסתלק ראשון מן ה־מקום.

רומאן בהמשכים מתנהל בין השחקן הראשי בסרט, אייל גפן, וחברתו, או־רית רובינצ׳ק, שהיא מזכירת־ההפקה. מימין: אייל בסצנה מהסרט.

אנשים

מה עושה גידעון רייכר בין רילקה ורמארק, ומדוע

יש להעביר את אנדרטת השואה לירושלים?

■ בישיבת ועדת־הרווחה־והעבודה בכנסת אמר יושב־ראש הוועדה, ח״כ **מנחם פורוש**, לח״כ **חייקה גרוסמן**: „למה את תמיד צריכה לתקוף את שר־האוצר?״ ענתה לו חייקה: „אני תמיד תוקפת את כל שרי־האוצר.״ העיר על כך ח״כ **זאב כץ**: „את יכולה להרשות לעצמך את הלוקסוס הזה, כי אף פעם לא היה ולא יהיה סיכוי שיהיה למפ״ם שר־אוצר.״

■ אחרי שראש־הממשלה נאם בארצות־הברית במלון וולדורף אסטוריה על כך ש־בנימין זאב הרצל וזאב ז׳בו־טינסקי הקימו את המדינה לבדם, התלוצצו במיזנון־הכנ־סת שהוצאת הספרים מסדה, שסיימה זה עתה את הכרך האחרון של האנציקלופדיה העברית, ממהרת להכניס תי־קונים בערך „ז׳בוטינסקי״.

■ ערב־התרמה למען ה־טכניון בחיפה התקיים בעיר שיקאגו בארצות־הברית. נשיא טכניון, **עמוס חורב**, נסע להשתתף בו. אורח־הכבוד היה נשיא ארצות־הברית לשעבר, **ג׳רלד פורד**. לפני שהתחילה הרצאה של פורד, שוחח עם חורב על הישראלי המוכר לו, יצחק רבין. הוא הכיר את רבין כאשר זה היה שגריר ישראל בארצות־הברית, כשפורד היה סגנו של הנשיא **ריצ׳ארד ניכסון**. אחר־כך, כאשר פורד הפך נשיא, הפך רבין לראש־ממשלת ישראל. כאשר חזר חורב ארצה הוא טילפן **ללאה רבין** וסיפר לה על השיחה והוסיף: „היו לו רק תשבחות על בעלך.״

■ עם מלאת שנתיים למותה של **גולדה מאיר** נזכרה עורכת היומון דבר **חנה זמר**, בוויכוח שהיה לה עם ראש־הממשלה לשעבר, ש־נהגה להדיח כלים בשעה שלוש לפנות־בוקר, בטענה שזו הדרך היחידה שבה היא נרגעת וחו־שבת בראש צלול על מאורעות היום. גולדה סיפרה לזמר כי היא נוהגת למלא במים חמים את הכיור, לשטוף את הכלים שטיפה ראשונה, להחזיר אותם לאותם המים, ורק אחר־כך ל־שטפם תחת זרם מים קרים. טענה חנה זמר לעומתה: „את הרי עושה עבודה כפולה ולא־יעילה בכך שאת שוטפת ב־שנית את הכלים באותם המים. דרושה רק שטיפה ראשונה, ואחר־כך שטיפה תחת זרם של מים קרים.״

■ בת נוספת נולדה לאח־רונה לשחקן **מישה אש־רוב**, לאשתו השלישית, השח־קנית־במאית **בילהה מס**. יש לו בת מאשתו השניה, השחק־נית **דליה פרידלנד**, ובת נוספת מנישואין קודמים.

■ בתוכנית יורדים על השבוע, שהתקיימה בקיבוץ עין־השופט, ראיין **ירון לונ־דון** את העיתונאי **גידעון רייכר** על סיפרו החדש, שי־געון, ושאל אותו למה בכלל כתב את הספר. ענה רייכר: „זו הדרך היחידה שאני מכיר לתהילת־עולם. כאשר אני הו־לך לספרייה הלאומית ומדפדף בשמות הסופרים, נעים לי למ־צוא את שמי בין (ריינר מא־ריה) **רילקה**, (אריך מאריה) **רמארק**, ו(רומן) **רולן**.

■ בפתיחת תערוכת עבו־דותיו של הפסל **יגאל תו־מרקין** בירושלים, בשעה ש־הפסל שוחח עם ראש עיריית־ירושלים, **טדי קולק**, פנה אליו המשורר **יעקב רוט־בליט** והציע לו להעביר ל־ירושלים את אנדרטת־השואה שלו, הממוקמת בכיכר־מלכי־ישראל בתל־אביב. „רק בירו־שלים מתייחסים בהבנה מלאה ליצירות־אמנות,״ אמר.

נירה פז רקדנית „להקת בת־שבע״, הזמינה להצגת־הבכורה שלה את ידידה הוותיק, שייקה אופיר. לפני האנשים הדגימו השניים קטעי־פנטומימה (כמו בתמונה). השניים הם ידידים ותיקים, וב־1960, כאשר שייקה חיפש שותפה לריקוד ולפנטומימה בהופעתו בברודווי בניו־יורק, הוא פנה לנירה, שרקדה שם אז בלהקת הבאלט. נירה גילמה בהופעתו את רוח השטות.

■ השחקנית **בקי פרייר־שטאט**, העוסקת ביחסי־ציבור לח״כ שימעון פרס, טילפנה אל המשורר **יהודה עמיחי**, לפני צאתו לארצות־הברית, ו־הציעה לו להצטרף לפעילות המיפלגה „להצלת המדינה״. אמר לה עמיחי: „מדברים על הצלת מפא״י, ולא המדינה, ואותה יצילו אנשי המפד״ל.״ הוא סירב לשתף פעולה.

■ בכפר־שמריהו קיים מו־עדון בינלאומי לנשים. השבוע נערך להן סיור בבית־החולים הדסה בירושלים. 55 נשים הגיעו באוטובוס למקום, ושם ערכו להן סיור בכל מחלקות בית־החולים. בסיומו הן שמעו הרצאה מפיה של **ד״ר הלן פרידן** על רפואה חברתית. בתום ההרצאה ניגשה אחת הנשים למארגני הסיור ואמרה: „הכל היה מרגש ביותר, אך מה שמעניין אותי הוא היכן קניתם את העוגיות הנפלאות שהוגשו לנו?״ אחרי בירור קצר עם טבח בית־החולים התברר כי העוגיות הן מאפה הבית. נאמר לאותה אשה: „כדי לקבל עוגיות כאלה את צריכה להיות חולה אצלנו, או חברה בארגון־הנשים הבינ־לאומי.״

חנן גולדבלט שיחק שש־בש בעת צילומי סרט באילת, בין צילום לצילום, על חוף־ימה של אילת. למישחק הצטרפו אריאן דוסט בת ה־21 (מימין) ואחותה קארין, בת ה־23. השתיים השתזפו כשהן חצי ערומות. שתיהן בלגיות, ואריאן נמצאת באילת מזה ארבעה חודשים ועובדת שם. אחותה, קארין, באה לבקרה. קארין היא גלשנית־רוח בספרד, ושימשה שם גם כמורה לספורט זה. השתיים הצליחו לשוחח עם חנן בצרפתית ובאנגלית.

כרמליטה, סנגריה, מה זה, שהיה חסר אצלכם בחגיגה

היפכו את כרמליטה למשקה אישי העשוי בסגנון שלכם, לאנשים שאתם אוהבים. שתו והגישו כרמליטה סנגריה קר או חם, לבד, בזוגות, במסיבה ובכל מקום.

כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר עמוק, הוסיפו פלחי פרי הדר טבעי, פירות העונה וקינמון לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח, פלחי לימון, או פרי הדר אחר, פלחי תפוחי עץ, וקינמון לפי הטעם.

מוקד

סבא עם אבא

בטלויזיה הצבעונית ״סאבא״ מיושמות הטכנולוגיות הגרמניות המתקדמות ביותר.
תכנון וייצור עפ״י תקן גרמני קפדני ביותר.

קוראים לה טובה פי צבע ויש לה יתרונות פי 7

1. בקרה מושלמת 2. חסכון באנרגיה
3. חדות בצבע 4. שליטה מרחוק, היחידה בעלת כפתור הייצוב האוטומטי.
5. עיצוב נהדר 6. רמקולים HI FI
7. אחריות עם ״אבא״ — תדיראן.

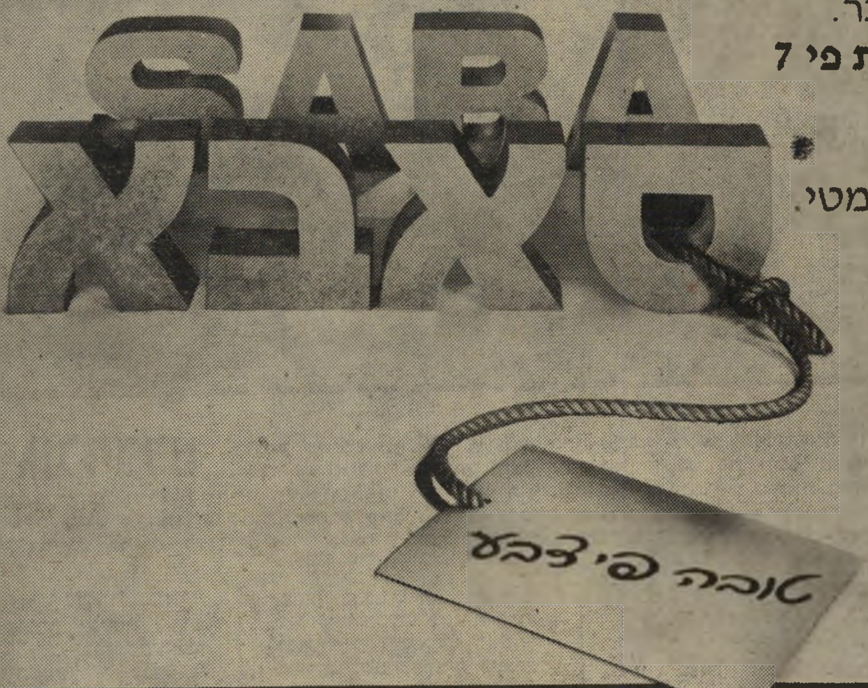

להשיג בחנויות המובחרות.

אתנן זונה ומחיר כלב

אתנן־המיליארדים, הניתן למפונים של פיתחת־רפיח, נראה כביזבוז נורא. אך לדעתי כדאי לשלמו.

במשך שנים ציירו לעיני המדינה כולה את תמונתו ההירואית של המתנחל הישראלי. המדינה כולה, כך אמרו, היא רקובה, חסרת־ערכים, חומרנית. ואילו המתנחל העיברי הוא גיבור, מתנדב, טהור, חלוץ אמיתי, אדם הדבק באמונתו, המוכן לקבל על עצמו את כל התלאות והיסורים, להתבוסס בבוץ ובגשם, לרעוד בקור ולקדוח בחום, כדי להגשים את האידיאלים שלו.

והנה מתגלה המתנחל הזה כסחטן, המוכן למכור את האידיאלים שלו בכסף — בתנאי שהסכום גדול דייו. („כבר החלטנו מה את, עכשיו צריכים רק לקבוע מה המחיר...")

אריק

הקדמונים אסרו להכניס לבית־המיקדש „אתנן זונה ומחיר כלב"*. תמהני איך היה המחוקק התנ"כי מגדיר את התמורה הזאת שהמדינה משלמת למתנחלים עבור הסכמתם שלא להביך את ממשלת־בגין ו־לא לגרום לשערוריית ערב הנסיגה. אריק שרון קורא לזה „מחיר השלום". אפשר לקרוא לזה גם כך. בתנאי שלא יביאו אותו לבית ה'.

מה מגיע למתנחלים האלה?

מבחינה מוסרית, לא מגיע להם דבר, מילבד השקעתם העצמית. אך הרי את זו מחזירים להם במילא, נוסף על עשרות המיליונים למישפחה.

מה מגיע להם עוד? הם הלכו לאיזור שמעבר לקו הירוק, ביודעם היטב שהוא ישמש נושא למשא־ומתן בבוא העת, וכי יתכן מאוד שיוחזר. (אנחנו בוודאי אמרנו להם זאת פעמים ללא־ספור. אם לא האמינו, זב"שם.)

הבדואים, שישבו על אדמה זו, גורשו בשעתו באכזריות נוראה על־ידי קלגסיו של אריק שרון, ועל כך ננזף האיש רישמית על־ידי הממשלה דאז („הריגים"). לאחר מכן נוצלה עבודת המגורשים על־ידי המתנחלים, שהפכו אפנדים לכל דבר.

תמורה על „השנים שהשקיעו"? בשנים אלה הכניסו לכיסם רווחים עצומים, כפי שהם עצמם מודים בגאווה. תודות לאדמה שקיבלו בחינם, ההשקעה שניתנה על־ידי הממשלה במתנה או ב„הלוואה" לא־צמודה, העבודה הזולה של הבדואים, נכנסו — שוב לדבריהם שלהם עצמם — ל„עשירון העליון" של החברה הישראלית. כלומר — למעמדם של בעלי־ההון, אילי הבורסה ושאר המיליונרים.

אילו רצתה הממשלה לנהוג כלפיהם בהגינות עילאית, היתה מעמידה לרשות כל מישפחה משק חילופי במקום אחר בארץ. ירצו — יקבלו. לא ירצו — לא יקבלו דבר.

הדיבורים המגומגמים של המתנחלים שרואיינו בטלוויזיה, כשנשאלו מדוע אינם מסתפקים בכך, נשאו חותם בולט של שקר. הם לא העזו להסתכל אל תוך המצלמה, אולי מחשש שמא הם יפרצו בצחוק למישמע דיבריהם שלהם עצמם.

המסר לעתיד:

זוג צעיר, אין לכם היכן לגור? אתם רוצים לזכות בארמון מפואר, להתעשר ולהיכנס תוך כמה שנים ל„עשירון העליון", מבלי להשקיע דבר משלכם? קומו התנחלו בגולן, בגדה וברצועה — והתפללו לנסיגה הבלתי־נמנעת!

להמאיס את השלום

בדבר אחד צודק עזר וייצמן — הממשלה הזאת הצליחה להמאיס על העם את השלום, שהיא עצמה חתמה עליו.

בשעתו שמחנו על כך שמנחם בגין הוא שחתם על השלום. זה לא היה צודק, זה הרגיז. בוודאי. אך הגיוננו אמר לו: מוטב כך. בגין יכול לחתום על השלום, מבלי לפחד מפני בגין.

זאת היתה טעות. בגין היה צריך לפחד מפני בגין. אמנם, בגין לא הפגין נגדו ברחובות, לא המטיר אבנים אל תוך הכנסת, לא גרם לשפיכות־דמים. אבל בגין נשאר בליבו של בגין, וניהל שם מילחמת־גרילה אכזרית נגד השלום.

בגין יכול היה לחתום על חוזה־השלום, אך הוא לא יכול היה למצוא בליבו את חדוות־השלום. והשלום בלי חדוות־השלום דומה למישגל בלי אהבה, בלי חיבה, בלי רגש. הוא משאיר טעם רע בפה. בהתעוררם בבוקר, אין הגבר רוצה לראות את פני הנערה, ולהיפך.

והרי זהו הדבר שקרה לשלום.

השלום פתח אופקים חדשים, נוף שלם חדש המשתרע למרחקים. אך בעלי־השלום קיצרי־הרואי לא ראו דבר, מילבד הנסיגה משדות־הנפט ומן ההתנחלויות. השלום עם מצרים הניח את הגשר, שעליו אפשר היה להגיע אל העולם הערבי כולו. אך בעלי־השלום לא ראו בערבים אלא אוייב מאוס וחורש־מזימות.

אויבי השלום המשיכו לשלוט במדינה, וחלשו גם על מהלכי־השלום עצמם. יצחק שמיר, שהתנגד לשלום, הפך שר־החוץ. משה ארנס, המתנגד לשלום, נשאר יו"ר ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, שכל מהלכי־השלום שייכים לתחום־סמכותה. לשגרירות הישראלית בקאהיר נשלח אליהו בן־אלישר, שהיה באגף הקיצוני של חרות. הוא השתדל לשנות את יחסו אל מצריים, אך לא אל שאר הערבים.

למען הרגע הראשון היה לממשלה מצפון רע — כלפי המתנחלים, כלפי גוש־אמונים, כלפי הפורשים שהקימו את התחייה, כלפי עצמה.

הדיבורים על מחיר־השלום, כתירוץ להתמוטטות הכלכלית של ייגאל הורביץ, הם דיברי־הבל. ניתן היה לקצץ עתה בתקציב־הביטחון סכומים העולים בהרבה על מחיר הנפט שיש לרכשו. שדות־התעופה החדשים הם מתנה אמריקאית. אך לא הכזב שבדיבורים הוא העיקר, אלא הנזק לשלום. מציירים את השלום כדבר רע, המאיים על פרנסתו של כל אדם בישראל, מתארים אותו כנטל כפוי ומאוס. כמה מילים של מס־שפתיים („כולנו רוצים בשלום...") אינן משנות דבר.

אי־אפשר להכריח פרה להתלהב למראה תרנגולת צלוייה, וקשה לעורר את תיאבונו של נמר בסלאט־ירקות. אפשר להביא את הסוס אל נחל־השלום, אך אי־אפשר להכריח אותו לשתות את מימיו.

אין חדוות־שלום בצמרת הליכוד, ואין — חוששני — חדוות־שלום גם בצמרת המערך, על שני ראשיה. ובלי חדוות־שלום, השלום לא יצלח. הוא ידמה לחלקת־אדמה זרועה, אשר יבולה יקמל בהיעדר גישמי־ברכה.

מה אפשר לעשות, אם רוצים לקצור את קצירי־השלום, דרושים אנשי־שלום.

אורי אבנרי
יומן אישי

הירידה הפנימית

בשבוע שעבר סיפרתי במדור זה על חתונתו של בנימין (לשעבר: סייר־בנימין) זאבי, בנו של גאנדי, שבה שרו הוא וחבריו, החוזרים־בתשובה, את השיר העברי הטוב „קול חתן וקול כלה" בניב אידישי.

הרשימה זיעזעה כמה מן הקוראים. „הייתי קרוב לדמעות," אמר איש קשוח כמו דידי מנוסי, „הרגשתי כאילו בוגדים בי."

זוהי אמירה המעוררת למחשבה. יתכן כי דידי צדק אף יותר מכפי שחשב.

כי מה היתה הציונות, בעצם? היא היתה, קודם כל, מרד נגד המצב היהודי.

הציונות היתה התנועה המהפכנית הטוטאלית ביותר בדורות האחרונים, מפני שהיא מרדה נגד מצב העם בכללותו. לא רק נגד מישטר מסויים, לא רק נגד סידרי־שילטון, לא רק נגד חלוקת אמצעי־הייצור. היא מרדה במקום הימצאם של היהודים (הפזורה), במצבם הסוציאלי („הפיראמידה ההפוכה"), בשפתם (אידיש, לאדינו וכל לשונות העולם), במצבם הלאומי (מיעוט בכל ארץ), במצבם הביטחוני (חוסר־ישע). אך בראש וראשונה מרדה הציונות בתרבות היהודית שהיתה קיימת אז — תרבות שהיתה כל־כולה דתית.

במילים פשוטות ביותר: הציונות היתה מרד נגד הדת היהודית, לטובת לאומיות חילונית, בעלת מוסר הומאניסטי ומסר סוציאלי.

כל גדולי־התורה הבינו זאת בשעתו היטב. בלא יוצא־מן־הכלל, הם קיללו וגידפו את הרצל, כפי שלא קיללו שום אדם אחר עלי אדמות. אף רב יהודי חשוב אחד לא התייצב לימינו. נטורי־קרתא של היום אינם אלא המשך ישיר להתנגדות המאסיבית של גדולי הדת לציונות. (התנועה הדתית הציונית, אמה של המפד"ל, היתה מיעוט זעיר ובלתי־חשוב ביהדות הדתית של אז, ולא נולדה אלא כדי להגן על הציונות מפני התקפת־המחץ הקטלנית של הדת היהודית הממוסדת. אגודת־ישראל היתה תנועה אנטי־ציונית קיצונית.)

העליה השניה, שהקימה את כל היש בארץ — החל בקיבוץ וכלה בהגנה, החל בציבור־העובדים וכלה במוסדות השילטון־העצמי — היתה אנטי־דתית, אנטי־אידיש, אנטי־פזורה.

החוזרים־בתשובה של היום יורדים מן הספינה הזאת. הם יורדים מכל מה שנבנה על־ידי הציונות. הם יורדים ממדינת־ישראל שהיא תולדת הציונות. מבחינה אמיתית מאוד, אין הבדל בין ישראלי היורד ללוס־אנג'לס ובין ישראלי היורד לישיבה בירושלים.

זה גם זה נוטשים את הערכים הלאומיים־חברתיים־תרבותיים, שעליהם הושתתה מדינת־ישראל, וחוזרים למה שהיה קיים לפניה: תרבות־הגטו של דת שאינה זקוקה למולדת (אלא רק לארץ־קודש), החומקת משרות צבאי, הפונה עורף לכל הטוב והיפה והמקורי בחווייה הישראלית.

אין להאשים בכך רק את החוזרים־בתשובה. רובם בורחים רק מבעיותיהם האישיות. מקור הבגידה הוא באבות המהפכה הציונית, שאיבדו בסוף ימיהם את הביטחון בדרכם. הנוסטלגיה הכוזבת לעיירה היהודית, הרגשת־האשמה כלפי קורבנות־השואה, התרופפות־הרוח של מהפכנים עייפים — כל אלה הביאו לבגידה זו. לולא כן לא יכול היה דויד בן־גוריון למכור את החינוך לדתיים, תמורת נזיד־עדשים קואליציוני, לשחרר את בחורי־הישיבה משרות צבאי, ולעשות את שאר הפשרות הנואלות, שהביאו עתה לאן שהביאו.

בוויכוח על נתיחות־המתים הצדיק ח"כ שלמה לורנץ את הסעיף בחוק המוצע, האומר שדי בהתנגדותו של קרוב־מישפחה אחד של המת כדי למנוע נתיחת גופתו, גם אם שאר בני־המישפחה הסכימו לנתיחה. אמר לורנץ: לאחד הזה יש אמונה, לכל האחרים אין אמונה. לכן צריכה דעתו לקבוע.

קשה להעלות על הדעת טענה חצופה יותר. אך הדברים נשמעו בכנסת בנחת, ללא סערה של התנגדות. עסקני המיפלגות ה„חילוניות" איבדו מזמן את הביטחון שהיה לקודמיהם, שהם נושאים בשורה מוסרית גדולה, חיובית ומתקדמת, ושההומאניזם הסוציאלי שלהם עולה אלף מונים על המסר הדתי שאבד עילו הכלח. במעמקי ליבם הם מסכימים, בעצם, עם לורנץ.

במאבק בין אמונה ובין חוסר־אמונה, האמונה תנצח תמיד. אם אכן אין עוד אמונה בערכי־היסוד של המדינה, נגזר על האומה הישראלית החדשה להתפרק. בניה יירדו — ולא חשוב לאן. במשך מאות בשנים היו קהילות ירושלים וצפת חלק מן ה„גלות". החברה הישראלית כולה יכולה להפוך שוב קהילה גלותית בארץ־הקודש, גם אם למראית־עין יישארו על כנם כל הסמלים החיצוניים של ממלכתיות ריקה מתוכן.

יהודי, לבן ושחצן

קרה לו אסון לגדי גרייבר: הוא הפך סמל. ביתו, הבנוי לתלפיות, הפך בעל משמעות לאומית עליונה.

אין הוא יכול להאשים בכך איש, כי הוא עצמו גרם לכך. אך עובדה היא שאיש לא יכול היה להתייחס אל הבית כאל סתם בית שנבנה בלי רשיון, כאלפי אחרים. בית־גרייבר היה למושג.

גרייבר הפך נציג בולט למעמד שלם של ישראלים, מעמד־האדונים. הוא הישראלי היהודי, הלבן, האשכנזי, המיוחס והשחצן, הלאומן והגזען, בעל־הפרוטקציה ועתיר־הקשרים. המתעשר, העומד מעל לחוק.

גרייבר

הישראלי המכוער, לדעתם של רבים.

הישראלי הגא זקוף־הגו, לדעתם של אחרים.

כל זה השפיע על הוויכוח סביב הריסת־הבית, ועל כן היה זה מורכב מאוד.

היו שרצו להרוס את הבית, מפני שהשארתו על כנו היתה הורסת כל אפשרות להרוס עוד בית בלתי־חוקי אחד בישראל. החוק היה הופך לצחוק.

היו שרצו להשאיר את הבית, מפני שגרייבר פעל, בסך הכל, על פי נורמה שנוצרה לגבי ישראלים רבים כמוהו. לפי דיעה זו, אין לשנות את הנורמה באמצע המישחק, ולהעניש את מי שפעל על פיה עד לשינוי. מה גם שאין כל ביטחון בכך שהנורמה אכן תשתנה.

היו בקרב בני מעמדו של גרייבר אנשים שהגנו עליו, מפני שהפגיעה בו היתה, בעיניהם, כפגיעה במעמד כולו.

היו בקרב מעמדו שרצו דווקא בהריסת הבית, כדי שהאקט הסמלי החד־פעמי יספק את הציבור ויאפשר להם להמשיך במעשיהם כתמול־שילשום.

סיפורו של גרייבר הוא, בעיקרו, סיפור אופייני לישראלים מסויימים. כדאי לשחזר אותו, כדי להבין את משמעות ההריסה — ואי־ההריסה.

הוא פתח מישרד־נסיעות כדי לסדר הגירה לערבים. הוא לא סיפק להם כרטיסי־נסיעה בכיוון אחד, אלא גם אשרות־כניסה לארצות שונות וכל הסידורים כדי שיוכלו לחיות שם. הוא גייס את חבריו כדי שיתורו ברחבי העולם ויגלו מקומות חדשים שאליהם אפשר לשלוח ערבים. הוא

(המשך בעמוד 34)

* לא תביא אתנן זונה מחיר כלב בית ה' אלוהיך לכל נדר, כי תועבת ה' אלוהיך גם שניהם. (דברים כ"ג, י"ט).

בכל 7 שניות נמכרת טלוויזיה צבעונית של "סניו". מדוע זה נוגע לך?

ממחקר שנערך לאחרונה, עולה עובדה מדהימה: בשניות המעטות שעברו מאז שהתחלת לקרוא מודעה זו, קנה מישהו במקום כלשהו בעולם, טלוויזיה "סניו". תאר לעצמך כמה אנשים מרוצים קונים טלוויזיה "סניו" בכל יום וכמה נמכרות מדי שנה. איך זה יתכן?

3 שנות אחריות.

מילת המפתח היא אמינות. כל טלוויזיה של "סניו" עוברת סידרת בדיקות קפדניות לפני שיווקה. ניסויים אלה שהם מן החמורים ביותר בעולם, מבטיחים את המבנה הכל־אלקטרוני של טלוויזיה "סניו" מפני קילקולים. הם מאפשרים לנו לתת לך 3 שנות אחריות על כל החלקים, כולל מנורת המסך.

עברו 7 שניות נוספות עוד מישהו קנה טלוויזיה "סניו". כאשר תבחר גם אתה ב"סניו" תעניק לעצמך חוויה אור־קולית המשלבת אמינות צבע וצליל ללא תחרות.

מערכת Automatic Brightness & Contrast מבטיחה לך כיוונון אוטומטי של הניגוד והבהירות ותמונה חדה עם צבע מקורי. יחידת "זיכרון" מאפשרת לך לבחור מבין 8 ערוצים בנגיעה קלה. אתה יכול לשלוט ב—17 פעולות מבלי לקום ממקומך, עם "שלט־רחק" משוכלל הפועל באמצעות גלי אינפרא־אדום. זה רק חלק קטן מהיתרונות שטלוויזיה "סניו" מעמידה לרשותך.

עברו עוד 7 שניות.
האם לא הגיע הזמן שגם לך תהיה טלוויזיה צבעונית מתוצרת "סניו"?

פאדרון

הנדון:

פרה קדושה

שלושים ואחד נואמים השתתפו ב־ויכוח, שהתנהל בשבוע שעבר בכנסת על שלוש הצעות להבעת אי־האמון על רקע כלכלי.

כאשר קם ייגאל הורביץ להשיב, חלק לי מחמאה בלתי־צפוייה. „חשבתי שאחרי שהצגתי אתגר לחברי סיעת־המערך ול־חברי־הכנסת כולם, יציגו חברי־המערך והדוברים כולם לא רק את התביעה להת־פטרות הממשלה, ולא רק יצעקו צעקה גדולה, אלא שיגידו גם מה הם בעצם מציעים. אך פרט לחבר־הכנסת אבנרי, לא הציעו הדוברים מהו סדר העדיפויות, מהו סדר הקדימויות, למה להקדיש ולמה לא."

במה זכיתי? מה הצעתי?

כמה עיתונים ציטטו חצי־פסוק או פסוק מנאומי. האחרים לא טרחו להזכיר אותו כלל, והתרכזו בשני הנאומים שהיוו את הבידור של אותו יום ארוך: נאומיהם של חברי־הכנסת עזר וייצמן ומשה דיין.

מכיוון שנדמה לי שיש לדברים חשי־בות מסויימת, אני מרשה לעצמי לארח את עצמי ולהביא כאן את הנאום.

הוא תקף את הפרה הקדושה ביותר בישראל: תקציב־הביטחון.

■ ■ ■

לפני דיבר איש הימין הקיצוני־קיצוני דוב שילנסקי, שסיים את דבריו ב־מלים: „ולוא רק למען ההתנחלויות בילבד ויישוב ארץ־ישראל, הממשלה הזאת חייבת להמשיך לפעול ולהתקיים."

המשכתי ישר משם. הנה הד־ברים:

ולוא רק ביגלל ההתנחלויות לבדן יש להפיל את הממשלה הזאת, ומייד.

הנה נחתם הסכם, הגובל בפשע לאומי. זרקו מיליארדים כדי לשלם פיצויים ל„מתנחלים" המיליונרים בפיתחת רפיח. שילמו להם פיצויים עבור האדמה ש־אנחנו נתנו להם, שילמו להם עבור ההון שאנחנו הענקנו להם, שילמו להם עבור העבודה הערבית שהם ניצלו, אחרי ש־אותם הערבים נושלו על־ידם מאותה ה־אדמה.

אתה, שר־האוצר, בא ומבקש רחמים מן העם ומן הכנסת, אחרי שהסכמת לפשע הזה.

מחר, כאשר תיאלצו להוריד את ארבעים ההתנחלויות בגדה המער־בית, שחבר־הכנסת שילנסקי דיבר עליהן זה עתה, במה תשלמו? האם תמכרו את המדינה כדי ל־שלם פיצויים לאנשים האלה, ש־המערך ואתם שלחתם אותם ל־שם?

(באותו רגע נכנס ראש־הממשלה, אחרי שחזר מחוץ־לארץ ובא מנמל־התעופה ישר לאולם־המליאה.)

אדוני היושב־ראש, רציתי לפתוח את דברי בשפה האהובה על ראש־הממשלה, במלים:

Qudusque Tandem, Begina, Abutere Patientia Nostra?

עד מתי, ממשלת בגין, תנצלי לרעה את סבלנותו של העם ה־מיסכן הזה?* כמה זמן אנחנו יכולים לסבול אתכם, כאשר אתם הורסים כל חלקה טובה במדינה הזאת, במערכה הפוליטית, בכנסת עצמה: הרי הדיון של היום הוא ביטוי לריקבון הפושט גם בכ־נסת!**

אבל אני רוצה לדבר על דברים יו־תר מוחשיים. כאשר נוכחים כאן שר־האוצר, שר־הביטחון הנוכחי ושר־הביטחון הקודם, העומד לנאום עוד מעט, אני רוצה לדבר על העיקר.

אדוני שר־האוצר, אתה בא ו־אומר „אין לי", „הראו לי מניין לקחת".

■ ■ ■

אני מוכרח לאמר — הקשבתי לנאו־מי שלושת מגישי הצעות־אי־האמון (מטעם המערך, רק"ח והתחייה), ואני מודה שאיש מן השלושה לא ענה על השאלה הזאת. דובר המערך (ח"כ גד יעקובי) לא אמר אף במילה אחת מהי תוכנית המערך לשיקום המשק. על הכנסת להיות מודעת למחדל מצער זה.

אני אגיד לך, אדוני שר־האוצר, מניין צריכים לקחת.

הייתי רוצה לאמר זאת גם לשר־הביטחון (שהחליף באותו רגע דברים עם ייגאל ידין, שישב לידו), אם שר־הביטחון יכול עדיין להתרכז ולשמוע.

אדוני שר־הביטחון (מנחם בגין לא הגיב) — נראה שאינו מודע לכך שהוא שר־הביטחון — אם כן, אדוני ראש־הממשלה (בגין שמע ופנה אל הדוכן) האם מותר לי לבקש את הקשבתך במשך כמה דקות?

ובכן: יש רק מקום אחד ש־ממנו אפשר לקחת כסף, וזהו תקציב הביטחון.

■ ■ ■

תודות לראש־הממשלה, תודות ל־ממשלה הזאת, אירע מאורע חשוב מאוד. אחר כך אירע מאורע חשוב שני, שלא היתה לנו שליטה עליו.

שני המאורעות האלה משנים לחלוטין את המצב האסטראטגי של מדינת־ישראל, ועל כן היו צריכים לשנות לחלוטין את ה־דוקטרינה הביטחונית ואת תקציב־הביטחון.

הרי לא ייתכן שחתימתנו על חוזה־השלום עם מצריים — שהצבעתי בעדו — ויציאת האוייב הצבאי העיקרי שעמד מולנו מן המערכה, לא ישפיעו במאומה על סדרי־הכוחות של צה"ל, לא ישפיעו במאומה על תקציב־הביטחון. ועוד אומרים לנו ש„בעד השלום צריכים לשלם!"

לא יתכן כי המילחמה שפרצה בין עיראק ואיראן לא תשפיע במאומה על תקציב־הביטחון! הנה נופצה האגדה האווילית על כושרו הצבאי המהולל של הצבא העיראקי. ועל כל פנים, הצבא העיראקי פרש מן ה־מערכה לפחות למשך שלוש שנים, אם לא יותר. איך זה משפיע על תקציב־הביטחון?

האם צה"ל צריך להיות כיום אותו צה"ל שהיינו מזדקקים לו אילו נשארנו במילחמה עם מצ־ריים, ואילו הוסיף הצבא העיראקי לאיים עלינו?

אדוני שר־הביטחון, אדוני הרמטכ"ל־לשעבר (ייגאל ידין), אדוני שר־האוצר: מי מוסמך כיום לגבש דוקטרינה ביטחונית חדשה? מ י?

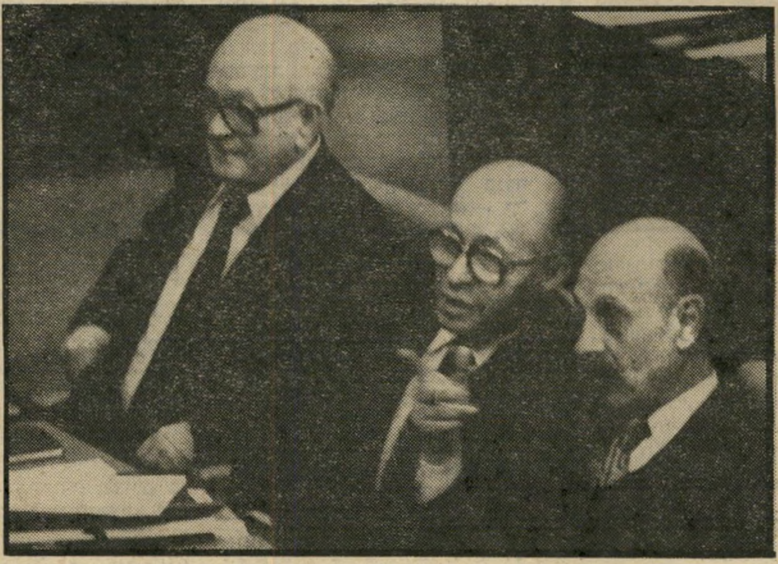

עד מתי? — ידין, בגין וארליך בעת הדיון

האם יש בכלל מוסד המסוגל לזה, כאשר שר־הביטחון — אף אם הוא גאון — יושב על תקן של שר־ביטחון חלקי מאוד? כאשר הרמטכ"ל הוא — עם כל הכבוד — מי שהנהו, אך הוא הקובע את דעת צה"ל כולו? הרי צה"ל אינו מוסד דמוקרטי, ואינו יכול להיות כזה. אין הוא מחליט ברוב דיעות על הדוקטרינה הביטחונית.

אדם אחד קובע את דעתו של צה"ל כולו — הרמטכ"ל. כך היה וכך יהיה.

■ ■ ■

אם כן, מי יכול להחליט עכשיו על דוקטרינה ביטחונית חדשה, על תק־ציב־ביטחון חדש? ואינני מדבר על קיצוץ של מיליארדי ל י ר ו ת פה ושם. אני מדבר על מיליארדים של ש ק ל י ם. קי־צוץ משמעותי בתקציב־הביטחון המגיע עכשיו ל־30 מיליארד שקלים.

שמעתי ששר־האוצר אמר על כך כמה מילים בטלוויזיה, אחרי שהצגתי לפניו את הבעייה בנאום קודם, לפני שבועיים. תוכ־נית־טלוויזיה כזאת היא בידור פוליטי. אך היכן המסקנה המעשית, אדוני השר?

עלית היום על הדוכן (בראשית הוויכוח) ונאמת נאום כלכלי, נאום פרוגרמטי. אך לא אמרת אף מילה אחת על הנושא הזה!

אינך מעז לבוא אל שר־הביטחון מנחם בגין בתביעה לשבת ברצי־נות ולגבש תקציב־ביטחון חדש, לאור המצב החדש.

אתה אומר „אין לי". „אין לי מניין לקחת". אתה מקבל את תקציב־הביטחון כנתון, כמו תקציב תשלום־החובות. האם זה אותו הדבר? לגבי תשלום החובות — אין לך ברירה. צריכים לשלם. אבל לגבי תקציב־הביטחון — י ש לך ברירה! תפ־קידך הוא לדאוג לכך שהתקציב יותאם למציאות. ואם אינך דואג לכך — אתה מועל בתפקידך! ביגלל מחדל זה לבדו היו צריכים להדיח אותך, ואת הממשלה כולה!

אם אינכם מסוגלים לגבש דוקט־רינה ביטחונית המתאימה לצורכי המציאות, לגבש את תקציב־המ־דינה כולו בהתאם למציאות, אין לכם זכות לשלוט, גם אילו הייתם בסדר בכל שאר התחומים. אבל למרבה הצער אינכם בסדר גם בשום תחום אחר!

■ ■ ■

כאשר דנים על תקציב המדינה, מדב־רים על האינפלציה. לפי דבריך, אדוני שר־האוצר, אנחנו מוכרחים לסבול את ה־אינפלציה תמורת צימצום הפער במאזן־התשלומים של המדינה. זוהי תיאוריה מפוקפקת מאוד, עם כל הכבוד. אולי יש בזה טיפה של אמת, אך לא יותר מזה.

אולם תקציב־הביטחון משפיע על האינפלציה במישרין. כי תק־ציב־הביטחון מהווה את מחצית תקציב־המדינה.

אני מדבר על מחצית, שהרי גם חובות־המדינה, המהווים שליש מן התקציב, נוב־עים במחציתם, לפחות, מצורכי־הביטחון של שנים קודמות. ואם נתעלם מסעיף החובות, שאר התקציב מתחלק חצי־חצי בין תקציב־הביטחון ובין התקציב של כל שאר מישרדי־הממשלה.

המקום היחידי שבו אפשר לקחת מן התקציב בין חמישה לעשרה מיליארד שקלים הוא תקציב־הביטחון. (תנועת מחאה של ייגאל הורביץ). אתה רוצה לאמר שלו־שה מיליארד? בסדר, תתחיל לצמצם ב־שלושה מיליארד! הייתי רוצה לראות איך תוריד אף מיליארד א ח ד מתקציבו של שר־הביטחון מנחם בגין!

אינך גיבור עד כדי כך. היית גיבור כלפי שר־הביטחון עזר וייצמן.

(קריאת־ביניים של וייצמן: „הוא ניסה!")

נראה לי שאינך מסוגל כלל להיות גיבור כלפי שר־הביטחון מנחם בגין.

(קריאת־ביניים של ייגאל הורביץ: „עובדה שהורדנו הרבה כסף!" תנועת־הסכמה מצד ייגאל ידין.)

איננו מדברים, לצערי, על אותם סידרי־הגודל. נכון, קיצצת בתקציב־הביטחון. היה סיכסוך בעניין זה. הורדת קצת שו־מן, פה ושם.

ואילו אני מדבר על תהליך שונה לגמרי: לשבת ולהגדיר מחדש את המצב האיסטראטגי של מדינת־ישראל, לקבוע מהי הדוקטרינה הביטחונית הנובעת ממנו, מהו תקציב־הביטחון הדרוש, ולבנות בהתאם לכך תקציב־ביטחון מ־חדש.

■ ■ ■

לשם כך יש צורך בשר־ביטחון אמיתי, היושב עם הרמטכ"ל או עם המטכ"ל בסידרת־דיונים רצינית.

אם אין אפשרות כזאת, במצב הנוכחי, אני מציע שתוקם מועצה ממלכתית לביטחון, כפי שהצעתי לא־פעם בעבר, שתתקיים מחוץ למערכת הפוליטית ושתקבע את הדוקטרינה הביטחונית העדכנית. אחר־כך יבוא שר־הביטחון ויתרגם את הדברים למושגים תקציביים.

בהעדר פיתרון לבעיית תקציב־הביטחון, כל הוויכוח המתנהל כאן היום הוא בבל"ת. אף אחד אינו מציע פיתרון של ממש. הכל בורחים מן הבעיות האמיתיות. יודעים מהן הבעיות האמיתיות, אך אינם מוכנים להתמודד עימן.

כל הדיון הארוך הזה, הנמשך שעות כה רבות, אין בו ממש. אין בו אלא בידור בכלי־התיקשורת.

---

* דיברי הפתיחה של מארכוס טוליוס ציצרו (או קיקרו) בנאומו הראשון נגד לוקיוס סרגיוס קאטילינה, שקשר קשר נגד הרפובליקה ושהוצא אחר־כך להורג. פירוש המילים: „עד מתי, הוי קאטילינה, תנצל לרעה את סבלנותנו?"

** רמז לקניית חברי־הכנסת, שהתגלתה בתום הדיון בהצבעה.

מאת אורי אבנרי

במדינה

העם

התאריך שלא היה

תוך שלוש שנים יצאה — או הוצאה — הנשמה מן השלום

זה יכול היה להיות יום־חג לאומי, כימעט כמו יום־העצמאות.

כי זה היה המאורע החשוב ביותר בתולדות המדינה, מאז הרגע שבו עמד דויד בן־גוריון באולם המוסיאון בתל־אביב והכריז על הקמת המדינה.

השבוע מלאו למאורע זה שלוש שנים — והוא לא צויין אף באיזכור הקטן ביותר.

משק כנפי ההיסטוריה. זה קרה במוצאי־שבת, בנובמבר 1977. מטוס מצרי נחת בנמל־התעופה דויד בן־גוריון בלוד. המראה עצמו היה כחלום.

מיליוני ישראלים נצמדו אל מירקעי הטלוויזיה וראו את המאורע שלא־ייאמן. דלת המטוס נפתחה. בפתח הופיע מנהיג הגדולה שבמדינות הערביות, אנוור אל־סאדאת. החצוצרות של צה״ל הריעו לכבודו, והוא עמד על הכבש, קפוא, מרצין, וכולו אומר כבוד־עצמי ותחושה היסטורית.

עם־ישראל כולו עקב במשך שלושה ימים אחרי כל צעד של האורח — במיסגד אל־אקצה, במוסד יד ושם, בכנסת. מעולם לא השתתף הציבור כולו בצורה כזאת במאורע אחד, עד כדי השבתת כל החיים בארץ.

מאז שעם ישראל יצא בפיג׳מות ובכותנות־לילה לרחוב, במוצאי ה־29 בנובמבר 1947, כדי לרקוד מרוב התלהבות לשמע החלטת עצרת־האו״ם על חלוקת הארץ, לא היה אירוע שחדר כמו זה לנבכי התודעה הלאומית.

גאולה כהן ניצחה. השבוע היה נדמה שזה קרה לפני 300 שנים, ולא לפני שלוש.

לא היה שום ציון לאירוע בכנסת. רק עזר וייצמן טרח להזכירו, בוויכוח על הבעת אי־האמון לממשלה שחתמה על חוזה־השלום עם מצריים. דובר הממשלה ואנשי הליכוד לא ציינו את המאורע כלל, אלא אך הזכירו את השלום לרעה, כנטל נוסף המוטל על כלכלת המדינה (ראה יומן אישי).

הטלוויזיה הישראלית לא מצאה לנכון להקרין מחדש את הדקות ההיסטוריות, שעצרו את נישמת־העם. היא עברה על התאריך כאילו לא היה.

בליכוד שולטים עתה מתנגדי־השלום, והוא הדין לגבי רשות־השידור, שכל ראשיה הנוכחיים נמנים עם השוליים הקיצוניים מימין. גאולה כהן ניצחה.

אופטימיסט יכול לאמר: אי־ציון התאריך הוא סימן לנורמליזציה. השלום כה השתרש, עד כי אין עוד תמריץ לציונו המיוחד.

אך פסימיסט יסיק מסקנה שונה לגמרי: תוך שלוש שנים קצרות יצאה — או הוצאה — הנשמה מן השלום, ולא נותר אלא צידו הטכני.

השטחים

אש נגד נערות

האיוולת של המימשל הצבאי שווה לאש״ף יותר מכל הזהב הערבי

מזה זמן רב לא עמדה מדינת־ישראל תחת מטר כה קטלני של גינוי עולמי אמיתי כמו בשבוע שעבר.

גם גדול האוהדים של ישראל לא היה מוכן להשלים עם הדבר שמיליונים ראו אותו על מירקעי־הטלוויזיה במו עיניהם: חיילים ישראליים יורים בנערות ובנערים, המפגינים בלי נשק.

יריית צלפים. לשווא ניסה המימשל הצבאי לבלבל את מוחו של העולם בטענות שנראו בעליל כשיקריות: שלא הוצאו פקודות חדשות, שלא ננקטה שיטה חדשה, שהחיילים הגנו רק על חייהם. (ראה עמודים 43—42).

שפת הסרט התעודי, שצולם במקום מבלי ששילטונות־הצבא הבחינו בכך, היתה ברורה. לא היה כאן שום „צירוף של תמונות", אשר יצר, כביכול, „רושם מוטעה", כפי שטען הצבא. לפי עדי־ראייה ישראליים מוסמכים, עמדו היורים על הגגות, הרחק מטווח־פגיעה, וירו במפגינים יריות־צלפים בודדות, על פי הנחייה.

דיוק הפגיעות ברגליים אכן מוכיח כי היתה זאת מלאכתם של צלפים מיקצועיים, שהובאו במיוחד למקום.

ניתן לבדוק את הדבר בנקל: על־ידי הקרנתו מחדש של הסרט שצולם עבור האמריקאים ושהוקרן בטלוויזיה הישראלית.

אלוף־הכסילים. אין מנוס מן המסקנה כי מישהו — שהפך את עצמו בכך למועמד סביר לתואר אלוף־הכסילים — הוציא פקודה לירות ברגלי המפגינים, כדי להעניש ולהרתיע.

אילו היתה לדרג המחליט מודעות כלשהי לרחשי העולם, היה מבין כי הדבר יעורר זעזוע בינלאומי חסר־תקדים. אין העולם מוכן לסבול בשום מקום יריות של חיילים על תלמידים ותלמידות בלתי־חמושים, גם כשהם מיידים אבנים. העולם יודע שיש כיום מיגוון רב של אמצעים אחרים למיקרים כאלה — החל בכדורי־גומי, שאין פגיעתם קטלנית, וכלה ברימוני־עשן ומטחי־מים.

אילו היו ראשי המימשל הצבאי שכירים של אש״ף, לא היו יכולים לקבל החלטה מזיקה יותר למדינת־ישראל. במשך כמה ימים השיג אש״ף הישג תעמולתי שלא יסולא בפז. נראה כי האיוולת של המימשל הצבאי הישראלי בגדה המערבית שווה — לאש״ף — יותר מכל הזהב הערבי.

מיפלגות

צעדים ראשונים

צעדיו הראשונים של עזר וייצמן לקראת הקמת מיפלגתו החדשה לא היו מחושבים היטב

עזר וייצמן לא רצה להקים מיפלגה חדשה. אף שכמה מן המקורבים אליו ביותר לחצו עליו לעשות כן, היסס וייצמן ונטה לסרב. הוא התכוון להיות שארל דה־גול הישראלי, להמתין בשקט כמה שנים בקיסריה, עד שהעם יקרא לו מרוב יאוש, אחרי כישלון המערך והליכוד גם יחד (העולם הזה 2252).

מה שינה את דעתו?

השבוע נהג וייצמן כאדם שמנוי וגמור עימו להקים רשימה כבר לבחירות הקרובות. הוא הצביע נגד ממשלת־הליכוד בכנסת, בצורה שהפכה אותו מוקד תשומת־הלב הלאומית. הוא הודיע פומבית מעל מירקע הטלוויזיה, בשעת־השיא של הצפייה השבועית, כי הוא עומד להקים רשימה.

בכל זאת היו צעדיו מלווים בכמה סממנים תמוהים.

בפנים או בחוץ? התמיהה הראשונה היתה קשורה בגישתו אל תנועת־החרות.

הודיע וייצמן: הוא יקים רשימה חדשה אם יסולק מחרות, בעיקבות ההצבעה.

זה היה תמוה. אם תנועת־החרות שוגה ויש להצביע נגדה — מדוע משתדל וייצמן להישאר בה? ואם החליט להקים מיפלגה חדשה, מדוע הוא מתנה זאת בהחלטה זו או אחרת של מוסד כלשהו בתנועת־החרות?

נראה כי מישהו יעץ לווייצמן להמתין עד שיסולק רשמית מחירות, מתוך תיקווה שהדבר יעניק לו יתרון טכסיסי כלשהו. אם כן, היתה זאת עצה מפוקפקת מאוד. אין זה כבוד להשתייך לחרות, ואין זה כבוד להיות מסולק ממנה. לאדם היוצא לדרך מדינית חדשה, טכסיסים אלה אינם מוסיפים כבוד.

אחרי שהצביע נגד ממשלת הליכוד, היה זה נאה אילו פרש וייצמן בו ביום, ביוזמתו שלו, מן התנועה שהוא הסיר ממנה את אמונו.

„מי לדגל — אלי!" גם הצעדים הבאים היו תמוהים למדי.

לאדם כמו וייצמן, המבקש לצאת אל הציבור בראש מיפלגה חדשה, יש שתי אפשרויות:

- להרכיב בשקט, בשיחות פרטיות, רשימה של אישים המשקפים, לדעתו, את דרכו החדשה, ולצאת בבוא היום בראש רשימה זו אל הציבור.
- לחבר מצע עקרוני בענייני חוץ ופנים ולקום בבוא היום, להניח את המצע לפני הציבור ולקרוא „מי לדגל זה — אלי!"

עזר וייצמן לא עשה זאת, אף לא זאת. הוא לא הביא לציבור הרכב של אישים, וגם לא מצע. אמנם השמיע כמה רמזים על דרכו המדינית, בעיקר בנוגע לענייני השלום, אך הדברים לא הצטרפו למצע ברור.

אשר לאישים, הזכיר וייצמן רק שניים — ושניהם מיהרו להסתייג מן היוזמה.

כלי משומש מאוד. איזכור שמו של יצחק רבין היה השבוע בגדר התחכמות. כי רבין עמד בשיא ההתמודדות שלו עם שימעון פרס במיפלגת־העבודה (ראה עמודים 37—36). הזכרת שמו יכלה, אולי, לרמוז כי יש לו ברירה אם ינוצח, אך הדבר לא תרם להרגשת הרצינות של יוזמת וייצמן.

עוד יותר בעייתי השימוש בשמו של משה דיין, אשר וייצמן הזכירו כמי שצריך לעמוד בראש הרשימה והממשלה הבאה (ראה עמודים 34—33).

קשה להתייחס אל דיין כאל חידוש בנוף הישראלי. הוא כלי משומש מאוד, שעבר מזמן את שיאו, וקופה גדולה של שרצים מדיניים תלוייה מאחוריו.

לפי כל הסימנים, וייצמן עצמו פופולרי יותר, חדש יותר ומושך יותר מאשר דיין. עצם הזכרת שמו בהקשר זה מעוררת רושם של חוסר ביטחון עצמי וחוסר מנהיגות — שתי תכונות שהציבור מייחס אותם דווקא לווייצמן במנה גדושה, לטובתו.

דיין עצמו הגיב כדרכו. אחד הטכסיסים הנדושים ביותר של האיש במשך 15 השנים האחרונות הוא ליצור באופן מלאכותי אווירה של מתח סביב עצמו ערב הבחירות („ילך? לא ילך? יפרוש? לא יפרוש? יצטרף? לא יצטרף?"). זהו טכסיס זול ביותר להפקת פירסומת ריקה־מתוכן, כדי להפגין נוכחות. לצרפתים יש שם לנערה המתנהגת כך: „אלומיז" („מדליקה"), ובאנגלית קוראים לה „טיזר". כאשר עוסק בזה גבר בן 65, זה מתחיל להיות קצת פאתטי.

וייצמן נתן עתה לדיין את ההזדמנות להמשיך במישחק זה גם בבחירות 1981. לא ברור איזו טובה תצמח מכך לווייצמן עצמו.

תחמושת ליריבים. כל זה היה מיותר לגמרי.

לווייצמן יש מסר משלו. אם יתייחד עם עצמו וינסח אותו בבירור, יהיה למסר זה ערך לציבור הישראלי.

וייצמן הוא גם דמות מנהיגותית, שאינה זקוקה לאפוטרופוס. למרבה הצער, הוא נוהג להציג את עצמו באור פחות רציני מכפי שהוא באמת, כאילו בא לספק תחמושת ליריביו, הרגילים לטעון כי „אינו רציני", שהוא „שובב", שהוא „יורה מן המותן".

וייצמן הוא אדם רציני יותר, והוא יכול לתרום תרומה רצינית יותר. השאלה היא, עתה, כיצד יכלכל את צעדיו הבאים.

הפגנה של נקיון

בתי התבוננה בי הערב במבט מאוד רציני, וביקשה רשות להשתתף בהפגנה של הצופים.

הפגנה!

בגיל עשר וחצי!

השתגעת!

היא הרגיעה אותי בחיפזון, קצת בביטול של 'מה־אתם־מבינים־בעצם'.

מדובר בהפגנה למען הנקיון.

הם יצעקו סיסמות.

הם ינקו את הרחובות ליד סן־סימון.

הם ינקו את החורשה היפה.

הם ישרפו את האשפה.

כבר קיימנו הפגנות כאלה בעבר, היא אומרת.

אין שום בעיות. התושבים כולם בעד, מחייכים, אפילו מציעים ממתקים.

הפגנה של הצופים — ובתי שם. ועוד בשכונת סן־סימון.

לאן הגענו?

ולפתע הרגשתי שאני, בעצם, בר־מזל. טוב להיות אב ישראלי ב־1980. מזל שעכשיו לא 1947.

בתי לא צריכה להפגין נגד הספר הלבן, או להדביק כרוזים במחתרת, היא לא נאלצת להאבק בשילטון זר; אף אחד לא מתיז עליה מים. היא לא צריכה לשנוא.

וגם אין סיכוי שחיילים יפתחו עליה באש מהגגות.

לאבא שלי יש חבר שצולע עד היום כי הבריטים ירו בו מבניין „ג׳נרלי". ויש לי חבר, איש בית״ר, שאת בן־דודו בן ה־15 חטפו שוטרים בריטיים כשהדביק כרוזים נגד הכובש הזר, ורצחו אותו בעמק־המצלבה.

הזמנים האלה עברו. יש לנו מדינה, יש לנו עצמאות, והבת שלי מפגינה בסן־סימון למען הנקיון.

ולבי, לב־אב — שקט.

אף אחד לא יפגע בה, חס ושלום, מהגג.

חיים ברעם ■

(שודר ב„קול־ישראל", מאגאזין ירושלים, רשת ב׳, 19.11.80)

תפריט השבוע

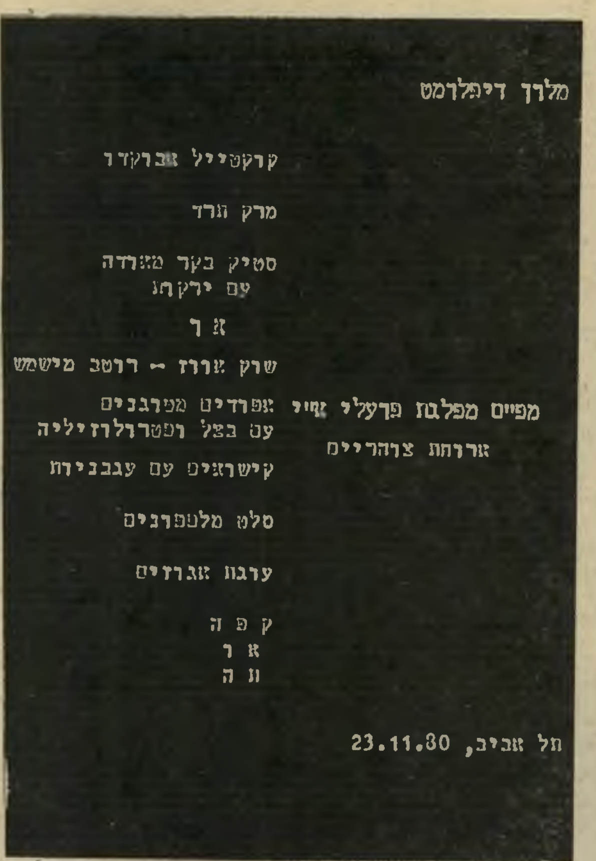
מלון דיפלומט

מפיים מפלגת פועלי ארץ ישראל

ארוחת צהריים

קוקטייל אבוקדו

מרק הודו

סטיק בקר מבורדה
עם ירקות

א ו

שוק אווז — רוטב מישמש

אפודיט מקרבנים
עם בצל ופטרוזיליה

קישואים עם עגבניות

סלט מלפפונים

ערגון אגוזים

ק פ ה
א ו
ת ה

תל אביב, 23.11.80

תאילנדיות חינניות הגישו קפה ועוגות, ואחר־כך הוגשה ארוחת־הצהריים הטעימה לעשרות העיתונאים ומנהיגי מפ״ם. השותף הזוטר במערך הזמין את נציגי כלי־התיקשורת, כדי להציג לפניהם את אישי־המיפלגה, ותיקים וצעירים. העיתונאים שמעו את נאומי ויקטור שמטוב, נפתלי פדר, יעקב חזן ואחרים במשך חמש שעות תמימות. כמינהג הימים האלה, נערך האירוע במלון „דיפלומט". הקפה והעוגות הוגשו באולם „קונסול", ואילו ארוחת־הצהריים הוגשה באולם „פרזידנט". ח״כ חייקה גרוסמן שבימים אלה הגישה הצעת־חוק משותפת עם ח״כ משה שמיר (התחייה) להגנת הלשון העברית, נעדרה.

תשקיף

בדיקות חשאיות לבגין

ראש־הממשלה, מנחם בגין, עובר בימים האחרונים סידרת בדיקות רפואיות בביתו, ומקורביו שומרים עובדה זו בסוד.

מצב בריאותו של ראש־הממשלה התערער בימים האחרונים. יש התולים זאת בהשפעה שהיתה לתאונה שבה נפצעו בנו, בנימין־זאב וכלתו רותי. בנימין נפצע קל, אך רותי, אם לשישה מנכדיו של בגין, נפגעה באגן־הירכיים. אחרים טוענים שהמצב הפוליטי הפנימי אף הוא משפיע על בריאותו של בגין.

דיין רוצה להתרים

שמועות בליכוד טוענות שח"כ משה דיין בדק, בעת מסעו בארצות־הברית, את האפשרות לגייס תרומות למיפלגת־מרכז חדשה שתקום בישראל.

מקורבי דיין מכחישים שמועות אלה.

הממשלה תעבור למלון

תוך שבועיים תקיים הממשלה יום עיון על נושאי כלכלה באחת המלונות בדרום הארץ. עדיין לא נקבע אם שרי הממשלה יכלו במלון באילת או בים־המלח.

מרכז המישפט: בריאות העד

חוגים המקורבים לשר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, אוספים עתה מיסמכים ומידע שנועדו להוכיח כי מצבו הנפשי של עד־המדינה נגד אבו־חצירא, סגן־ראש־עיריית בני־ברק, שמעון גוטליב, אינו יציב.

אם יתקיים מישפטו של שר־הדתות, יעמוד במרכזו המאבק בין פרקליטי השר לבין התביעה לגבי מצבו הנפשי של גוטליב.

שוסטק יפטר את מודן

שר־הבריאות, אליעזר שוסטק, עומד לפטר את מנכ"ל מישרדו, הפרופסור ברוך מודן. שוסטק טוען שמודן מזניח את עבודת המישרד, ושוהה זמן רב מדי בחוץ־לארץ בעניינים פרטיים שלו.

נציב־שרות־המדינה, איתן יעקובסון, תומך בעניין זה בשוסטק. יעקובסון טוען שמודן מבטיח הבטחות בענייני שכר ללא תיאום עם הנציבות, ומסבך כך את המשא־ומתן עם הרופאים.

הורביץ לא רצה

רק אחרי ששר־החקלאות, אריק שרון, מונה כיושב־ראש ועדת־השרים המיוחדת לתשלום פיצויים למתיישבי פיתחת־רפיח וחבל־ימית, התגלה שראש־הממשלה, מנחם בגין, לא רצה ששרון יעמוד בראש ועדה זו.

בגין ביקש משר־האוצר, יגאל הורביץ, לעמוד בראש הוועדה, אך הורביץ סרב.

פרס הזמין מודעות

שבוע לפני הבחירות, שנערכו ביום השלישי במיפלגת העבודה, כבר הזמין מטהו של ח"כ שימעון פרס מודעות בעיתונים, העומדות להופיע ביום החמישי השבוע.

במודעות טוען פרס לניצחון של 80 אחוז על פני יריבו, ח"כ יצחק רבין.

הרמטכ"ל מזהיר קצינים

הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, שיגר לאחרונה מיכתבים לקצינים בכירים בצה"ל שבהם אסר עליהם להיפגש עם עיתונאים ולשוחח עם אנשי תיקשורת.

מינוי נאמן יידחה

חוגים מדיניים משוכנעים עתה שמובטחת בחירתו של מנכ"ל מישרד־האוצר, הד"ר יעקוב נאמן, לבית־המישפט העליון.

למרות שנאמן ייבחר, הוא ידחה את כניסתו לתפקיד החדש בכמה חודשים. כוונת נאמן היא לסיים את הכהונה באוצר יחד עם שר־האוצר, יגאל הורביץ.

לא רוצה בהג"א

ראשי המטה־הארצי של המישטרה מאוחדים בדעתם נגד סיפוח הג"א למישטרה, בניגוד לעמדתו של המפכ"ל, הרצל שפיר, הלוחם לצירוף הג"א למישטרה.

נראה כי על רקע זה אסר שפיר על קציני מטהו להתכנס בעת שהותו בחוץ־לארץ.

המר ביטל נסיעה

שר־החינוך, זבולון המר, ביטל נסיעה לארצות־הברית, בגלל המצב שנוצר בתוך מיפלגתו, המפד"ל, בעקבות פרשת שר־הדתות אבו־חצירא.

המר עמד להיות אורחן של נשות־המיזרחי, בכנס השנתי שלהן.

בורג יפטר את ארד

שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, הממונה על המישטרה, עומד לדרוש מהמפכ"ל, רב־ניצב הרצל שפיר, לפטר את העיתונאי אריה ארד מתפקידו כדובר־המישטרה.

אל בורג הגיעו תלונות רבות מצד קציני־מישטרה בכירים על ארד ועל כך ששפיר נותן גיבוי מוחלט לכל שגיאות הדובר שלו.

הרמטכ"ל יילחם בסמים

הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, עומד להתלבש על נושא הסמים בצבא. לרמטכ"ל הובאו נתונים מדאיגים לגבי היקף השימוש והסחר בסמים בתוך צה"ל, ועל השפעת הסמים על השרות המיבצעי של חיילים וקצינים.

מלבד מיתקפת־הסברה יורה הרמטכ"ל לבתי־הדין־הצבאיים להחמיר בעונשם של חיילים שהורשעו בסחר ובשימוש בסמים.

ריב על ספר

סיכסוך חריף פרץ בין הצהרונים מעריב וידיעות אחרונות על הזכות להפיץ את סידרת הספרים צה"ל בחילו, העומדת לצאת לאור באביב.

בסידרה, שתכלול 16 כרכים, משתתפים כל הרמטכ"לים ושרי־הביטחון של צה"ל בעבר, וגם אלופים רבים. את הסידרה עורכים העיתונאים יעקוב ארז ואילן כפיר, והיועץ הראשי שלה הוא רב־אלוף (מיל') מרדכי („מוטה") גור.

יתכן שבעיקבות הסיכסוך יעזוב כפיר את „ידיעות אחרונות" ויתמנה ככתב המדיני של „מעריב".

תרומה יקרה

יורשיו של נשיא בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב, זאב צלטנר ז"ל, „תרמו" את הספריה המישפטית שלו ללישכת־עורכי־הדין תמורת שני מיליון לירות. הלישכה תשלם חצי מיליון ומישרד־המישפטים מיליון וחצי לירות.

פנייה מוקדמת של המישפחה לאוניברסיטת תל־אביב לשם מכירת הספריה נדחתה על־ידי האוניברסיטה.

הלישכה תציב את הספרים בחדר שייקרא על שמו של צלטנר.

רכב ל־5 חודשים

בדיונים בין ראשיהם של מישרדי הפנים והאוצר הוחלט בתחילת השבוע על החלפת מחצית הרכב המישטרתי עד האחד באפריל הקרוב.

ההוצאה הכספית תגיע לכמה מאות מיליוני לירות.

הוצאה זו תיעשה למרות שעל־פי „תוכנית תירוש", המתחילה בשנה הבאה, יוחלפו כל כלי־הרכב של המישטרה לרכב מתוצרת אמריקאית.

דירה למנכ"ל

חברת „דקל" עומדת לרכוש דירה בתל־אביב עבור מנכ"ל החברה, אברהם אגמון.

אגמון מתגורר עתה בירושלים, ונוסע מדי יום ביומו מירושלים לתל־אביב ובחזרה.

השוטרת סוממה

המטה־הארצי של המישטרה עומד לפתוח בחקירה נגד כמה קציני־מישטרה בכירים לשעבר.

על פי החשד סיממו ושיכרו קצינים אלה שוטרת, כדי שתספק להם מידע על מפקד בכיר במישטרה, שהוא מאהבה. בעזרת מידע זה קיוו הקצינים להתנקם במפקדם לשעבר.

הבורסה

הלהיטים: ארדט, דיסקונט־השקעות וקבוצת־כלל

כמויות כסף עצומות ממשיכות לזרום לבורסה, מעודדות מהצהרותיו החד־משמעיות של שר־האוצר, ייגאל הורביץ, כי לא יטיל מיסוי על ריווחי־בורסה.

גם עליות המדד תורמות לרכישת מניות, שכן שערי המניות נעשים נמוכים יחסית לעליית שערי איגרות־החוב, ומחזיקי צמודים ממשים את רווחיהם ועוברים למניות.

הלהיטים של השבוע הן מניות קבוצת כלל, חברות־הביטוח לסוגיהן ובעיקר ארדט, שבה יש מאבק על השליטה בחברה, ומניות דיסקונט־השקעות בעלת אלביט ואלרון, ששעריהן עלו בצורה מסחררת.

כל חייהם הם מתחככים זה בזה ומנגחים
זה את זה - שני הבעלים של בנות מישפחת שוורץ

גיסים (מיל')

ה **פצצה שהטיל** עזר וייצמן בתוכנית הטלוויזיה השבוע יומן ארועים ביום השישי האחרון היתה פצצה דיינית טי־פוסית, הן בסיגנונה והן בנושא שלה. וייצמן איים על מיפלגתו, מיפלגת חרות, שאם היא תעז להוציא אותו משורותיה, בדיון שנערך פחות מ־48 שעות אחרי השידור, הוא יקים מיפלגה חדשה. כשנשאל וייצמן, מי יהיה איתו במיפלגה, הוא השיב, וניכר היה בו שהוא מוכן לשאלה זו: „לדעתי האיש שצריך לעמוד בראש רשימה כזו הוא משה דיין.״

וייצמן לא אמר שדיין הסכים, אך גם לא אמר שדיין דחה את הרעיון. צופי הטלוויזיה קראו יום קודם לכן בעיתונים על שיחה ארוכה שנערכה בין השניים במיסעדה תל־אביבית, וידעו לקשר את הצהרתו של וייצמן עם הדיווחים על השיחה. גם תגובתו של דיין אחרי הראיון בטלוויזיה השאירה את סימן השאלה הדייני הידוע. הוא לא שלל את הרעיון, אך הזכיר שרק לפני כמה שבועות אמר ש„בתנאים הנוכחיים אין הוא מתכוון לרוץ לכנסת העשירית.״ אז הוא נשאל לגבי הצעתו של איש רפ״י, זלמן שובל, בדבר הליכת רפ״י לבחירות בראשות משה דיין.

כל מי שמכיר את דיין יודע, שעזר אף בהשמצות, גם זאת מצידו של וייצמן. בסיפרו לך שמיים לך ארץ היטיב וייצמן לסכם את יחסו לדיין: „על רקע תפאורה אפורה קיבל משה דיין בשנת 1953 את הרמטכ״לות. השנים הארוכות מאז ועד היום נגסו ממנו נגיסות אכזריות, עירערו את ביטחונו וגרמו לפיחות קיצוני בדמותו.

דיין מתכנן חתונה

„א **כל אז**, בשנות ה־50׳ הראשונות, היה דיין רמטכ״ל מזהיר, מרתיק מהשיגרה ומנהיג צבאי מן המדרגה הראשונה. הוא החזיר לצה״ל הרבה ממה שאבד לו. חזר והספיג אותו בתחושת הכוח, הייעוד, הדבקות במשימה והאמונה בביצוע המושלם. מפקדים וחיילים נדבקו מהרוח הגדולה, שדיין הביא עימו וביטא בעצמו באמונתו ובהתנהגותו. הוא היה רמטכ״ל של מופת אישי, שלא נעדר משום פעולה ובקושי רב היה אפשר לעצור אותו שלא ישתתף בפעולות כלוחם.״

ההכרות האמיתית הראשונה בין וייצמן ודיין היתה בשנת 1950. דיין היה כבר נשוי כ־15 שנה לרות מבית שוורץ ועזר ולבשר להם על ההחלטה, ויחיאל וייצמן, אביו של עזר, מיהר לטלפן להוריה של ראומה בירושלים ולאחותה רות.

למחרת, בשעת בוקר מוקדמת הגיעו משה ורות דיין, נרגשים כילדים, לבית וייצמן בחיפה, ודיין השתתף בתיכנון חתונתה של גיסתו עם הטייס הצעיר וייצמן.

שנתיים אחר כך הסתיימה בניית הווילה בצהלה, שאותה רכשו הוריה של רות לרות ומשה דיין. דיין עצמו מתגורר בווילה זו עד היום עם אשתו השנייה, רחל. אך באותה תקופה היה צריך להמשיך ולהתגורר בירושלים, ולכן השכיר את הבית לעזר וראומה, שאז עוד לא היה להם בית משלהם. אחר־כך עבר דיין לגור ברמת־גן, ליד המטכ״ל, ששכן אז בעיר זו. עד תחילת שנת 1953 התגוררו ראומה ועזר בשכירות חודשית בבית הדיינים בצהלה. כשדרש דיין מעזר לפנות את הדירה אירע, ככל הנראה, הסיכסוך הראשון ביניהם. מן הסתם היתה זו אי־הבנה. ראומה ועזר הבינו ממשה דיין שהם יוכלו להתגורר בדירה עוד תקופה ארוכה, ולפתע נדרשו לעזבה, מבלי שהכינו להם מקום דיור אלטרנטיבי.

סיכסוך זה הביא שינוי מהותי בחיל־האוויר. עזר וראומה עברו להתגורר ב־

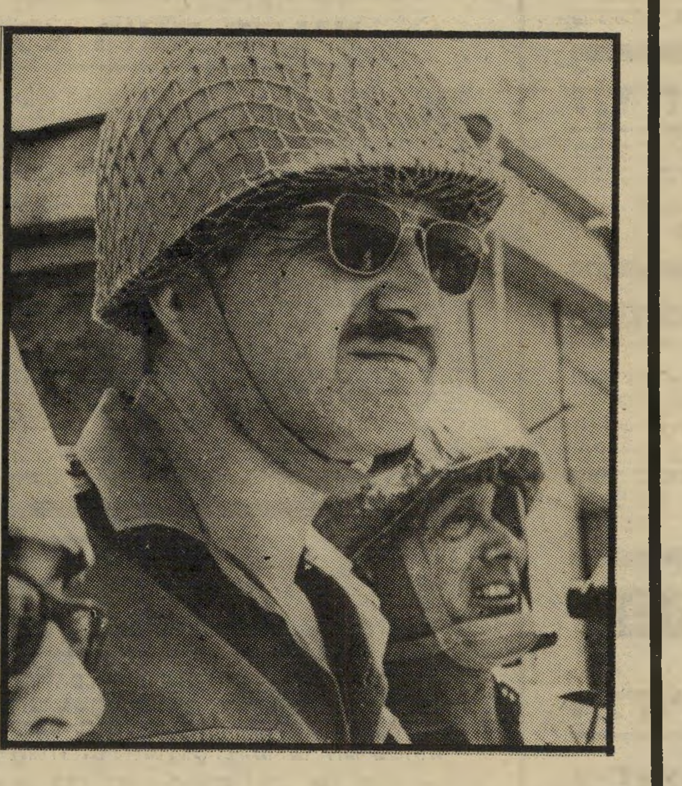

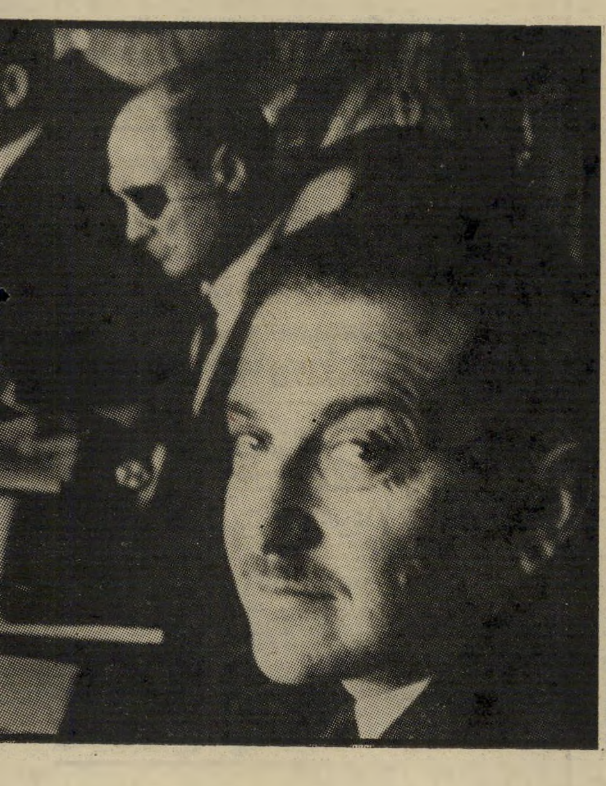

1967 שר־הביטחון משה דיין וראש אג״מ עזר וייצמן, משקיפים על הכביש ליריחו אחרי שיחרור העיר העתיקה. מילחמת־ששת הימים היתה שיא ביחסים בין שני האישים.

1970 שר־הביטחון משה דיין ושר התחבורה עזר וייצמן בממשלת הליכוד הלאומי. וייצמן עזב את הממשלה עם פרישת הליכוד, בעוד משה דיין נשאר בה.

וייצמן וציבור הבוחרים הפוטנציאלי של רשימת דיין—וייצמן לא יידעו אם אכן תקום רשימה בראשות משה דיין או לא, עד לשעות מעטות לפני המועד החוקי להגשת רשימות המועמדים לכנסת. דיין אוהב להציב עצמו על הגדר, לא להחליט, לרמוז פעם לכיוון זה ופעם לכיוון אחר, ליצור מתח בציבור ולזכות בכותרות. כך הוא עשה ערב הקמת רפ״י המקורית וכך הוא נהג ערב כל התפטרות שלו מהממשלה.

מערכת היחסים בין משה דיין ועזר וייצמן מורכבת ביותר ונעה בין ידידות קרובה והערצה, לפחות מצידו של וייצמן, ועד למריבות קשות הגובלות היה החבר של אחותה הצעירה של רות, ראומה. עזר הפך בן־בית בביתם של השוורצים בירושלים ובדירה השכורה שבה התגוררו רות ומשה דיין בירושלים. דיין היה אז מפקד מחוז ירושלים. הגדיר עזר את היחסים בינו לבין דיין אז: „יחסי עם משה ידעו משך עשרות שנים עליות וירידות, קירבה וריחוק. שותפות־דרך וניגודים נוקבים. התקופה הראשונה, מכל מקום, שייכת לתחום קירוב הלבבות.״

באחד מלילות־שבת של חודש אפריל 1950, בשעה אחת אחר חצות, הציע עזר לראומה נישואין. הרגע הדראמתי הזה היה בחדרו, בבית הוריו בחיפה. הזוג הנרגש מיהר להעיר את הוריו של עזר אחד מבסיסי החיל, ועזר פיתח אז את התיאוריה שלפיה יש לבנות שיכונים למישפחות־טייסים בכל בסיסי חיל־האוויר.

טייסים מול מאיר הר־ציון

ה **מחלוקת השנייה** בין השניים היתה מאוחר יותר, כשדיין היה רמטכ״ל ועזר מפקד טייסת בחיל־האוויר. עזר פיתח יחס מיוחד, הן בציבור והן בצה״ל, לטייסים ולמכונאים של חיל־האוויר. הוא דרש וקיבל תנאי־חיים שלא ביישו את עשירי הרצליה־פיתוח של אז. הדירות במגורי

יומן אישי

(המשך מעמוד 29)

היה, אם להשתמש בביטוי של נאשם מסויים במישפט מסויים, „קצין היסעים״.

במאמציו אלה זכה לעידוד רב מצד מוסדות שונים, גלויים וחשאיים. הם אישרו לו שהוא ממלא שליחות לאומית. בראש המעודדים עמד, כמובן, אריק שרון.

הוא קנה חלקת־אדמה חקלאית בגדרה. חלקה כזאת זולה הרבה יותר מחלקה־לבנייה, מפני שאסור לבנות עליה אלא בתנאים מסויימים, שלא היו קיימים לגבי גרייבר. אבל גרייבר היה בטוח, לאור קשריו המצויינים עם מעודדי־ההיסעים שלו, שאיש לא יעז לפגוע בו. הוא היה, מכל הבחינות, הפרוטקציונר הישראלי הקלאסי.

לכן התחיל לבנות על החלקה, בניגוד לחוק. הוא היה בטוח כי איש לא יפעיל נגדו את החוק. החוק קיים למען הערבים ובני עדות־המיזרח, האספסוף למיניהו, אך לא למען איש כמוהו. מה גם שראש הרשות המקומית בגדרה היה (ונשאר) חבר טוב, שעודד אותו בפעולתו הבלתי־חוקית.

זה היה עסק טוב, והביא לחיסכון של הרבה־הרבה כסף. הדבר מראה כיצד יכול ישראלי בעל־קשרים לבנות ארמון בזיל־הזול, מפני שמחיר האדמה החקלאית זול בהרבה ממחיר מיגרש לבנייה. הוא יכול להתעשר ולהיות למולטי־מיליונר, אם יש לו הקשרים הנכונים. במעמד הזה, הקשרים שווים כסף, הרבה כסף.

אילו היו לגרייבר בעלי־חסות שקטים, יתכן שהיה מצליח בדרכו. לרוע מזלו, בעל־החסות שלו הוא אותו סקנדליסט רעשני, אריק שרון. כתוצאה מכך קרה לבית גרייבר הדבר האחד שאסור היה לקרות לו: הזרקורים הופנו אליו.

כך הועמד השילטון במדינת־ישראל לפני דילמה נוראה: לפגוע באדם שהוא בשר מבשרו, ובכך לחפות על העובדה שאיש זה נהג על פי הנורמה הנהוגה במעמד זה, או להימנע מן הפגיעה, ובכך להציג את הנורמה לעיני הציבור כולו.

KEEP HEBREW BEAUTIFUL

מה אתה אוהב יותר — את ארץ־ישראל או את השפה העברית.

נאלצתי להציג שאלה זו לעצמי, כאשר ראיתי על שימשה של מכונית מדבקה האומרת: „שמור את ישראל יפה״.

הכוונה היתה רצויה וחשובה. מזהמים את הארץ. יש לגייס את דעת־הקהל, ליצור בלב הציבור מודעות לבעייה. יש אשפה בדרכים. יש זיהום ארכיטקטוני, באמצעות שיכונים מכוערים. יש התעללות כללית ברשות הרבים. עוקרים עצים, מזהמים נחלים.

אך מדוע באים להציל את הארץ על חשבון השפה?

„שמור את ישראל יפה״. זהו פסוק יפה מאוד באנגלית
.KEEP ISRAEL BEAUTIFUL

אך זוהי עברית משובשת. לא סלאנג, אלא שפה קלוקלת.

סלאנג יכול לתרום לשפה, להוסיף לה גוונים, להרבות בה משמעויות. הרבה מילים כשרות היו פעם מלות־סלאנג. אני מניח שגם כותבי התנ״ך השתמשו בביטויי־סלאנג, שהפכו מאז נכסי־צאן־ברזל של השפה. (כאשר אמר אכיש מלך גת על דויד: „חסר משוגעים אני, כי הבאתם את זה להשתגע עלי?״ בוודאי לא השביע את רצון האקדמיה ללשון העברית או הפלשתית, אך הדברים מתאימים לרוח השפה, ועל כן נקלטו.)

אך שיבוש שאין מקורו בתחושה לשונית כלשהי שאין בכוונתו לתרום גוון נוסף, אלא הנובע מבורות ומאטימות לשונית בלבד — הריהו מושלך בצד הדרך הלשונית כבקבוק ריק המונח בצד הכביש.

בעלי הסיסמה התכוונו לומר: „שמור על יפי ישראל״, או „דאג לישראל יפה״, או „שמור על ישראל היפה״.

מי שדוגל ביפי הארץ, אל לו להיות אדיש ליפי השפה. אפשר לנקות את הארץ, אך איך מנקים שפה שטונפה ללא תקנה? אז שמור את העברית יפה.

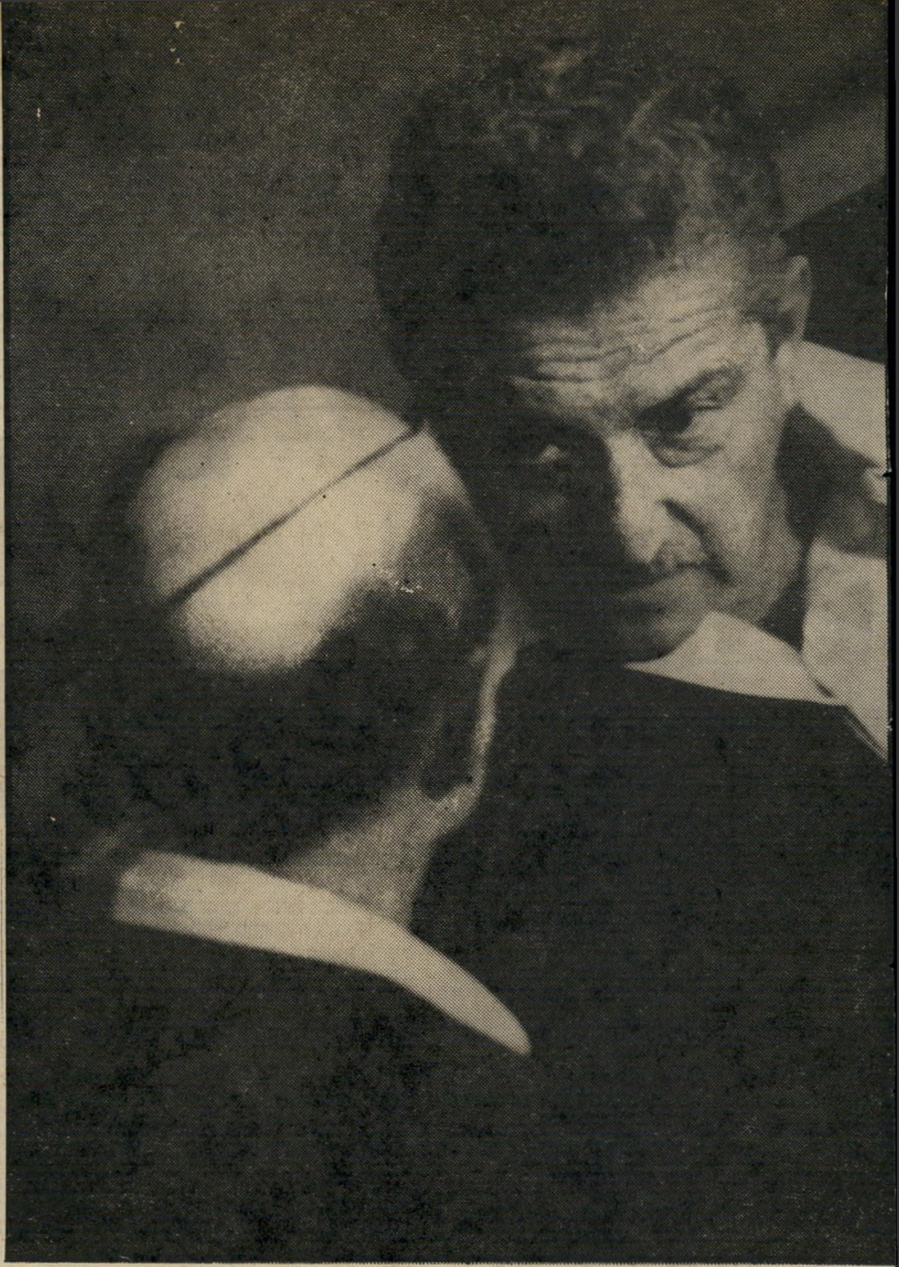

הטייסים היו מפוארות יחסית. הארוחות שהוגשו לטייסים היו מעדני־מלכים וכללו סטייקים ומותרות. כלי־הרכב ניתנו לטייסים ביד חופשית, מועדונים ניבנו וגם המשכורות היו גבוהות בהרבה מהמקובל בצה"ל.

אז טען דיין באוזני עזר: „מה אתם מבלבלים את המוח? מאיר הר־ציון רץ לפעולות מעבר לגבול עם סכין של 18 גרוש ועושה דברים לא נורמליים, בלי מיקלחות חמות ובלי סטייקים במועדון ובלי משכורות מיוחדות." אולם הריב הזה לא מנע מדיין להסכים עם עזר שיש צורך לקנות עוד ועוד מטוסי מיסטר יקרים, ולהפוך את חיל־האוויר לשואב־הכסף הגדול ביותר מתקציב הביטחון.

לריב שהיה בין דיין לבין עזר בזמן מיבצע־קדש היו עדי־שמיעה רבים. דיין המתין בבסיס לעזר, שחזר מטיסה מיבצעית, ונזף בו לפני כל על־כך שהוא, מפקד־הכנף, משתתף בטיסות מיבצעיות. אחרי שגער בו, דרש ממנו להטיס אותו למיתלה. מספר וייצמן: „האנגלים והצרפתים עוד לא נגעו אז בחיל־האוויר המצרי. המצרים תקפו בסיני מהאוויר, אריק שרון חטף הפצצה מהאוויר, אברהם יפה היה שקוע בחול, חיים בר־לב מתקשה ברפיח, הכל תלוי על בלימה, ובא הרמטכ"ל ורוצה לטוס למיתלה.

„,אדוני' אמרתי לו ,אתה לא תטוס למיתלה. אני בא עכשיו משם ומיגים מסתובבים בשמיים.'" אחרי ויכוח סוער הסכים דיין לוותר קצת ולטוס במקום למיתלה לאבו־עגילה. הפייפר, שבו טס דיין, נחת בשדה־מוקשים והרמטכ"ל נקלע לתוך מהומת־קרב. אבל היתה להרפתקה זו תוצאה דיינית: תוך כדי מהומת־הקרב החליף דיין את המח"ט.

עזר וייצמן רצה יותר מכל להיות רמטכ"ל. אמנם, בתקופה שבה היה לו סיכוי לכך לא היה דיין רמטכ"ל או שר־בטחון. לוי אשכול היה שר־ביטחון ויצחק רבין רמטכ"ל, אבל דיין היה אז שר־חקלאות והיתה לו השפעה רבה בממשלה. לעזר הוצע להיות ראש־אג"ם וסגן־הרמטכ"ל, אך הוא לא הסכים לקבל את התפקיד, משום שרצו למנות במקומו בחיל־האוויר את אלוף־מישנה שלמה להט (שאינו קשור לראש עיריית תל־אביב צ'יצ') בעוד שעזר רצה במינויו של מוטי הוד. וייצמן לא זכה בתמיכה של דיין למינוי של הוד, ונשאר בחיל־האוויר כדי לחסום את הדרך ללהט. גם שנתיים אחר־כך, כשנערכה תחרות בינו לבין חיים בר־לב על סגנות הרמטכ"ל, לא קיבל וייצמן גיבוי מדיין.

היחסים ביניהם השתפרו ערב מילחמת־ששת־הימים. וייצמן היה אז ראש־אג"ם ודיין אזרח מן השורה. בתקופת ההמתנה, כשכבר החלו קולות נשות וינדזור העליזות לקרוא להחזיר את דיין למישרד־הביטחון, ערך דיין סיור בחזית־הדרומית, כשהוא לובש מדי חאקי ללא דרגות. הסיור של דיין, שזכה בכותרות רבות בעיתונים, קומם את מי שהיה אז אלוף פיקוד־הדרום, האלוף ישעיהו („שייקה") גביש. גם הצעתו של דיין שהוא יתמנה כאלוף הפיקוד בעוד גביש ימונה כמפקד החזית לא מצאה־חן בעיני גביש. אז פנה דיין לראש־אג"ם, וייצמן, וביקש ממנו לגייס אותו למילואים ולשלוח לו מדים ודרגות. בקשתו נענתה מייד.

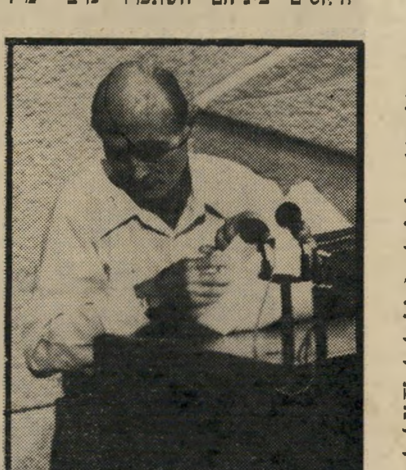

היחסים בתחום המישפחתי בין הגיסים לשעבר אף הם היו מורכבים. וייצמן אוהב את גיסתו, רות, שהקשרים בינה לבין אחותה, ראומה, אמיצים ביותר. כשנודע לו על בגידותיו הרבות של דיין ברות, בתקופה שבה הם היו עדיין נשואים, הוא נהג להתייחס לכך בבדיחות וייצמניות טיפוסיות. בניו של דיין מצאו בוויצמן אדם שאפשר להתייעץ בו ולהעזר בו, תפקיד שבדרך־כלל ממלא האב. יעל שיתפה אותו ברבות מבעיותיה. כשאהוד („אודי") הסתבך בעת שרותו הצבאי, הוא פנה לעזר לעזרה ולא לאביו, ונענה. כשאסי הסתבך בהרפתקה של גניבת סירה ובריחה לקפריסין, היתה הפנייה הראשונה לעזר.

כשהחליטה רות להתגרש ממשה, ניסה עזר לדבר על ליבה כדי שתוותר על הרעיון: אך כשהיא עמדה על שלה, הוא התייצב לעזרתה, ורות אכן היתה זקוקה

אז לעזרה. הוא אמנם לא התערב בפרשת הגירושין, אך הפסיק לפקוד את ביתו של משה דיין. יחסו אל אשתו החדשה של דיין, רחל, הוא מנומס, אך רחל לא ביקרה עד היום בבית הוויצמנים בנווה־מגן או בקיסריה. ראומה אינה מדברת איתה כלל, ויחסו של עזר אליה מסוייג עד היום. הוא אינו מבקר עוד בבית שברחוב יואב בצהלה, אלא לשיחות ענייניות עם גיסו.

מילחמת־יום־הכיפורים תפסה את וייצמן כשהוא בלי מדים. הוא גוייס לשמש יועצו לענייני חיל־אוויר של הרמטכ"ל, דויד („דדו") אלעזר. כששאלו את וייצמן מה הוא עשה במילחמה, הוא השיב: „הייתי המאפרה של דדו." בהסתערות הציבורית הכללית על דיין אחרי המילחמה לא לקח וייצמן חלק. הוא לא הביע את דעתו על דיין, על המחדל או על המילחמה, אך גם סרב לצאת להגנת דיין.

ההתקרבות הגדולה האחרונה בין השניים היתה אחרי קמפ־דייוויד. ההתחלה היתה ברגל שמאל. אחרי ביקורו של הנשיא המצרי, אנוור אל־סאדאת, בישראל, הוחלט על שתי מישלחות, צבאית ומדינית, שייתכנסו בקאהיר ובירושלים. המישלחת המדינית הגיעה למלון הילטון בירושלים והוזמנה לארוחת־ערב במלון פלאזה, שם נאם לפניה משה דיין. נאומו היה אחת הסיבות לכך שהמישלחת קיבלה הוראה מקאהיר לארוז את מזוודותיה ולחזור למצריים. אז התבטא וייצמן בכעס רב: „הגיס מיל' שלי הורס את השלום."

אחר־כך נהג וייצמן לספר שהוא ודיין עומדים כחזית אחת נגד בגין וייתר חברי הממשלה, המנסים לטרפד או לבלום את תהליך השלום. ואז, כשמערכת היחסים ביניהם אידילית ממש, הוא חטף סטירת־לחי מדיין. וייצמן נסע למצריים, ולמחרת בואו לקאהיר נודע לו על התפטרותו של דיין. וייצמן רתח מכעס ומעלבון. ערב קודם לכן הוא שוחח איתו בטלפון ודיין אף לא רמז לו על ההתפטרות הצפויה. וייצמן מיהר לחזור לארץ, וערך עם דיין שיחה קשה, שיחה שהוגדרה אחר־כך על־ידי מקורבי וייצמן כשיחה שבה אמר וייצמן לדיין „את כל מה שהוא רצה להגיד לו במשך כל השנים והתאפק מלאמר."

אם יצטרף עתה דיין לוויצמן יהיה זה ירח־דבש מחודש בין השניים. אם „יבגוד" דיין בוויצמן, תהיה זו, ככל הנראה, קיצה של מערכת־יחסים מורכבת, מלאת שיאים ומהמורות.

יוסי ינאי

סקופ

מנהל „אזרחים תומכי פרס" ביקר בפאריס בשיא מערכת הבחירות - ימים מעטים לפני הפירסום

הקשר הצרפתי

מנהל־בחירות גדי
עסקים בפאריס

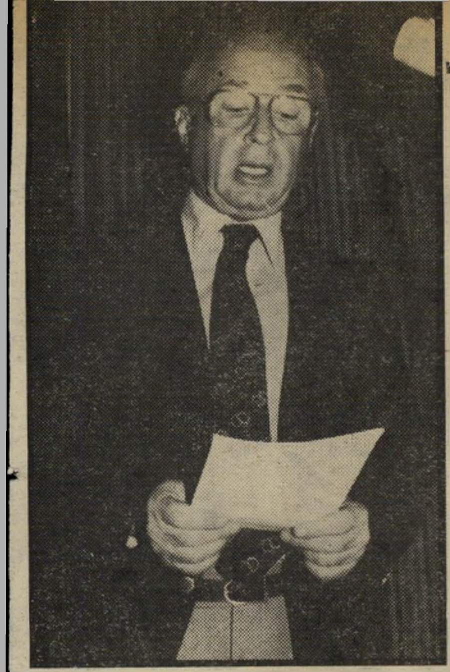

מותקף רבין
השמצות בפאריס

הפצצה שהוטלה במוצאי־השבת ה־אחרונה על־ידי השבועון הצרפתי ל'אכספרס הדאיגה בתחילה את אנשי רבין. רובם היו עם לאה ויצחק רבין בשעות הקשות, שבהן התחיל להתגלגל כדור־השלג, כאשר התגלה לפני שלוש שנים וחצי חשבון הדולארים שלה. הכל זכרו איך ידיעה עיתונאית אחת הביאה, בסופו של דבר, לנפילתו של ראש־הממשלה.

הסיפור של ל'אכספרס, כאילו מימן ה־קבלן בצלאל מיזרחי את תשלום הקנס בסך 250 אלף הלירות (כשני מיליון לירות בכסף של היום) של לאה רבין, יכול היה לחסל את רבין סופית מהבחינה הפוליטית, במייוחד כשסיפור זה פורסם כמה ימים לפני הבחירות הפנימיות במיפלגת העבודה.

תוך כמה שעות יכלו אנשי רבין לנשום לרווחה ופרצופיהם של אנשי פרס נפלו. הידיעה פעלה כבומרנג. „זהו הסיגנון של שימעון פרס, הרוצה להיות ראש־הממשלה!" אמרו האנשים ברחוב. אנשי פרס גימגמו והכחישו את מה שטען כתב השבועון ל'אכספרס, ז'אן דרוז'י, כאילו קיבל את החומר מידי מקורב של שימעון פרס.

רק למחרת פירסום הידיעה ביקש פרס מכתב־הטלוויזיה ניסים מישעל לראיין אותו על נושא זה. פרס הכחיש נמרצות שהיתה לו יד בפירסום. אולם צופי הטל־וויזיה לא יכלו שלא להבחין בפניו הנפו־לים של פרס, ובכך שלראשונה מאז החל מופיע בטלוויזיה הוא התבלבל לפני המצ־למה.

השאלה אם יצחק או לאה רבין קיבלו או לא קיבלו רבע מיליון לירות מבצלאל מיזרחי, האיש ששמו נקשר פעמים רבות עם הפשע המאורגן, ומי שהשופטת קבעה שהוא דן על עיסקת־סמים, שוב לא העסיקה את הציבור הרחב ואת מצביעי מיפלגת־העבודה. השאלה היחידה שהפכה חשובה היתה האם היה זה שימעון פרס, או אחד מאנשיו, שהדליף את הסיפור לל'אכספרס. גירסה, שאותה ניסו אנשי פרס להפיץ, כאילו הודלף הסיפור דווקא על־ידי חוגי רבין, כדי שהבומרנג יפעל נגד פרס, התקבלה על־ידי הכל בספקנות רבה.

הסיפור עצמו ידוע מזה שבועות רבים לעיתונאים, חברי־כנסת ולכל מי שקרא את ספרו של דרוז'י, הקשר הישראלי, שהופיע בצרפת לפני חמישה חודשים. מילבד עיתונאים, שבדקו את הסיפור ושהגיעו למסקנה שהוא מצוץ מהאצבע, לא התייחס אליו איש ברצינות. הכל הבינו שהוא חלק ממערכת־ההשמצות שליוותה את המאבק בין פרס ורבין, שכללה כתיבת מיכתבים מפוברקים למערכות העיתונים נגד רבין על־ידי אנשי פרס, והחשד שאחד מאנשי מטהו של רבין פרץ למישרד־פירסום שעבד בשביל פרס. גם דרוז'י עצמו כותב בסיפרו שמיזרחי אמנם הציע באמצעות האלוף (מיל') רחבעם („גאנדי") זאבי את הכסף לרבין, אך שרבין דחה את ההצעה על הסף.

החשד הראשון נפל על ז'אק פרידמן, מיליונר צרפתי השוהה עתה בארץ והמממן חלק ניכר מתקציב־הבחירות של שימעון פרס. פרידמן, המציג עצמו כ„יועצו של פרס לענייני תדמית," הוא דמות ידועה בצרפת. הוא עומד בראש מישרד־פירסום גדול, והוא שותף בכמה עיתונים ובתחנת־הרדיו אירופה מיספר 1. פרידמן הוא ידיד אישי של ז'אן דרוז'י. אולם גם פרידמן וגם דרוז'י הכחישו שמקור הידיעה הוא פרידמן, ופרידמן אף הוכיח שבשבועות האחרונים לא יצא כלל את הארץ. על־פי טענת דרוז'י נתן לו המקור האלמוני שלו מיסמכים המוכיחים את הידיעה.

ויק־אנד בפאריס

אחד מאנשי־המפתח במטהו של שימעון פרס הוא אלקנה גלי. גלי הקים למעשה את האגודה שבשמה נערכה כל מערכת־התעמולה היקרה למען פרס, אל"ף — אזרחים תומכי פרס. האגודה שכרה חדרים במלון דן ברחוב הירקון ב־תל־אביב, סמוך לבניין מיפלגת־העבודה, והפכה אותם למישרדיה. למרות שגלי טען בצניעות באוזני העולם הזה „לא אני הקמ־תי את אל"ף, אני הייתי רק אחד המקימים," ידוע גלי כרוח החיה מאחורי אל"ף.

גלי, עיתונאי־לשעבר ומומחה לתיקשורת המונית, היה בחודשים האחרונים פעיל ביותר למען פרס. הוא ערך מדי יום ביומו עשרות פגישות, הכין מערכות הסברה ו־פירסומת, נפגש עם פעילים ועסקנים וליווה את פרס למרבית פגישותיו, שנערכו במיס־גרת המאבק הפנימי שבעבודה. למרות שפרס וגלי מכירים זה את זה כבר עשרות שנים, התהדק הקשר ביניהם דווקא בחו־דשים האחרונים, ולדעת רבים גלי הוא כיום האיש המקורב ביותר לפרס.

רק טבעי היה שערב הבחירות הפנימיות יגביר אלקנה גלי את מאמציו ועבודתו. כל עסקן־בחירות יודע שהימים האחרונים לפני הבחירות הם גורליים, ושיש להשקיע בהם את מירב המאמצים. והנה, דווקא שבוע לפני הבחירות אי־אפשר היה למצוא את גלי בארץ. בתחילת השבוע שעבר היה גלי בפאריט.

גלי הכחיש באוזני העולם הזה כל קשר בינו ובין הידיעה שפורסמה בל'אכספרס. „אני נוסע הרבה מאוד לחוץ־לארץ. העסקים שלי הם בחו"ל, וכך הגעתי גם לפארים. לא הייתי הרבה זמן בפאריס, כבר כמה חודשים, אז החלטתי לקפוץ לשם לוויק־אנד ולערוך כמה פגישות־עסקים."

גלי הוא בעליה של חברה בשם אינפור־מדיה, אשר מקום מושבה הוא בניו־יורק. החברה משקיעה כספים ונכנסת לשותפויות בפרוייקטים הקשורים באמצעי־תיקשורת. עיקר עסקיו של גלי הם בארצות־הברית, ויש לו גם כמה עסקים בלונדון ובז'נבה. צרפת אינה נמצאת על מפת העסקים שלו.

אלקנה גלי התפרסם כעורך וכקריין בקול־ההגנה המחתרתי. אחר־כך עבד כמה שנים במערכת־הביטחון, במרבית הזמן לצי־דו של שימעון פרס, ואף עסק בכתיבה עיתונאית. הוא היה מעמודי התווך של קבוצת העיתונאים שכונתה בזמנו על־ידי העולם הזה יונייטד פרס.

עד לפני שנתיים היה גלי אחד מראשי התעשייה האווירית, מעוזו של פרס, ועסק

הנדון: סקופ חייך.

אני מצטער שאינני יכול להזדהות, אך הדבר האחד שאני יכול לומר לך - אני עובד מס-הכנסה (ולא מהווטרים).

ובכן בפסיטה שערכנו זה מכבר על ספרים של בצלאל מזרחי נתגלה צ'ק ע"ס -.250,000 ל"י אשר עורר את חשדנו.

התברר שצ'ק זה הועבר לתשלום חוב של לאה רבין (לאחר שקיבלה קנס בבית המשפט).

הסבריו של בצלאל היו - גנדי סידר זאת ליצחק רבין כהלוואה!

סיפור מדהים זה ידוע לזאב יפת מעיתון "הארץ".

העיתון מהסס לפרסם, שכן היועץ המשפטי של העיתון מחמיר הפעם לאור המשפט אשר היה (וסרם בסתייט ערעורו).

דבר מדהים נוסף - איש צמרת הליכוד אשר יודע על פרשה זו - מחכה להתפתחויות במפלגת העבודה ומקווה לפוצץ פרשה זו - סמוך למועד הבחירות.

אני מוצא לנכון לספר לך סיפור מדהים זה משום שנדמה לי שיש לבודדו מכל שיקולים אחרים זולו. העובדה הבסיסית האחת - משפחת רבין היא סתם משפחה מושחתת ורודפת בצע!

צר לי ששמעון פרס (שנוא נפשי) יהנה כאן מהשלל - אך אין ברירה, יש להוקיע ולפרסם ברבים סיפור מזעזע זה.

מיכתב אנונימי

המכתב שהגיע למערכת העולם הזה, ולמערכות עיתונים נוספים, אשר פתח את ההליך שהביא לשערוריה. מקורבי רבין מוענים שדווקא הפיסקה האחרונה, בה מציין הכותב האל־מוני שפרס הוא „שנוא נפשי", מעוררת חשדות כבדים כלפי חוגי פרס. פירסום הידיעה פעל כבומרנג, לרעת שמעון פרס.

שם בענייני פירסום, יחסי־ציבור וקישרי־חוץ. אז הוא עבד בצמידות למנכ״ל־לשעבר של התעשייה־האווירית, אל שווימר, ידידו של פרס ומי שהתפרסם לאחרונה כאחד ממגייסי־הכספים הגדולים ביותר ל־מערכת־הבחירות שלו. לפני שנתיים עבר לעסקים פרטיים, אך הקפיד לשמור על קשרים עם פרס, שאצלו הוא בן־בית.

בשיחה עם העולם הזה הסביר גלי את מעשיו בוויק־אנד בפאריס: „הייתי בשג־רירות. פגשתי כמה עיתונאים, שלא יגידו שהייתי בפאריס ולא פגשתי אותם. הלכתי אפילו לטלוויזיה הצרפתית.

„מי שאומר שאני מסרתי את הסיפור לדרוז׳י, שאני בכלל לא יודע איך הוא נראה, לא מכיר אותי. אני שמעתי את הסיפור הזה כבר מזמן. אילו הייתי חושב שהוא נכון, ובעיקר שיש הוכחות לזה שהוא נכון, הייתי קם בציבור ומאשים את יצחק רבין. אני כזה שלא מתבייש לקום ולהגיד את מה שיש לי.

„מי שמאשים אותי בהדלפה הזו גם טוען נגד שימעון פרס, ובזה אני לא מעוניין. מי שמאשים אותי בדבר הזה שופט אותי באמות־המידה המוסריות שלו, ומפליל בכך את עצמו.״

אין ספק שפרשה זו עוד תעסיק את הציבור זמן רב. הפרשה, שהחלה במיכתב אנונימי שהגיע למערכות־העיתונים, התפתחה לממדי־ענק המזכירים, בפעם המי־יודע־כמה במאבק בין רבין לפרס, את פרשת ווטרגייט האמריקאית.

על תחילתה של הפרשה מספר יגאל לביב:

לפני כמה שבועות נשלחו מיכתבים אנו־נימיים לכמה עיתונאים. למקבליהם, וביניהם גם אני, היה מכנה משותף: הם כתבו בעבר על הפשע המאורגן. הם נבחרו, כנראה, דווקא ביגלל העיסוק המיוחד הזה בעיתוניהם. שכן המיכתבים טענו כי בצלאל מיזרחי מימן עבור יצחק רבין את תשלום הקנס בן 250 אלף הלירות שהוטל על אשתו כעונש על החזקת חשבון מטבע־זר, בניגוד לחוק.

המיכתבים לא היו הנסיון הראשון של מטה־מפיצי־הכזבים שליד שימעון פרס לג־רום לפירסום הקשר, כביכול, בין בצלאל מיזרחי ליצחק רבין. לפניהם הדליפו שני עורכי־דין, הידועים בקשריהם הטובים עם שילטונות מס־ההכנסה, מידע לעיתונאים, שלפיו גילו אנשי מס־ההכנסה, בפשיטה שעשו בעסקי בצלאל מיזרחי, כי הוא מימן את תשלום הקנס של אשת רבין. עורכי־הדין פעילים לאחרונה למען שימעון פרס.

שונא של פרס

תמציתו של המיכתב מסרה כי הוא נכתב בידי עובד בכיר של מס־ההכ־נסה, שהשתתף בפשיטת חוקרי המס על עיסקי בצלאל מיזרחי. בפשיטה התגלה כי בספרי החשבונות של מיזרחי רשומה הוצאה של 250 אלף לירות, כהלוואה ליצחק.

כאשר נשאל מיזרחי על־ידי אנשי המס לפשר הלוואה זו, אמר כי הילווה את הכסף לרבין, לתשלום הקנס. המיכתב הוסיף כי הוא נכתב, למרות היות כותבו אוהד של רבין ושונא של פרס, אולם הגילוי המזעזע של הקשר בין רבין למיזרחי מחייב את כותבו שלא לשתוק.

הלכתי לבית־המישפט לבחון את התיק בו נגזר הקנס על לאה רבין. בתיק היה פסק־הדין וקבלה, המעידה כי המחאה על סך 250 אלף לירות שולמה לקופת בית־המישפט. על הקבלה צויין כי היתה זאת המחאה בנקאית, שנמשכה על־ידי בנק הפועלים. צויין גם מיספרה.

תחילה חשבתי כי יהיה קל לברר מי קנה אותה, מאחר והיו בידי מיספר ההמ־חאה ושם הבנק. אולם התברר במהרה כי כל סניף־בנק מוציא המחאות בנקאיות לפי סדרות־מיספרים שהוא נותן, ואין כל אפ־שרות לברר לפי המיספר את הסניף שבו נפדתה. ללא איתור כזה לא ניתן לברר מי משך אותה. הדבר היה חשוב, שכן המידע שהפיצו עורכי־הדין היה שאת ההמחאה רכש רחבעם זאבי. שיחות נוספות עם מפיצי־המידע הביאו לתוספת כי זאבי רכש את ההמחאה בסניף המרכזי של בנק הפועלים, וכי שילם תמורתה בהמחאה שקיבל מבצל־אל מיזרחי.

עתה ניתן היה לברר מידע מוחשי. מקורות מהימנים בבנק הפועלים בדקו ומצאו כי שום המחאה כזו לא נרכשה בסניף המרכזי של הבנק, ובכלל אין בסניף זה סדרות־מיספרים כמו זו של ההמחאה. אחר־כך התברר שההמחאה הוצאה בסניף הבנק בהדר־יוסף.

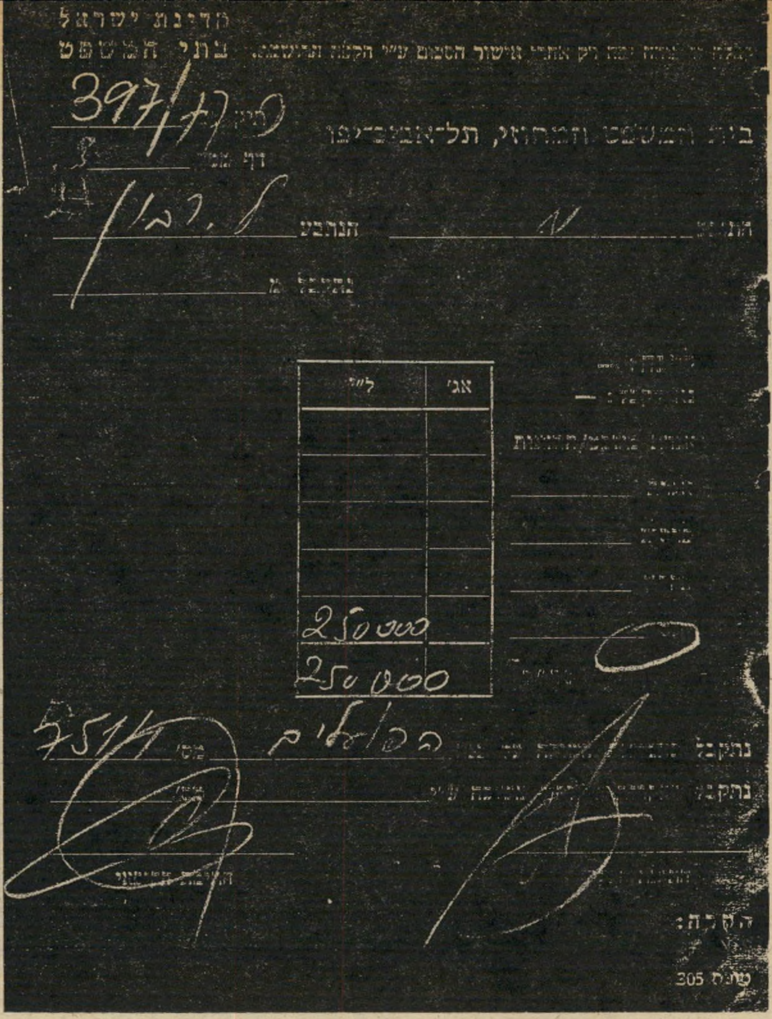

הקבלה על הקנס

הקבלה מבית־המישפט בתל־אביב לפיה שילמה לאה רבין את הקנס בסך 250 אלף הלירות. כיום ברור לגמרי שלא בצלאל מיזרחי הוא שנתן ללאה רבין את הכסף.

האשה

לאה רבין, אשר פרשת חשבון הדולרים שבהחזקתו הורשעה, ממשיכה לרדוף אותה ואת בעלה, במסיבת העיתונאים שערך השבוע יצחק רבין, המתמודד על ראשות המיפלגה.

הדוברת

של יצחק רבין, ניבה לניר־פילבס־קי, ליד רבין, במסיבת העיתונאים. ניבה ובעלה, גילו את פרשת המיכתבים המפוברקים.

במקביל התחלתי לבדוק את העניין אצל שותפיו ואנשי החשבונות של בצלאל מיזרחי, שאחדים מהם היו עמי בקשרים טובים מאוד. איש מהם לא שמע ולא ידע דבר על תשלום ששילם מיזרחי עבור רבין.

למען האמת, מצבו הכספי של מיזרחי בשנת 1977 ועד לאחרונה היה בכל רע, והוא לווה מיליוני לירות משותפו־לשעבר, אהרון גניש, כדי לממן את הוצאותיו ואת הוצאות המישפט שהגיש נגד הארץ. ה־ספרים שבהם מצאו, כביכול, אנשי מס־ההכנסה את הרישום של ההלוואה היו הספרים של החברה המשותפת לו ולגניש, ושמה שב״ג. כל אנשי מיזרחי, וביניהם גניש, לא שמעו מעולם על הלוואה כזו.

נותר עתה לבדוק אצל אנשי מס־ההכנסה. הבדיקה שלי הגיעה עד לספרים ולדו״חות שנכתבו בפרשה זו. אילו הופיע בספרים רישום כמו זה המסופר במיכתב, היו ה־פושטים עצמם צריכים לדעת זאת. איש מהם לא זוכר כי ראה הערה כזאת, ואיש לא תיחקר את מיזרחי או אנשיו למשמעות ההערה שנמצאה כביכול.

תוך כדי הבדיקות נתקלתי בעוד כמה עיתונאים, שאף הם ניסו לבדוק את המידע. כולם נעצרו עוד בשלב הראשון, בבדיקות בבנק הפועלים.

הלוואה מבן־הדוד

אחרי שנוכחתי כי המידע מופרך לחלוטין, החלטתי, לסיים את החקירה, לברר כיצד, בכל זאת, שילם רבין את הקנס. פניתי אליו באמצעות איש ביניים המקורב אליו ביותר, וקיבלתי את ההסבר הבא: לרבין היה די כסף בקרנות החיסכון שלו כדי לשלם את הקנס. אום היתה בעייה: לא ניתן היה לשחרר את הכסף במועד הנדרש על־ידי בית־המישפט. בן־דוד של לאה רבין אורי קלנר, איש־עסקים אמיד, שקיבל סכומי־כסף גדולים כאשר פרש מניהול מיפעל טמבור, הילווה את הסכום הדרוש לתשלום הקנס, עד שהשתחרר ה־כסף מקרנות־החיסכון.

עד כאן סיפורו של לביב.

אחרי שהפרשה פורסמה, השלים רבין את הגירסה שנמסרה בשם מקורביו. בפגי־שה עם ועדת־העורכים ציין שקרנות־הגמל שלו לא הספיקו לתשלום, ושלא היה די גם בהלוואה של קלנר. הוא הוסיף אליה הלוואה במטבע זר שקיבל, באישור מישרד־האוצר, מידי נורמן ברנשטיין, ידידו מהת־קופה שבה כיהן כשגריר בוושינגטון.

ברנשטיין השלים את הסכום של 70 אלף הלירות שנתן קלנר, והוסיף 10 אלפים דולר. לדברי רבין כבר החזיר את ההלוואה לבן־הדוד של לאה רבין, ואילו את ההלוואה לידיד האמריקאי הוא יחזיר כשיקבל את התמלוגים מסיפרו.

בירור הדרך שבה שולם הקנס מוכיח כי המידע שפירסם דרוז׳י היה כוזב. סביר להניח כי מוסר המידע לשבועון הצרפתי התכוון לפגוע ברבין ערב הבחירות למיפ־לגת־העבודה ולהאדיר את כוחו של פרס. נראה כי השיג את ההיפך.

יוסי ינאי

„הכלה שלי פוחדת!"

יהודה לוי (מימין) נולד בבית־שאן, מכיוון שצפוי רעש־אדמה על העיר, קשה לו לשכנע חברתו מעכו שטוב לגור בבית־שאן. מרים אלון (במרכז) נישאה בעיר, ופוחדת להביא ילד שלישי לעולם, ואילו עליזה ברובן (משמאל) גרה בעיר 30 שנה, והיא לא תברח מבית־שאן.

בצל הפחד

פאניקה כללית אחזה בתושבי ישובי הצפון בשבוע האחרון. ברחובות נראו חבורות אנשים, שעסקו בהעלאת השערות על אסון הטבע המאיים עליהם. רבים חיפשו דרכים כדי להציל את עורם ותיכננו כיצד יינצלו מפני הרעה.

הסיבה לבהלה הפיתאומית טמונה בידיעה שהופיעה בעיתון פנימי של הלישכה ליחסי־ציבור במכון־וייצמן למדע ברחובות. בידיעה שפורסמה לפני שבועיים תחת הכותרת „צפויות רעידות־אדמה בצפון הארץ!" הוסבר, שלפי נתונים סטטיסטיים

רעש־אדמה מאיים

רבים קיימת סבירות גבוהה לרעש־אדמה באיזור הצפון, בדרגה חמש ומעלה לפי סולם ריכטר, וככל שהאירוע יתמהמה תיגבר עוצמתו. לפני שבוע שודרה הידיעה בטלוויזיה. הפירסום גרם מייד להתרגשות רבה בקרב תושבי הצפון, והאימה מפני אסון־הטבע הוציאה את האנשים מגדרם.

סיגל ברובן בת ה־16 מבית־שאן נדבקה אף היא בבהלה הכללית. „אמרו לנו בכיתה שיהיה רעש־אדמה בבית־שאן," סיפרה בהתרגשות לי אימה, שלה שישה ילדים. „מה אני אעשה אם הרעש יקרה בבוקר, כשכל חמשת האחים שלי יהיו מפוזרים בעיר?"

שמעה אותה שכנתה, מרים אלון, והצטרפה גם היא לשיחה. „זה מפחיד מאוד!" אמרה מרים, שהיא אם לשני ילדים ותיכננה להביא ילד שלישי לעולם, אולם בשל הידיעה שצפוי רעש־אדמה החליטה לדחות זאת. „אחרי שראיתי בטלוויזיה מה שהתחולל באלג'יריה ובנאפולי אני לא רוצה להיות גיבורה."

יהודה לוי בן ה־22 נולד בבית־שאן, והוא רוצה להביא לשם את חברתו. „אחרי שהיא

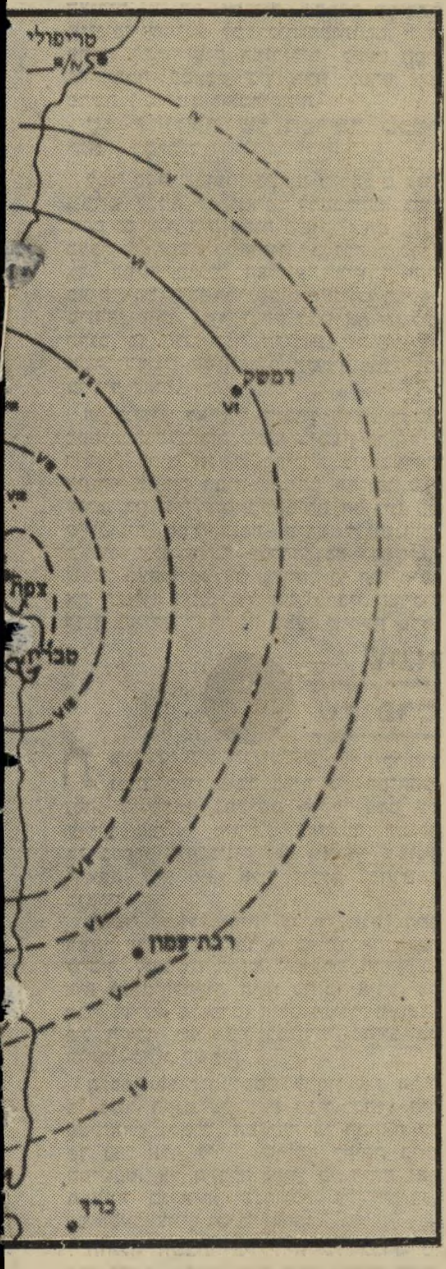

הרס צפת ב־1837

שמעה שצפוי רעש־אדמה, יהיה לי קשה לשכנע אותה שזאת עיר שבטוח לחיות בה," הסביר יהודה, המתכוון להינשא בחודש הבא. „היא כלל לא מתלהבת מהרעיון לבוא לגור איתי עכשיו בבית־שאן."

תושבי בית־שאן מודאגים וההרגשה בימים אלה מזכירה להם את הימים שבהם חיו תחת הפצצות וירי קטיושות — ימים של שהייה ממושכת במיקלטים. רבים צופים שהתגובה המיידית בעיר, אם וכאשר יקרה האסון, תהיה בריחה המונית למיקלטים, מתוך ההרגל שנרכש בזמן ההפגזות. השאלה המטרידה רבים היא אם אכן יספיקו להגיע למיקלטים בזמן.

במכון־וייצמן מניחים החוקרים שבצוות של הפרופסור בן־מנחם כי באיזור הצפון, בין בית־

הרעש. היום מודאגים 16 אלף תושבי

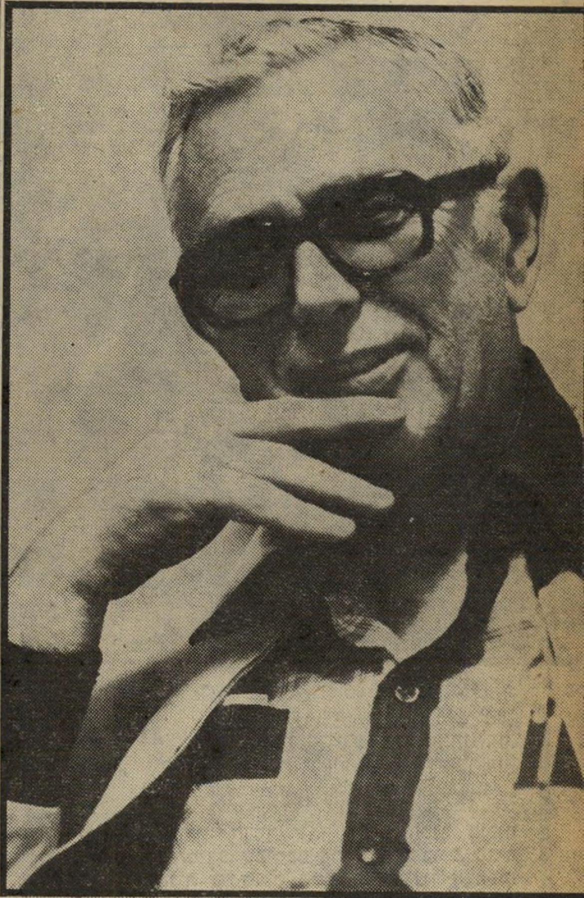

„אלוהים ישמור!"

סגן־ראש־עיריית־צפת, דן איסק, סומך על ההשגחה העליונה גם אם יתרחש רעש בצפת.

„כבר קרה לי!"

מהנדסת עיריית־צפת, לאה בויום, אשר חזתה ברעש ברומניה וראתה כיצד נותר האדם חסר־אונים מול הכוח האדיר המתפרץ ברעש־האדמה.

ל הצפון מבית־שאן עד קרית־שמונה

שאן לקריית־שמונה, יש פוטנציאל סייסמי גבוה, אשר עדיין לא בא לידי ביטוי ברעש־אדמה. הרעשים הסייסמים הנמדדים בארץ מיוחסים לפעילות הנמשכת בשבר־הירדן. שבר זה הוא חלק מהשבר הסורי־אפריקאי, שנוצר כתוצאה מרעש־אדמה. שבר מעצם טיבעו מנסה להתאחות. במשך תהליך ההתאחות נוצרים מאמצים, שיום אחד האנרגיה האצורה בהם תפרוץ באזורי חולשה. על סמך נתונים סטטיסטיים קבע הפרופסור בן־מנחם כי איזור החולשה, שבו צפוי הרעש, הוא צפון־הארץ.

במועצת בית־שאן מיהרו לכנס את החברים לישיבת־חירום. לדברי סגן ראש־המועצה, מוסה איובי, מונח על שולחנו מיכתב מיושב־ראש ועדת־מל"ח (משק לשעת חירום) ארצית, משה גת, שבו הם מתבקשים „להתארגן לקראת הבאות". אולם במישרדו של משה גת לא ידעו כלל על מיכתב כזה. „מל"ח מטפלת אך ורק בבעיות המתעוררות עקב מצב ביטחוני מסויים, וכלל לא בבעיות של רעשי־אדמה," אמר גת. „כך שהמיכתב שעליו דיבר איובי לא נגע כלל להתארגנות למיקרה של רעש־אדמה."

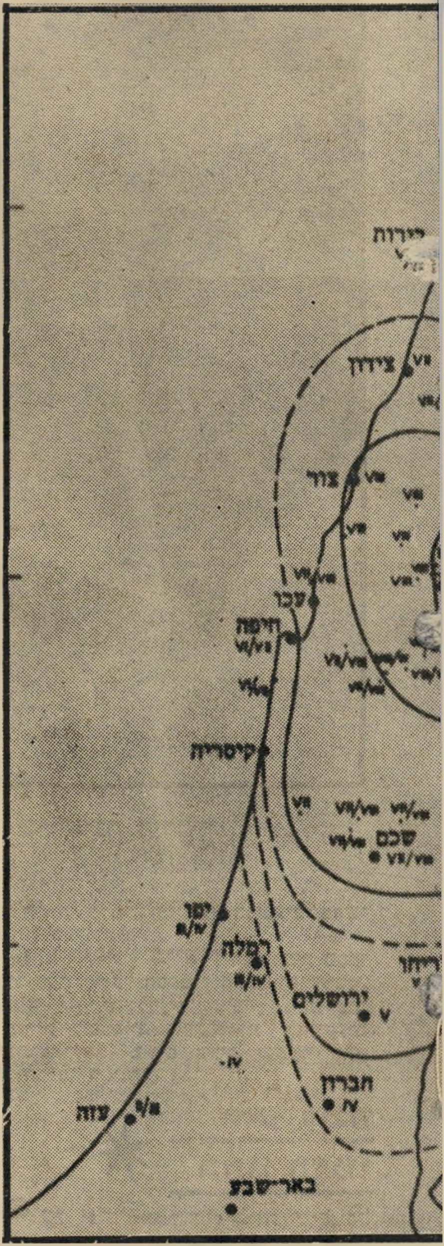

י 143 שנים נמחקה העיר ברעש־אדמה שהיה
צמה 9 בסולם ריכטר. צפת היתה אז מוקד
י העיר מהידיעה שפורסמה בטלוויזיה.

האבא של בית־שאן הוא לדעת הרוב במקום סגן־אלוף מרדכי תמיר, מפקד תחנת הג"א בעיר. הוא גם האדם שאליו הם פונים בימי המתח, כשהם נמצאים תחת ירי הקטיושות. „אני מתפלא מאוד שהעירייה התכנסה לישיבת־חירום," אמר תמיר. „לא ידעתי כלל על־כך. בדרך־כלל אנחנו מאורגנים לקראת כל אסון, אבל כנראה שעל רעש־אדמה איש לא חשב. התחנה שלי דווקא ידועה בשילוב המוצלח שלה עם כל זרועות־ההצלה. פרט לבית־שאן אין אף מקום אחד בארץ, שהג"א, מגן־דויד־אדום ומכבי־האש שוכנים בו ברצף בניינים, ושיכולים לתפקד מייד במצב חירום."

בקו גיאוגרפי מבית־שאן ועד לקריית־שמונה יושבים להם בנחת תושבי הקיבוצים אפיקים וגינוסר. גם הם שמעו על הרעש מהידיעה ששודרה בטלוויזיה, אך הם קיבלו זאת דווקא באדישות. „זה בכלל לא מטריד אותנו," אמר גידעון, נהג מיכלית־הדלק של קיבוץ אפיקים ונסע לדרכו.

ההשגחה העליונה

בעיר צפת נראה שהידיעה עוררה הדים חזקים יותר. מהנדסת העיר, לאה בויום, מודאגת מהמצב. „לא קיבלנו הנחיות מאף אחד," סיפרה, „אולם התושבים שמעו שצפוי רעש־אדמה והם פונים אלי יום־יום בשאלות. בעיקר מעניין אותם לדעת אם בנייני העיר יעמדו בפני עוצמת הרעש, והיכן בטוח יותר להימצא בעת התרחשותו — בתוך הבית או בחוץ."

הידיעה עוררה דאגה מייוחדת בצפת, בשל הסיפורים שעוד נותרו מהרעש שהתרחש בעיר בשנת 1837, שבו נהרסה העיר כליל. המהנדסת בויום עצמה חזתה בארץ הולדתה, רומניה, ברעש־אדמה. „תוך שלוש דקות הכל התמוטט והאנשים נשארו חסרי־אונים," נזכרה. „אבל לדעתי זה היה מעשה בלתי־אחראי להודיע כך סתם לתושבים על האסון הצפוי מעל מירקע הטלוויזיה. היו צריכים לארגן קודם לכן את המוסדות, כדי שיוכלו להתכונן לקראת מצב החירום, ולמנוע פאניקה."

המפקד מרדכי תמיר, מפקד העיר בית־שאן, לא הוזמן לישיבת־החירום שערכו בעירייה.

סגן־ראש עיריית צפת, דן איסק, סובר אחרת. „צריך לסמוך על ההשגחה העליונה," אומר איסק, שהוא אדם דתי. „אבל יחד עם זאת חשוב גם להודיע מייד לתושבים, כדי שיוכלו להתארגן בעצמם.

„באפיקים לא פוחדים!"

סמוך לבית־שאן שוכן לו הקיבוץ הגדול ביותר במדינה. תושביו כלל לא ייחסו חשיבות לידיעה ואף אחד בקיבוץ לא דואג. גם נהג מיכלית־הדלק בקיבוץ איננו חושב שצריך להתייחס לידיעה שפורסמה.

„בשבוע שעבר נסעתי יחד עם ראש־העיר במכוניתו והתלבטנו בבעיה כיצד נבנה את בית־הספר החדש המתוכנן בעיר, כשתקציב העירייה צומצם לאחרונה. הצעתי שנחשוב על בנייה טרומית. אולם ראש־העיר הזכיר לי את רעש־האדמה הצפוי, ודנו בבעיה אם קירות טרומיים יעמדו ברעש. אילו לא ידענו מראש על־כך, יתכן שלא היינו מתחשבים בבעיה זאת."

לדברי מומחים בשטח הסייסמולוגיה, ככל שקרובים למוקד־הרעש התאוצה של השבר גבוהה יותר, והיא הולכת ופוחתת ככל שמתרחקים מהמוקד. ישראל אינה שוכנת על חגורת רעש מובהקת. הרעשים הסייסמיים הנמדדים בארץ מייוחסים לפעילות הנמשכת בשבר־הירדן.

לשם מיפוי אזורים סייסמיים רגישים הוצבו 11 תחנות קליטה מייוחדות, מאילת ועד מטולה, הרושמות את תנועת האדמה במקומות השונים בארץ. מפות סייסמיות מהעולם כולו נשלחות לארצות־הברית, בריטניה וצרפת, שם מעבדים את הנתונים.

בשל ההרס הרב שגורם הרעש מתאמצים החוקרים מהמעבדות שבארצות אלה לחזות אותו מראש. תחזית שניתנה לגבי הצפוי בצפון הארץ איפשרה את עריכת ההכנות המתאימות. אם וכאשר יתרחש הרעש, ייחסכו בשל כך חיי אדם רבים.

גילה רזין

הדוגמה לפני האחרונה בחודש אוקטובר פקד רעש־אדמה חוזר את אל־עסנאם שבאלג'יריה בעוצמה של 7½ בסולם ריכטר. השבוע אירע רעש־אדמה בנאפולי, שהיה בעוצמה 6.5 בסולם ריכטר. ההרס ואובדן חיי־אדם מביאים לשיתוף־פעולה בין־לאומי ומידע על רישומי הרעשים מועבר בין כל הארצות.

אמא־כלכלה מגדלת ברחמה עובר מיפלצתי

הבורסה

ב יום החמישי שעבר הופיעו חמישה כלכלנים בירחון הטלוויזיוני החדש מהון להון, התוכנית הכלכלית היחידה של הטלוויזיה הישראלית. אין זה מיקרה שה־תוכנית כולה עסקה בבורסה התל־אביבית. אין זה מיקרה, כמו כן, שחמשת הכלכלנים חשו עצמם כמשתתפים בשע־שועון מבדר. כפי שנראים הדברים היום, הבורסה התל־אביבית היא אכן היסוד־המו־צק של הכלכלה הישראלית, ולפיכך חייבת לעסוק דווקא התוכנית הכלכלית הראשונה של הטלוויזיה. אך התייחסות רצינית ל־

צוא עידוד רב בדוגמה האמריקאית. למש־בר של 1929 לא קדמו מתחים חברתיים עזים, אף לא סכנת־מילחמה או אבטלה יוצאת־דופן. המשבר בבורסה לא היה ב־שיאו של המשבר הכלכלי, אלא כבר בתחילתו.

אין זה הכרחי, כמובן, שמה שקרה ב־בורסה של ניו־יורק לפני יותר מחמישים שנה, יתרחש בדיוק באותה הצורה בבור־סה של תל־אביב. אולם התופעה של ה ת־א מ ה ה פ ו כ ה בין מצב הכלכלה ומצב הבורסה אינה יכולה להימשך זמן רב מדי.

ורע בעולם: 19% ריבית ריאלית. לכך יש להוסיף קיפאון בגידול בתוצר הלאומי בשלוש השנים האחרונות, וכן גם קיפאון בפריון הייצור בחמש השנים האחרונות. התמונה הברורה הזאת קרויה בלשון הכל־כלנים סטגפלציה — תערובת מסוכנת של אינפלציה וסטגנלציה (ניוון המשק).

במצב זה של הכלכלה והמשק היצרני נראית פריחת הבורסה כחזון־איוועים — ואף־על־פי־כן יש בה הגיון־ברזל כלכלי, החזק בהרבה מהשקל הישראלי.

אפשר להצביע על ארבעה גורמים ה־

● **מדיניות הנפקת איגרות־החוב הממשלתיות:** כדי לכסות את חובותיה נוקטת הממשלה במדיניות של הנפקת איגרות־חוב ממשלתיות בתנאים טובים והולכים. החידוש האחרון בשטח זה הוא הנפקת איגרות־חוב הצמודות ל־מדד ב־100%. „הכסף הפנוי" מושקע בניי־רות־ערך אלה בעיקר בתקופה של תנו־דות חזקות או כששורר חשש לירידות ב־שערי המניות.

● **מדיניות המיסוי:** הממשלה, ה־מעוניינת בקיומה ובגידולה של הבורסה,

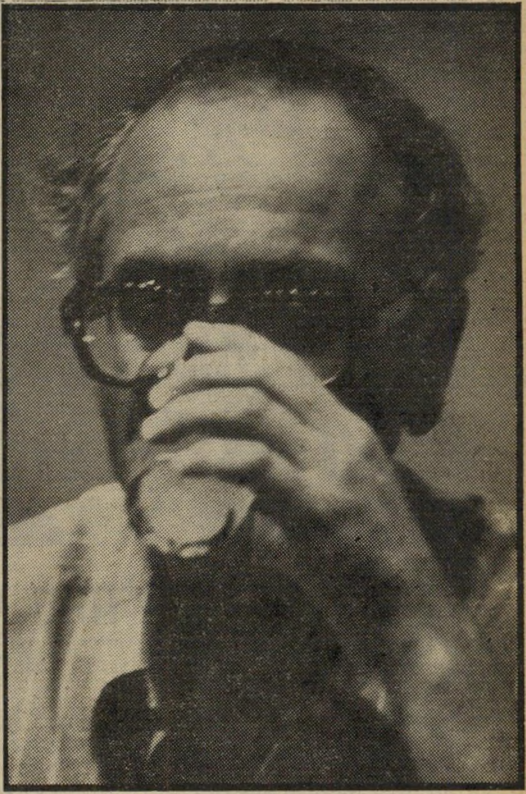

פרופסור בן־שחר
הניח את היסוד

שר־האוצר לשעבר ארליך
בנה את הבניין

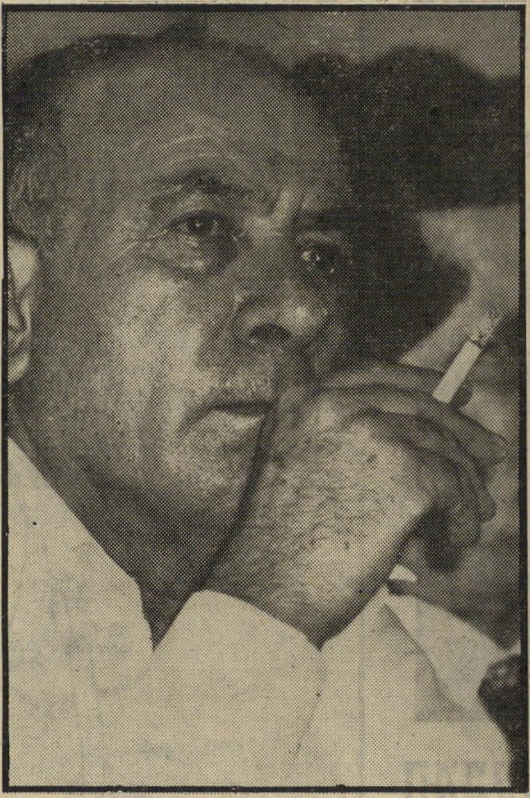

שר־אוצר הורביץ
יצק את הגג

מתרחש בבורסה הזאת, הרי זה עניין מסו־כן מאוד לכלכלנים מן האוניברסיטה או לעיתונאים, שהם בעצמם משקיעים בה, כמוהם כרבים אחרים בישראל.

רק הדיוטות בענייני כלכלה ידרשו כי הבורסה — שוק ניירות־הערך — תשקף במדוייק את המתרחש בכלכלה הישרא־לית: תפרח ותעלה כאשר יש צמיחה כל־כלית, ותיקלע לשפל כאשר יש קיפאון בכלכלה. אולם מסוכנת מאין כמוה המח־שבה כי תיתכן לאורך־ימים התאמה הפו־כה — כלכלה נהרסת והולכת לצד בור־סה ששעריה עולים ללא־הרף.

היום השישי השחור

„ג ם כלכלי" כזה התרחש באמצע שנות העשרים בבורסה של ניו־יורק. שערי המניות ואיגרות־החוב טיפסו ועלו במירוץ מטורף — ובאותה שעה הלך והעמיק השפל בכלכלה. התוצר הלאו־מי קפא על מקומו, החקלאות הלכה ונהר־סה, ושערי הריבית הבנקאית טיפסו כלפי מעלה. היום־השישי־הארוך, בסתיו 1929, שם קץ למירוץ המטורף של ניירות־הערך. אלפי משקיעים בינוניים וקטנים ירדו מנכ־סיהם בין־לילה. המשבר הכלכלי הגיע לשיאו רק שלוש־ארבע שנים לאחר מכן, והעולם המערבי הצליח להיחלץ ממנו רק בעיקבות מילחמת־העולם השנייה.

המשקיעים הישראלים, המרגיעים את עצמם במחשבה שיצליחו „לצאת בזמן", משום שירגישו במשבר, אינם יכולים למ־

למדינת ישראל יש היום חוב חי־צוני המגיע ל־20 מיליארד דולר — סכום הגדול מן התוצר הלאומי הגולמי. החוב הפנימי גדול לא פחות. כ־30% מהתקציב הלאומי משמשים לתשלום חו־בות. 30% נוספים מוצאים במישרין על תקציב־הביטחון. לכל הייתר — שירו־תים ופיתוח — נותרים רק 40% מן התק־ציב. האינפלציה תגיע השנה ליותר מ־

קשורים זה בזה — לפריחת הבורסה:

● **האינפלציה:** זו גורמת לחלוקה־מחדש של ההכנסה הלאומית בצורה אי־שיוויונית יותר ויותר. בשעה שחלק הולך ופוחת מן ההכנסה הלאומית מגיע לידי שכבות הולכות ומתרחבות — מקבלי גימ־לאות ושכירים, הולך ומתרבה הכסף ה־פנוי שבידי חלק קטן־והולך מן הציבור (על צורתו של תהליך זה ראה מאמריה

אין שום סימנים לכך שהבורסה תתמוטט. לא היה שום סימן מוקדם למפולת בבורסה של ניו־יורק ב־1929 באמצע המשבר

150% (איש אינו יכול לומר לכמה בדיוק — נראה שהממשלה איבדה כבר את הרסן לחלוטין), והאבטלה הגיעה בחודשיים ה־אחרונים לשיא שלא נודע כמותו מאז המיתון — 65 אלף איש ואשה נרשמו כמובטלים — כ־5% מכוח העבודה. הרי־בית הגיעה גם היא לשיא שאין לו אח־

של הכלכלנית אסתר אלכסנדר בהעולם הזה). כסף זה, כשמו כן הוא: כסף פנוי שאינו פונה לצריכה. בעליו מחפ־שים לו אפיקי־השקעה שישמרו על ערכו הריאלי, משימה לא קלה בעידן אינפלצ־יוני. היום פונה חלק עצום מכסף זה להשקעות בניירות־ערך בבורסה.

משחררת ממס רווחי־הון הנובעים מהש־קעות ספקולטיביות.

● **הקיפאון בייצור:** העדפת הסק־טור הפיננסי על הסקטור התעשייתי־יצרני, מפנה הון שהולך ומתרבה מהשקעות ישירות בתעשייה ובחקלאות להשקעות בניירות־ערך, משום ששם מובטח רווח גבוה ומהיר יותר.

לאן פונה ההון הפנוי

ל כל אחד מן הגורמים הללו יש סי־בות רבות. גם הקשר ביניהם ברור. כך, למשל, מהוות איגרות־החוב המונפקות על־ידי הממשלה גורם אינפלציוני חשוב. כל עלייה במדד מגדילה באופן אוטומטי את חובה של הממשלה, ומאלצת אותה להנפיק איגרות־חוב נוספות כדי לכסות את החוב. העובדה שאין מס על רווחי־בורסה, מגדילה יותר ויותר את „ההון הפנוי", השב ומושקע בבורסה. ככל ש־ההשקעה בבורסה משתלמת יותר — קטנה והולכת הריווחיות היחסית של התעשייה והחקלאות, וגדלה כמות ההון המופנית מהשקעה בענפים אלה להשקעה בבורסה.

האינפלציה היא, ללא ספק, הגורם המר־כזי. תקציב הביטחון התופח בהדרגה מאז מילחמת יום־הכיפורים הוא גורם אינ־פלציוני מובהק. אך מדיניות ממשלתית נבונה היתה יכולה לא רק להביא לצימ־צום בתקציב הביטחון, אלא גם לריסון מגמותיו האינפלציוניות. לשלושה אנשים — יותר מלכל אדם בודד אחר — היה

הבורסה בולעת את המשק

שווי ניירות הערך הרשומים בבורסה לעומת התל"ג

במחירי השוק ובאחוזים

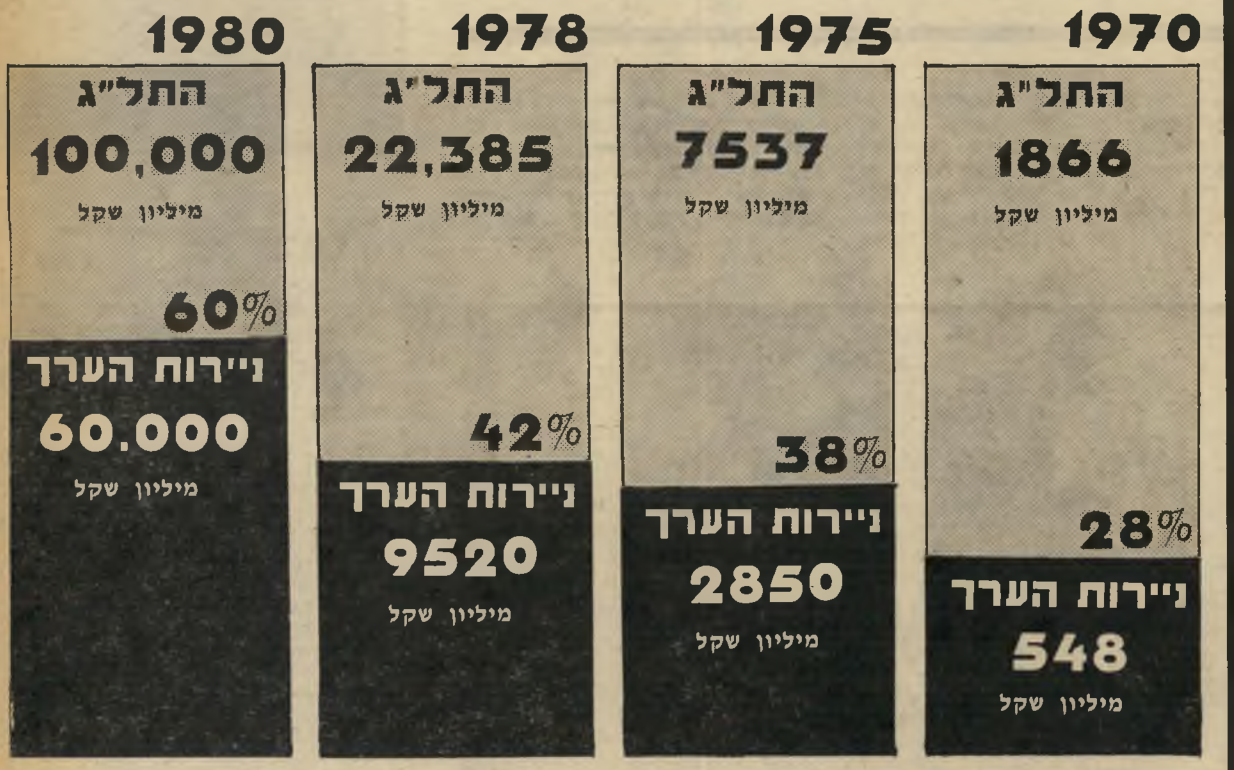

תפקיד מכריע בדירדור האינפלציה, בשקיעת המשק ובפריחת הבורסה.

אלה הם שר־האוצר הקודם, שימחה ארליך, שר־האוצר הנוכחי ייגאל הורביץ, ומי שמוזכר כמועמד להיות שר־האוצר בממשלת המערך — הפרופסור חיים בן־שחר.

✶ אות הפתיחה למרוץ

בשנת 1975 הצליח שר־האוצר דאז יהושע רבינוביץ, לבלום את האינפלציה, שהגיעה לשיא של 56% ב־1974, בעיקבות מילחמת יום־הכיפורים ולהעמידה על 23.5% בלבד. אך באותה שנה קיבלה ממשלת יצחק רבין את המלצות ועדת בן־שחר, ונתנה את אות הפתיחה למירוץ האינפלציוני המחודש. בייסוד תוכניתה של ועדת בן־שחר עמדו שינויים מפליגים במדיניות המיסוי והשכר. שינויים אלה הביאו להעדפה בולטת של המיסים העקיפים על־פני המיסים הישירים.

בהיעדר מנגנון גבייה, הוליך הדבר להצטברות־ענק של הון שחור בידי מעלימי־מס רבים. האפיק הטיבעי של הון זה הוביל לעבר השקעות בבורסה, שם ניתן לשמור על האנונימיות של בעלי־ההון. המלצות ועדת בן־שחר הביאו גם להקטנת הצמדת השכר למדד, ופירוש הדבר היה שינוי בחלוקת ההכנסה הלאומית, שכן ככל שירד חלקו של השכר בהכנסה הלאומית, עלה חלקם של הרווחים — וחלק מאלה הגיעו מייד לבורסה. תוצאה אחרונה זו — ירידת השכר הריאלי, הוסוותה יפה על־ידי חלק אחר של המלצות ועדת בן־שחר. על־פי המלצות אלה היה כדאי לאלפי עצמאים ובעלי חברות לרשום את עצמם כשכירים — „השכר" הגבוה ששילמו לעצמם העלה באופן מלאכותי את השכר הממוצע במשק. הפרופסור בן־שחר הניח את המסד, שעליו בנה ארליך את הבניין, ואילו הורביץ השלים ויצק את הגג.

המהפך הכלכלי של סוף 1977 השמיט, למעשה, את הקרקע מתחת לריווחיות התעשייה והחקלאות. הוא שיגר את ההון הפנוי של תעשיינים רבים ושל מועמדים להשקעה בתעשייה — אל הבורסה. לכך אפשר להוסיף את מדיניות הקיצוץ בסובסידיות, שפגעה עוד יותר במקבלי הגימלאות והקיצבאות ובשכירים, ואת ביטול הפיקוח על המחירים שהמשיך ודירדר את האינפלציה. כל אלה הגדילו את כמויות ההון הפנוי של מעסיקים רבים ושל העוסקים בענפי התיווך — וגם הון זה הגיע אל הבורסה.

כל מה שעשה הורביץ, היה להמשיך ביתר שאת את מדיניותו האינפלציונית של ארליך. התוצאה: ירידה של 14% בשכר הריאלי במחצית הראשונה של השנה, קיפאון מוחלט בתל"ג,* ואינפלציה שיש החוזים לה שיעור של 200% בשנה.

✶ העובר המיפלצתי של הכלכלה

התוצאה: יצירת בורסת־מיפלצת. האמא היא כלכלה דקה ושבירה, המצטמקת והולכת, בעוד ההריון נמשך. עובר ענק, מדהים בגודלו, תופח ברחמה הדווי של אמא־כלכלה.

● ב־1970 היה שווי ניירות־הערך — מניות ואיגרות־חוב הרשומות בבורסה, 28% מן התל"ג." האינפלציה באותה שנה היתה 10%.

● ב־1975 היה שווי ניירות־הערך הרשומים בבורסה 38% מן התל"ג. האינפלציה היתה בת 23.5%.

● ב־1978 היה שווי ניירות־הערך בבורסה 42% מן התל"ג. האינפלציה היתה בת 48%.

● ב־1980 — המיספרים עדיין אינם סופיים — יגיע שווי הניירות בבורסה ל־60 מיליארד שקל — כ־60% מהתל"ג, באינפלציה של יותר מ־150%.

העובר המיפלצתי הזה, המורכב, בערך, חצי־בחצי מאיגרות־חוב ממשלתיות וממניות שונות, ממלא, בינתיים, את תפקידו בהצלחה. הוא שואב את אונו מאמא־כלכלה, מדלדל אותה ומרעיבה, אך שומר על הערך הריאלי של ההון למשקיעים הקטנים, מעניק רווח קטן למשקיעים הבינוניים, ומבטיח ריווחי־ענק, הגדלים ככל שגדלה האינפלציה, למשקיעים הגדולים, ובראשם הבנקים.

✶ הלהיט של הבורסה

איגרות־החוב הן היסוד היציב של הבורסה. בדרך־כלל הן מבטיחות את שמירת ערך הכסף. רק כאשר **נוצרים** משברים בשוק המניות, וההון **בורח** אל איגרות־החוב, הן מבטיחות גם **רווחים** של ממש.

המניות, הן הלהיט של הבורסה בשנים האחרונות, להוציא משבר קצר בסוף 1977. כימעט כל סוגי המניות הבטיחו רווחים למשקיעים, מעבר לדהירת האינפלציה. כאן מתבררת עובדה מפתיעה: התעשיה הישראלית קפאה השנה על שמריה, אך היו אלה דווקא מניות התעשיה שניצבו בראש הסולם מבחינת הרווחים למשקיעים בהן. הרווח הממוצע למניות ב־30 החברות התעשייתיות הגיע השנה ליותר מ־300%, הרבה מעבר לעליית המדד. רווחים נאים, אם כי פחותים מאלה, הניבו מניות הבנקים למשכנתאות, הבנקים המיסחריים, החברות להשקעה וחברות־הביטוח.

מדוע עולות המניות במימדים כאלה? מדוע עולות מניות אלה יותר מאחרות? תהיה התשובה לשאלות אלה אשר תהיה, ברור שאין היא טמונה במצבן „המזהיר" של החברות המנפיקות את המניות.

לאחרונה התעורר ויכוח מעניין בין לישכת רואי־החשבון, ובין שר־האוצר, ייגאל הורביץ. לישכת רואי־החשבון הורתה לחבריה לערוך את מאזני החברות כך, שאפשר יהיה ללמוד מהם איזה חלק מהרווח הוא אינפלציוני ואיזה חלק משקף רווחים ריאליים. שר־האוצר הורה לבטל הוראה זו, ורואי־החשבון קיבלו על עצמם את הדין. הסיבה לכך: חששו של הורביץ ממה שיקרה לבורסה אם יתברר לציבור המשקיעים מה הם הרווחים הריאליים של החברות השונות.

כך, למשל, מתברר כי חברות־הביטוח, שהציגו מאזנים מפוארים המורים על רווחים של מאות אחוזים, לא הרוויחו למעשה דבר, במיקרה הטוב. רק חברת־ביטוח אחת, אררט, היתה בעלת רווח ריאלי זעום. מצב דומה שרר גם בתעשיה. כאמור, נסחרות בבורסה מניות של 30 חברות תעשייתיות. חברת ניישונל קונסלטנס בדקה את הריווחיות האמיתית של 21 מהן, והגיעה למסקנה כי הרווח למעשה היה בממוצע רק 40% מן הרווח המדווח.

✶ מי ישאר שליט בשטח

העליות החדות בכל סוגי המניות בבורסה אינן נובעות, אם כך, מחוסנה הגובר של הכלכלה הישראלית. להיפך: ככל שגדלה האינפלציה ומתערערת הכלכלה גדלה כמות הכסף הפנוי שבידי הבנקים, חברות ההשקעה, בעלי־תעשיה ובעלי־הון. כסף זה, ששוב אינו מוצא אפיקי השקעה אחרים, ריווחיים, מגיע לבורסה ומעלה את השערים ללא כל קשר למניות עצמן ולערכים הממשיים שהן אמורות לייצג.

בינתיים נראה כאילו יציבה הבורסה הרבה יותר מן הכלכלה. הורביץ מבטיח לא לפגוע בבורסה, ואנשי המערך מבטיחים גם הם את שלומה וביטחונה, כאשר יגיעו לשילטון. אך יום אחד עתיד מישהו לחשוש, כי הבלון הנפוח עומד להתפוצץ. הוא ינסה לממש את רווחיו. יתכן שיהיו אלה הבנקים, המצליחים עדיין לשלוט בבורסה. יתכן שהממשלה תחליט לנקוט סוף־סוף צעדים אנטי־אינפלציוניים, ולהכריז על מורטוריום של איגרות־חוב או על הטלת מס על רווחי המשקיעים בבורסה. אם ניתן ללמוד מהתמוטטות הבורסה בארצות־הברית, הרי הבנקים והחברות הגדולות לא ייפגעו מכך הרבה. ואולי היפוכו של דבר. הם ישארו לבדם, שליטים מוחלטים בשטח, אחרי שהמתחרים הקטנים יאבדו הכל.

שלמה פרנקל ■

* תל"ג: כלל הייצור והשירותים במשק במשך שנה בערכים כספיים.

הדרך הקלה מן התעשייה אל הבורסה

אחת ההוכחות החותכות לבריחת ההון מהשקעה ישירה בתעשיה, לעבר הרווחים הגבוהים שמבטיחה הבורסה, היא הקמת חברת ההשקעות „דנות", בנובמבר אשתקד. שלושה מגדולי התעשיינים הפרטיים בישראל הקימו את החברה: מרק מושביץ (בתמונה), בעל קונצרן „עלית", מונופול הקפה והממתקים בישראל; יוסף פקר, מגדולי התעשיינים בענף הפלדה, ודב לאוטמן, תעשיין טכסטיל מהחשובים בענף. השקעותיהם בבורסה סבלו משני חסרונות חשובים: היה עליהם לשלם עמלות לבנקים או לברוקרים, והם היו קטנים מכדי להיות בעלי השפעה על מהלך המסחר בבורסה.

יחד עם שמונה משקיעים נוספים — חמישה מהם בעלי־הון זרים, הקימו אילי־תעשיה אלה את חברת ההשקעות שלהם. כל אחד מהשותפים השקיע מיליון דולר וחצי — כעשרה מיליון שקל. הם נכשלו בנסיון לרכוש את „בנק כללי" מידי הברון רוטשילד, אך הצליחו להשתלט על „הבנק הבינלאומי הראשון" — הבנק החמישי בגודלו במדינה. עתה יש להם אפיק נוח להשקעות בבורסה, וריכוז־הון גדול למדי, המאפשר להם מידה כלשהי של השפעה על השקעותיהם בבורסה.

„הם עמדו על הגגות וצלפו לעבר הנערים כאילו

עונת הציד

„ה ילדים בישראל יוצאים בבוקר מהבית, והם בטוחים שיגיעו לבית־הספר. אבל אצלנו המצב שונה. ילדינו לעולם אינם יודעים אם יגיעו לבית־הספר או לבית־החולים!"

דברים ברוח זאת ניתן היה לשמוע ב־רחובות הערים בגדה־המערבית. הם מביעים את המרירות שהצטברה בעיקבות אירועי השבוע, שבמהלכם נפצעו 11 סטודנטים ותלמידי־תיכון ברמאללה ובבית־לחם.

גירסת המימשל־הצבאי היתה שהתלמידים רגמו מכוניות צבאיות באבנים, הקימו מח־סומים בכבישים ו„סיכנו את חייהם" של חיילי צה"ל. לפי גירסה זו פעלו החיילים בהתאם להוראות פתיחה־באש, המבוססות על הכללים הבאים: פותחים באש רק כאשר נשקפת סכנה לחייהם של החיילים, ולשם הגנה עצמית. בכל מיקרה יש חובה להזהיר קודם לכן, לירות באוויר ורק אחר־כך לכוון את הירי לעבר הרגליים.

אולם מעדויותיהם של התלמידים הפצו־ע־ם עולה גירסה שונה לחלוטין. „זאת לא היתה הגנה עצמית. זה היה ציד־אדם!" טען מוחמד מוסא אבן־אעין, בן ה־19 מרמאללה, המאושפז עתה בבית־החולים בעיר. „הם צלפו עלינו מהגגות, כאילו שהיינו חיות־בר במסע־ציד. איך אפשר לטעון שסיכנו את חייהם? הרי הם עמדו על הגגות במרחק עשרות מטרים מאיתנו!"

כמו כלב מת

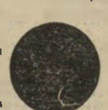

מוחמד מוסא סיים את לימודיו בבית־ספר התיכון ברמאללה, והוא עובד עתה כמודד תוך כדי למידת המיקצוע. ביום השלישי בשבוע שעבר הוא יצא כהרגלו בשעה 7 מביתו. „כשהגעתי למרכז העיר, ראיתי כמה עשרות תלמידים ותלמידות הולכים ברחוב," סיפר. „פיתאום הגיע ל־מקום טנדר פג'ו צבאי. אחד התלמידים זרק אבן על הטנדר. האבן לא פגעה והת־גלגלה על הכביש. הטנדר עצר, וכל התל־מידים ברחו במהירות מהמקום. לא הבנתי מה קורה, אבל ברחתי גם אני. לפני שנה ראיתי חיילים תופסים אדם שלא עשה דבר, ומכים אותו בקתות־הרובה בפנים. לכן ברחתי.

„פיתאום שמעתי יריות. ראיית חייל עומד על הגג שממול ויורה. גם החיילים ש־בטנדר ירו. תוך כמה שניות נפגעו ארבעה או חמישה תלמידים מסביבי. גם אני נפ־געתי. קיבלתי כדור ברגל ימין, וברגל שמאל נכנס לי רסיס. אני חושב שהיריות שפגעו בי באו מהגג, כי אני רצתי לכיוון החייל שעמד שם, והקליע נכנס לרגלי מלפנים. החיילים בטנדר היו מאחורי.

„כתוצאה מהפגיעה נפלתי ארצה. היו לי כאבים חזקים, אך חייכתי. ידעתי שאני סובל למען המולדת שלי. גם בסאם אל־שכעה, ראש־עיריית שכם, צחק כאשר קטעו לו את שתי הרגליים.

„פיתאום ראיתי שני חיילים ניגשים אלי. אחד מהם אמר בגאווה לחברו: ,פגעתי בשלושה מהם!' בדיוק באותו הרגע הוא ראה נער נוסף בורח מהמקום. הוא כיוון אליו את הרובה, אבל החבר שלו אמר: ,עזוב אותו, שלושה זה מספיק!' אחר־כך הם תפסו אותי וזרקו אותי בגסות לתוך הטנדר, כאילו שהייתי כלב מת. כך הם עשו גם לנערים הפצועים האחרים. הם אמרו לנו בערבית: ,כלבים! בארבארים! היינו צריכים להרוג אתכם!'"

בכף הרגל

נפגעה חנן עבד־אל־ואהד בת ה־16 מרמאללה, הלומדת שנה שנייה בבית־ספר תיכון. בתמונה נראה אח מבית־החולים ברמאללה, המחליף את התחבושות בכף הרגל הפצועה, שבה נראה בבירור חור גדול.

„הם ירו מייד!"

בבית־החולים אל־מוקאסד בירושלים המיזרחית שוכבת פצועה אחרת. האניה ברמקי, בת ה־14 מרמאללה. האניה היא בתו של מ"מ נשיא אוניברסיטת ביר־זית, הד"ר גבי ברמקי.

„הלכתי ביום השלישי כרגיל לבית־הספר," סיפרה האניה, הלומדת שנה רא־שונה בבית־ספר תיכון ברמאללה. „באותו יום היתה בבית־הספר הפגנה, והלימודים הושבתו.

„אחרי שההפגנה הסתיימה, בשעה 8.30 בערך, חזרו כל התלמידים הביתה.

„הלכתי עם קבוצה של 40 עד 50 תל־מידים באותו הכיוון. כשהגענו לכיכר־מנרה, במרכז העיר, התחילו פיתאום חיילים לירות עלינו מהגגות מסביב. ברחנו לכל הכיוונים, אבל באו שני ג'יפים של הצבא שרדפו אחרינו. גם הם ירו עלינו. כמה מהתלמידים נפגעו. אני קיבלתי כדור ברגל שמאל.

„נפלתי ארצה, אבל הכדורים המשיכו לשרוק מסביבי. זחלתי על הארץ, כדי למצוא מחסה. פיתאום באו חיילים וכיוונו אלי את הנשק שלהם. אחד מהם בעט ברגל

בשתי הירכיים

נפגע מוחמד מוסא אבן־אעין בן ה־19 מרמאללה, המראה בתמונה את אות־הניצחון וי. הוא סיפר כי שמע כיצד אחד החיילים מתפאר בכך שפגע בשלושה תלמידים ופצעו אותם.

כדור בבטן

קיבל ויקטור רישמאווי בן ה־19 מבית־צחור, הלומד אנגלית באוניברסיטת בית־לחם. הוא סיפר כי החיילים ירו בו בשעה שעמד בחצר האוניברסיטה ולא עשה דבר. הקליע חדר למרכז הבטן ויצא מצידה.

היו חיות בר..."

שלי ואמר לי לקום. קמתי וקפצתי על רגל אחת לעבר הג'יפ של החיילים."

אביה של האניה, הד"ר ברמקי, משתתף עתה בוועידה בחו"ל. אשתו, חיפה ברמקי, הודיעה לו טלפונית על פציעתה של הבת. „הבת שלי היא לא הראשונה ולא האחרונה שיורים בה," אמרה חיפה, המנהלת האד־מיניסטרטיבית של אוניברסיטת ביר־זית. „הבת שלי היא אחת הקורבנות הפלסטי־ניים, הנפצעים והנרצחים כל העת, מבלי שעשו דבר!

„כל מה שאנחנו רוצים זה להיות פלס־טינים. מדוע לא מניחים לנו? הבת שלי סיפרה לי שהחיילים אפילו לא הזהירו את התלמידים. הם ירו מייד על־מנת לפגוע. באותו היום התקיימה הפגנה של ההסתדרות מול מישרד־ראש הממשלה ב־ירושלים. שם לא ירו. אבל אותנו הורגים כל הזמן. מדוע? האם אנחנו חיות?

„המימשל אומר שהתלמידים זרקו אבנים. גם אם זה נכון, האם צריכים לירות בהם כמו בכלבים? התלמידים שלנו מפגינים למען החופש והשיחרור. שום דבר לא יעזור לממשלה הישראלית! יום אחד אנחנו נזכה במדינה פלסטינית. אנחנו נהיה שכנים של ישראל. האם כך רוצים הישראלים לב־נות יחסי־שכנות?"

יריות בחצר

באותו היום שבו נורו התלמידים ב־רמאללה התרחשה תקרית דומה באו־ניברסיטת בית־לחם. הסטודנטים שם קיימו בשעות הבוקר הפגנה נגד סגירתה של האוניברסיטה־האחות בביר־זית, בשל

שיחזור הידי כתב **העולם הזה** משחזר בעזרת מקל של מטאטא את תקרית־האש ברמאללה, כפי שתוארה בעדויותיהם של התלמידים הפצועים. לדבריהם לא ירו החיילים מתוך הגנה עצמית, אלא עמדו על הגגות וצלפו לעברם ממרחק עשרות מטרים. בתמונה נראית כיכר־מנרה ברמאללה. **בתמונה למעלה מימין:** השיחזור, מן הכיכר.

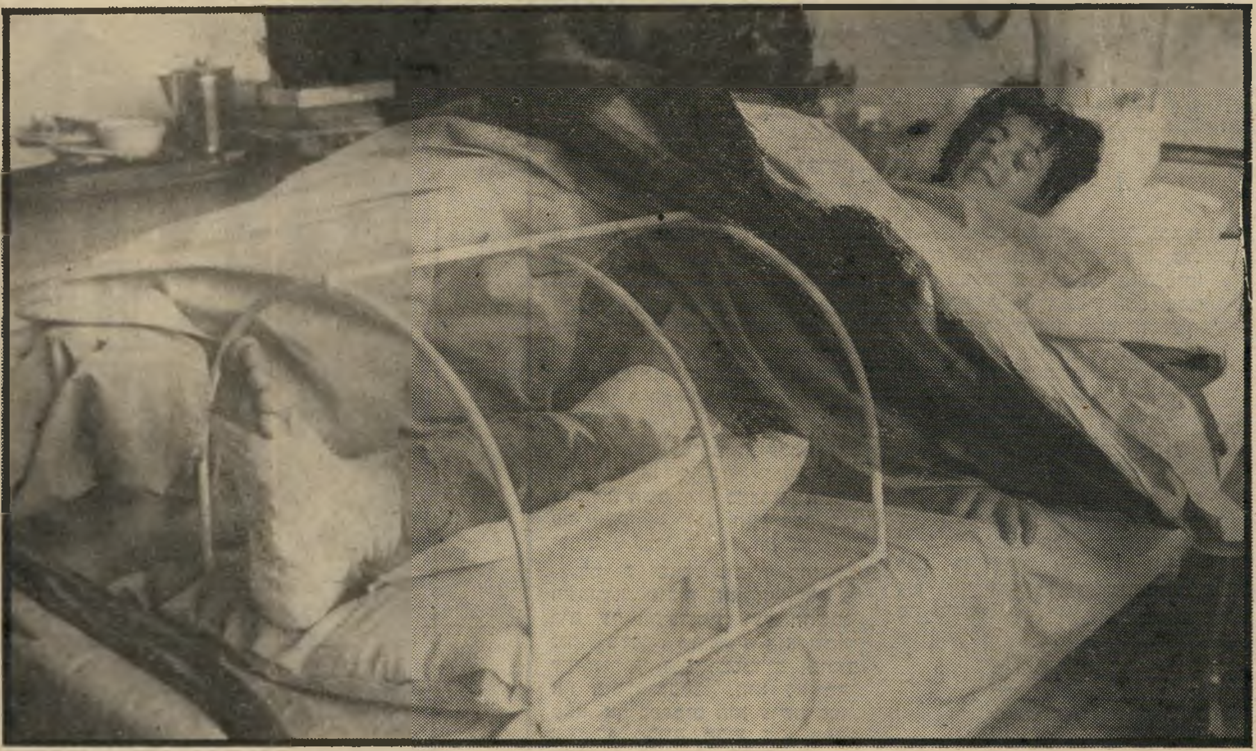

בת 14 היא האניה ברמקי מרמאללה, בתו של מ"מ נשיא אוניברסיטת ביר־זית, הד"ר גבי ברמקי. האניה, הלומדת שנה ראשונה בבית־ספר תיכון, נפצעה מיריות חיילי המימשל ברגלה השמאלית. היא סיפרה כי אחד החיילים בעט בה והכריח אותה באיומי רובה לקום ולקפוץ על רגלה הבריאה לעבר רכב צבאי שהיה במקום ואשר פינה אותה לביה"ח.

עריכת שבוע פלסטין בתחומה (ראה עמו־דים 60—61), ונגד ההוראה החדשה, ה־מחייבת את הסטודנטים וסגל־המורים לקבל אישור־כניסה לתחומי האוניברסיטאות ו־המוסדות להשכלה גבוהה בגדה המערבית ממיפקדת המימשל הצבאי. ההפגנה הת־קיימה בחצר האוניברסיטה, הסגורה מכל עבריה בחומה גבוהה.

„עמדתי בחצר יחד עם סטודנטים רבים," סיפר ויקטור רישמאווי, בן ה־19 מבית־צחור, הלומד שנה ראשונה אנגלית באו־ניברסיטת בית־לחם. „פיתאום התחילו ליי־רות עלינו. ראיתי חיילים עומדים על גג הבניין שממול לאוניברסיטה, ויורים. הם ירו תחילה באוויר, וכל הסטודנטים התחילו לברוח פנימה. גם אני הלכתי לכיוון ה־כניסה לבניין. לפתע הם התחילו לירות לתוך החצר. נפגעתי בבטן. הכדור נכנס במרכז הבטן, ויצא מהצד. יחד איתי נפגעו עוד שלושה סטודנטים מיריות החיילים.

„אני לא יודע מדוע הם עשו את זה. ההפגנה התקיימה בתוך תחומי האוניבר־סיטה, ולא הפריעה לאיש. איש מהסטודנ־טים לא זרק אבנים, ולא עשה דבר לפני שהתחילו היריות. רק אחרי שאני ואחרים נפצענו, יצאו כמה סטודנטים החוצה וזרקו, בתגובה על כך, אבנים על הרכב של ה־צבא."

„נמשיך לשאוף לחופש!"

ויקטור נפצע בביטנו, באופן בי־נוני. הקליע השאיר שני חורים — חור כניסה קטן, וחור יציאה רחב ופעור לרווחה. הוא ייאלץ להישאר בבית־החולים הצרפתי בבית־לחם, שם הוא מאושפז.

מילבד פציעתם של ארבעה סטודנ־טים, עצרו חיילי המימשל כמה סטו־דנטים אחרים ולקחו מרבים נוספים את תעודות־הזהות שלהם. בחצר האוניברסיטה נשארו חורים בקירות, בחלונות ובעצים שמסביב, עדות אילמת לקליעים שנורו.

„החיילים ירו מהגג שממול," סיפר ה־נזיר הערבי, האח אלברט אלונזו מירו־שלים המיזרחית, מרצה לפסיכולוגיה ב־אוניברסיטה, שהיה עד־ראייה לתקרית. „בגלל החומה שמסביב לחצר, אי־אפשר כלל לירות פנימה מבלי לעמוד במקום גבוה. אף אחד מהסטודנטים לא סיכן איש מהחיילים. הם צלפו לכאן ממרחק רב, מן הגג."

חנן אחמד עבד־אל־ואהד בת ה־16, ש־נפצעה אף היא ביריות ברמאללה, ממורמרת מאוד. „החיילים ירו בי מהגג ופגעו בכף רגלי הימנית, מבלי שעשיתי דבר," אמרה חנן, הלומדת שנה שנייה בבית־ספר תיכון ברמאללה. „מדוע הם עשו את זה? בסך הכל הלכתי לבית־הספר, הנמצא בארץ שלי. המעשים של החיילים מעידים כי הם רוצים לקחת מאיתנו את אדמתנו!

„אני סובלת מכאבים חזקים בכף הרגל הפצועה, אבל אני משתדלת לחייך כל הזמן. אני רוצה שהחיילים הישראליים יראו את החיוך שלי, ושיידעו שלמרות שהם יורים עלינו והורגים אותנו, אנחנו לעולם לא נוותר על זכויותינו! הם יכולים לירות בנו ברחובות, ובכל מקום אחר, אבל אנחנו נמשיך לשאוף לחופש!"

יוסי היימן

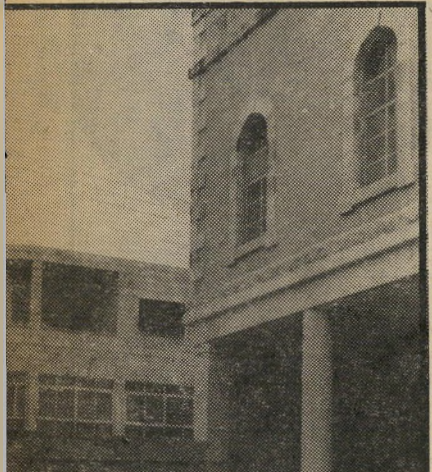

„מכאן!" אומר האח אלברט אלונזו, ומצביע ל־עבר הגג שממנו ירו, לדבריו, החיילים.

(המשך מעמוד 24)

כלופסט־גאשאפסט. אך אז העבירו אותי לפתע מן הים לתפקיד מינהלי, דבר שלא רציתי בו. רציתי להעניש את חיל־הים ואמרתי להם שאם לא יחזירו אותי לים אעבור לגלי־צה"ל. כך התחלתי את הקאריירה התיקשורתית שלי. אחרי שנה בתחנה הצבאית פנו אלי מקול־ישראל והציעו לי את כהונת הכתב הצבאי.

עם צוות ההקמה

"בקול־ישראל התקדמתי והגעתי לדרגת כתב בכיר של תל־אביב. בשנת 65' נשלחתי לצרפת כדי ללמוד טלוויזיה, ושהיתי שם כשמונה חודשים. כאשר חזרתי לארץ התחלתי עם התוכנית חיוג ישיר, שבמיסגרתה טילפנו המאזינים לרדיו והציגו שאלות בפני צוות המומחים שלנו. כאשר קמה הטלוויזיה, ב־1968, הייתי בצוות ההקמה. הוטל עלי להקים את מערכת החדשות בתל־אביב. חמש שנים עמדתי בראשה. אחרי מילחמת יום־הכיפורים עברתי לירושלים, ונתמנתי עורך ומגיש מבט. בסתיו 75' התמנה האלוף (מיל.) חיים הרצוג שגריר ישראל באו"ם, והוא הציע לי לעבוד עימו כדובר מישלחת ישראל באו"ם, בניו־יורק. נסעתי לשם לתקופה של שלוש שנים. כשחזרתי ארצה קיבלתי לידי את העריכה וההגשה של התוכנית מוקד. ומשם ועד הלום היתה הדרך קצרה."

ירח־דבש בפאריס

את מדי הכיר טוביה כמה חודשים לפני שיצא לצרפת. "חברה משותפת שלנו, האופנאית אתי מילמן, הכירה בינינו בחוף הים של הרצליה. כאשר רואים את מדי בבגד־ים לא שוכחים אותה. התחלנו לצאת. פתאום נחתה עלי ההצעה לנסוע לפאריס והיינו צריכים להחליט מיד, האם להיפרד או להתחתן. טכס הנישואין התקיים שלושה ימים לפני הנסיעה ופאריס היתה בעבורנו ירח־דבש משגע."

מדי, ילידת בולגריה, עלתה ארצה בגיל ארבע. היא עובדת כיום בהנהלת־חשבונות בחברת התעופה אולימפיק. לבני הזוג סער שני ילדים — גלי בת 14 ורן בן 11.

"למרות שאני עובדת בהנהלת חשבונות, טוביה הוא האחראי בבית על התשלומים ועל החשבונות," מספרת מדי. "זה הוא שמחליף נורות, דופק מסמרים ומוריד את הזבל. בבישול הוא לא מתמצא, אך לפעמים הוא עושה קפה. אני לא מבינה מדוע הוא מפחד ממלאכת הבישול. אמרתי לו שלבשל זה יותר קל מאשר לערוך את מוקד.

"דווקא משום שאני אשה עובדת אני מתגעגעת לפעמים להיות סתם עקרת־בית, לקום בבוקר, לנקות ולבשל. אך כיום קשה מאוד להסתדר בלי משכורת נוספת."

הסערים מתגוררים ברמת־אביב, בדירה צנועה, ומנהלים אורח־חיים שקט. כשטוביה בבית הוא מרבה לבלות עם הילדים. עם הבן הוא משחק טניס ובחברת הבת הוא פורט על פסנתר. בני הזוג לא יוצאים הרבה לבילויים מחוץ לבית. "ללכת לקולנוע זו בעיה אצלנו," אומר טוביה. "מזהים אותי ברחוב, מטרידים אותי, אנשים זרים עוצרים אותי ושואלים מדוע מקצצים בסרטים הערביים, נותנים לי רעיונות לתוכנית כל־בוטק ולא מניחים לי להסתובב חופשי." לכן הם משתדלים ללכת להקרנות פרטיות "גם לאסיפת הורים בבית־הספר של הילדים אני לא הולך," הוא מוסיף. "פעם אחת שמרתי בבית־הספר וזה הספיק לי."

עם אבא כוכב־טלוויזיה הילדים אינם מתרגשים מאנשי מחלקת־החדשות. אם חיים יבין או יעקוב אחימאיר באים לבית סער מתייחסים אליהם הילדים באדישות. סיפור אחר הוא כאשר ציפי שביט או טוביה צפיר באים לביקור. או אז מעורר הדבר התרגשות רבה. "כאשר ראש־הממשלה או שרי־ממשלה מטלפנים אלינו, הילדים לא מגידים עפעף, אך כאשר צביקה פיק או דודו דותן מטלפנים, מגיבים הילדים בשימחה," מגלה אבא סער.

אמא סער כבר מזמן אינה צופה בתוכנית מוקד. כאשר טוביה התחיל עם זה, היתה מדי צופה בתוכנית בעניין, מעירה את הערותיה, אך בחלוף כמה תוכניות מצאה לה עיסוקים אחרים תחת מוקד והיום היא אינה צופה באדיקות במירקע.

טוביה, לעומתה, חי כיום את הטלוויזיה 24 שעות ביממה. הוא אוכל טלוויזיה ונושם טלוויזיה. "משעה שמונה בבוקר עד עשר בלילה אני נמצא בבניין הטלוויזיה. אחר־כך אני הולך לבית־המלון שלי בירושלים, וצופה בכימעט חצות."

ליצור אווירה טובה

מנהל מחלקת החדשות חולש על התוכניות: מבט, כימעט חצות, מבט שני, מוקד, השבוע יומן אירועים וכן על כל תוכניות הספורט. אחת לשבוע יושב סער עם פורום של ראשי הדסקים. כבר עתה דנים כיצד לטפל בוועידת מיפלגת העבודה ובסיקור הבחירות הבאות לכנסת. יום הבחירות לבדו יעלה לטלוויזיה 15 מיליון ל"י.

כאשר עבד במוקד ישב טוביה בחדר אחד עם עוזרת־ההפקה שלו והיה מטלפן בעצמו אל האח"מים. כיום יש לו חדר נפרד עם שלושה מכשירי טלפון ומזכירה צמודה. "אני לא מאמין בצעקות ובלחץ," הוא מצהיר. "אני עובד בקור־רוח ומשתדל ליצור אווירה טובה במערכת."

את מרבית האנשים שאיתם הוא עובד הוא מכיר כבר שנים. שימעון טסלר ומיכה לימור חברים שלו מאז שהוקמה הטלוויזיה, לפני כ־12 שנים. אלימלך רם, יורם רונן, דן שילון וחיים יבין עשו עמו דרך יותר ארוכה, עוד מתקופת הרדיו.

המושך בחוטים

חרף כל השעות שהוא מקדיש לעבודה, בסופי־שבוע הוא רק אבא ובעל. מאז שהוא בירושלים מוקדש סוף השבוע לילדים. להצגות ולאירועים חגיגיים הולכים בצוותא. את התחביבים שלו, כמו טניס ופסנתר, זנח מעט, אך הוא מקוה שישוב אליהם בקרוב, כאשר העבודה תהיה יותר מאורגנת.

המישפחה טרם החליטה באם לעבור להתגורר דרך קבע בירושלים או לוותר על אבא במשך ימי החול ולהסתפק בו רק בשישי־שבת.

טוביה, המקפיד תמיד בלבושו, מופיע על פני המירקע מסורק ומסודר. אלא שמעתה לא יופיע הרבה בטלוויזיה, רק ימשוך בחוטים שמאחרי הקלעים. "אני מקבל כל תפקיד כמות שהוא," הוא מסכם. "אני לא מופיע עכשיו, וזה בסדר. מה שאני רוצה הוא לעשות עבודה טובה ויעילה, כפי שהורגלתי כל השנים."

אם את אוהבת להאזין לשירתו של פרנק סינטרה, או שאת מעדיפה זמר או להקה אחרים, שימי תקליט על הגרמופון והקדישי את 30 הדקות הבאות לעצמך.
ב־30 דקות, עוד לפני שתגמרי להאזין ל"צד השני", את יכולה להצבוע את שיערך, להעלים שיער שיבה, ולהראות מטופחת ויפה, כאשר את מאזינה למוסיקה האהובה עליך.
כל מה שאת צריכה הוא מערכת צביעה מושלמת (קיט) של אימדיה דוסר, המכילה; שפופרת צבע, קרם מחמצן (במיכל שאינו מחייב שימוש במברשת) וזוג כפפות.
תוכלי להשיגה בפרפומריות המובחרות, בבתי המרקחת וברשתות השווק
אימדיה דוסר, בשיטת הצביעה הטיפולית של ל'אריאל, מעניקה לשיערך טיפול עמוק עד לשרשים בעזרת חמרים טבעיים המזינים את שרשי השיער, מחזקים אותם ומעניקים לשיער מראה זוהר ומגע משיי לאורך זמן.
לבחירתך 15 גוונים אפנתיים המבוססים על פיגמנטים טבעיים המבטיחים מראה טבעי ואמיתי לשיערך.

IMÉDIA
צבעי השיער הטובים בעולם מבית L'ORÉAL פריז
החברה הגדולה והמפורסמת ביותר לתמרוקי שיער

תינוק תמורת מיליון וחצי

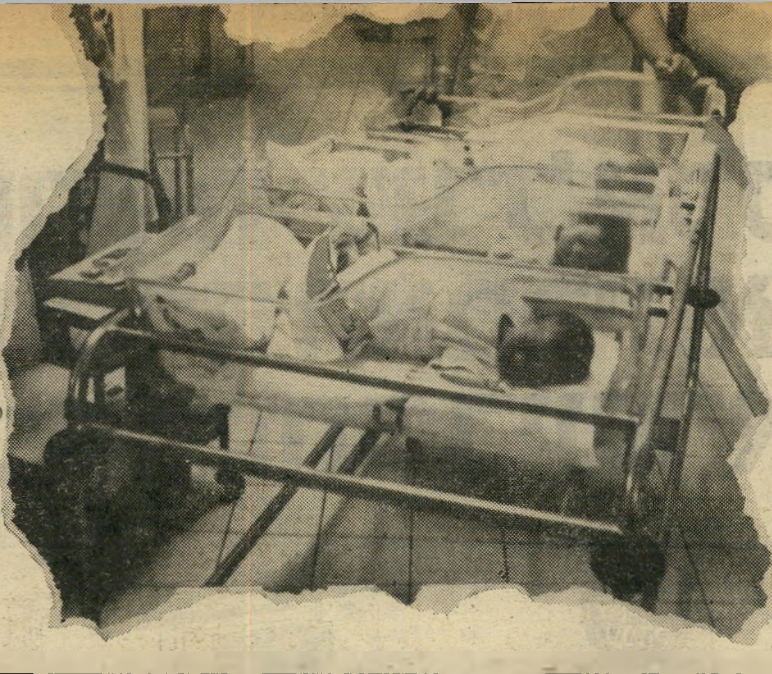

יוסי עברון לא האמין למשמע אוזניו. זה עתה הודיע לו הרופא בבית־החולים בעיר קרטייה שבצרפת, שהחזקת בנו באינקובטור תעלה לו 2000 פרנק ביום. מאיפה אקח סכום גדול כזה של כסף? חשב האיש, שהייאוש החל משתלט עליו.

לפני כחודש וחצי יצאו אסתר ויוסי עברון לצרפת. הטיול נועד לפצות אותם על העובדה, שכאשר התחתנו לא יצאו לירח־דבש.

„התחתנו בחודש מארס, מייד כשאסתר השתחררה מהצבא," סיפר יוסי, „ופשוט לא יצא לנו ליהנות מירח־דבש הגון. אז דחינו את העניין למועד מאוחר יותר. הבטחתי לאסתר שנצא לירח־דבש, לא חשוב מתי."

חודשיים אחרי שנישאו הרתה אסתר, דבר שכפה על בני הזוג הצעיר לתכנן את ירח־הדבש שלהם במהירות. השניים החליטו לנסוע לקרטייה, צרפת, שם מתגוררת אחותה של אסתר, ולבלות אצלה כחודש ימים. „כשנסענו," המשיך יוסי בסיפורו, „היתה אסתר בחודש השישי להריונה. תיכננו לחזור לארץ לקראת סוף החודש השביעי. מה שבטוח בטוח. אבל מעולם לא עלה בדעתנו שהילד יכול להיוולד בתחילת החודש השביעי.

האמנה שאינה עוזרת

„כשהרופא הודיע לי שעל הרך הנולד לשהות חודש וחצי באינקובטור בבית־החולים קרטייה, ותמורת זאת עלי לשלם כימעט שני מיליון לירות, הייתי המום," אמר יוסי. „אפילו רכוש אין לי, כדי שאוכל למכור ולממן

התינוק הוחזק כבן־ערובה בבית־חולים בצרפת -

את העניין. כשהגענו לבית־החולים לקחו מאסתר את הדרכון שלה. הם הבטיחו להחזיר אותו תוך יומיים, אבל עבר כבר חודש והם עדיין מחזיקים בו.

„החלטתי לפנות לשגרירות הישראלית בפאריס. בכניסה לבניין השגרירות פגשתי חבר־ילדות שלי, וסיפרתי לו על מה שקרה. הוא הרים מייד טלפון לידידה שלו שעובדת בשגרירות. בשיחה ביניהם היא הבהירה לי, שהשגרירות אינה מטפלת במיקרים כאלה, ואין אפילו טעם שאעלה למעלה מפני שהם לא יכולים לעזור לי. ממש נבהלתי — אשתי והילד בבית־החולים ואני כאן, בארץ זרה, בלי יכולת לעזור להם.

„אחרי שהתייעצתי עם אסתר, החלטנו שיותר טוב שאסע לארץ ואנסה להשיג כאן את הכסף. קיוויתי שבמדינה שלי יהיה מי שיוכל לעזור לי."

יוסי הגיע ארצה לפני כחודש, ומאז לא חדל להתרוצץ בין המישרדים השונים, שמהם קיווה לקבל עזרה. אך סיפוריו נפלו על אוזניים אטומות.

שלושת הגופים שאליהם פנה, המוסד לביטוח לאומי, קופת־חולים ומישרד־הבריאות, הביעו נכונות מעטה מאוד לעזור ליוסי, שאשתו ממתינה בצרפת.

„לך הביתה. נבדוק את המיקרה ותקבל תשובה תוך שבוע," אמרו לו אנשי המוסד לביטוח לאומי.

מכיוון שלא קיבל תשובה במשך עשרה ימים, חזר יוסי ופנה אליהם בשנית. הפעם קיבל תשובה.

„אמרו לי שמדור־לידות טוען, שהאמנה בין צרפת לישראל אינה מכסה תיירים, אלא רק ישראלים שהשתקעו בצרפת," הסביר יוסי השבוע. „בכל מיקרה תכתוב מיכתב עם כל הפרטים ותשלח אותו אלינו. ננסה לעזור לך, למרות שהחוק פועל לרעתך." זה היה סיכום הדברים עם המוסד לביטוח לאומי:

„על־פי כל החוקים והתקנות לא מגיעה לבני הזוג עזרה מאיתנו," אמר בתגובה אבי גורן מהמוסד לביטוח לאומי.

בקופת־חולים שלחו את יוסי הביתה, והבטיחו תשובה תוך שבועיים. „בכל מיקרה, אם נוכל לעזור לך יהיה הסכום שתקבל מאיתנו קטן," אמרו לו.

הסכום שבו דובר, אם בכלל, שווה היה לסכום עבור יום שהייה אחד של הילד באינקובטור. „אני הייתי צריך כסף לפחות עבור 45 יום," אמר יוסי.

גם קופת־חולים התנערה מאחריות. „הפנינו את הבחור למוסד ביטוח לאומי," אמר דוד תגר, דובר קופת־חולים. „לא מתפקידינו לסדר תשלומים, עבור לידות בחו"ל ובכלל. בני־הזוג עברון אף החריפו את הבעייה, בכך שלא טרחו לסדר ביטוח־רפואי לפני צאתם את הארץ. אין לי ספק שהסיפור יסתיים על הצד הטוב ביותר. נרכז את כל הגורמים שקשורים לעניין ונשתדל לעזור להם."

הגוף האחרון שאליו פנה יוסי היה מישרד־הבריאות. בתחילה סירב אף הוא לטפל במיקרה.

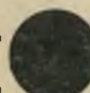

בהמתנה — בניכר

„פניתי לשלושת המוסדות שבהם תליתי תיקווה, אך מכולם זכיתי לתשובה שלילית," אמר יוסי. „אסתר כבר

והאב הגיע ארצה כדי לג"יס את הממשלה לחילוצו

יצאה מבית־החולים והיא מתקשרת אלי ובוכה. בבית־החולים איימו עליה, שאם לא יוסדר עניין התשלום, יימסרו את הילד לאימוץ. אשתי ובני נמצאים במרחקים, בארץ זרה, ואין באפשרותי לעזור להם.

„אני מרגיש שמתנכרים לי כאן ולא רוצים לעזור לי. אין לי אל מי לפנות. מה רוצים שאעשה? שאלך לגנוב? שאוותר על הילד שלי? הצעות לא קיבלתי מאף מוסד. במוסדות יודעים רק לשלוח אותי הביתה, כדי שאחכה שבוע ועוד שבוע ועוד שבוע."

הפרשה נפתרה באופן חלקי עם התערבותו של שר־הבריאות, אליעזר שוסטק. „באופן עקרוני אנחנו לא מטפלים במיקרים כאלה," הסבירה דבורה גנני, דוברת מישרד־הבריאות. „נרתמנו לפיתרון הבעייה מטעמים הומניים בלבד. צילצלנו לבית־החולים בצרפת. ניתנה לנו מהם הבטחה שהאם והפעוט ישוחררו. דיברנו גם עם השגרירות הישראלית בפאריס, שלקחה את העניין תחת חסותה. הבעייה הכספית עדיין לא נפתרה. כאשר יגיעו האם והילד לארץ, נדאג לטפל גם בשאלת המימון."

אסתר ויוסי עברון ביום כלולתם

מה עושה את "ג'נרל אלקטריק" למקרר האמריקאי הנמכר ביותר בישראל?

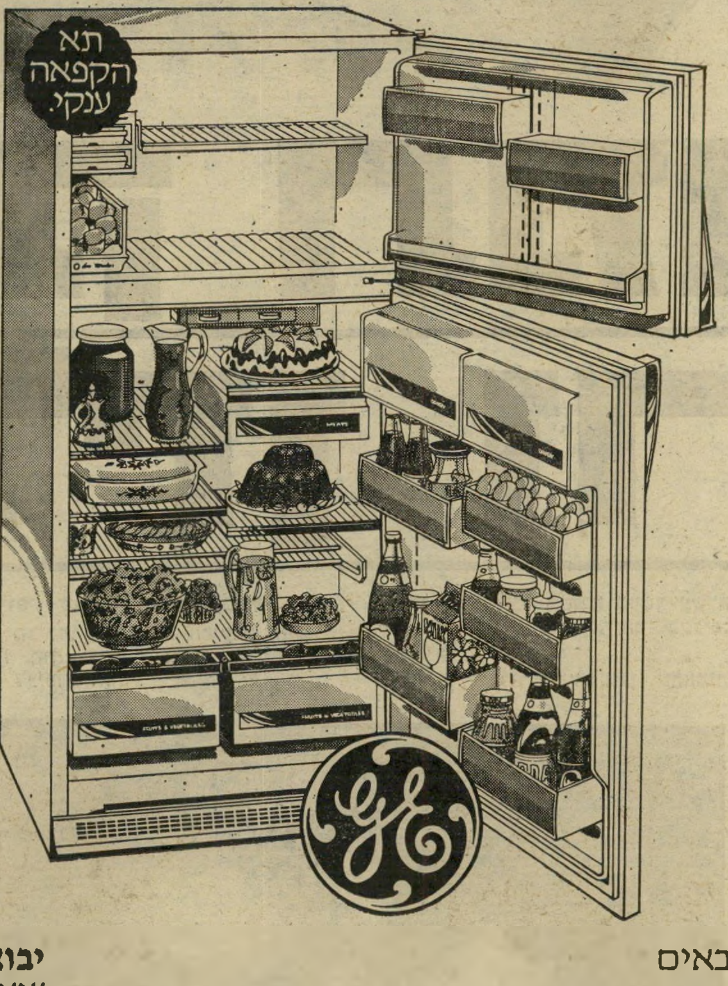

מבין כל סוגי המקררים המיובאים לארץ, (אמריקאים ואחרים), מקרר "ג'נרל אלקטריק" הוא הנמכר ביותר. שנה אחר שנה הוא תופס מקום ראשון במשאלי דעת הקהל, כמקרר המיובא הנותן את התמורה המלאה ביותר למחיר. אין זה פלא, מקרר "ג'נרל אלקטריק" מיוצר ע"י הקונצרן הגדול ביותר בעולם לייצור מוצרי חשמל והוא גם המקרר הנמכר ביותר בארה"ב.

הוא מצטיין ביתרון שכולו NO FROST (ללא כפור), מגוון גדלים וצבעים לבחירתך — ושיכלולים רבים אחרים, עושים אותו למקרר הטוב בעולם.

יבוא אחריות ושרות — "ג'נרל מהנדסים"

בקנותך מקרר "ג'נרל אלקטריק" מהנציג הבלעדי בישראל, "ג'נרל מהנדסים", מוענקים לך:

★ אחריות מלאה של היצרן.
★ 15 שנות ביטוח־שרות של "ג'נרל מהנדסים", בתום שנת האחריות הראשונה. ★ 5 שנות אחריות למערכת הקירור.

הקפד לקנות את מקרר "ג'נרל אלקטריק" מ"ג'נרל מהנדסים", חברה אמינה ומבוססת שתעמוד לשרותך לאורך שנים. כך תבטיח לעצמך מחיר ריאלי, אספקה מיידית מן המלאי, שרות אמין ואחריות. בוא עוד היום לאולמי התצוגה שלנו, או לסוחרים המורשים, ודרוש תעודת אחריות מקורית של "ג'נרל מהנדסים". קנה את המקרר הנכון במקום הנכון.

ג'נרל מהנדסים בע"מ

נציגים בלעדיים של ג'נרל אלקטריק ארה"ב משנת 1951.

יבוא, אחריות ושירות — ג'נרל מהנדסים בע"מ חברת בת של P.E.C. ISRAEL ECON. CORP. מקבוצת חברות בנק דיסקונט.

אולמי תצוגה:
תל־אביב, רח' אחד העם 11, טל. 653143;
ירושלים, רח' הלל 24, טל. 227381
ואצל סוחרים המורשים מטעמנו.

משרד ראשי:
הרצליה ב', אזור התעשיה, רח' משכית, טל. 052—77691;

1980

GENERAL ELECTRIC

טרגדיה בשתי מערכות

„קודם גרמו למות בני, ו־עכשיו הם רוצים להרעיב את המישפחה שלי?" אמר חיים

חיים ביטון הוא שרת בבית־הספר המקומי באשדוד. בתוקף תפקידו הוא נחשב לעובד עירייה.

ערב הריגתו

יוסי ביטון עמד להתגייס לצבא. יומיים לפני גיוסו מצא את מותו. הוא נאבק על חייו בבית־החולים בילינסון במשך שבוע, אך נפטר משטף־דם במוח.

ביטון, וניפנף בתלוש־המשכורת שבידו בהתרגשות. „שיכנעו אותי לקבל מהם תרומות, ואחר־כך הורידו לי את הסכום מהמשכורת. איפה נשמע דבר כזה?"

המדינה כולה נרעשה לפני כחודש למישמע סיפור ההריגה באשדוד. שני עוזרים לפקחי העירייה גרמו למותו של בחור בן 18, שהתרחץ בחוף־הים, בזמן שהרחצה בו הייתה אסורה. כשניסו הפקחים הצעירים להוציא את הבחור, יוסי ביטון, מהמים, התפתחה ביניהם תיגרה, שבמהלכה הנחית אחד הפקחים מוט־ברזל על ראשו של הצעיר. הפגיעה בראשו היתה כנראה הסיבה להתפתחותו של שטף־דם־פנימי במוחו, דבר שהביא מאוחר יותר למותו.

יוסי הוא בן למישפחה המונה 12 נפשות. המישפחה הגיעה ארצה ממרוקו לפני 11 שנה, ומאז היא מתגוררת באשדוד. האסון הכבד שפקד את בני־המישפחה זיעזע אותם קשות. אך הפרשה לא הגיעה עדיין לסיומה.

ההורים השכולים

מישפחת ביטון לא התאוששה עדיין מהאסון הכבד שפקד אותה. האם, זונה ביטון, מספרת על בנה, יוסי, והדמעות חונקו[ת] את גרונה. „הוא היה ילד טוב כל־כך," סיפרה. האווי[רה] בבית כבדה. אפילו האחים הקטנים שומרים על השק[ט]

שבוע אחר האסון הכבד פנה אליו נציג ועד־עובדי־עיריית־אשדוד, והציע לו את עזרת עובדי־העירייה. „אני לא אוהב תרומות ולא נדבות," אמר ביטון. אני אף פעם

הבן נהרג בקטטה עם פקחי העירייה – עובדי העירייה ערכו מגבית לטובת ההורים – והעירייה החרימה את הכסף

לא נזקקתי לעזרת מישרד־הסעד, ותמיד השתדלתי לפרנס את מישפחתי בכוחות עצמי. אבל הנציג שיכנע אותי. רציתי להקים מציבה על הקבר של בני, וידעתי שהדבר עולה הרבה כסף. לי אין הרבה, ולכן שוכנעתי לקבל את התרומה שהם הציעו לי."

בעירייה הופץ כרוז, שקרא לעובדים לתרום סכום של מאה לירות כל אחד. החשבון שנעשה היה, שכל אלף העובדים יסכימו לתרומה ויצליחו לגייס של 100 אלף לירות עבור חיים ביטון.

מתן בסתר

יומיים לאחר הפגישה בין ביטון לנציג הוועד פורסמה ידיעה בעיתון של אשדוד בנוסח הבא: „100 אלף ל"י נתרמו

100,000 ל"י נתרמו להקמת מצבה על קברו של ביטון ז"ל

להקמת מציבה על קיברו של ב[י]טון ז"ל."

הידיעה היתה הסרת־שחר. ה[י]א התבססה כנראה על השיחה שהו[ת]נהלה בין ביטון לנציג ועד־העו[ב]דים, שבמהלכה דנו על התרומ[ה].

„שלחתי את הילדה לקנות [ב]מכולת. באותו יום לא היה לי כס[ף] ואמרתי לה לרשום את הקניו[ת] אצל החנווני.

„הילדה חזרה הביתה בלי כלו[ם]. המוכר שלח אותה בליגלוג, ואמ[ר] לה להגיד לאבא שמי שכתוב על[יו] בעיתון, שקיבל 100 אלף לירו[ת] מהעירייה, יכול לשלם במכולו[ת]. פתחתי את העיתון המקומי ונ[ד]המתי. הידיעה שהתפרסמה ש[...]

הידיעה הכוזבת

הביאה לכך שחיים ביטון התביי[ש] להראות את פרצופו בעיר. הו[א] חייב כסף לכמה אנשים, שעקב הידיעה מיהרו לדרוש את כספם בחזרה.

היתה שקר גס. מעולם לא קיבלתי כסף מהעיריה. כעסתי מאוד.

„בתורה, שלפיה חונכתי, כתוב שגמילות־חסדים צריכה להיעשות בצינעה ולא לשם פירסום. מה גם שלא קיבלתי מהם פרוטה והדבר היה שקר. התקשרתי מיד לעורך העיתון, והסברתי לו שלא קיבלתי תרומות מהעיריה. ביקשתי ש[...] יפרסם הכחשה. הדבר היחידי ש[...] שמעתי בדבר התרומה היה הרע[י]ון שהעלה נציג הוועד. אבל ה[...] עורך סרב להגיב או לפרסם הכ[ח]שה. ,תיפנה לעיריה' אמר לי."

במענה למכתבך אלינו מ־2.11.80, הריני להודיעך – הפרסום שהיה בעתון הוא בעקבות החוזר שהוצאנו בנדון – לא הובטחו לך 100,000.– ל"י – סמכנו על כך שבמקרה כמו שלך, כל העובדים ייענו, והואיל ויש למעלה מ־1000 עובדים – בטח נגיע לתרומה של 100,000.– ל"י – אך לצערי זה לא כך.

סך הכל, תרמו 220 עובדים, ואינך צריך לכעוס, להיפך – אתה צריך להודות לאותם עובדים.

חשבנו להוציא שוב חוזר ולנסות להגיע לכל העובדים באופן אישי, אך בגלל מכתבך, ובגלל התנהגותך, אינני רואה כל טעם לעשות זאת.

בכבוד רב,

גולדנבלום אטי, יו"ר,
בשם ועד העובדים.

הודעת ועד־העובדים

לאחר שפנה חיים ביטון לוועד העובדים בעיריית־אשדוד, וביקש מהם להכחיש את הידיעה שפורסמה בעיתון, קיבל מהם את המיכתב הנ"ל. הוועד סירב לפרסם הכחשה, והחליט להתנער ממסע ההתרמות.

„שקרים בעיתון'

חיים ביטון מיהר להגיע א[ל] מישרדי העיריה, שם פנ[ה] לנציג הוועד. „למה אתם משק[רים?]" שאל. „איזה פרצוף יש ל[י] עכשיו בעיר? כל האנשים שאנ[י] חייב להם כסף חושבים שאני מע[...]

(המשך בעמוד 48

טרגדיה בשתי מערכות

(המשך מעמוד 47)
לים מהם את העובדה שקיבלתי תרומות."

נציג הוועד ניסה להרגיע את האדם הנרגש. "זה בסדר אמר, הצ־לחנו אמנם לאסוף רק 20,000 לי־רות, אבל זו היתה פשוט טעות בחישוב הכסף. חשבנו שיעלה ב־ידינו לאסוף יותר כסף." הוא הו־שיט לו צ'ק בסך 20,000 לירות.

הוא קיבל את הצ'ק האמור, אך עמד על שלו בעניין פירסום ההכ־חשה בעיתון. ההכחשה לא הו־פיעה. יתירה מזאת, כשקיבל לידיו את תלוש־המשכורת שלו, חשכו עיניו. ממשכורתו, המגיעה לסך של 15,000 לירות, ניכתה לו ה־עיריה 20,000 לירות, בטענה ש־קיבל מיפרעה. כלומר, לא די בכך שנשאר בלי משכורתו החודשית, "אדוני, קיבלת מיפרעה בסך 20 אלף לירות, ועלינו לנכות אותה ממשכורתך," אמרו לו.

הוא שלח מיכתבים לעירייה, וביקש מהם לבדוק את המק־רה. העיריה ענתה לו במיכתב חריף, שבו הסבירה שהתרומות אכן הגיעו לסך 20,000 לירות בל־בד, ובשל התנהגותו וטיפולו ב־עניין, היא מנערת חוצנה מהמק־רה, ואין בדעתה לנסות שוב לגייס עבורו תרומות.

"לא ביקשתי טובות ולא תרו־מות," אמר ביטון. "אני יש לי מס־פיק בעיות שלי, איפה יש לי ראש להתעסק עכשיו בכספים? השאירו אותו בלי משכורת, למה?"

לאחר שביטון פנה לעיריה ב־בקשות חוזרות ונשנות, הוא קיבל לביתו צ'ק בסך 20,000 לירות.

516		הלואות קופת תגמולים	2570
528		מסים ותיס	7950
530		מפרעות ע ח משכורת	200000
541	9	השתתפות במעון ילדים	800
545	9	בטוח הודי	900

הלוקש המביש

שקיבל חיים ביטון בסוף החודש, לא הותיר בידו כסף כדי לגמור את החודש. תחת זאת הוא נשאר חייב לעירייה 500 שקלים.

האב הזועם

חיים ביטון, מעולם לא הסכים להיות נתמך־סעד. למרות מצבו הכלכלי הקשה עמל לפרנס את מישפחתו בכוחות עצמו. את התרומה שהציע לו ועד־העובדים הסכים לקבל רק מפני שאין ביכולתו לממן הקמת מצבה לבנו.

הוא גם נשאר חייב לעיריה סכום של 5000 ליוות עבור התרומה ש־קיבל כביכול, ושבה מיהר לממן את המציבה על קבר בנו.

"חשבתי שאני מתעלף!" המ־שיך ביטון בסיפורו. "לא האמנתי. לא די בכך שפירסמו עלי שקרים בעיתון, נוסף על־כך גם משאי־רים אותי בלי משכורת. יש לי מישפחה גדולה שתרעב ללחם אם לא אביא את הכסף הביתה. למי אמי חייב כסף? לתורמים? איך אבוא לאשתי הביתה בידיים ריקות? מה אגיד לה?"

מייואש לחלוטין פנה ביטון ל־מדור משכורות בעיריה, וניסה להסביר את הטעות שנפלה. דב־ריו נפלו על אוזניים אטומות.

ביטון החזיר את הצ'ק לעיריה וצירף מיכתב בזו הלשון: "אני לא ביקשתי תרומה, אלא אתם פניתם אלי. אינני רוצה אותה, ו־אני מחזירה אליכם. זוהי אינה תרומה, אלא כאב, וחבל שלעוב־דים יש וועד כזה, שאינו יודע להתנהג. אני מודה בזאת לכל ה־עובדים, ומצטער שאינני יכול לק־בל את תרומתם."

עיריית־אשדוד מסכמת את סי־פור התרומה בנוסח הבא: "זוהי כנראה פשלה של הוועד," סיכם דובר העיריה ניסים חדד, "אני בטוח שלא היה בכוונת אף אחד לפגוע במר ביטון. וודאי שלא ל־אחר התאונה והאבל הכבד שבו הוא שרוי."

אינך יכול להבחין בהבדל שבין משחות השיניים?

מדענים בעולם קבעו:

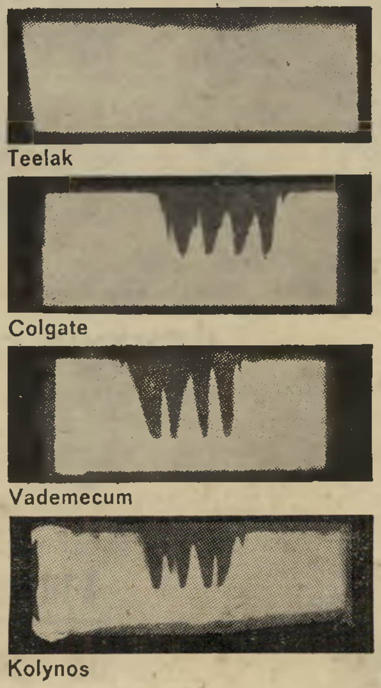

השמוש ברוב משחות השיניים פוגע בציפוי האמאיל המגן על השן פרט, למשחת השיניים טילאק

להלן ממצאי מחקר השואתי בין משחות השיניים, אשר התפרסם בירחון רופאי השיניים בארה"ב.

המוצר	דרגת שחיקת האמאיל
Teelak	20
Colgate with MFP	51
Macleans regular	93
Smokers Tooth Paste	202

משחת השיניים טילאק שומרת על בריאות השן, מסירה כתמי ניקוטין, קפה ותה, מגינה בפני עששת.

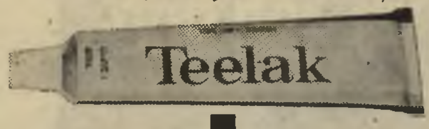

טילאק

לבריאות השיניים של כל בני המשפחה

פינת אוכל של דניש במחיר חד־פעמי

שולחן+4 כסאות 2,280.- ש'

שולחן אוכל יפהפה עשוי עץ אורן מאסיבי בעיצוב בלעדי ומשטח עליון רחיץ.
ניתן להארכה מ־80x1.30 ס"מ ל־80x1.90 ס"מ.
המחיר לשולחן ו־4 כסאות תואמים מיובאים מאיטליה, כולל מע"מ.

דניש

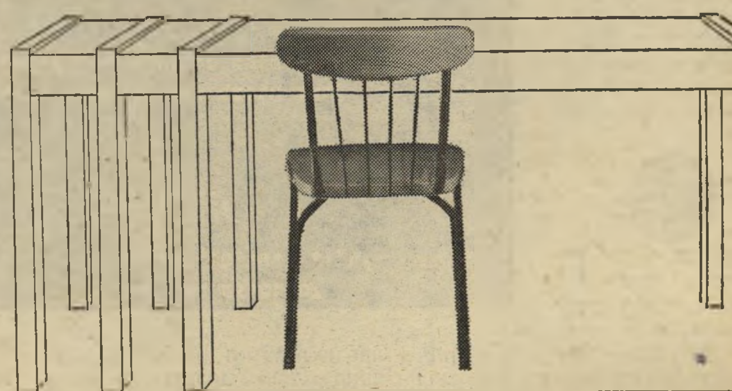

רמת־גן, דרך ז'בוטינסקי 104. ירושלים, רח' הסורג מול בנק ישראל. חיפה, אחוזה, רח' חורב 53. באר־שבע, רח' החלוץ 124

אתה והשכל

מאת יגאל לביב

איך דויד לוי גורם בכוונה לייקור מחירי הדירות והעשרת הקבלנים

לשר־השיכון **דויד לוי** יש דימוי של מגן־העניים. הוא מכריז השכם והערב על נחישות החלטתו לבנות הרבה דירות ל־מען הנזקקים. אך מה שעושה מישרדו

שר לוי
למי הוא דואג ?

בפועל הוא ההיפך מכך. למעשה דואג המישרד להעלאת מחירי הדירות, כדי להעשיר קבלנים פרטיים.

בעשרת החודשים של שנת 1980 עד כה התייקרו התחבורה הציבורית ב־290%, המזון ב־180%, המדד הכללי עלה ב־138%. לעומת זאת פיגר מדד ה־דיור ועלה בתקופה זו רק ב־106%. מכאן כי הקבלנים הפרטיים והאחרים, הבונים עבור מישרד־השיכון, יקבלו תמורת ה־בנייה פחות מעליית המדד. גם הקבל־נים הבונים למכירה חופשית יקבלו פחות תמורת הדירות, שכן מחירי־הדירות נמצ־אים בקיפאון, ביגלל ההיצע הגדול של דירות המוצעות על־ידי היורדים.

כאשר מדד הדיור עולה פחות מהמדד הכללי, על שר־השיכון לבנות הרבה די־רות, כדי שיוכל לחלק אותן לנזקקים אשר להם הוא כה דואג. אך מה מראה המציאות ?

ב־1979 התחילו בישראל לבנות 23 אלף דירות פרטיות ו־15 אלף דירות ב־מימון ציבורי. השנה התחילו לבנות כ־3000 דירות פרטיות ו־8000 דירות במי־מון ציבורי. מישרד־השיכון הקטין בחצי את כמות הדירות שהתחיל לבנות השנה, בעוד הסקטור הפרטי חדל כמעט לבנות.

מה תהיה התוצאה ? מחירי הדירות יעלו תוך שנה כתוצאה ממחסור, תקום זעקה על ההתייקרויות, שר־השיכון יו־ציא חוזים רבים לקבלנים במחירים גבו־הים יותר. אילו היה מוציא כיום חוזים במחירי היום היתה המדינה חוסכת כסף וחסרי־הדיור מקבלים אותו, אבל הקבל־נים אשר להם דואג השר לוי היו ניזו־קים.

ניתן להוכיח דבר זה גם אחרת. מ־ינואר 1969 עד ינואר 1979 עלה מחיר של דירה פרטית פי 16, ומחיר דירה ציבורית רק פי־עשרה. אבל הפסקת ה־בנייה על־ידי לוי בשנת 1980 הביאה ל־תיקון המצב : באוקטובר 1980, לעומת ינואר 1969, עלו מחירי הדירות הפרט־יות פי־37, ומחירי הציבוריות פי־38. על־ידי הפסקת הבנייה הישווה דויד לוי את מחירי הדירות הציבוריות לפרטיות ו־תיקן את הפיגור שפגע בקבלנים, שלהם הוא דואג.

מכיוון שמדד־הדיור ממשיך לפגר אחרי המדד הכללי, החליט דויד לוי לשפר עוד יותר את המצב. לשנת 1981 טרם החל מישרדו לבנות אף דירה אחת. בכיריו אומרים כי עד אפריל יתחילו לבנות כמה אלפי דירות. מכיוון שזו גם עונת החורף, הרי שלא ניתן לבנות בה הרבה.

כך צפויה הפסקת כימעט מוחלטת ב־בנייה הציבורית בשנה הקרובה, ויש ל־הניח כי סוף־סוף יצליח דויד לוי לגרום להתייקרות מדד־הדיור במקביל למדד הכללי.

״אקרופוליס״ דחתה פניית המיזרחי

המיסעדה ״אקרופוליס״, ברחוב המסגר בתל־אביב, דחתה את הצעת ״בנק ה־מיזרחי״ למכירת המיסעדה לבנק, לשם פתיחת סניף. שטח המיסעדה מוחכר בדמי־מפתח ל**משה בן־שוהם** (מושי־קו), שייסד את המיסעדה לפני עשרות שנים.

מישפחת בן שוהם היא מישפחת קצ־בים מאז המאה ה־16, ואבי־המישפחה איתן בדעתו להמשיך בניהול המיסעדה, כל עוד כוחו במותניו. מיסעדת־הבת של ״אקרופוליס״ ביפו חזרה עתה לפעילות מלאה, בהשגחת בניו של בן שוהם, אחרי שהפסיקו את פעילותם בסטייקיה בכפר־המכביה עם קרובם, **משה פרנסיס**, בעל מיסעדת ״אולימפיה״. תוכנית אחרת של הקרובים, לפתוח מיסעדה חדשה ב־רחוב דיזנגוף, בוטלה אף היא.

ל״אקרופוליס״ חוג־לקוחות קבוע, ו־מועדון של חברים המתכנסים במקום כל מוצאי־שבת וחג. הידיעה על המגעים עם ״בנק המיזרחי״ גרמו לפניות רבות לבעל־המקום לבל ייעתר להצעות המפתות של הבנק.

דפי שיכפול פגומים בצה״ל

יחידות רבות של צה״ל מתקשות, לאח־רונה, בהדפסות חומר משרדי, ביגלל ה־איכות הפגומה של דפי סטנסיל, שסופקו לצה״ל. הדפים הם בעלי פגמים רבים, והחומר המשוכפל באמצעותם אינו ניתן לקריאה, ומכוסה בעגמים רבים. במישר־דים משליכים כמויות גדולות של דפי־סטנסיל, עד שמוצאים דף שבו ניתן ל־השתמש בסדר.

גרסטנר ב״שחר״

עוזי גרסטנר התמנה כמנהל מיפעל החלווה של ״עלית״ בצפת, ״שחר״. גרסטנר הוא בעל 10% בחברת ״אמפא״, והתקשה לאחרונה בעסקיו. הוא פרש מניהול פעיל של קונצרן ״אמפא״.

בעלי־המניות של חברת ״אמפא״ הם, כיום, **עודד גורודצקי** (50%), **דני אלמן** (10%), **אורי ברנשטיין** (20%), עוזי גרסטנר (10%) והשאר בידי הצי־בור. ״אמפא״ מחזיקה את מחצית מניות ״אמקור״, כאשר המחצית השניה בידי ״הארגז״. מנהלי ״אמקור״ הם **יורם פוקס** מטעם ״הארגז״ ואורי ברנשטיין מטעם ״אמפא״. מנכ״ל ״אמפא״ הוא עודד גורודצקי.

אגב, שמו של ברנשטיין שורבב ב־שבוע שעבר בסיפור במדור אחר בעיתון זה. לא היה לכך כל בסיס.

אשת בצלאל מיזרחי ובניו יצאו לחו״ל

שולמית מיזרחי, אשתו של בעל רשת־מלונות ״גני שולמית״ **בצלאל מיזרחי**, יצאה בסוף השבוע שעבר מ־ישראל עם ילדיה, פרט לבן הבכור. הוא עבר לגור בבית הוריו, ויטפל בעניינים השוטפים.

שולמית מיזרחי תצטרף לבצלאל, ה־נמצא במיאמי. מיזרחי בודק עתה אפשרו־יות לכניסה לעסקי־בנייה בעיר, שבה נמצאים מספר ניכר של קבלנים ישרא־ליים שהיגרו לפלורידה. מיזרחי יצא ל־חו״ל זמן קצר אחרי מעצר חבורת־הכרם, תוך כדי חיסול כמה מעסקיו.

כשבועיים לפני צאתו קיים מגעים עם ראשי חברה־בת של ״בנק לאומי״ בעניין שטח־מלאכה במרכז הרצליה, שהוצא ל־מיכרז למכירה על־ידי המינהל, ואשר בצלאל הציע לרוכשו ולדאוג לפינויו.

יחזקאל סהר מאיים בתביעה נגד המישטרה בגלל קיפוח בפנסיה

מפכ״ל־המישטרה לשעבר, **יחזקאל סהר**, ייפה את כוחו של עורך־הדין **משה בן־זאב** לתבוע ממישטרת־ישראל את הפסקת ״קיפוחו״ בתשלומי פנסיה וזכויות אחרות, שבהן הוא מופלה, לדע־תו, לרעה לעומת מפכ״לים אחרים של המישטרה. אם לא תיעתר המישטרה ל־פניותיו, יגיש סהר תביעה לבית־המישפט נגד המישטרה. סהר נאלץ בשעתו ל־פרוש מהמישטרה אחרי שהורשע בבית־המישפט בעוון שבועת־שקר כדי להגן על ידידו וסגנו דאז, **עמוס בן־גוריון**. ל־אחר מכן זכה בחנינה.

סהר הגיש בשעתו תביעה נגד מינהל־מקרקעי־ישראל על רקע רכישות קרקע

מפכ״ל לשעבר סהר
קיפוח ?

בגדה. התביעה הוגשה בסוף שנת 1979 על סך 3.5 מיליון לירות שהן 17 מיליון כיום. סהר טען בתביעה, כי המינהל נמנע מרכישת קרקעות באמצעותו, ביגלל פיר־סומים שהיו בעיתונות על רכישות אלה. הימנעות המינהל באה אחרי שסחר הו־ציא כספים רבים לשכנע בעלי־קרקעות ערביים למכרם.

לאחרונה גם מנסה סהר למכור את ה־ווילה שלו בכפר־שמריהו, אחרי שבניו גדלו ועברו לבתים משלהם, והבית גדול מדי עבורו. הבית הוא על שטח של 2.5 דונם, ושוויו כיום 35 מיליון לירות.

שעות נוספות ברשות־השידור

רשות־השידור משלמת לעובדיה שעות נוספות במיספר די ניכר.

בדיקה שנעשתה לאחרונה העלתה, כי דווקא עובדי המינהלה מצטיינים בכמות השעות הנוספות, שהשקיעו למען קידום רשות־השידור. כך צברו בחודשים האחרו־נים **ארי אבנר** 533 שעות, **שלמה עבאדי** 780 שעות, **משה עמירב** 700 שעות, **נקדימון רוגל** 903 שעות ו־**גבריאל אוחנה** 1193 שעות.

טוב לראות אנשים מסורים כאלה.

אייזנברג משתלט על שטחים ציבוריים בסביון

איל־הכספים **שאול אייזנברג** רכש לאחרונה שטח המיועד לגן ציבורי, מעב־רו השני של כביש המפריד בין הגן ל־ווילה שלו, ומתכונן לסוגרו ולספחו ל־שטחיו הפרטיים.

יושב־ראש המועצה המקומית סביון,

מיליונר אייזנברג
מציבורי לפרטי

טוביה לשם, הודיע כי יתנגד לכל נס־יון לשנות את יעוד השטח משטח ציבורי פתוח לשטח־בנייה פרטי. התנגדות דומה יביע לשם גם לתוכניתו של איל־כספים אחר יוצא־איראן, **ראב**, שרכש שטח של גן ציבורי הגובל בווילה שלו, וגידרו ב־גדר.

לפני עשר שנים כבר רכש אייזנברג חורשה בשטח של 14 דונם וגידרה, ו־בדעתו לבנות בה בריכת־שחייה. תוכניתו קיבלה בשעתו את אישור הוועדה המקו־מית לבניין ערים של השרון הדרומי, כיוון שאז לא היתה סביון בעלת מעמד מוניציפלי. גם **ראובן פסחוביץ** רכש אז חורשה ובנה עליה וילה.

בעלת הקרקעות בסביון, ״חברת אפרי־קה־ישראל״, מכרה בשנים האחרונות את כל השטחים הפתוחים בסביון הישנה למטרות בנייה, ולמעשה לא נשאר ב־סביון הישנה שום שטח ציבורי פתוח.

״כלילת־מור״ מפסיקים פעילות ברכב

החברה הוותיקה למכירת רכב בתשלו־מים, ״כלילית מור״, השייכת לקבוצת ״כלל״, מפסיקה את פעילותה בענף זה ביגלל הירידה בביקוש לכלי־רכב והתייק־רות הכסף.

ברית המילה - כמה תשובות

משלי לכמה קביעות מקובלות

קטע ממיכתב של יהודית כהן שור, ירושלים:

קשה לי להשלים עם דבריך, כשאת שוללת את העניין הרפואי שבכך (נעזוב עכשיו את העניין הדתי) ואת הסטטיסטיקות בדבר קיום נדיר של סרטן צוואר־הרחם אצל נשים יהודיות.

במחקרים, שנעשו לא מכבר, אישרו, שהחסינות מפני סרטן צוואר־הרחם אינה קשורה בגורמים של גזע, מזון או סביבה, אלא במילה בלבד. מחקרים משכנעים אחרים נעשו בהודו. לאנשים שם יש רקע גזעי דומה והם אוכלים אותם סוגי מזון, וחיים באותו אקלים ובאותה סביבה. אולם האוכלוסיה מחולקת לשתי קבוצות דתיות עיקריות: הינדים ומוסלמים. המוסלמים בהודו, כשאר המוסלמים בעולם, מקיימים את המילה. והנה, תופעת סרטן צוואר־הרחם אצל נשים הודיות מוסלמיות נדירה הרבה יותר מאשר אצל נשים הודיות אחרות מאותו גזע, האוכלות אותו מזון והחיות באותה סביבה (פורסם בכתב־העת של האגודה האמריקנית לרפואה, עמוד 1421, 7 בנובמבר 1959, וכן בביולטין של שירותי הבריאות של ארה"ב, כרך 7, מס' 1, עמוד 127).

במאמר בכתב־עת אמריקאי לענייני מיילדות וגניקולוגיה מצויין, שהן אצל נשים יהודיות והן אצל נשים הודיות מוסלמיות נדיר סרטן צוואר־הרחם, שכן המכנה המשותף לשני העמים בעלי הרקע השונה הוא מילת הגברים. המאמר מציין גם, שבאיי־פיג'י, שיעור מציאותו של סרטן זה נמוך בבירור בקרב האנשים המקיימים את המילה. המאמר מסכם בהמלצה, שכל הזכרים הנולדים יימולו כדי למנוע את הסרטן הזה.

כיצד יכלה המילה למנוע סרטן אצל נשים? עתה ידוע, שהעורלה מקשה על שמירת נקיון איבר־המין הזכרי. לפיכך, יכולים להצטבר חיידקים ממאירים רבים ובכללם הסמגמה באסילוס הגורם סרטן. בשעת מגע מיני נרבדים חיידקים אלה על צוואר־הרחם, אולם אם המרירה שלמה ואינה פצועה, קטנה הסכנה. ברם, אם המרירה פצועה ומכוסה חתכים — והללו אכן נגרמים תכופות על־ידי הלידה — יכולים החיידקים האלה לגרום גירוי לא מבוטל. מאחר שכל איבר הנתון לגירוי נוח הוא לסרטן, מובנת בהחלט הסיבה לכך שסרטן צוואר־הרחם עלול להתפתח אצל נשים אשר בעליהן אינם נימולים.

החיידקים הללו יוצרים סרטן לא רק אצל הנשים, אלא גם גורמים גירוי באיבר הזכרי ועלולים לגרום בו סרטן. הנדירות הבלתי־רגילה של סרטן איבר־הזכר בגברים נימולים מתבטאת בעובדה, שבשנת 1955 נמסר רק על המקרה הרביעי בהיסטוריה הרפואית (א.י. פאקין, י.מ. פירס, כתב־עת לאורולוגיה, עמ' 626—627, נובמבר 1955). לפיכך, ניתן לומר שהמילה הינה אמצעי־מנע מושלם כמעט נגד סרטן ממית זה. מניעה על־ידי מילה רצויה מאוד, שכן אם מתגלה סרטן באיבר הזכרי, אין מנוס מכריתת האיבר על־ידי ניתוח.

במאמר בכתב־עת האגודה הרפואית האמריקאית פורטו הסיבות לכך שרצוי לערוך ברית־מילה בתינוקות. הוסכם באשר ליתרונות המילה, אך היו ויכוחים בדבר המועד הבטוח ביותר לביצוע המילה.

ל. אמט הולט ורוסטין מקינטוש מוסרים, שלתינוק שזה נולד „יש רגישות מיוחדת מאוד לדימום בין היום השני ליום החמישי להיוולדו... שטפי־דם בזמן זה, אף כי אינם רציניים על־פי־רוב, לפעמים הינם חזקים דיים ועלולים לגרום נזק חמור לאיברים פנימיים, בעיקר למוח, ואף לגרום מוות בגלל הלם ואובדן דם" („הולט פדיאטריקס", מהדורה 12, עמ' 125—126, ניו־יורק 1953). הם סבורים, כי הנטייה לשטף־דם נעוצה בעובדה שהיסוד החשוב לקרישת־חדם, ויטמין k, אינו נוצר בכמות מספקת עד היום השביעי לחיי התינוק. אם ויטמין k אינו מיוצר במעיים עד היום השביעי, ברור שהיום הבטוח הראשון לביצוע המילה הוא היום השמיני.

חומר שני הנחוץ לקרישת הדם הוא הפרותרומבין. ביום השלישי לחיי התינוק הכמות היא רק 30% מהנורמלי. ביום השמיני מגיע הפרותרומבין לרמה שהיא אפילו טובה מהנורמלי — 110%, ואחר־כך הוא יורד ומתייצב ב־100%. נראה, שלתינוק בן שמונה ימים יש יותר פרותרומבין מבכל יום אחר בחייו של האדם; לפיכך, מבחינת מצב הכמויות של ויטמין k והפרותרומבין, היום המתאים ביותר לביצוע המילה הוא היום השמיני.

כיום, מבוצעת המילה אצל ילדים לא־יהודים בארצות־הברית ובאנגליה במיוחד, כתרופת־מנע לסרטן, וזאת לפי דרישת ההורים ובאורח שיגרתי ומקובל.

יהודית יקירתי,

בחרתי להביא את הקטעים ממיכתבך, הנוגעים למילת־הגברים.

קביעותיך, שאני שוללת את הסטטיסטיקות בדבר קיום נדיר של סרטן צוואר הרחם אצל נשים יהודיות, מוטעות. אנא, עייני במאמרי, וראי, שמעולם לא התכחשתי לעצם קיומן של סטטיסטיקות אלה. אני מודעת לקיומן. הסטטיסטיקה — סטטיסטיקה אין מה לעשות. המסקנות שמוציאים מסטטיסטיקות אלה, מוטעות לדעתי.

כולם מסכימים לעובדה, שהערלה עצמה אינה „קרצינוגנית" אלא פשוט מפריעה לשמירת נקיון יסודי של האבר הגברי, ואז יש סמגמה, ואז יש אפשרות לסרטן. אז אנא, עיקבי אחרי מה שכתבתי במאמר, ותיווכחי, שעל זה בדיוק דיברתי. נקיון יסודי של האבר הגברי, שווה־ערך „לבירכת" המילה. נכון שקל מאוד לשמור על נקיון האבר כאשר הוא נימול. אבראבו. בואו נחתוך כל דבר במקום לטרוח לנקות. אני מודעת לאבסורד, אבל אפשר למשל להתחיל עם השיניים. עם הקוסמטיקה כבר נסתדר. אבל עם חיידקי העששת האיומים, שמוצאים להם מירבץ עשיר בין השיניים, והורסים את החיים לבן־אדם גם לאחר ניקוי מקובל, נגמור אחת ולתמיד. שיניים צריך יותר מערלה? דין פרוטה כדין מאה — כשמדובר בשלמות הגוף האנושי. אם סרטן נוצר ממרבצי ליכלוך — ניקיון יסודי ימנע אותו!!!

הקטע עם ויטמין k והפרותרומבין, באמת מיספר חזק. אני, עם פרותרומבינים לא מתווכחת. שיעשה את זה האבר הדווי של המון תינוקות, שמדמם אחרי הברית כמו חזיר שחוט. אני חושבת שזה בגלל שהמוהל לא כל־כך בסדר, אבל גם הפרותרושואסמו שוכח להתנהג כמו שכתבו עליו בספרים.

חוץ מכל זאת, וזה עיקר ותמצית כל מה שכתבתי, וחבל שכל הפואנטה תלך כך לאיבוד:

אין לי מילחמת־חורמה נגד ברית־המילה. מצידי, שכולם יתקנו להם כל מה שהם מוצאים לנחוץ, ומכל סיבה שהיא. אני מתקוממת מהאספקט הכפייתי של העניין, ללא הותרת שום זכות בחירה לילד — ומה שהכי־הכי חמור, זוועתי ומזעזע: אופן ביצוע הברית, תוך גרימת עינויים נוראיים כאלה לילד, כיוון שהוא קטן ולא יכול למחות.

כאשר יש בנמצא חומר הרגעה „מיישנן" כה אידיאלי כמו טיפות פנרגן, ורופאי־ילדים בהישג כל יד, שיתנו את המינון — אשר בקלות ופשטות כה רבה ימנעו יסורים מהילד, ולא משתמשים בזאת באופן שיגרתי, הרי שזו אכזריות לשמה!!! היום כבר מודעים לכך שגם תינוק הוא בן־אדם!!!

כבר שמעתי טענה האומרת, שזה עלול להיות מסוכן, כיוון שלא ידוע עדיין למה רגיש תינוק בן שמונה ימים. וככן, זו שטות איומה. פנרגן זו תרופה אנטי אלרגית. כאשר רגישים לכל תרופה אחרת, נותנים פנרגן. שנית, התרופה קיימת כבר שנים וניתנת בלי שום תופעות לוואי לתינוקות. היא איננה לחמניה פרמצטיבית חמה.

החידוש היחיד שבכל העסק, זה זיווג התרופה היעילה והישנך הזו עם טקס הברית, שרק אטימות, שמרנות, והוסר־מודעות לעניין, לא איפשרו את הזיווג הכל־כך פשוט ולא מסובך הזה, הרבה הרבה קודם!!!

מיסעדה

סטיק

מטורף מבשר

של חוץ לארץ

הורביץ אמר לחתוך בבשר החי. המון אזרחים טובים ומכובדים אצים־רצים בששון ובשימחה למלא אחר הפקודה. „סטייק!!!" הם מזמינים בבולמוס, „סטייק דחוף!!!"

מה לעשות. גם הם יהודים. אז הפעם מוקדשת הסקירה ליהודים האלה. יש לנו ידיד, מטורף לסטייקים. קניבל, עם קלאס אמיתי. ממנו למדתי את סוד קסם המדיום־רייר. הוא מכין סטייק טרטאר מבשר טחון חי, מתובל ומעורבב עם חלמון־ביצה טרי — ובולע את זה בתאווה, כמו מאוהב את ציץ אהובתו. סימכו עליו שהוא כבר אכל את הסטייקים היקרים המפחידים האלה, העשויים מבשר של פרות יפאניות המושקות רק בבירה, או שלא נותנים להן לזוז מהמקום כדי לא לפתח שרירים אלא בשר רך, או גם זה וגם זה. מניאק מדופלם. בכל ארץ שהוא מגיע, ישר הוא יורד על הסטייק המקומי. בארץ, הבן־אדם הזה בדרך־כלל סובל. הקצב שלו רשום אצלו בפינקס לפני הרופא, ולפני המישטרה.

רעיונות

„כתפיים"

סופר

חדישות

לבגדים

טוב. מי שמעלעל בירחוני־האופנה, לא יכול שלא להבחין בצלליות הנשיות המחורבנות החדישות. כתפיים רחבות זה עסק מהודר. כמה יותר מפולחץ, כמה יותר טוב. אלוהים שיעזור לי, אבל זה כל־כך מגוחך! גבירות אופנתיות לא מופיעות לנשפים בלי פאגודה על כתף ימין, ופאגודה על כתף שמאל.

טוב, בלי אופנה לגמרי אי־אפשר. אבל אפשר להיות מתון עם העניין. ככה באמצע. לא מוכרחים ללבוש בגדים עם שלד דיקט, שלא ייפול העסק, ולא צריך גם להוציא שום הון על הסיפור. אם יש תקציב בלתי־

שכר מיצווה

את זה סיפר לי אלי תבור בשיא הרצינות. מתנו מצחוק.

יוסליטו בא יום אחד הביתה עם פנס כחול בעין הימנית. כל בני־הבית, ובייחוד האשה, נבהלו. „מה קרה יוסליטו?! מין איפה הפנס הזה מין איפה?!"

שמו לו קרח, עשו לו שולחן שיירגע — והתיישבו לשמוע.

התחיל לספר. „ווללה לא בני־אדם היום! לא בני־אדם! כמו שאני נוסע באוטובוס לעבודה — ממולי קמה בלונדית בכדי לרדת. זאת היתה גם התחנה שלי, אז קמתי גם. איך שאני עומד מאחוריה — אני רואה: החצאית נכנסה לה בתחת. ווללה אני אומר לעצמי. בטח לא נוח לה, והיא אפילו לא יודעת למה. שלחתי שתי אצבעות עדינות כמו פינצטה כדי למשוך את זה החוצה. איך שאני מושך, פלאח! היא שמה לי פצצה בעין, שראיתי כוכבים."

טייב. עובר עוד יום, ויוסליטו חוזר הביתה עם פנס מהסרטים, בעין השנייה.

אמרו כולם: „מה קרה יוסליטו? שוב הוצאת למישהי את החצאית מהתחת?"

„מה הוצאתי! איזה הוצאתי!" נשבע. „אתם פשוט לא תאמינו! איזה מיקרה פנטאסטי!

„אני נוסע באוטובוס לעבודה, והולך לרדת בתחנה שלי. פתאום, שוב פעם אני רואה את הבלונדית ההיא עומדת לפני. נזכרתי שהיא אוהבת את החצאית שלה בתוך התחת. איך שאני מסדר לה את זה יפה בפנים, לפי הקו, אז הנה!" הוא מצביע על העין. „הנה מה שקורה לי!"

סיפור מן החיים

את הפנינה הבאה מצאתי באיזו אסופת ניירות מכורכת יחד, בשם „סיפורי טעמון" של גידעון קוץ. את שם הספר הוא גנב מיענקלה רוטבליט, שהיה בעל טור בשם זה, ואת התוכן, נו, את התוכן, הלוואי והיה גונב גם כן. בכל־אופן פנינה אחת נהדרת ויחידה מצאתי בין כל הפיליטונ־צ'יקי'טיקים, והרי היא לפניכם:

קצת רומנטיקה

כשפגשתי את דודו ראש־העיר בבית־הקפה האפלולי, הייתי נרגש כולי. ראיתי בפניו רוגע של עידוד שקט והת־עניינות כנה של ידיד, והרגשתי צורך לספר ולהתוודות.

„אתה יודע איך זה," פלטתי בכאב, „כשמרגישים שנגזר להפסיק. שאין לזה המשך. שאסור להמשיך. לאחר השעות הנפלאות שמבלים יחדיו. לאחר האהבה הסוערת והאמיתית. כשאתה נאלץ לחתוך בבשר הלבבות שאוחדו עד אז בלהבה מתמדת. ואתה הולך, והיא הולכת. ובעצם אינך רוצה לומר די! אך אתה אומר, אתה אומר..."

ההתרגשות חנקה את גרוני. דודו הביט בי בהבנה מלאה ובדוק של תוגה, שקרן תיקווה בצידה.

„מה יש?" הוא שאל בחיבה אמיתית, „היא לא רצתה?"

הקיצר, יום אחד מגיע הבחור אלינו מלוהב עד השמיים. הוא מצא מקום בתל־אביב, שמגישים שם סטייק פילה כזה, שלא אכל „אפילו בפאריס”. אמרנו לו: „פעה! לא יפה להגזים! שאתה תדבר שטויות שכאלה?” אמר: „בחיי!” שאלתי: „מה בחיי! אתה הרי תמיד טוען שהבשר בארץ לא בשר! סטייק טוב הוא קודם כל בשר טוב. ובשר טוב מייובא — אין! אסרו לייבא בשר פילה לא־מנוקר או לא־בטיח, כי יש חוק שאסור לייבא שום בשר ודגה לא כשרים, חוץ משימורים. לגדל מותר. אבל מה שמגדלים פה, נו,” אני מזכירה לו, „על זה בוכה הנביא!”

אוח! הוא נטרף בזיכרונות. „איזה סטייק רך שאני אכלתי! איזה תענוגות הנפש! איזה טעם אלוהי!”

„אתה רציני?” אני שאלתי. „אני רציני,” אישר. „אז איך זה?” ביקשתי לדעת. אמר לי: „אז אוט אעזוי: הבן־אדם ההוא, בעל־המיסעדה, מקבל בכל פעם מישלוח קטן ויפה של בשר־פילה מייובא. הוא פירט לי באיזו דרך זה מגיע אליו. לא, זה לא עובר על גמלים בין סוליות־חשיש. זה טס במטוסים, בטריק פנטאסטי. אלמלא ידעתי שגם כמה מושה־רבנו קוראים בשקיקה את המדור שלי, הייתי מפרטת לקוראים את הפאטנט. אבל יש לי אחריות. למה להרוס מיקדש־מעט? יותר מדי שמחות יש במדינה?

הדבר היחידי שאני יכולה לעשות לכבוד העסק, זה להאמין בעיניים עצומות לחבר הזה, שמטורף על סטייקים, ושאיבחן את המקום היחידי בכל הארץ שניתן להשיג בו סטייק־פילה מטורף, עשוי מידיום־רייר ברוטב־חרדל משגע, עולה ארבע מאות וחמישים לירות המנה, מייובא בדרכים של ממזרים חכמים מחוץ־לארץ, ונמכר במיסעדת הפינה, ברחוב יורדי־הסירה.

שתזמינו רק את הסטייק עם רוטב־החרדל, הוא ממליץ בחום. כל השאר, לא טובים כמוהו. אנשי הבשרים: קדימה צעד!

מוגבל לעניינים האלה, שחקו אותה בכייף. לזרוק תמיד אפשר. אני כאן מדברת עם הגברת, שמתה לה על סוודר מהגזע ההדיש, אבל לכבוד ההתחלה של העונה, עוד מתקמצנת.

אז זה מה שעושים. לוקחים סוודר ידידי־נפש מימים ימימה. מחברים לו מתחת ל־כתפיים, בנקודת דקירה אחת, בכמה תפרים על המקום, שני גביעים של חזיה שמורידים מבגדי־ים מאפן, לפני שמורידים אותו שאולה, אל הפח. שלא יכאב לכם הלב לזרוק אותו לפח. אם היתה לו חזיה, הוא בטח מיושן, כמו שוק־הפישפשים. בין כה

כתפיים רחבות מודרניות

איך להשיג אותם בזול?

וכה דגמי השנה הבאה יורכבו משני חוטים באלכסון על כל פיטמה.

האפקט החדיש שגביעים אלה עושים לסוודר הוא פשוט לא רגיל. כדאי אפילו לקנות גביעים כאלה במיוחד, בחנויות הסידקית המובחרות. מחירן הוא בליי־גוזמה מאית אחת ממחיר אפקט מוכן כזה, הנקנה בחנות. צריך רק להקפיד שהם יהיו גדולים מספיק — אחרת הם ייראו כמו חבורות קטנות שצמחו פתאום מהכתף.

יופי

למי יש אוזניים דאמבו הפיל המעופף?

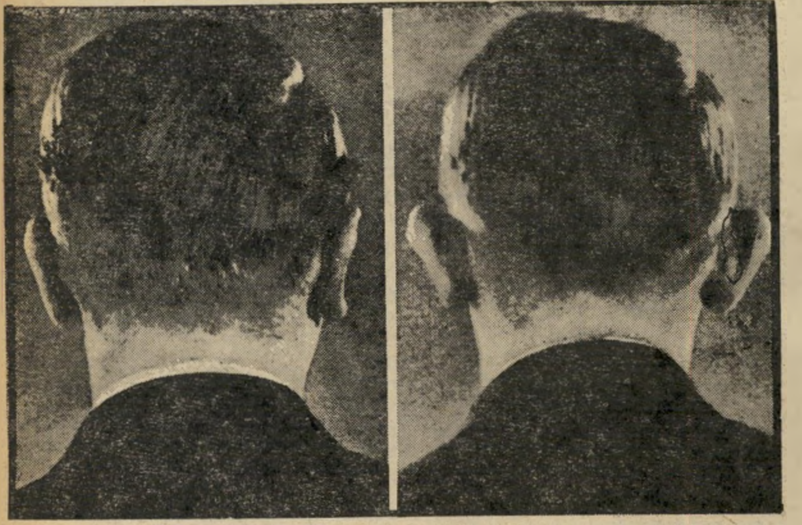

גדולים מקבלים את השכל מאוחר, והולכים לרופא לתקן את הפגם שהציק להם כל החיים. בתמונה מצוייר על אחורי אפרכסת האוזן, אזור, וצורת החיתוך. הניתוח אינו מסובך יותר כאשר הוא מבוצע במבוגרים.

הפולקלור העממי דווקא נדיב עם גברים שיש להם אוזניים קצת גדולות, כאלה שעוצרות את התנועה משמאל ומימין. מייחסים להם כישורים וטמפרמנט מיני לא רגיל. לפי דעתי, זה הגיוני משהו. אוזניים גדולות שומעות טוב יותר. כאשר אנחנו לא שומעים היטב, אנחנו עושים אוזנינו כאפרכסת, בעזרת כף היד, שמגדילה את שטח הקליטה. אדם, שאלוהים ברא לו שתי אוזניים מיצנחים של פאנטום, אינו מחמיץ בשום פנים ואופן שום־כלום רעשים.

רוצים דוגמה? אז הנה. הולך האיש לשפת־הים, נכנס למים. הוא משחרר את שתי אוזניו מתוך הכובע, להתנפנף חופשי. פתאום נכנסת בחורה כדי לשחות. תיכף הוא מקשיב. אם הוא שומע בלוק־גלוק־גלוק, מיד הוא מתאכזב. אם הוא שומע צסססט! אחד קטן, אז יש לו פרנסה. אחד שלא מחמיץ אף צסססט מהסביבה, פשוט כי הוא שומע, טבעי שהפולקלור ישים לו זר־דפנה.

אם ניגש לעניינים ברצינות, אז אין שום הטבות למר־אוזניים. הוא נראה דביל, למרות שהוא בטוח לא כזה. מייחסים לו תכונות של ארציות בהמית גסה. רודפים אותו בסמוי, ומפלים אותו לרעה כל ה־

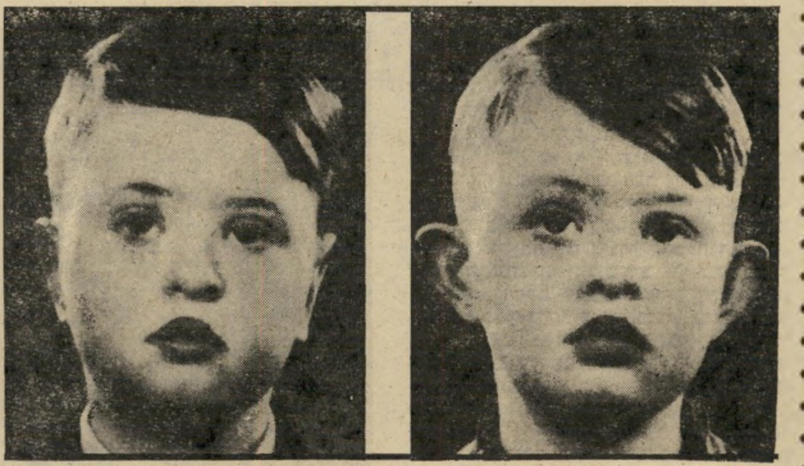

קטנים מגיעים למרפאת המנתח הפלאסטי, מלווים בידי אמהות רגישות. חשוב לתפוס ילד כזה, ולתקן לו את הפגם לפני שקהל הילדים הסופר־זריז להתאכזר, עולה על העניין. הניתוח כרוך אך במעט אי־נוחות ולמשך זמן קצר.

חיים — אלא אם כן, ירחם השם, הוא תופס עמדת־פיקוד, ואז הוא נושך באלימות את הכפופים לו, כפי שהחברה נשכה אותו באלימות כל חייו. כשהוא קטן, מושכים לו באוזניים. מסובבים אותו על ציר מרוב חינוך. בקיצור, לא טוב.

למה לתת לבן־אדם לנסוע בחיים עם כזה מיטען חורג. הרבה יותר פשוט לתפוס את זה קטן, כשזה עוד לא מזיק. זה לא אומר שאי־אפשר לבצע את העסק בכל גיל. אה מה — לחסוך צרות, תמיד כדאי יותר.

ברוב המיקרים סיבת הפגם היא היעדר קמט אחד בסחוס האוזן, קמט האנטיהליקס, המצמיד את האוזן לצד הראש. היעדר קמט זה הוא תופעה העוברת לפעמים מדור לדור במישפחה ובאיים הבריטיים ישנם אזורים שלמים שבהם פגם זה הוא כה נפוץ, עד שהוא אינו נראה עוד כפגם. לעיתים אוזן אחת בלבד אינה צמודה, אך לרוב הבעיה קיימת בשתי האוזניים.

כיום מבצעים ניתוחי הצמדה לראש כבר בגיל צעיר מאוד, לפני שהילד מודע לפגם במראה. הילדים הם עם אכזר מאין כמוהו, וזריז כמו שד להריח אילו אפשרויות התעללות נפלאות טמונות באוזניים גדולות. אבל חשוב להמתין עד שהאוזן תגיע לגודל כימעט סופי לפני הניתוח, לבל תשנה האוזן הממשיכה לגדול את צורתה. האוזן מגיעה לגודלה הכימעט סופי בגיל חמש, אבל אפשר לנתח אפילו ילד בן ארבע.

כשמדובר בילדים, מבצעים ניתוח פעוט זה בהרדמה כללית קלה, שכן קשה, אם לא בלתי־אפשרי, לגייס שיתוף פעולה מצד ילד בן ארבע. לעומת־זאת, מבוגרים, נשים וגברים, מנותחים בדרך־כלל במירפאות־חוץ, בעזרת משככי־כאב והרדמה מקומית.

הניתוח הוא פשוט, וכרוך במעט אי־נוחות לאחריו. במהלך הניתוח מסירים פיסת־עור מאחורי האוזן, לפי קווי שירטוט שנעשו קודם לכן. כדי ליצור קמט אנטיהילי או כדי להגדיל את הקפל הקיים, צריך לשנות את צורת הסחוס. ישנן כמה טכניקות. אפשר לשייף את הסחוס, אפשר לקפל אותו ולתפור בתפר חזק למקום החדש, ואפשר לחתוך את כל נתח הסחוס שמאמצע אחורי האוזן ועד כימעט השוליים החיצוניים של האוזן, כדי להקטין בכך את „השטח העומד” של האוזן, ולהצמידה לראש. טכניקה זו חביבה ביותר על הרופא המוסר לי אינפורמציה, כיוון שזמן הריפוי והחבישה ההכרחיים אחריה, קצר יותר מבכל טכניקה אחרת.

תופרים את הסחוס בתור שיכבה ראשונה, תופרים את העור בתור שיכבה שניה, ועוזרים להם להידבק מחדש האחד לשני עם ריפוד מאסיבי של צמר־גפן וגזה, וגם סרט אינדיאני אלסטי שיקיף יומיים את הראש.

לחבישה הזו מטרה כפולה: להוות לחץ כדי לעצור נפיחות ודימום, ולשמור את האוזן במקום החדש, הקרוב יותר לראש. לאחר שמורידים את תחבושת־המשוגעים — כפי שסבתי הגדירה כל־כך בהתאפקות את אופנת סירטי המצח — הפאציינט חייב לעטות על ראשו במשך כחודש נוסף, בעת השינה בילבד, את הסרט האינדיאני. סרט זה ימנע תזוזה מיקרית של האוזן בשעת שינה, שלא לומר תזוזה מיקרית פחות לזמן־הלפני־שינה, אם המנותח הוא אדם בוגר, ומנצל באופן אינטליגנטי את שעות הטלוויזיה.

זהו. אחרי כמה שבועות נותר רק סימן זערורי דקיק, או שלא נותר, כל סימן לניתוח. מלבד כמה ימים של כאב קל, האוזן תיראה נפוחה מעט במשך כמה שבועות. תלונתו היחידה של הפאציינט עלולה להיות היעדר תחושה באוזן, אך גם תופעה זו נעלמת עם הזמן.

רק ילד, ילדה, איש או אשה שסבלו קצת מטוב־לב האנושות לכבוד האוזניים, יידעו להעריך את גודל ההקלה. זה עולה בערך שלושים אלף לירות, וגם אם יקצצו אותי, אני לא מדברת בשקלים. כן. ועוד משהו. נא לא לעשות לי היקשים מכאן לברית־מילה. המלצה לתיקון פגם־חריג, אין בזה משום כפייה על מישהו, ובטח בטח שלא עינויים!

אודטה דנין

קולנוע

סרטים

אמריקה הצעירה

ארט קארני, לי שטראסבורג וג'ורג' ברנס ב"שוד שנות השמונים"
הפנסיונרים במנוחה

לאמריקה נמאס לקחת את עצמה ברצינות. במשך שנים היא התבוססה ביסורים־עצמיים, שבה ושפטה את עצמה ללא רחם, התענתה בעידן המחאה, התפתלה בחרטה אחרי וייט־נאם, כיפרה השכם והערב על אפליה גזעית ועל פערים חברתיים. עד שהגיעו מים עד נפש. הבורגני הרגוע, שהיה יוצא מן הבית אל הקולנוע כדי לקבל את מנת המצפון השבועית שלו, ואחר־כך שב לנהוג כבעבר, מתוך אמונה שלמה כי יכפר על עוונותיו בסרט הבא (לכל אחד יום־כיפורים משלו) — הבורגני הזה אינו עוד שקט ורגוע כבעבר.

האינפלציה מטרידה אותו. העובדה שאינו מאמין יותר במנהיגיו משגעת אותו. הייאוש על שאינו רואה להם תחליף מדכא אותו. לכן, כשהוא הולך לקולנוע, הוא מחפש, כמו בעת המשבר הכלכלי בשנות ה־30, בידור, בידור ועוד בידור. ההוכחה החותכת ביותר לכך טמונה ברשימת רבי־המכר של השנה. שלוש ההצלחות הגדולות ביותר עד כה הן שתי קומדיות מטורפות לחלוטין (האחים בלוז, שכבר מוצג אצלנו, וטיסה נעימה שיוצג בקרוב), והממלכה מכה שנית, המשך מילחמת הכוכבים, אופרת־חלל שמרגיעה את הצופה ומעבירה אותו לעולמות אחרים. אחת הדוגמות המוצלחות של הזרם החדש הוא סרט בשם שוד שנות השמונים.

להיט־מחתרת. שמו של הסרט בעברית יכול להיות הולם, בתנאי שמתייחסים למשמעותו הכפולה: לא רק שוד שמתרחש בשנות ה־80 — בכך אין שום דבר מיוחד — אלא שוד שמבצעיו הם בשנות השמונים לחייהם. וזה כבר סיפור אחר.

האיש שכתב וביים את הסרט הוא עוד תגלית צעירה וחדשה בעולם הקולנוע האמריקאי, המתחדש במרץ רב. שמו מארטין ברסט, הוא בן 29 וזה סרטו הראשון, בחסות חברת־סרטים מכובדת, במימון מכובד ועם שחקנים מוכרים. לפני כן עשה סרט ארוך בשם מחרים לוהטים, שעלה לו 18 אלף דולר, והיה תוך זמן קצר ללהיט־מחתרת של פסטיבלי הסרטים.

מישחק מאלף. אם יש הסבר להצלחת סרטו של ברסט, הריהו טמון בשלישיות השחקנים הראשיים שלו. שניים מהם לפחות נושאים את יהדותם על שרוול, כמו סימן היכר: ג'ורג' ברנס (שנולד נתן בירנבאום), ולי שטראסברג. ולצידם ארט קארני, צעיר בהרבה מן השניים, אבל מתמחה מזה שנים בגילום דמויות מבוגרות מכפי גילו. „מה לעשות, נולדתי זקן," הוא אומר, „בגיל 30 כבר שיחקתי ישישים."

צפייה בשלושה אלה עשויה להיות שיעור מישחק מאלף ביותר בבית־ספר לדרמה. זהו מישחק על כל גווניו: גילום דמות, הבעות פנים, עיתוי, תנועה, מבטים, ואולי חשוב מכל — שתיקות. כל אחד מן השלושה מייצג אסכולה אחרת, כל אחד מהם משחק בצורה שונה, ולמרות כל זאת, השילוב שביניהם הוא מושלם.

ברנס, כיום בן 83, התמחה במשך שנים כ„החצי המרובע", בהופעותיו הרבות עם זוגתו המנוחה, גרייסי אלן. הוא היה זורק שאלה, היא היתה פורצת בזרם אדיר של פיטפוטים והוא היה סוחט רעמי צחוק מן הקהל כשהיה פולט מעת לעת שאלה נוספת ומפתיעה, בהבעת פנים תמימה ושיגרתית, שעמדה בניגוד גמור לדברים שהוציא מפיו. החוש שלו לפלוט את הרעיונות הבלתי־הגיוניים ביותר בקור־רוח מוחלט, והשלווה שבה הוא מתייחס למצבים המביכים ביותר הופכים אותו לחלק הדינמי ביותר בשלישייה, למרות שהוא המבוגר שבהם. ברנס מגלם את ג'ו, הזבן לשעבר, שמציע לשני הידידים שעימם הוא מחלק דירה ברובע קווינס, בניו־יורק, להפר את השיגרה היומית של ישיבה בגן־ציבורי, קבלת המחאות הפנסיה ושתיית תה בערב — שיגרה ה„איימת להפכם צמחים בעודם חיים. „מה יש לנו כבר להפסיד אם נבצע שוד?" הוא שואל. „אם נצליח, יהיה לנו קצת יותר כסף, ואם ניתפס, ישליכו אותנו לכלא לכמה שנים. בגיל שלנו זה כבר לא משנה הרבה."

קאריירה חדשה. וילי (לי שטראסברג) הוא נהג מונית לשעבר. הוא המום מן ההצעה של חברו הטוב. כל חייו לא העז לנגוע בפרוטה לא לו, הטיף להגינות ו־ליושר לצאצאיו, ועכשיו, לעת זיקנה, יתחיל בקאריירה חדשה? מבטיו התמהים של שטראסברג והתנועות הכבדות המביעות ספק, כל אלה יכולים לשמש לקח למי שסבר כי שטראסברג המחנך קילקל דורות של שחקנים בכך שלימד אותם להגזים. כל מישחקו מביע איפוק והמצלמה קולטת את תגובותיו בקפדנות.

קארני ברנס ושטראסבורג בתחפושת
הפנסיונרים בפעולה

ברנס ושטראסבורג שודדים בנק
הפנסיונרים בהרפתקה

ארט קארני הוא פרשה אחרת. אם שורשיו של ברנס נעוצים בבימת הבידור, ושטראסברג מייצג את המושגים היוקרתיים ביותר של הבימה האמריקאית (יש המכנים אותו „מחנך הדראמה החשוב ביותר מאז סטניסלבסקי"). קארני זכה לתהילתו על מסך הטלוויזיה, אחרי שהיה קריין מצליח ברדיו. מומחיותו היתה תמיד קומדיה, ובעזרתה קבע לעצמו מקום נכבד גם על הבימה, כחצי המקורי של הזוג המוזר. כמו ברנס ושטראסברג, הצלחתו על המסך הגדול החלה בשלב מאוחר מאוד בחייו, וכמו במיקרה שלהם, היא פרצה ללא היסורסים. אם ברנס זכה בפרס האוסקר אחרי צמד בכותרות, ושטראסברג היה מועמד לאוסקר אחרי הסנדק חלק ב', קארני זכה בעצמו באוסקר (ועוד על תפקיד ראשי, ולא על תפקידי־מישנה כשני האחרים) בזכות הארי וטונטו.

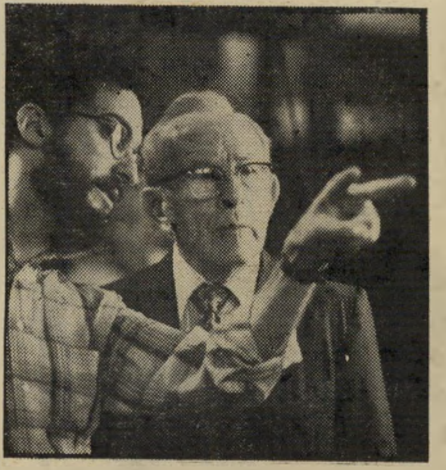

במאי ברסט מדריך את ברנס
הצעיר והמזהיר

חדווה עילאית. כימעט ענק ליד שני ידידיו הקטנים, כבד־גוף ומסורבל לכאורה, קארני הופך את אל, המוזג בדימוס שאותו הוא מגלם בסרט זה, לבחור הטוב שמוכן להצטרף לכל הרפתקה. אלא שבגילו אין מציעים לו יותר הרפתקות, עד אשר צץ רעיון השוד המצחיק בראש ידידו הישיש. לראות את קארני כשפניו סמוקות מהתרגשות, מהמר ליד שולחן בלאס־וגאס עם הממון הגנוב, ולעקוב אחרי המבוכה הנרגשת שלו כאשר צעירה נאה מאוד (ומקצועית מאוד) „עושה לו עיניים", זה לראות שחקן שיודע לשלוט בכל גווני המקצוע. וכאשר הוא מקפץ על מידרכת מרכז רוקפלר לצלילי תיזמורת־רחוב, מתחשק גם לצופה להצטרף לביטויי החדווה העילאית הזאת של אדם, המגלה כי אינו צמח ואינו קישוט בחלון, אלא יצור חי ותוסס.

אורחים

השובב המבריק

„כשמדברים על הומור, חשוב לא רק איזו בדיחה מספרים אלא גם מי המספר.” דברי ג'ון לאנדיס, במאי קולנוע אמריקאי שביקר בשבוע שעבר את מישפחתו בישראל. לאנדיס בן ה־29 הוא סמכות בנושא: שלוש הקומדיות האחרונות שביים, שבהן הושקעו רק 30 מיליון, גרפו עד היום כחצי מיליארד דולר ברחבי העולם. ייגאל הורביץ יכול היה למצוא שימוש בכישרון שכזה.

לאנדיס הוא יהודי יליד שיקאגו, שעבר עם הוריו לחוף המערבי עוד לפני שמלאה לו שנה. כיום הוא אחת ההצלחות הגדולות ביותר של תעשיית הקולנוע. לפני 11 שנה היה נער־שליח בחברת פוקס המאה־העשרים, ומאז עלה בהדרגה בסולם ההצלחה, הפך כפיל שתפס את מקום הכוכבים בסצינות מסוכנות (הוא עף מבעד לחלונות של המיגדל הלוהט). אחר־כך היה עוזר־מפיק ולבסוף במאי בזכות עצמו, שעשה פארודיה על סרט־אימים בפרוטות (שלוק) שזכתה להפתעת הכל בכמה פרסים בפסטיבלים אירופיים.

פורק עול. ביקורו בישראל בעת שסרטו הרביעי, האחים בלוז, יצא אל המסכים, לא תוכנן מראש כמסע־פירסומת. הוא בא לבקר את אחותו שהתאלמנה, המתגוררת מזה 13 שנה בישראל, חברה במושב שדות. אולם משהגיע, היה ברור שלא יוכל להימנע מפגישה עם העיתונות, למרות שאינו נמנה על חסידיה הגדולים. „ראיינו אותי כבר 12 אלף פעם,” הוא אומר בבדיחות הדעת, „וציטטו אותי נכון רק תריסר פעמים.”

הוא צעיר, ממושקף, עיניו מרצדות בשובבות, וכאשר הוא משתחרר מן המתח הראשוני של פגישה עם זרים, הוא פורק כל עול ומספק סיפורים בשפע. אולי משפיעה העובדה שהוא נמצא בין בני עמו. „קשה לי לתאר את עצמי מספר את כל הסיפורים הללו לעיתונאים בפראנקפורט,” הוא מפליט. הוא מתאר בחיוניות רבה כיצד הביא את אמו, שוויתרה על קאריירה של שחקנית כדי להיות עקרת־בית, מלוס־אנג'לס לשיקאגו על מנת שתופיע בתפקיד אורח בסצינת קצרה בסרט. וכיצד חתך אחר־כך את הסצינה מפני שהסרט נראה ארוך מדי. „תארו לכם, לחתוך את האמא שלך החוצה,” הוא אומר, ומזכיר שהיא מופיעה בכל זאת ברשימת הכותרות בסוף הסרט, כ„אשה על ריצפת חדר־העריכה”.

מחול שדים. קצפו על העיתונות יצא לא רק משום הביקורות שקיבל פעם (גם כאשר עשה את סרט מטוגן, שנפסל באורח אווילי בישראל, וגם כאשר עשה את אחת ההצלחות המסחריות הגדולות בכל הזמנים, צעירים, פראיים ושובבים), אלא בעיקר משום שמצא עצמו מעורב במחול־שדים סביב הפקת האחים בלוז.

„כאשר התחלנו לצלם את הסרט,” הוא מספר, „היינו ילדי הפלא החביבים על הכל, שהולכים לעשות את הקומדיה הגדולה בכל הזמנים ולא חשוב כמה תעלה. תוך כדי ההסרטה יצא סרטו של שפילברג 1941 למסכים והיה לכישלון חרוץ. מיד קיבלו מנהלי האולפנים התקפת פחד גדולה, ואנחנו מצאנו את עצמנו בתפקיד הילדים המשתוללים, המבזבזים הון תועפות על שטויות. בכל פעם קראתי בעיתונים על סכומים אגדתיים יותר של מחיר הסרט שאני עושה, והתשובה היחידה שקיבלתי, כאשר ניסיתי לגלות את מקור המידע הזה היתה: ‚ממקורות מהימנים'.” מדוע אם כן הוא בכל זאת נפגש עם עיתונאים? „משום שאני אעשה כל דבר שיעזור לסרט שלי ויביא אליו צופים רבים ככל האפשר,” הוא עונה בכנות.

לא שהסרט זקוק לעזרה רבה בימים אלה. בארצות־הברית הוא כבר מוכר כלהיט מצליח ומהווה קלף חשוב בהמשך הקאריירה של לאנדיס. „כל המנהלים שיושבים באולפנים ורואים שסרט עושה הרבה כסף, משתכנעים מיד שהבמאי יודע בוודאי משהו. ואם הבמאי הזה עושה שוב להיט קופתי, הם בטוחים שהוא יודע יותר ויותר. אבל האמת היא שאף אחד אינו יודע מה בדיוק מביא את הקהל לקולנוע. כל הניתוחים לפני או אחרי המעשה הם רק תיאוריות מצוצות מן האצבע.”

שלא כרבים מבני דורו, המאמינים בקנאות בפולחן הבמאי, לאנדיס טוען ש„שטות היא להאמין שאדם אחד הוא אחראי להצלחה או לכישלון של סרט. לכן לא אסכים לעולם להציג סרט שלי כ‚סרטו של ג'ון לאנדיס', כפי שאוהבים אחרים. אני מתעקש שכל מי שתרם משהו לסרט, ולו רק פרט קטן, יוכל לראות את שמו בכותרות.”

מפחיד־מצחיק. אחרי הלחצים שבהם היה נתון כשעבד על האחים בלוז, מעדיף לאנדיס לעשות את סרטו החדש בכוחות עצמו ובעזרת חברה אנגלית בשם פולי־גראם. „הם הבטיחו לשלם לי סכום מסויים עבור המוצר המוגמר, ועכשיו אני צריך לדאוג שהסרט יעלה פחות מן המחיר שאקבל,” הוא מסביר ותוך כדי כך זורק כמה הערות על חברים למקצוע שמתמחים בהפקת סרטים ברבע המחיר שבו הם נמכרים (ביניהם הוא מזכיר את שמו של מנחם גולן). רעייתו, המשתדלת להימלט מאור הזרקורים, קופצת ממקומה וזורקת מילת אזהרה. אין טעם לרכוש שונאים שלא לצורך.

הסרט החדש, זאב־אדם אמריקאי, המתרחש בלונדון, הוא רעיון בן 11 שנה שנדחה כל הזמן. „כל מי שקרא אותו טען שזה יותר מדי מפחיד מכדי שיהיה מצחיק. אני ניסיתי להסביר שזה צריך להיות מפחיד, שהרי מדובר בסרט־אימים, ואז ענו לי: ‚כן, אבל זה בכל זאת מצחיק'.”

במאי ג'ון לאנדיס ורעייתו מבקרים בישראל
מי קובע? מי שנתן את ההוראה!

רגן, כוצלח
שלא באשכותו

הרוצחים (סינמה 1, תל־אביב, ארצות־הברית) — משהו יצא גם לחובבי הקולנוע בישראל מבחירתו של רונאלד רגן לנשיא ארצות־הברית: האפשרות להציץ פעם נוספת בסירטו זה של דון סיגל, משנת 1964, האחרון שבו הופיע רגן כשחקן לפני שפרש כדי לעסוק בנושאים ציבוריים.

שלא יהיה ספק: רגן אמנם מופיע בסרט, אבל בתפקיד מישני בהחלט, חרף כל מה שכתוב על לוחות המודעות. ואם כדאי לראות את הסרט, ובהחלט כדאי, אין זה בשום פנים ואופן בזכות תרומתו של הנשיא הנבחר.

הסרט מבוסס על סיפור קצר מאוד של ארנסט המינגווי. מתאר בתימצות רב אדם שממתין בהשלמה, ללא שום התנגדות, לבואם של שני ביריונים האמורים לחסלו. דמיונו של הקורא צריך להשלים את כל מה שקדם למעמד זה.

סיגל והתסריטאי שלו, ג'ורג' קון, ניסו גם לעדכן את הסיפור לתקופה שבה נעשה הסרט, וגם פירוש להתנהגותו הסתומה של הקורבן. התוצאה היא סרט מוזר, שבו העלילה מתנהלת בקצב רצחני וביעילות של מכונה, אבל המניע טמון בתכונה האנושית והפחות הגיונית של האדם — הסקרנות. שני רוצחים־בשכר הורגים נהג מירוצים המסתתר במוסד לחינוך עיוורים. נכונותו של האיש למות מדרבנת את השניים לחקור את הסיבה, אך הפיתוי למצוא הון, עוזר לדחוף את השניים בדרכם.

לי מארווין, באחד מתפקידיו המזהירים ביותר, מגלם בקור רוח ובתכליתיות מופתית את דמות המחסל הבכיר. קלו גאלגר הוא עוזרו בעל החיוך המאיים והמשקפיים הכהים, וג'ון קאסאבטס מקנה את המיסתורין, הפאתוס וההתרגשות הדרושים לדמות הקורבן. לא פחות מרשימה היא אנג'י דיקינסון, המחליפה צבעים בכל שלב של הסיפור. ולבסוף גם רונאלד רגן, מי שמושך חוטים באפלה, התורם גם הוא להצלחה הכללית. אבל אין ספק שהכוכב האמיתי של הסרט הוא סיגל. הוא מקנה להתפרצות הרוצחים למוסד לעיוורים עוצמת־אלימות אדירה, מתאר באורח כימעט תיעודי תיכנון וביצוע של שוד מזויין, ונותן לסרט ממדים של טראגדיה אמיתית.

דיקנסון ורגן: המעמד המביך את אמריקה

כונדלסון כן
החלל החיצון

סיימון (פאריס, תל־אביב, ארצות־הברית) — מארשל בריקמן, שכתב וביים סרט זה, ידוע בעיקר כמי שכתב יחד עם וודי אלן את התסריטים לישנוני, הרומן שלי עם אני ומנהטן. זאת הפעם הראשונה שהוא מנסה את כוחו כבמאי, והקירבה הרוחנית לאלן בולטת לעין.

גיבור הסרט הוא מדען יהודי מתוסכל, בשם סיימון מנדלסון, המשוכנע כי העולם אינו יודע להעריך את גאוניותו ומתנכל לו אישית. מנדלסון זה הוא הקורבן שנבחר על־ידי צוות מדעי מטורף, העובד במרכז מדעי במימון ממשלת ארצות־הברית, ובודק אפשרויות שונות של התפתחויות בלתי צפויות בעולם העתיד.

הם זקוקים למנדלסון כשפן־נסיונות. בכוונתם להעמיד את העולם בפני יצור מן החלל החיצון, כדי לראות ולבחון את התגובות. מנדלסון עובר סידרה שלמה של טיפולים המיועדים להרוס את אישיותו ולשכנעו כי אינו אלא תוצר מתוכנת מכוכב אחר. כשהוא משתכנע בכך, הוא נותן פורקן לכמיהתו המשיחית, שקיננה בתוכו גם לפני כן, ומתחיל לספר לעולם מה בדיוק לא דופק בו.

כל זה מאפשר לבריקמן לפרוק עול וללגלג על כל מה שנקלע בדרכו — מן המדע ועד לאמצעי־התיקשורת. הוא עושה זאת במידה רבה של הצלחה. אלא מה? הוא בוחר לעצמו מטרות קלות מדי, כי מדענים מטורפים, מיליטריזם מגוחך, או טלוויזיה המשחיתה נפשות כבר אין בהם חדש. זאת ועוד: הוא שוכח לפתח ולעצב את הדמויות בסרט בצורה משכנעת, ומזניח את הצד האנושי שבהן. בשני תחומים אלה אין ספק שיש לו עוד הרבה מה ללמוד ממורו ורבו, וודי אלן.

שידור

צל"ש

המהפך הוייצמני

● לראיון האינטליגנטי שערך, במיסגרת השבוע — יומן אירועים, **ניסים מישעל** עם שר־הביטחון לשעבר, עזר וייצמן. בראיון זה חשף מישעל את יושרו הפוליטי של וייצמן, אמונתו הכנה והעיקבית בהמשך תהליך־השלום, תוך הדגשת המהפך האידיאולוגי שעבר וייצמן בשנים האחרונות.

התפוז המכני

● לכתבתה של **שרי רז,** שהציגה את החברה הישראלית כחברה החיה במתכונת־האימים של הסרט התפוז המכני, שבה שודדים זקנים, קשישים ונכים. כתבתה של רז מעידה כי גם במתכונת החדשה של השבוע — יומן אירועים תימשך ההתייחסות לנושאי־חברה רגישים, ולמקופחים הזקוקים לטלוויזיה, שתביא תהודה לקיפוחם.

תגלית מרתקת

● לתגלית המרתקת של הטלוויזיה, **שרה'לה שרון,** שהנחילה לצופים חוויה מרגשת בהנחיית ערב של שירה בקיבוץ להבות־הבשן (ליל שבת), כאשר היא, שרה, מנגנת ומנחה בכוח־חיים בלתי־נלאה, ולבמאי **חגי מאוטנר** שהוסיף על כך צילומי קלוז־אפ של פניהם של חברי־הקיבוץ, אשר סיפורם האילם שימש רקע לסיפור השירים עצמם.

מאחרי הקלעים

מיקרופונים סגורים

במיסגרת דיון מקיף, שנערך ביום הרביעי שעבר בפורום החדשות, בהשתתפות ראשי הטלוויזיה והרדיו ויושב־ראש הכנסת, **יצחק ברמן,** נבחנו היחסים שבין נציגי התיקשורת האלקטרונית ובין הכנסת.

את המיפגש איפיינה האווירה הטובה שבה הועלו הנושאים השונים. דיון זה היה בבחינת רב־שיח גלוי־לב, כאשר יו"ר הכנסת ביקש סיקור רב יותר מישיבות מליאת־הכנסת, בעוד שאנשי השידור ביקשו ממנו לשנות את הנוהלים שהנהיג היו"ר הקודם, **יצחק שמיר,** כגון סגירת המיקרופונים. אנשי־השידור גם ביקשו מברמן לפתוח את הישיבות של ועדות־הכנסת לפני הכתבים המסקרים.

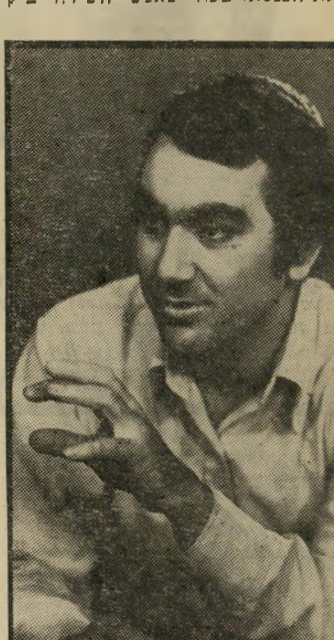

כתב מישעל
יושר פוליטי

בדברי תשובתו ציין יו"ר הכנסת שלא הוא סגר את המיקרופונים, ומבחינתו הוא מוכן לפתוח אותם. במיקרופונים הפתוחים יש מימד של „לא רק לראות את הדמוקראטיה, אלא גם לשמוע אותה." בשלב זה המעצור היחיד לפתיחת המיקרופונים הוא, לדברי ברמן, שישיבות רבות של מליאת־הכנסת חשופות לא רק לפני הטלוויזיה והרדיו הישראליים, אלא גם לפני כתבים זרים, המקרינים ישיבות עקרוניות של הכנסת בנושאים עדינים לפני מאות מיליונים של צופים. זה מוסיף, לדבריו, מימד נוסף לעניין פתיחת המיקרופונים.

יו"ר הכנסת סיכם נושא זה בקביעה, שעניין זה יידון בקרוב בוועדת־האתיקה שתקום בכנסת. כאשר ועדה זו תסכם את דיוניה, לא תהיה מצידו מניעה לפתיחה מחודשת של המיקרופונים.

אבל לפני זה תסתיים, מן הסתם, כהונת הכנסת, וגם כהונת יו"ר הכנסת.

מנהל־לשעבר יבין (עם אשתו)
חדר, טלפון, כורסה

„יבין אינו גרייבר"

מיכתבו של הפרקליט המייצג את **חיים יבין,** שדרש לשמור על תנאי־העבודה שהיו לו כמנהל מחלקת־החדשות, היכה בהלם את המערכת המנגנונית של רשות־השידור. תביעתו של יבין לחדר, לטלפון ישיר, לכורסת־מנהלים ולמזכירה מולאה מייד, עד לסיכום הסופי בינו ובין הנהלת הרשות.

החדר שנמסר ליבין היה חדרו של עורך מוקד, **אלי ניסן,** שהיה בעבר הלא־רחוק חדרו של מנהל מחלקת־החדשות בהווה, **טוביה סער.** יבין התבקש לחלק בינתיים חדר זה עם אלי ניסן, והוא סירב סירוב מוחלט. יבין, ששב אל המירקע אחרי הפסקה, החל בחדר זה בחיבורו של דו"ח־ענק, שבו הוא מסכם את שלוש השנים שבהן כיהן כמנהל מחלקת־החדשות. עורך מוקד נותר בלא שולחן, כיסא, טלפון ישיר, ועליו לאלתר את כל הכרוך בתנאי־עבודתו.

כאשר נשאל מנהלה הנוכחי של המחלקה, טוביה סער, מה יש בכוונתו לעשות בעניינם של יבין ושל ניסן, ציין שבנושא זה מוטלת חובת הטיפול על מנהלי הטלוויזיה ועל מנכ"ל רשות־השידור. לאחד מעובדי מחלקתו אמר סער, בפרוזדור מחלקת־החדשות: „אני לא מתכונן להיות מוציא לפועל. חיים יבין אינו בעיני גד גרייבר, שאני צריך לפנותו ממקומו..."

מיכתבים לטלוויזיה

אחד הגילויים של תגובות הציבור לתוכניות הטלוויזיה הוא מיכתביהם של הצופים לרשות־השידור.

מתוך קרוב לאלף מיכתבים, שהתקבלו במהלך החודשים יוני־אוקטובר, הצטיירו כמה היבטים עקרוניים, החל בתביעה ההמונית להקדמת שידורה של הסידרה בוועות (שבינתיים ירדה מהמירקע) וכלה בדיווח מוגבר על מישדרים בצבע.

בשבחים רבים ביותר זכתה הסידרה חיים עלי אדמות, שצופים רבים ביקשו לשדרה בשעה 8.00 בערב, כדי שילדיהם יוכלו לצפות בה.

תלונות רבות של צופים נגעו לריבוי הגואה באחרונה של „שידורים חוזרים".

ליל־הבחירות הבא

מינהלת ראשות־השידור החלה בהקדשת מחשבה, זמן ומשאבים למערכת־הבחירות הקרבה.

בחודש אוקטובר פירסם יועץ המנכ"ל, **נקדימון רוגל,** מיסמך מיוחד תחת הכותרת „רשות־שידור בעידן־בחירות", ובו לשון חוק־הבחירות, מיכלול של איפוקים ואיסורים, הגדרת שידורי־התעמולה של המיפלגות ברדיו ובטלוויזיה, ופרק שכותרתו: „סיקור ושידור תוצאות הבחירות ברדיו ובטלוויזיה".

העתקו של מיסמך זה נמסר לראשי הרדיו והטלוויזיה ומנהלי מחלקות־החדשות שלהם ופורום החדשות הלפני־אחרון הוקדש לדיון ראשוני בהיבטים החדשותיים והמשפטיים של מיסמך זה.

סידרת ההערות וההנחיות שקיבל רוגל מתייחסת למיבצע החיזוי, שערכה מחלקת־החדשות של הטלוויזיה בבחירות של 1977. רוגל מיקד במיסמכו החדש את נושא הבחירות בשאלות הנוגעות לליל מוצאי־הבחירות ושאלותיו הן:

● האם נחזור על מיבצע חיזוי הבחירות?

● מה נשדר לאורך הלילה, וכמה שעות נשדר?

● מה הם תחומי שיתוף־הפעולה שבין הרדיו והטלוויזיה, מה תהיה חלוקת הנטל, ואיך יתחלקו הרדיו והטלוויזיה בפירות?

כמה ימים לאחר שהוגש מיסמך־הבחירות של רוגל למוסדות המנהלים של רשות־השידור, הוחלט על מדיניות הרשות בדבר סיקור הבחירות הקרובות. בפגישת הוועד המנהל, שנערכה בשבוע שעבר, סוכם סופית כי הטלוויזיה הישראלית תערוך מיבצע־חיזוי דומה לזה שנערך בליל־הבחירות של 1977, וצופי הטלוויזיה עשויים לצפות שוב כבר בשעה 11 בלילה בחיזוי מלא של תוצאות הבחירות.

פסקול

מני פאר X 3

סידרת פניות שהיתה באחרונה למוסדות רשות־השידור, בדבר העברית המיוחדת של קרייני הרדיו ומגישי הטלוויזיה, שאינם מייצגים את העברית התיקנית של האקדמיה ללשון העברית, שהרשות חייבת להקפיד עליה. איש־הלשון של הרשות, **אב"א בן־דויד,** מייצג לעיתים רבות עמדות לשוניות הסותרות את השקפת האקדמיה. הנהלת הרשות עומדת לבחון עניין זה באחד ממיפגשיה הקרובים ●● קהל המעריצים הרדיופוני של שדרית הרדיו **עדנה פאר,** שחסרה לו במשך תקופת־מה תוכניתה זה איכפת לי ששודרה בקול ישראל, עבר בימי־שישי אחר־הצהריים להאזין לתוכנית־הכפילה של פאר, הפעם בגלי צה"ל, המשודרת תחת הכותרת אוזן קשבת ולב פתוח ●● תוכנית־הבידור הפופולארית של לילות־שבת בטלוויזיה, שעה טובה עם **מני פאר** ואורחיו, המוקרנת עכשיו פעמיים בחודש, עומדת להיות משודרת שלוש פעמים בחודש ●● הארכת מינויו של מנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה בעבר, **דן שילון,** כשליח רשות־השידור בניו־יורק בחצי שנה נוספת, נועדה לסייע להתבססותו של המנהל החדש של מחלקת־החדשות, **טוביה סער,** בראשית דרכו החדשה. נוסף על כך, סער הוא אחד הטוענים העקרוניים בדבר הצורך של הטלוויזיה בהחזקת כתב מיוחד בניו־יורק ●● במיסגרת כפילויות התפקיד של רשות־השידור בולטת כפילות־הדוברים של קול־ישראל. בעוד ש**עדנה נירמן** מכהנת כדוברת הרדיו, הרי שתיזמורת הרדיו, תיזמורת רשות השידור ירושלים, מחזיקה בדוברת עצמאית, **מאירה עליאש.** כאשר נשאל דובר רשות־השידור, **משה עמירב,** לפשר הכפילות, השיב שאכן דבר זה מצריך עיון מחדש ●● במיסגרת תחרות־המישדרים, הנערכת בבקרים בין קול ישראל לגלי צה"ל על קהל המאזינים, פונה מגיש כל צבעי הרשת של קול ישראל בשעה 8.30 מדי בוקר לחדר־החדשות, ומקבל דיווח משם על כותרות הצהרונים, בעוד מגיש הבוקר של יומן גלי צה"ל פונה ישר אל מערכות הצהרונים ומקבל מהם דיווח על כותרותיהם ●● אין ספק שאחד מכתבי־הטלוויזיה מדווח ישר למנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד,** על כל המתרחש בתוך מחלקת־החדשות של הטלוויזיה. דבר זה הוכח אחרי שכמה דיונים במיסגרות סגורות של המחלקה הגיעו אל המנכ"ל, שציטט מתוכם דברים. מציאותו של „מלשן" בין כתלי המחלקה תורמת להעכרת האווירה בה ●● **אלכס גילעדי,** מנהל מחלקת־הספורט של הטלוויזיה, ששב בימים אלה מחופשת־השתלמות קצרה בארצות־הברית, פנה אל הנהלת רשות־השידור וביקש ממנה שתאשר לו שנה של חופשה־ללא־תשלום, שבה יש בכוונתו לשהות בארצות־הברית. הוצעה לו שם מישרה בכירה באחת מרשתות־הטלוויזיה הכלל־אמריקאיות ●● כישלונן של תוכניות הבידור־התרבותי שמונה וחצי ומוסף, המופקות בידי הבמאי הוותיק **אפריים** (המסך עולה) **סטן,** הביאו למחשבה בצמרת הטלוויזיה, כי ריענון תוכניות אלה יתאפשר רק אחרי ריענון התפקיד של מפיק התוכנית. במילים אחרות: החלפתו באישיות המעורה במתרחש בתרבות הישראלית. עד כה נכשלה הנהלת הטלוויזיה בכל נסיונותיה להפיק תוכניות־תרבות בעלות איכות־שידור מינימלית. הסיבה: אפריים סטן ●● ה„סקופ" של השבוע שייך לכתב־הרדיו **מרדכי** („מוטי") **עדן,** הכתב לענייני דתות של הרדיו. שהביא את כל מיסמכי חקירתו של השר **אהרון אבו־חצירא** („מסמכי הפנטאגון הקטן", בעגת השדרים) ופירסמם לראשונה על גלי האתר. עם פירסומם של מיסמכי אבו־חצירא הגיעו אל תחנת־השידור בירושלים כתבי המישטרה של הארץ, **עקיבא אלדר,** וידיעות אחרונות, **גד ליאור** וביקשו העתק המיסמכים. אנשי־הרדיו היו מוכנים למסור לליאור את המיסמכים, בתנאי שעיתונו יעניק לאנשי־הרדיו את הקרדיט הראוי, בעוד שלכתב הארץ הם סירבו למסור העתקם של המיסמכים ●● ידיעה שפורסמה במדור זה (העולם הזה 2254) בעניינה של המפיקה־בפועל, **זיוה שפרן,** מצוות מוס"ף, ציינה את כישלונה של שפרן במיכרז על מישרת „מפיקה". מידע זה נמסר על־ידי לישכת דובר רשות־השידור, בתשובה לשאלת העולם הזה. התשובה של לישכת הדובר קבעה, כי מעמד של „מפיק בפועל" נמסר ל„מפיק שלא עבר מיכרז" — תשובה דו־משמעית שהובנה כפי שהובנה. בדיקה נוספת גילתה שזיוה שפרן לא נכשלה במיכרז, אלא נפלה קורבן, שלא בצדק, לכפל־משמעויות בלשון העברית.

יו"ר ברמן
תירוץ חדש

חדש מבית סיטיזן
ADEC
CITIZEN
סידרת שעוני קוורץ
לכל יד - לכל כיס.
ADEC
12:38
699.- שקל
699.- שקל
489.- שקל
699.- שקל
המחירים
כוללים מ.ע.מ
שעון שיש לו אבא
ADEC
BY CITIZEN
איכות סיטיזן
שרות סיטיזן
coby walter ניצוב: יואל אביטל

מהיום הגידו-
״מגידו״

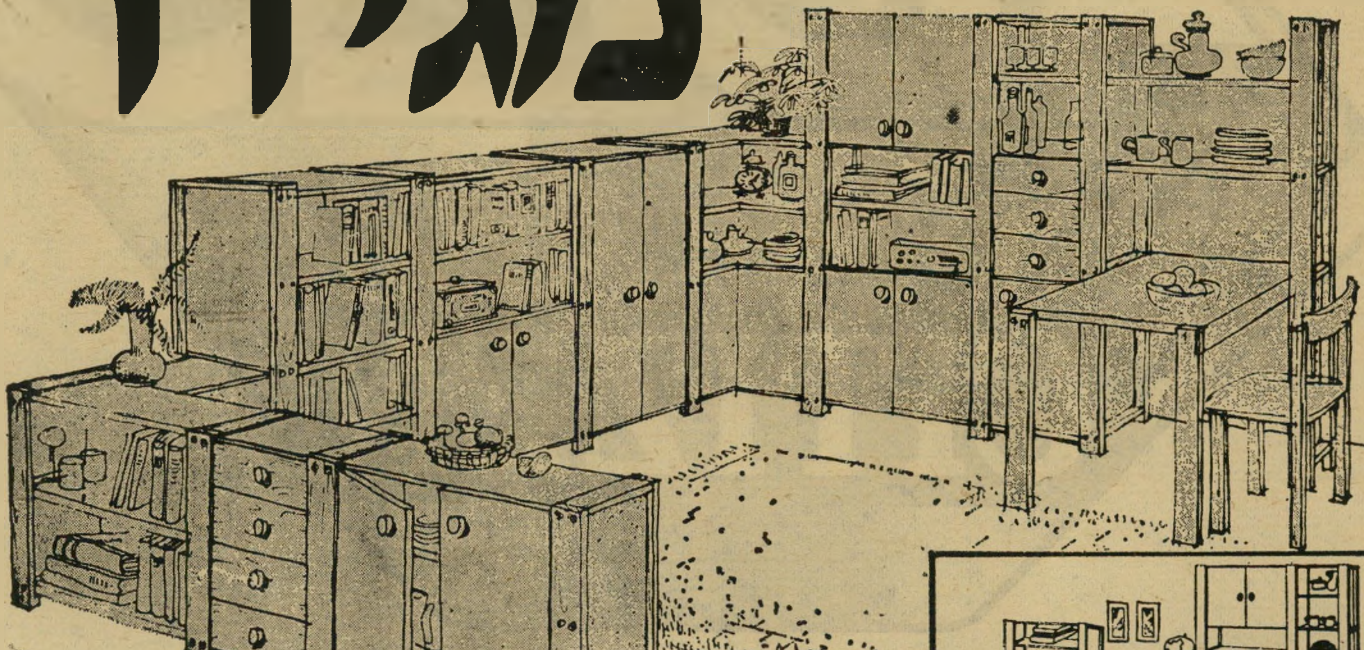

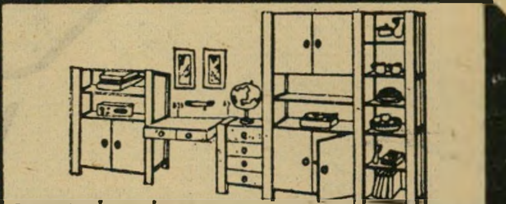
יחידת קיר לחדר ילדים דגם A

יחידת קיר לחדר ילדים דגם B

יחידת קיר לחדר ילדים -דגם C

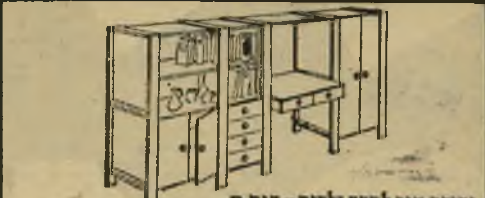
יחידת קיר לחדר ילדים -דגם D

זהו זה!
עכשיו כשתרצו רהיטים לחדר הילדים הכנסו ל״כל-גיל״ והגידו ״מגידו״.
המוכר יציג בפניכם מערכת רהיטים מודולרית שהיא ממש יצירת מופת של נגריית גבעת ברנר, באיכות המעולה בעיצוב המרהיב בגימורים המושלמים ומה בעצם לא.
אז בקיצור, הגידו ״מגידו״ ותחסכו לכם הרבה זמן של ריצות בין חנויות בדיקות מוצרים וכו׳.

כל גיל

מרכז תצוגה ומכירה: תל אביב, דיזנגוף 201

חיפה: כל גיל, הרצל 32

ירושלים: ויסמן, תלפיות, דרך בית לחם 118

יום רביעי

26. 11

● **עַל טעם ועַל ריח (6.00).** סידרה קומית חדשה לילדים, המתארת איש לבן, אלמן ועשיר, שאימץ שני ילדים כושיים. הסידרה מציגה את קורותיה של כל המישפחה. עוד סידרה רבת-פרקים, המגוללת את קורותיהם של שני הילדים המאומצים, שנתייתמו מהוריהם. בפרק הראשון, שכותרתו היא בית חדש, עורכים הילדים היכרות עם ביתם החדש ודייריו.

● **ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע).** בסיפור הראשון יוצאת מילי וושינגטון (פרל ביילי) למסע-שייט כדי להיות בקירבת בנה, אייזק. בחברתו של בנה מצוייה שירלין (טרייסי ריד), וכאשר זו עולה לסיפון האוניה, הופכת האם רכושנית מאוד. גיבורי הסיפור השני, אלה מיצי ולני (גנט פברי ודון אדמס), בני-זוג שהיו נשואים בעבר, והמתאחדים על סיפונה של הספינה במטרה לבדר את הנוסעים. השניים קשוחים וארסיים זה כלפי זה, ועסוקים בהלצות זה על חשבון זה, מכדי להודות שהם מתגעגעים איש לרעותו. בסיפור השלישי עומד גופר לפתוח ברומן עם נערה בשם אן (קים לנגפורד) כאשר גנבת תכשיטים שודדת את אמה של הנערה.

● **חיי אישה (10.05).** סרט קולנוע, המבוסס על רומן שאותו כתב הסופר הצרפתי גיי דה-מופסאן. כוכבת הסרט היא שחקנית הקולנוע האוסטרית מאריה של, המגלמת את דמותה של אישה צעירה, בת הפרובינציה, הנשואה לגבר בזבזן ורודף-שעשועים.

פוקס ואדים: אדוארד וגבי סימפסון
יום שישי, שעה 10.05

יום חמישי

27. 11

● **חיים עלי אדמות (9.30 — שידור בצבע).** הפרק ציידים וניצודים בסידרה זו פורש את המאבק הנצחי בין הציידים לניצודים, מאבק שהוא אחד הכוחות היוצרים החזקים ביותר באבולוציה של המין האנושי, והוא זה המאלץ את המשתתפים במאבק הביולוגי הזה ללבוש את הצורות המיוחדות להם. הניצודים הם לרוב אוכלי הצמחים, הבנויים כך שיוכלו לנצל את המיצבור האדיר של עלים ופירות, שאותם מספק עולם היערות והשדות. באמצעות שיניים בעלות מיבנה מייוחד במינו — הכולל איזמלים וסוללות של ,אבני משחזה', מיבנה מורכב של קיבה ומעיים, ולעיתים-קרובות בעזרת צבאות שלמים של חיידקים, ההופכים צמחים לבשר מזין. המכרסמים הזעירים, הניזונים מזרעים ועד לתאואים.

הטבע הוא האופורטוניזם בהתגלמותו, וקבוצה שלמה של חיות-טרף פיתחה שיטות מיוחדות לניצול בשר בעזרת ציפורניים, לסתות מלאות ביגיעות, סכינים ושיניים מפצחי-עצמות, פיקחות ואברי חישה רגישים. כך עוסקים הטורפים בלא-הרף בברירת האיטיים, החלשים, הזקנים, או פשוט חסרי-המזל.

● **השנים שלאחר מכן (10.25).** פרק שני. עיבוד לטלוויזיה, שנעשה מסיפרה של אליזבט ג'יין הארוורד. פרק זה נפתח בשבת בבוקר, כאשר האם ובתה מלאות בציפיות ובתקוות. אבל קרייסי מביאה לשינוי בתוכנית. ולארוחת-הערב מצטרף אורח בלתי-צפוי, שלא הוזמן מראש.

● **קונצרט (11.15).** בסידרת הקונצרטים לטלוויזיה, הקלטה מהקונצרט שנערך הערב בתיאטרון ירושלים. תיזמורת רשות-השידור ירושלים בניצוחו של ג'ראר שוורץ מנגנת: את הקונצ'רטו בלה מינור ולתזמורת מאת גרייג.

יום שישי

28. 11

● **נפלאותיה של סוכר (6.05).** סרט מצרי בכיכובה של ילדת-הפלא המצרית סוכר, כשלצידה חוסיין מאהמי ותאופיק דאקו. בסרט זה מובא סיפורה של ילדה שאינה יודעת מי הוריה. היא מחפשת אחריהם בכל מיני דרכים וצורות. בדרכה נתקלת סוכר בכל מיני פרשיות והרפתקות, ואף יוצרת מגע עם פושעים. תוך כדי חיפושיה היא מתחילה לפתח קריירה של כוכבת תוכניות בטלוויזיה.

● **שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.15).** תוכנית הבידור הפופולארית, ובה סקירת העיתונים של מאיר שליו, ועוד אורחים.

● **המיקצוענים (11.05).** סרט פעולה בסידרה מעולה זו, תחת הכותרת הקשר הסיני.

שבת

29. 11

● **חפירות ארכיאולוגיות בירושלים (6.30).** סרט תיעודי, המספר על ירושלים ועל עברה המפואר, על עתיקותיה וערכה הנצחי. עיר הנחשבת לעיר המפורסמת ביותר בקרב מיליוני בני-אדם במהלך ההיסטוריה. סרט זה עוסק בהיבט הארכיאולוגי של שלושה מתוך עשרים וחמישה פרקים של ההיסטוריה של ירושלים, האחד ימי בית-שני ומלכות בית-הורדוס. השני, התקופה הנוצרית הביזנטית, והשלישי בימי מלכות בית-אומאייה, שבתקופה המוסלמית. בסרט ובשיחזור התקופות משתתפים ארכיאולוגים והיסטוריונים, שייספרו על התקופות האמורות.

● **ג'ו קנדי הצעיר (10.05 — שידור בצבע).** סרט עלילתי, המתאר את סיפור חייו ומותו של ג'ו קנדי, הבכור שבין אחי השושלת הקנדית, שנהרג בימי מלחמת-העולם-השניה. ג'ו התחרה עם אחיו הצעיר, ג'ון, מי שהיה מאוחר יותר נשיאה של ארצות-הברית. שני האחים בלטו במאמציהם להשביע את רצונו של האב. שחלם לראות את אחד מבניו יושב בבית-הלבן. השחקן פיטר שטראוס (רודי ג'ורדאש) מגלם את דמותו של קנדי הצעיר.

יום ראשון

30. 11

● **עוד להיט (8.05 — שידור בצבע).** שירים ולהיטים בלועזית.

● **המיסבאה של ארצ'י (8.30).** תחת הכותרת ארוחת-השבת של אדית מתוארים ההרפתקות שהוליכו לעריכת סעודת השבת עבור הילדה סטפני. בין שאר המוזמנים מזמינה אדית בו זמנית את נערתו של מוריי, שותפו של ארצ'י בנקר, ואת אמו, וזוהי הפגישה הראשונה של השתיים.

● **מנהיגים שעיצבו את פני המאה (9.30).** הפעם מובא בסידרה זו, המשודרת בינתיים עד ליצירת המתכונת החדשה של מבט שני, דיוקנו של קונראד אדנאואר, הקנצלר הגרמני הראשון לאחר נפילת גרמניה הנאצית. הקנצלר, שקבע את הדפוסים לתשלום הפיצויים למדינת-ישראל, עיצב גם את הדימוקרטיה הגרמנית במתכונתה הנוכחית.

● **סקאג (10.00 — שידור בצבע).** האפיזודה אהבה בפיטסבורג היא האחרונה בסידרה, שבה פטרישיה, הבת הבכורה לבית סקאגסקה, עוזבת את בית-הוריה ולומדת את הפרק שלה אודות האהבה.

● **שיחה בשניים (10.50).** הפרופ' אניטה שפירא, מחברת המונוגרפיה ברל משוחחת עם יצחק בן-אהרון. נושא השיחה הוא איחוד ופילוג בתנועה-הקיבוצית.

● **בנסון (11.20).** האפיזודה הנשיא מתארת נשיא אפריקאי של מדינה שקיבלה לאחרונה את עצמאותה, המוזמן לביקור אצל המושל גטלינג. אלא שפלג קיצוני בארצו של הנשיא האורח מחליט להתנקש בו בביקורו זה, והוא נפגע. המשרת בנסון ממלא את מקומו בקבלת-הפנים החגיגית שעורך המושל.

יום שני

1. 12

● **השעה השנייה (9.30).** במיסגרת התוכנית, שתוקדש לנושא ההתעללות בחיילים בצה"ל, יוקרן סירטו של יהודה („ג'אד") נאמן מסע אלונקות, ואחריו יתקיים דיון בהנחייתו של ישעיהו בן-פורת העומד לשמש מנחה קבוע של התוכנית. סירטו של ד"ר נאמן מסע אלונקות הוא סיפור ייסוריו של וויסמן, טירון בבסיס-צנחנים, שאולי התאבד ואולי נהרג בתאונת-אימונים. מול מיקרה זה לבטיו של המ"פ יאיר, כשברקע מותו של וויסמן.

יום שלישי

2. 12

● **זה הסוד שלי (8.08).** תוכנית בידור, שבה מנסה צוות-מגלים לחשוף את עיסוקיהם ותחביביהם של אורחי התוכנית.

● **כולבוטק (8.30).** תוכנית הצרכנות של הטלוויזיה הישראלית.

● **קללת קיברו של המלך תות (10.15).** סרט-טלוויזיה, שעשוי כמותחן, ובו ניסיון להתחקות אחר קיברות הפרעונים המצריים העתיקים. הפקה אמריקאית בכיכובם של: אוה-מריה סאנ (אקסודוס), רובין אליס (פולדארק) וריימונד באר (איירונסייד).

לקראת שידור

ג'ני, ליידי רנדולף צ'רצ'יל

במיסגרת מדיניות המישדרים החוזרים של מחלקת התוכניות בטלוויזיה הישראלית, תוקרן בשידור חוזר הסידרה המתארת את עולמה של ג'ני — אימו של סר וינסטון צ'רצ'יל. אשה ילידת ארצות-הברית שסיחררה והדהימה את החברה הבריטית של זמנה, שבתה את ליבה, והטביעה חותם בל-יימחה על תקופתה.

הסידרה מתארת את סיפור אהבתה של בת המיליונר האמ-

קמפסון ופיקאפ: ג'ני
סידרה מחודשת בימי שלישי

ריקאי במדניאי הבריטי הצעיר, שהקאריירה המדינית שלו נקטעה באכזריות עקב מחלת-הסיפליס. במקביל סיפור אהבתה של אימו של ווינסטון צ'רצ'יל עם דיפלומאט אוסטרי צעיר בשם קינסקי. בסידרה זו ניתן לעקוב אחר גידולו והתפתחותו של ווינסטון צ'רצ'יל הצעיר, המגשים את כל חלומות אביו. סידרה זו תוקרן בימי שלישי, לאחר סיומה של הסידרה וולטר.

מיבחר

שידורי רדיו

● **לבנות אדם מחדש (יום שישי 28.11, שעה 4.10, רשת ב').** חיים קינן משוחח עם האדריכל אלישע גת, אדריכל בעל דיעות מקוריות וחריגות, שהיה מועמד „העולם הזה — כוח חדש" לראשות עיריית ת"א, והתפרסם במאבקו נגד התיכנון החדש של כיכר-דיזנגוף והתחנה-המרכזית בת"א. לפני כארבע שנים היה גת מעורב בתאונת-דרכים, שכמעט גרמה למותו. הוא איבד את זיכרונו ועבר סידרה של ניתוחים במטרה לשקם את עצמו. גת מספר על מאבקו לחיים.

אלישע גת
יום רביעי, שעה 4.10

● **בין שישי לשבת (יום שישי 28.11, שעה 11.05, רשת ב').** דו-שיח בין יצחק ליבני לח"כ ומבטח שלמה אליהו, על דרכו מהמעברה אל המיליונים, אל ד"ש ואל הכנסת.

● **מדוע הם מודים? (יום שלישי 2.12 שעה 4.10 רשת ב').** חקירה מיוחדת בהשתתפות יורם ביכונסקי ואחרים, הבוחנת את הופעת החשודים שלא ביצעו את המעשה המיוחס להם, אך נאלצים להודות בעשייתו.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 10)

למזל זה, חחש צורך בתנועה מתמדת. אך זאת יש להוסיף — בגלל הצורך שלהם להיות עסוקים רוב שעות היממה, דרושות להם שעות־שינה רבות יותר מאשר לכל המזלות האחרים.

הקשתים אופטימיים ואידיאליסטים, נאמנים לידידיהם, בעלי רמה מוסרית גבוהה, ומוכנים להילחם על כל עוול הנעשה בסביבתם. אינם יכולים לשאת חוסר־צדק, השיוויון חשוב להם, קשה להם להבין את הצורך להבדיל בין אדם לאדם, והם משתדלים להתייחס לכל אחד בהתאם למעשיו והתנהגותו, ולאו דווקא למעמדו, שמו או כספו.

חנה מרון

אופי מרדני

שולמית אלוני, בת מזל קשת, הנלחמת שנים למען הצדק הנראה לה, מוכיחה כי כוכב צדק לא רק נקרא בשם זה, אלא משפיע חזק על בני המזל. אולי כדאי להזכיר שגם ירוחם משל יליד מזל קשת, ומי שירצה יימצא אולי גם אצלו את החוש לצדק.

לעיתים מתנהגים הקשתים בילדותיות, וביטחונם־העצמי הרב גורם להם להתנהגות הנראית לאחרים כיומרנית, למרות שאינם מתכוונים להעלות את עצמם מעל לאחרים. הם מוכנים לשמוע ביקורת הוגנת, ומזומנים בכל עת להשמיע ביקורת נכונה. הם יכולים לאהוב אדם בכל ליבם, ובכל זאת להיות מודעים לחסרונותיו, ולראותו בצורה אובייקטיבית לגמרי.

בעבודתם: הם חרוצים, מוכשרים, אינדיווידואליסטים והוגנים. הם לא סובלים עבודות, שבהן המיסגרת כופה עליהן שעות קבועות, הם מוכנים לעבוד שעות רבות, אך לא במועדים קבועים מראש. יותר מכל מתאים להם להימצא בהרבה תנועה בזמן עבודתם.

המיקצועות המתאימים להם: ספורט ונסיעות, או טיפול בחיות. יותר משאר המזלות קשתים קשורים ואוהבים חיות. ומבין החיות, הסוס הוא הקרוב לליבם.

קשתים, הנמשכים ללימודים ולמיקצועות אקדמאיים, עוסקים בעיקר בפילוסופיה, תיאולוגיה, מדעי־הטבע ובעיקר בביולוגיה.

רבים הקשתים המתמסרים לאמנות גם לאחר שעות־העבודה. על־פי־רוב יתעניינו ביותר משטח אחד, אך למרות זאת ציור וגרפיקה מושכים אותם יותר משטחים אחרים. נפתלי בזם, דני קרוון וחנה מרון מייצגים חלק מתקשתים העוסקים באמנות כאן בארץ. ובעולם הרחב — וולט די־

(המשך בעמוד 64)

אם שעה אחת
של בישול במטבח
הורסת לאשתך
את כל היום...
...היא זקוקה ל- Venta
המאוורר הדו-כיווני למטבח ולשרותים
מכניס אוויר צח ומוציא ריחות ואדים

לייעוץ והרכבה:

תל־אביב: שרון — תעשיות מיזוג אויר בע"מ, רח' הגלעד 2, רמת־גן, טל' 733251/2, 737626
ירושלים: אב גל, רח' העמק 10, ממילה, טל' 243604, 243636.
קור חום, רח' ריבלין 8, טל' 227988.
מאייר, רח' בן־סירא 10, טל' 223303.
חיפה: שוגורונסקי, דרך־העצמאות 57, טל' 531259.
גרופר יצחק, רח' פבזנר 1, טל' 643257/8.
אלקטרו חבש, רח' הנמל 53, טל' 645067.
באר־שבע: מכנו קרונמן, רח' הדסה 68, פסז' פאר, טל' 77010.
אזור הצפון: שרון — כרמיאל בע"מ, אזור התעשיה כרמיאל, טל' 989194.
אילת: קרני חשמל אילת, מרכז חנויות שבא, טל' 72950.

שמלות
FINK MODELL
דגמי חורף מ-1980/8
פאר תוצרת אירופה
בלעדי אצל
Shital
סניה
יצרני אופנה
דיזנגוף 133 תל-אביב

שוב אפשר להשיג!
ספרו החדש של גבי רוזנבאום
מגרות

שבוע של התאבדות
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: בית־עלים

תן טרמפ לחייל

ב"ביפר" אתה משלם בעיקר עבור מה שאינך מקבל

ב"ביפר" אינך
מקבל:
* הודעות באיחור
של עשרות דקות
* הודעות חוזרות
באיחור של כשעה.
* חיוב מיוחד עבור
שידור בכל
המוקדים בארץ.
* "טלפון שבור"
בהעברת הודעה
בין המוקדים.
* צליל "תפוס"
כאשר אתה מנסה
להתקשר למסירת
הודעה.
* הפסקות שרות
עקב תקלות
טכניות, הפסקות
חשמל או פגעי
טבע.
* סוכנים ומתווכים
למיניהם.

נ.ב.
ישנה חברה
המפיצה מפות
קשר. ב"ביפר"
גם מפות לא
תקבל אלא אך
ורק קשר.

"ביפר" אינה
נותנת לך את כל
אלה וזו לבד סיבה
מצויינת להעדיף
את "ביפר".
עובדה. כל מי שמבין
בתקשורת וכל
חברה או מפעל
רציני הזקוק
לשרותי תקשורת
מעולים, בחר
ב"ביפר".

ביפר BEEPER

משרד ראשי:
מלון שרתון, רחוב הירקון 115 ת"א,
טל. 03־288247

להלן רשימה חלקית של לקוחותינו:
טלרד, תדיראן, א. אי. ל.: בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק המזרחי, בנק אמריקאי־ישראלי, קוקה־קולה, מפעלי הבירה, חברת החשמל, המרכז החקלאי, תנועת המושבים, הקיבוץ המאוחד, אגוד המושבים, שכון עובדים, מפעלי נייר חדרה, דובק, ק.ל.מ. - נתיבי אויר, אלקטרה, גיבור טקסטיל, סברינה, הוד לבן, חברות הנמנות עם קבוצת כלל, מבטחים, ישראכרט, התאחדות התעשיינים, אגודה צרכנית דן שרון, כוחות הבטחון, אנגלו סכסון, דוד לובינסקי, אסיא מעברות, אפריקה ישראל להשקעות, חברות לעיבוד נתונים, שמאים, רופאים **ועוד.**

ADMARK

אוניברסיטת ביר־זית נסגרה בפקודת המימשל, אבל השימחה עברה לאוניברסיטת בית־לחם, שם שרו, רקדו והראו שלפלסטינים יש מסורת

פלסטין חוגגת

קורבן באולם הוצב ציור ענק של תע׳ריד אל־בוטמה, שנהרגה ביריות חייל, והפכה סמל לסטודנטים.

כסף מוחמד מוסטאפה מציג שטרות שעליהם מופיע השם פלסטין. לדעתו, זהו שמה המקורי של הארץ.

אוהל בדואי במיסגרת התערוכה הוקם במקום אוהל בדואי על אביזריו. **בתמונה למעלה:** סוריה רנאם בת ה־18 וחבריה מציגים תלבושות פלסטיניות עממיות, תוך השמעת שירים לאומיים. **בתמונה למטה:** הטאבון, תנור מסורתי לאפיית פיתות. את כל המוצגים בתערוכה הכינו הסטודנטים בעצמם.

״להחיות את הפולקלור הפלסטיני פירושו להבטיח את זהותנו העצמית!״ זו היתה סיסמתה של תערוכת הפולקלור, שנערכה בשבוע שעבר באוניברסיטת בית־לחם.

על קיומה של התערוכה כימעט שלא פורסם דבר באמצעי־התיקשורת. הפירסומים על סגירת אוניברסיטת ביר־זית, בשל הכוונה לקיים את שבוע־פלסטין בתחומיה, משכו את עיקר תשומת־הלב. במהלך השבוע הזה עמדו הסטודנטים בביר־זית, העיירה שבקירבת רמאללה, לערוך תצוגה של המסורת והתרבות הפלסטיניים, בשילוב הרצאות והדגמות. בין השאר תוכננה גם חתונה סימלית, על פי מיטב המסורת של ערביי פלסטין.

אולם בעיני המימשל הצבאי כל דבר המזכיר את לאומיותם של הפלסטינים, ו/או שמופיע בו השם המפורש — .פלסטין או פלסטינים — הוא פסול. לכן הוצא צו האוסר על קיומו של שבוע־פלסטין. על־פי הצו נסגרה אוניברסיטת ביר־זית למשך שבוע, והיא נותרה שוממת. תשעת חברי ועד הסטודנטים במקום, שאירגנו את האירוע, נעצרו על־ידי אנשי המימשל. התפאורות, הסמלים, התילבושות, ההרצאות ושאר ההכנות החגיגיות האחרות של הסטודנטים, היו כולן ברכה לבטלה.

אך לעומת זאת לא בוטל אירוע דומה, שתוכנן במקביל באוניברסיטת בית־לחם. גם שם הכינו הסטודנטים תערוכות והופעות, המסמלות את ההווי העממי של פלסטין. אולם הם העדיפו להציגן במשך סוף־השבוע בילבד, ולא צירפו את המילה „פלסטין״ לשמו של האירוע. חברי ועד הסטודנטים המקומי הודיעו מראש על התוכנית למימשל הצבאי בבית־לחם. הם קיבלו אישור לקיים את האירוע, אחרי שהתחייבו בהגבלות שונות, לפי שיקול דעתו של המימשל.

כך קרה שאירוע כימעט זהה, שבוטל במקום אחד, הותר במקום אחר. ההסבר לאבסורד זה טמון לא רק בהבדלי השם והזמן, שניתנו לאירוע בכל אחת משתי האוניברסיטות. אוניברסיטת ביר־זית היתה בעבר מוקד להתעוררות לאומית בגדה־המערבית, והתרחשו בה מהומות רבות נגד השליטה הישראלית על העם הפלסטיני. בשל כך נסגרה האוניברסיטה לתקופה ארוכה, וסטודנטים נעצרו לזמן ממושך וסולקו מן הלימודים. אחרי פתיחתה מחדש מקפיד המימשל למנוע מראש התעוררות נוספת, והוא מצר את צעדי סגל המורים והסטודנטים במקום. אוניברסיטת בית־לחם, לעומת זאת, היא שקטה בהרבה, ולכן מתיר שם המימשל חופש מסויים.

אולם מי שביקר בשבוע שעבר באוניברסיטת בית־לחם, יכול היה להיווכח, כי השאיפה לעצמאות ולהגדרה עצמית בקרב

הסטודנטים שם, אינה פחותה מהרגשות המפעמים בכל רחבי הגדה. „אנחנו אוהבים את הארץ שלנו," סיפרה סוריה רנאם בת ה־18 מחברון, הלומדת שנה ראשונה מדעים ומתמטיקה. יחד עם חבריה הציגה תלבושות פלסטיניות עממיות, בליווי שירים המייחלים לחופש ולשיחרור לאומי. „אנחנו רוצים לבנות כאן, בפלסטין, את המדינה שלנו. זאת תהיה מדינה סוציאליסטית שיוויונית."

על דם ואדמה

במיסגרת האירוע החגיגי ניתן היה לצפות בריקודי־עם פלסטיניים, שהוצגו על רקע תפאורות מקוריות. במקום נערכה תערוכה של מוצגים המסמלים את המורשת הפלסטינית. בין השאר הוצגו כלי־עבודה חקלאיים עתיקים. הוצגו אף כלי־בישול ואפייה שונים, והוקם אוהל בדואי, על כל אביזריו.

באחת הפינות ישב סטודנט צעיר ליד שולחן עמוס שטרי־כסף ומטבעות מתקופת המנדאט הבריטי. „השטרות האלה מוכיחים שאנחנו נמצאים בפלסטין ולא בישראל," אמר מוחמד מוסטאפה בן ה־20 מירושלים המזרחית, הלומד שנה ראשונה מדעים. „כאן מוצגים שטרות מ־1917 ועד 1948. על כולם כתוב פלסטין. אפשר ללמוד מכך שזהו שמו המקורי של המקום הזה. אנחנו, בני העם הפלסטיני, שייכים לכאן, וזכותנו להיות חופשיים על אדמתנו."

כל הסטודנטים שהשתתפו באירוע נשאו על דש ביגדם סמל עגול קטן, שעליו היה כתוב „מועדון פולקלור פלסטיני". רבים מהם הסתובבו בין המוני המבקרים שהגיעו למקום, והסבירו את משמעות המוצגים השונים וסימליותם. מרבית ה־

מועדון פולקלור הסטודנטית וואפה אל־טאה בת ה־20 מקלקיליה, נושאת על דש ביגדה את סמל התערוכה, שעליו כתוב **מועדון פולקלור פלסטיני,** בתחתית הסמל מוצמדים ארבעה סרטים שהם בצבעי הדגל הפלסטיני.

אם פלסטינית סמיה יוניס אל־רגוב, בת ה־20, לומדת שנה שנייה ערבית, מחזיקה בידיה תינוק, כסמל לאם הפלסטינית. הסטודנטים השתדלו לשקף את ההווי של עמם.

אחד ממארגני האירוע הוא אחמד ג'אבר אל־דרוויש בן ה־23 מחברון, הלומד שנה ראשונה מדעים. „המטרה של האירוע הזה היא להוכיח כי הציוויליזציה הפלסטינית קיימת כאן במשך מאות ואלפי שנים," הסביר אחמד ג'אבר, שתפקידו להרצות על הלאומיות הפלסטינית בליווי תמונות ומוצגים. „העם הפלסטיני הוא בן הארץ.

„המשימה שלנו כיום היא להגיע לעצמאות לאומית. זאת נוכל לעשות רק אם נעמיק את הכרתנו הלאומית על־ידי התקרבות אל המורשת והמסורת שלנו. הרוח הלאומית עברה בקרב עמנו מדור לדור, מאז ומתמיד, והיא תמשיך לחיות בקירבנו ותוביל אותנו אל השיחרור. החופש הוא עבורנו רק מילה, עד אשר נציג אותו!"

יוסי היימן ■

מחול החרבות נאסים מחמוד בן ה־23 מחברון, הלומד שנה שנייה מתמטיקה, מציג חרבות מסורתיות. בתערוכה הוצגו אף כלים חקלאיים, בסיסמה: עבודת האדמה מחזקת הקשר עם הארץ.

שירי חופש סטודנט רוקד לקול שירים המייחלים לחופש ולשיחרור לאומי, אותם השמיעו חבריו. הסטודנטים מאמינים כי החייאת הפולקלור הפלסטיני תתרום להבטחת הגדרתם העצמית. הם מתכוונים לקיים אירועים נוספים.

מבקרים היו ערבים מקומיים, אך נראו גם תיירים, שחלקם אף הביעו הזדהות.

במרכז האולם שבו התקיימה התערוכה הוצב ציור ענק של תע'ריד אל־בוטמה, הסטודנטית מאוניברסיטת בית־לחם, שנהרגה לפני כמה חודשים מיריות חייל ישראלי, בעת שהיתה בדרכה לאוניברסיטה (העולם הזה 2249). „אנחנו לא נשכח את תע'ריד!" אמרה וואפה אל־טאה בת ה־20 מקלקיליה, סטודנטית שנה שניה לעבודה סוציאלית ולאמנות. „מה שקרה לתע'ריד יכול לקרות לכל אחד מאיתנו. אבל מותה לא היה לשווא. היא מתה בגבורה וכולנו נשבעים להיות כמוה, ולאהוב את המולדת. אנחנו נמשיך לשאוף לשיחרור, וכך נקדש את קורבנה!"

בין הסטודנטים והמבקרים במקום נכח גם נשיא האוניברסיטה, הדוקטור ג'וזף לובנפסטין מארצות־הברית, המכהן בתפקידו מזה חמש שנים. „אני מאמין שאנשים צריכים להיות נאמנים וגאים בעברם," אמר הנשיא. „פה יש מוצגים המסמלים את העבר. על־ידי הצגתם יכולים האנשים להדק את הקשר שלהם עם עברם ולהזדהות עימו."

אולם לא כל המוצגים בתערוכה היו מהעבר. מקום נכבד הוקדש גם להווי הנוכחי של הפלסטינים, הנתונים לשילטון ישראלי. כך הוצג במקום דגם של מחנה פליטים בזמן עוצר. מעל הדגם הוצב שלט שבו כתוב: „אסור להיכנס, אלא אם יש לך אישור מהמימשל הצבאי!" על הדגם הופקדה נאג'ח דוקמק בת ה־21 מרמאללה, הלומדת שנה שניה ערבית. „בשבוע שעבר ירו החיילים היהודים באח שלי," סיפרה נאג'ח. „הוא נפצע, אך יצא מכלל סכנה. זהו ההווי שלנו בזמן הזה."

הנשיא הדוקטור ג'וזף לובנפטין, המכהן חמש שנים כנשיא האוניברסיטה, נתן בירכתו לאירוע.

תל־אביב

השוק שנדם

שוק באזל, שהיה שוקק חיים, הפך אתר שומם, שיועד להיות גן ציבורי

„שוק שקט זה דבר לא טבעי," אומר אליהו מורי, בעל מכולת

בעל־מכולת מורי
הלקוחות ברחו

בשוק באזל בתל־אביב. „כאן, אצ־לנו בשוק, שקט כבר כימעט עשר שנים."

בעבר היה שוק באזל אחד ה־שווקים הגדולים בצפון תל־אביב. היו בו חנויות דגים, דוכני־ירקות

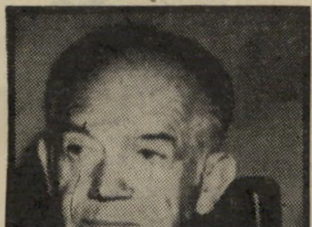

מנהל פיס אורן
הגרלה במיזרח־הרחוק

והרבה מכולות. אז הרבו לשמוע שם את צעקות הרוכלים, הוויכו־חים והעמידה־על־המקח. השוק המה מאנשים ושקק חיים. היום לא נותר זכר לפעילות העניפה של אותם ימים. באתר השוק הגדול שרדו רק חמש חנויות, המפוז־רות על פני השטח העצום. חנו־יות אלה משאירות על הקונים ה־מעטים רושם שהן הולכות לאי־בוד בין ערימות הארגזים והדוכ־נים הישנים הנעולים.

„לא תמיד היה ככה," מספר מורי. „אבא שלי עבד בשוק באזל 45 שנה. היה לו דוכן של ירקות. נתן את הלב והנשמה לשוק הזה. אחרי שהשתחררתי מהצבא באתי הנה, לעזור לו, ובמשך הזמן פתח־תי לי דוכן משלי. אז אפשר היה לרכוש דוכנים. היום העירייה לא מוכנה לשמוע מזה.

„לא רוצים לפתח, ולא רוצים להשקיע פה גרוש. פשוט מחכים שהאנשים ימותו, או שיתייאשו ויוותרו על המקום, ואז יוכלו לס־גור את הדוכנים ולהרוס את ה־שוק בלי לשלם פיצויים. ובאמת החנויות כאן נסגרות. כל פעם מישהו אחר מת או שמתייאש ו־מחליט לוותר. קונים כימעט שלא מגיעים הנה. רק אנחנו ועוד אר־בעה בעלי־דוכנים נשארנו כאן."

כבר לפני 15 שנה יועד שוק באזל להריסה. אז הוחלט להקים על שטחו גן ציבורי. את האנשים שעבדו במקום נמנעו מלפנות, מכיוון שהפינוי היה מחייב את עיריית תל־אביב בתשלום פיצויים לבעלי הדוכנים. העניין הוקפא והעיריה אסרה על בעלי הרכוש למכור אותו או להעבירו לידיים חדשות. האנשים היו רשאים להח־זיק ברכושם עד יום מותם. לאחר מות הבעל היה הרכוש עובר לידי העיריה.

אלא שהמקום מושכר בדמי־מפ־תח ואין עילה לבעלי הדוכנים לבוא בדרישות אל העיריה. „ב־התחלה עוד פנינו לעיריה ובי־קשנו שינסו לשפץ את המקום," אומר מורי, „אבל הדבר לא עזר. הם היו נחושים בדעתם להרוס את המקום. אז בינתיים אנחנו כאן, ממתינים. הזמן עובר ומיספר ה־חנויות הולך וקטן, מעניין כמה זמן יקח עד שבאמת יוקם כאן גן ציבורי?"

מינהל

סיור לימודים

פיס בעיר, פיס בכפר — פיס הופך מנכ"ל לתייר

מנכ"ל מיפעל הפיס, אליצור גורן, ויו"ר הדירקטוריון של ה־

(המשך בעמוד 68)

בוטקיה

אופני האיכות מס' 1 באירופה

הגיע משלוח חדש!!!

„בוטקיה" האופניים למקצוענים, המשוכללים והנמכרים ביותר באירופה, אשר זכו בטור איטליה „ג'ירו 62"

שילדת פלדה מעבירי מהלכים „קומפניולו", שרשרת ופריילוף „רג'ינה", פולים עם סנדלים ורצועות, כידון, ג'נטים וצירים אל־חלד, משקל כולל 11.5 ק"ג.

„בוטקיה" האופניים המעולים לכל הגילים

אחריות על השלדה לכל החיים.

OFFICIAL SUPPLIER
TO THE OLYMPIC GAMES
MOSCOW '80

BOTTECCHIA ®

CARNIELLI

היבואן:

א.מ. פרג

תוצרת מפעלי קרניאלי איטליה

ת"א, רח' פלורנטין 50,

טל. 833183

מפיץ ראשי לחיפה והצפון: „קטנוע משה", שד' בן־גוריון 43, חיפה, 525088. ירושלים: „אופני איציק", בן־סירא 3, טל: 242226; „בית האופניים", השיירות 15 קטמון, טל: 663622. תל־אביב: „אופני הכיכר", ה' באייר 28, טל: 529194; „ורטהיים", העליה 26, טל: 825075; „אופני נחמן", דרך פתח־תקוה 108, טל: 254762; „גדנסקי", בן־יהודה 250, טל: 445647. גבעתיים: „בלומנפלד יוסף", ל"ה 61 (ע"י הדואר). חיפה: „חב' א"י לאופניים", הגמל 69. קרית מוצקין: „אופני אדרי", קדיש לוז 41. נהריה: „וולפוביץ", הרצל 63. אשדוד: „פישר יוסף", מרכז מסחרי א' 8, טל: 24269. אשקלון: „אופן ספורט", טל: 25192; „אמיר", כיכר העצמאות 107. עשרת: „כל־בו עשרת". רמת השרון: „כל־נוע", סוקולוב 37, טל: 485613. רעננה: „שרון אלי", רח' השוק 3. ראשון־לציון: „רוזנבוים", רוטשילד 25. טל: 941634. חולון: „שביט", סוקולוב 127. בת־ים: „אופני סרארי", שד' העצמאות 47, טל: 869467.

חדש

עכשיו

תוכל גם אתה לזכות בהגרלת הלוטו החדשה

בפרס ראשון עד

750.000 ש

(7.5 מיליון ל"י)

נסה עוד היום את מזלך, אולי גם אתה תצטרף למועדון הלוטו-מיליונרים

בלוטו

★ המוצרים והשרותים הנבחרים של החודש ★

מבצע שטיחים
בבית שקלים החדש
הנחות ללא תקדים
בתנאים נוחים

פאר שטיחי כרמל

★ מבחר גדול של כל מיני שטיחים מכל הפירמות.
★ מחלקה מיוחדת לשטיחים מקיר אל קיר בתנאים נוחים לפי דרישת הקונה.

רמת-גן, ז'בוטינסקי 88, טל. 727898

הרבה סטריאו!!
בפחות כסף!!
בצלילי המוסיקה
גבעתיים
רח' כצנלסון 117, טל. 739550

מדוע?

א. משום שאנו מסתפקים ברווח קטן.
ב. משווקים ישירות מהיבואן לצרכן.
ג. אתה מקבל תמורה מלאה לכספך.

לדוגמא:

★ רסיבר „טכניקס" + פטיפון הנעת רצועה + רמקולים 2×40 W R.M.S
רק ב-—.4,950 שקל

★ מערכת משולבת הכוללת מגבר + רדיו + פטיפון מקצועי + טייפ דק + רמקולים 50 W
רק ב-—.2,650 שקל

★ מגבר + רדיו + פטיפון + זוג רמקולים
רק ב- —.1,650 שקל

★ מגבר + פטיפון B.S.R + זוג רמקולים
רק ב- —.1,250 שקל

מחלקה מיוחדת לעולים חדשים.
אספקה מיידית, אחריות מלאה.
פתוח גם ביום ג' אחה"צ.

דגש
אלעד
מטבחים
מודולריים

באיכות גבוהה
מעץ סנדביץ
ללא סיבית

הכנסו ותהנו
מהשירות האדיב
והתכנון המעולה!

המטבח המושלם
בסגנון אמריקאי
הידור ★ איכות
נוחות

ייעוץ ארכיטקטוני
חינם

דגש אלעד -
המטבח לעד

רמת-גן, ביאליק 45
טל. 725953

כולן רצות ל...
****
„אורית סטייל"
****
רמת-גן, רח' המעגל 4

★ תספורות ותסרוקות אופנתיות, פרמננט
★ גוונים, פסים והחלקות לפי ידע צרפתי

צוות מקצועי שעבר השתלמות בבית-הספר של וידאל ששון

הזמנות מתקבלות בטלפון 720971

לב-העיר

טלויזיה-צבעונית
שאוב-לורנץ
ITT שאוב לורנץ
הטובה בעולם!
המכשיר המומלץ ביותר שלנו
פאר תוצרת גרמניה בתנאי רכישה נוחים
סלון
לב-העיר
יהודה הלוי 59 ת"א טל. 624368

במבו
האוז
וארנקי
צ'לסי

מזמינים אתכם
לתצוגה נפלאה

של **רהיטי במבו**
וארנקי עור
מקוריים

עם הצגת המודעה
5% הנחה
על הריהוט
15% הנחה
על ארנקי עור וסקאי

במבו האוז
וארנקי צ'לסי
ר"ג, רח' ביאליק 28

פרוות אמיתיות
השנה ממשיכים
לייצר ז'קטים

מכל סוגי פרוות אמיתיות
במחירים נמוכים
וגם חליפות, שמלות וכו'
מבדים לפי מידה
גם מבד של הלקוח
— תיקונים —

בוטיק אנדי
סירקין 13, גבעתיים
(בחצר)

המבחר הגדול בארץ של שעוני קיר
דקורטיביים ושעוני יד מכל הסוגים

לאשה ולגבר באיכות מעולה
ובדגמים החדשים ביותר
שרות ואחריות מלאה לכל שעון

ריגר נחום
ר"ג, רח' קריניצי 2

מבצע
השנה

תכשיטי
לירית
רמת-גן, ז'בוטינסקי 91
(מול קולנוע אואזיס)

קונים כסף
וזהב ישן
במחירים גבוהים

בעלי עסקים
המעוניינים להשתתף במדור זה
נא לפנות
ל„פרסום רון" רמת-גן

יעקב שרת / איש ממאדים

שירת ציפורי

סגן שר־הביטחון מ. (מוח) ציפורי, היוצא בימים אלה בתופים ובמחולות לשיחות אסטרטגיות עם אלופי ארצות־הברית, בוודאי מעורר בארץ היעד אי־נוחות ומבוכה כלשהן בגלל הקושי האובייקטיבי להעמיד מולו אסטרטגים בעלי שיעור־קומה כקומתו, אבל זו כבר הבעיה של ארצות־הברית, אשר יש וצמרתה מידלדלת להבאיש מאנשי הלכה ומעשה ראשונים במעלה. בישראל, כידוע, זה לא קורה.

כמדווח, הוא יוצא לשם ובציקלונו „נייר" סודי שיוגש לאסטרטגים האמריקאים הנבערים מדעת — „נייר" שהובא לעיונם של חכמי ועדת־חוץ־וביטחון של הכנסת, ואף־על־פי־כן טרם דלף לעיתונות — המפרט את הצעות ישראל לשיתוף־פעולה אסטרטגי משולש: ישראל, ארצות־הברית, מצריים (ואחר־כך גם סעודיה ונסיכויות המיפרץ, אם ישרוד מהן משהו בעל ערך אחר מילוי ההבטחות האיראניות האחרונות להפציץ את בארות־הנפט שלהן בנפול עבדאן). מאחר ש„נייר" לא דלף, אני חש כמהלך בחושך, אך עם שאני מודה בבורותי אני מוכן ומזומן לנחש, כי המיסמך האסטרטגי הישראלי יכלול סעיף חדשני ומהפכני שינדב לאמריקאים על חשבון המצרים את שדות־התעופה שבנו הישראלים בסיני — האין זה שיתוף־פעולה אסטרטגי למהדרין?

אין לי מושג כיצד יגיבו האמריקאים על מעשה נדיבות אסטרטגי ישראלי זה, אבל המצרים, אם יתנו לו יד, חזקה עליהם שידרשו משהו במחירו, והדעת נותנת שהמחיר ייגבה לא רק מן האמריקאים. הייתי מציע לחכמי ועדת חוץ־וביטחון לחשוב על זה, אם כי מ. (מוח) ציפורי כבר פרש כנפיו האסטרטגיות ויעוף וושינגטונה.

האמריקאים הלומי יראת־הכבוד ישתו בצמא את דברי סגן שר־הביטחון ויעמיקו חקור במיסמך שיגיש להם. אנחנו, הישראלים, שמענו את שירת ציפורי זה אך לפני ימים ספורים, עת בישר לחברי אירגון בני־ברית ב־16 בחודש, כי „ישראל נמצאת היום בתקופה שהיא הטובה ביותר מאז הקמת המדינה", לא פחות ולא יותר, ובין השאר משום ש„על אירגוני הטרור ופעילותם השתלטנו בצורה טובה והם תחת בקרה מירבית והישגיהם שואפים לאפס."

חיש מהר — כנראה כדי לאשש קביעה זו כל עוד היא זכורה — באו שתי הרציחות בחבל עזה ומרי הסטודנטים בגדה. והמדאיג אינו בעצם ההתפרצויות האלימות הללו, שהרי כיצד נותר לכבושים להגיב על כיבוש שנוא אם לא בכגון אלה; מדאיגה היכולת השכלית של חד מחבורת שליטי ישראל לקבוע חד וחלק: „הישגיהם שואפים לאפס", וזה כאשר לא אחת ולא שתיים הוזמו כל אותם שבישרו לעם בשורות הפותחות ב„מעולם" — מעולם לא היה שקט כזה בגליל העליון; מעולם לא היינו כה רחוקים ממילחמה...

מתי הם ילמדו? מתי ילמד אפילו מ. (מוח) ציפורי? שטויות! ממתי יש לאסטרטגים צורך ללמוד? עובדה — ישראל נמצאת עתה בתקופה הטובה ביותר מאז קום המדינה, ויכולה להרשות לציפורי הנוד שלה לעוף במסלולים אסטרטגיים למרחקים.

גווייה של שבת

יהודים הם עם משונה. הם אוהבים מחלות. הם מומחים למחלות. הם מצטיינים גם במחלות וגם ברפואה. רופא יהודי היה שם־דבר בהיסטוריה של כל הגלויות, ובישראל הגיעו הרופאים להישגים כבירים. מרוב אהבת החיים והערכת החיים, יש לשער.

אבל כאשר מדובר בנתיחת גוויות ובנטילת אברי־מתים להשתלה בחיים, היהודים מתגלים במלוא כיעור הנחשלות. הם פשוט כל כך מאוהבים בעצמם עד שאינם מוכנים להיפרד מגופם לאחר המוות, ותחת להקדישו לנותרים בחיים הם מעניקים אותו לרימה ולתולעה, השוקדות מאז ומתמיד להכשיר את השלד היהודי לתחיית המתים.

לא הדתיים, המנועים מכוח אמונות תפלות מקובעות דורות על גבי דורות מעניינים אותי. הם תמיד הסתדרו — כלומר הדת היהודית הסתדרה — יפה מאוד עם גוי של שבת, ועם גוויה של גוי של שבת, שעליה הם מתרפאים בארץ וגם בחוץ־לארץ, כידוע לכל רב ראשי אשכנזי. מעניין אותי היהודי הישראלי שאינו מגדיר את עצמו כדתי, ואף על פי כן, בשעת מיבחן, כשהוא מתבקש לפסוק אם הוא מאשר נתיחה או נטילת אבר מגוף שארו המת למען אלמוני חי, הזקוק לו בדחיפות — הוא מסרב.

אילו היהודי הישראלי הממוצע היה בן־אדם מתקדם באמת, לא היה חוק האנטומיה והפתלוגיה הנחשל, המוצע בכנסת, מעלה או מוריד. מפני שבבתי־החולים בארץ היו אז מספיק גוויות מתים לנתיחה ולנטילת לבבות וכליות וקרניות וכל אבר חליף אחר. אז אל תאשימו את הדתיים. האשימו את עצמכם, מתקדמים שכמותכם, שכמובן, הרופאים ברוב חוצפתם מעזים להטרידכם בבקשת אישור להוצאת אבר מגוף הוריכם, או ילדיכם או בני־זוגכם דווקא ברגע הקשה ביותר של הלם השכול והאבלות — הרגע הסמוך למוות! איך הם מעזים, הרופאים הציניים הללו! מה הם חושבים להם, שאם מישהו זקוק ללב או לכליה או לקרנית או לאחד מרמ"ח האחרים, זה כבר מצדיק פלישה מחוצפת של רופא לחיי אדם בשיא הזעזוע של מות יקירו! בושה וחרפה!

יש מינהג יהודי יפה של הכנת חלקת־קבר מבעוד מועד. זה גם משחרר את האבלים מהצורך לעסוק בעניינים סידוריים ברגעי האבל הקשים. באותו אופן יכול יהודי לשחרר בעוד מועד את כל אוהביו מהצורך לאשר או לא לאשר נתיחת גווייתו או נטילת אברים ממנה. מעניין כמה עושים זאת ביוזמתם, וכמה יעשו זאת אם תבוא יוזמה מאורגנת.

הפוסק הלאומי

ועשיתי על הרמטכ"ל / שיצא לתקן את העם המקולקל:

דבריו לעם היו כמעט ללחם־חוק יומי,
באחרונה הוא גם מגדיר כל יעד לאומי;
ולא נותר לעם צפות אלא לקצת מידע:
בדבר תיכנון וגם ישום מצוות הילודה.

גלובוס לכל ילד

אתה מתבונן במפה המותווית לפניך בעיתון ולבך רחב: כביש ישר כסרגל כימעט חוצה את השומרון מראש־העין ועד לביקעה, וההסבר מבשר כי בהישלם הסלילה יהיה אפשר לקפוץ מהביקעה להצגה בתל־אביב ב־45 דקות, שלא לדבר על ההיבט האסטרטגי.

כל זה טוב ויפה, אלא שחיש מהר העין מגלה שהמפה המרהיבה לוקה באיזה חסר. השומרון מוצג בה כמאוכלס במיספר ישובים יהודים, וכל יתרת שטחו לבנה, ריקה, כאילו מדובר במדבר.

בשומרון, כידוע יש אי־אלה ערים ועיירות ערביות, ופה ושם גם כמה מניני כפרים ערביים. שום חוק אינו מחייב לציינם על המפה, אבל למפה המחסרת אותם יש משמעות הן לגבי יהודים והן לגבי ערבים — לגבי היהודים „הם", הערבים, פשוט אינם קיימים; לגבי הערבים „הם", היהודים, גוזרים על אי־קיומם.

מפות מרחיבות דעתו של אדם, אבל הן יכולות להיות גם מסוכנות מאוד. עומד לו מישהו מול מפה, מתבונן וחושב: איזה מין גבול טפשי יש פה, איזה מין גבול בלתי־יגין יש שם! אם אנחנו נדחוק קצת פה, והם יידחקו קצת משם, ה„מפה" תהיה הרבה יותר הגיונית!

אינני יודע כמה מילחמות התחילו מהתבוננויות שכאלה במפה, אבל אין בעיני ספק: מפות יכולות להיות מסוכנות מאוד. מפה מסויימת התלויה על קיר באלפי כיתות ומחנכת את התלמידים כל שנותיהם לראות משהו בשטח כטבעי או בלתי טבעי אינה יכולה שלא להיות בעלת השפעה על השקפותיהם ותפישותיהם לאורך ימים.

למשל, יש הבדל גדול אם המפה התלויה לפניך מריצפה ועד תיקרה היא מפת ארץ־ישראל („שלמה", „לא שלמה" — לא חשוב) או מפת המזרח־התיכון, או מפת אסיה, או מפת אסיה־אירופה־אפריקה, וההבדל חורג הרחק מעבר לשינויי צורה וצבע, שכן כל מפה ומפה מייצרת מנטליות שונה, מעצבת התייחסות אחרת כלפי עצמך וכלפי סביבתך.

לא, לא הכל תלוי במפה. אבל מפה גם היא דגל, נשק. אולי מוטב לתלות מול הישראלי המצוי שתי מפות, אחת מעצימה, אחת מגמדת? ואולי צריך לתת לכל ילד גלובוס?

מה אורך הכלונסאות?

אולי מישהו שמבין בעברית לא פחות משהוא מבין בכלונסאות יוכל לעזור לי בחישוב אורך כלונסאות הפלדה, שיוחדרו לקרקעית הים כדי לשמש יסוד למזח הפחם של תחנת החשמל בחדרה?

ב„הארץ" קראתי כך: „חלק מהכלונסאות יהיה באורך של 60 מ' כאשר מחצית מאורכן יוחדר לקרקעית הים המגיעה במקום לכ־2 ק"מ מהחוף לעומק של 20 מ', בעוד על גבי 10 המטרים הנותרים של כלונסאות אלה, שיהיו מעל פני המים, ייבנו מתקני המזח."

עד כאן סופרנו בחיפה, ועכשיו אמצו נא את השכל וחשבו: כאשר מחצית מאורכן של הכלונסאות שבהן מדובר תוחדר לקרקעית הים, יהיה אורך הכלונסאות 60 מטר. כך, בכל אופן, אני מבין את זה. כלומר, כאשר 30 מטר — שהם המחצית — יוחדרו לקרקעית, יהיה האורך הנותר 60 מטר, ואז יש לנו בחשבוננו כלונסאות באורך של 90 מ', אבל מה עם 10 המטרים הנותרים? האם יש להוסיפם ל־90 ואז נקבל כלונסאות באורך 100 מ', או שמא יש להפחיתם, ואז נקבל כלונסאות באורך 80 מטר?

או שמא הכלונסאות, מלכתחילה, הם באורך 60 מטר? בעצם, נדמה לי שכן, אלא שכתבנו בחיפה היה צריך לערוף את „כאשר" האווילית, ילודת־צה"ל, ולומר: „חלק מהכלונסאות יהיה באורך של 60 מטר (נקודה). מחצית מאורכן תוחדר (שם כתוב, משום־מה, יוחדר) לקרקעית הים וכו'". פתאום, הודות לנקודה אחת, הכל ברור: אחרי ההחדרה ייוותרו 30 מטר, ומהם יבלטו 10 מטרים מעל פני הים (שעומקו באותו מקום 20 מטר).

ועכשיו הגידו בן כמה הכתב החיפאי של „הארץ"?

הורוסקופ

(המשך מעמוד 58)

סני, היינריך היינה, סטפן צוויג, מרק טווין, ולודוויג ון בטהובן.

הסיפורים הידועים על אופייו המרדני של בטהובן, מלמדים על מרדנותם של הקשתים. למרות טוב־ליבם ורצונם להיות כמו השאר, הם אינם מסוגלים לקבל שום דבר כפי שנאמר או כפי שנקבע על־ידי מישהו אחר. הם מורדים במוסכמות ומתחשבים קודם כל בדעתם הם. לכן הם חשים את עצמם בודדים, למרות היותם מוקפים בחברה גדולה.

מזל קשת קוטבי למזל תאומים, והשפעותיו החזקות של מזל תאומים גורמות להם להיות חברותיים ולמשוך אליהם אוהדים ומעריצים רבים. לעיתים־קרובות הם עצמם עוסקים בתקשורת, ומתאימים יותר ממזלות אחרים לעיסוק זה. בגלל היותם אינטליגנטים, בעלי תפיסה מהירה, זיכרון טוב ומאור־פנים.

אצלנו הקשתים העוסקים בתקשורת — דן כנר, כרמית גיא, עודד בן עמי, אריה אורגד, יהודית בן יעקב, ענת שרן, יעל חן, עמירם ניר, שמעון טסלר ואלכס גלעדי.

באהבה: הם חמימים, נדיבים ומאוד סימפטים, הם מתחשבים בבני־זוגם, ודורשים חופש. אינם מוכנים למסור דין־וחשבון היכן היו ומה עשו. החירות חשובה להם מכל, לכן לא ינסו להשתלט על בני־זוגם וייתנו להם חופש.

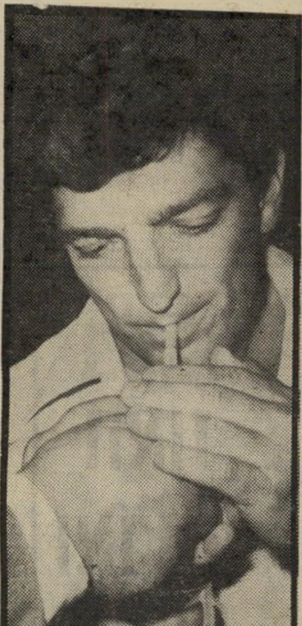

עמירם ניר
בעלי תפיסה מהירה

הדרישה העיקרית לבן־זוגם — שיהיה אישיות בזכות עצמו, ובעל רצון ללמוד, להתקדם ולהתפתח. הם אינם סובלים דריכה־במקום וחיי שיגרה חסרי־משמעות. פעמים ינהלו פרשיות־אהבה מחוץ לנישואים, אך הם לא יראו בהן חוסר־נאמנות. בהיותם שייכים למזלות הכפולים, הם מסוגלים להתאהב ביותר מבן־זוג אחד, ולהרגיש נאמנות כפולה.

השנתיים האחרונות לא היו קלות לבני המזל, ועליהם היה לעשות לעצמם את חשבון־הנפש. רבים מהם חידדו את יכולתם לראות מצבים בצורה אובייקטיבית ונכונה.

בחודשים פברואר ומרס, כוכב אוראנוס ייכנס לקשת, וייגרום לשינויים בלתי־צפויים בתחומים שונים. במחצית מרס בערך הוא יחזור (בהילוך אחורי) לעקרב, עד נובמבר 1981, ואז יישאר במזל קשת לתקופה של שבע שנים, וייגרום למהפכות ושינויים חשובים וקובעים. קשתים שירגישו כבולים ולחוצים, יישתחררו וייפנו לדרכים בלתי־שיגרתיות.

יותר בשר.
רק מג׳ימיקס יכול לטחון
בבת־אחת 600 גרם בשר,
ובזמן הטחינה, אם תרצי,
הוא גם יקצץ את הבצל
והפטרוסלינון,
ויערבל הכל יחדיו
ב־15 שניות.

יותר מיץ.
שתי המסחטות של
מג׳ימיקס חשובות
בעיקר לבריאות
הילדים:
מסחטת גזר ומסחטת פרי־הדר.
שתי המסחטות של מג׳ימיקס
ניתנות לרכישה בנפרד,
כמו עוד אבזרים מיוחדים
למג׳ימיקס: דיסקה מיוחדת
להכנת צ׳יפס,
דיסקה להכנת אוכל סיני,
דיסקה לריסוק קרח ועוד.

יותר בצק.
העובדה שמג׳ימיקס לש 600 גרם
בצק קשה ב״לישה אחת״,
מעידה על עוצמת המנוע שלו,
עוצמה שלא תמצאי
בשום פוד־פרוססור אחר.

מג׳ימיקס מקצץ, מערבל,
טוחן, פורס, מרסק,
לש, סוחט.

...גם על המיקסר אפשר לוותר
כי מג׳ימיקס עושה הרבה יותר.

magimix

מג׳ימיקס היה הראשון
ונשאר הראשון.

תוצרת robot coupe צרפת
יבוא: חיים אלקלעי בע״מ, ת״א.
ת.ד. 23040, טל׳ 260284.

מג׳ימיקס קונים
עולה פחות
לא מפני שהוא
אלא מפני שהוא עושה יותר.

מפעם לפעם מגיע לי...

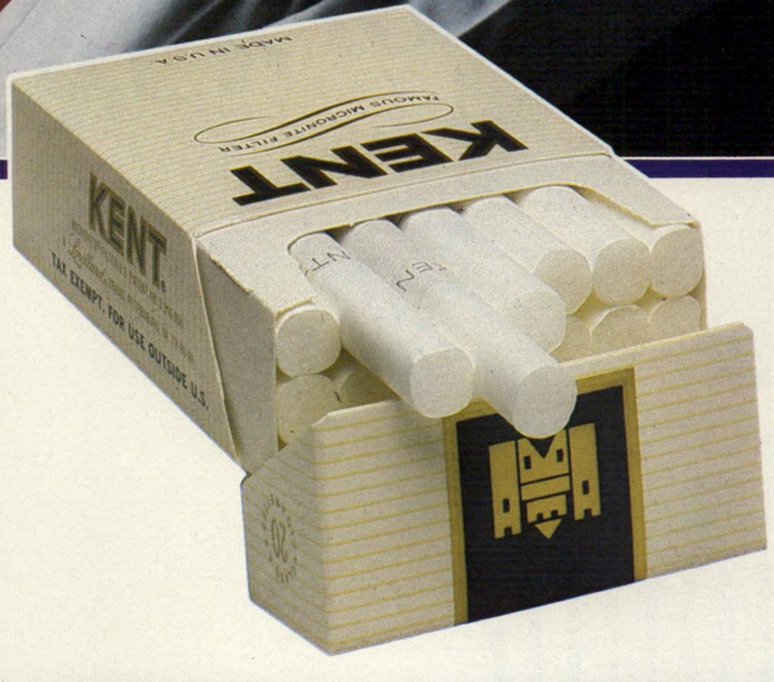

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT

שווה כל מחיר.

קשר בגאל&ששוני

הספח האחרון של העוקץ הדרום־אפריקאי

עסקיו של עורך־דין

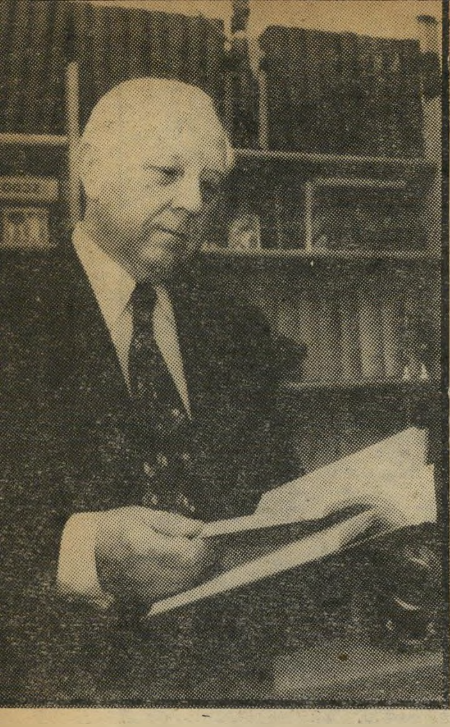

השופט קנת
גלישה לעסקים שאינם בתחום המיקצוע

לפני כמה ימים אישר שופט בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, יוסף הריש, תוקף פסק־בוררות שנתן השופט־בדימוס מקס קנת בתביעה של צ׳ארלס נוימן מדרום־אפריקה נגד עורך־הדין פינחס קליינר.

פסק־הבוררות קבע כי עורך־הדין קליינר „גלש לעסקים שאינם בתחום מיקצוע עריכת־הדין,״ וחייבו לשלם לנוימן בלירות ישראליות סכום השווה ל־15,535 ראנדים דרום־אפריקאיים (הראנד שווה 1.1 דולר), וכן את הוצאות הבוררות (45 אלף לירות) ושכר־טירחת הצד השני, שייוצג על־ידי עורך־הדין אברהם שולביץ, בסך 60 אלף לירות.

פסק זה מהווה אישור גוסף לסידרת־הגילויים של העולם הזה (2107 והלאה) על מעשה־ההונאה הגדול של „חבורת הכרם״, בהנהגת צבי פאר, שהוציא במירמה מיהודי דרום־אפריקה מיליוני דולרים, בנצלו את רצונם להברחת כספים.

עורך־הדין קליינר ניסה כמה פעמים למנוע את ביצוע פסק־הדין. הושמע האיום כי יתרגמו אותו לאנגלית וישלחו אותו למישטרת דרום־אפריקה, שם צפוי נוימן לעונש על חלקו בנסיון־ההברחה. אולם נראה כי נוימן לא חשש מכך, והפסק מומשי.

סיפור המעשה, כפי שמתארו השופט מקס קנת, החל בסוף שנת 1976. לעורך־הדין קליינר היה בדרום־אפריקה לקוח בשם ג׳ו ישראלי־זינדל, שהיה ברצונו להעביר כספים מדרום־אפריקה לישראל.

קובע השופט: „מדינה זרה זו מחמירה מאוד בתקנות המטבע הזר שלה, ואוסרת העברת־כספים משם לכאן. כל המעורבים בפרשה זו ידעו על־כך, וידעו גם את הדרך שהומצאה כדי לבצע העברות בניגוד לאותם איסורים.״

קליינר הסביר כי המעביר — הלא הוא הנוכל הידוע צבי פאר, לקוח של קליינר אף הוא — היה קונה יהלומים בישראל, ישירות או באמצעות נאמן, ומוסרם לשליחו של הרוצה להוציא את כספו, וזה היה משלם תמורתם בדרום־אפריקה בראנדים. היה הפרש של 20% בין מחיר הראנד והדולר, ובעל הכסף המוברח היה נושא בהפרש זה. כך היה עולה לו 20% להוציא את כספו מדרום־אפריקה ולקבל תמורת הראנדים יהלומים, שנקנו בישראל בדולרים.

צ׳ארלס נוימן היה בא לעתים קרובות לישראל ומביא יהלומים למכירה. שניים מהם היו שייכים לאחת גלגדה סמסון מדרום־אפריקה, ונוימן היה מוסמך למכרם ולהסדיר את התשלום עבורה.

קליינר ייצג כלקוח את ג׳ו ישראלי. נוימן ייוצג בשיחה עם קליינר על־ידי אדם בשם סול נות.

בשיחה סוכם כי התשלום תמורת היהלומים ייעשה בדרום־אפריקה בראנדים, ונוח הביא לקליינר מיבחר יהלומים לבחירה. קליינר נסע עם נוח והיהלומים לבורסה, ולאחר התייעצות עם מומחים בחר בשלוש היהלומים. נקבע להם מחיר של 24.5 אלף ראנדים.

את שני היהלומים מסר נוח מייד לקליינר, ואילו את השלישי, שהיה משובץ בצמיד, הבטיח למסור לו באירופה, אחרי ניתוק היהלום מן הצמיד. נוח קיבל מקליינר פתק־התחייבות (ראה גלופה) שזה לשונו: „אני, פינחס קליינר, חייב לסול נוח או צ׳ארלס נוימן את הסכום של 24.5 אלף ראנדים, שישולמו לפי דרישה בישראל.״

על פתק זה מעיר השופט קנת: „קליינר העיד שלא קרא את הפתק לפני שחתם עליו, ואף לא לאחר מכן. עדות זו היא בלתי־מהימנה. איך מרהיב עוז בנפשו עורך־דין בעל־ותק כמר קליינר לומר שהוא חתם על התחייבות כה חמורה כ,סוס עיוור׳, כפי שהתבטא, בלי לקרוא את הנייר שעליו נתבקש לחתום?״

קליינר סירב לגלות בעת חתימת השטר מיהו לקוחו, ואישר כי הוסכם שהוא ישמש נאמן עבור לקוח אלמוני זה. היה ידוע שזהו ג׳ו ישראלי. אומר השופט: „ברור לי שנעשתה רמאות בדרום־אפריקה בעניין יהלומים אלה. קליינר עצמו ניער את חוצנו מישראלי כששהה בדרום־אפריקה לאחר מכן.״

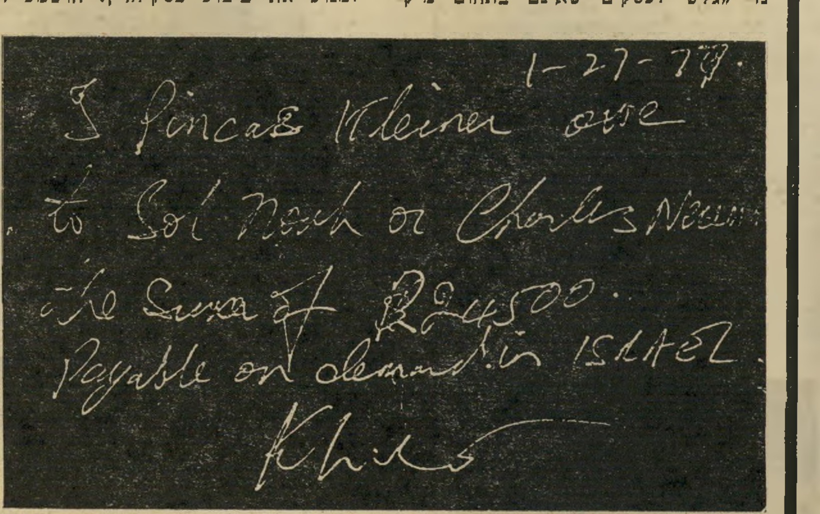
1-27-77.
I Pincas Kleiner owe
to Sol Nosh or Charles Neum
the sum of R24500.
Payable on demand in ISRAEL
Khl

ההתחייבות של קליינר
כמו סוס עיוור

צ׳ק מוזר

אחרי שקליינר קיבל את היהלומים, הגיעה אליו ידיעה מישראלי כי הכסף שולם בראנדים, במזומנים, על־ידי גלגדה סמסון. הודעה זו היתה כוזבת בתוכנה, שכן כסף מזומן לא הועבר, אלא נמסר צ׳ק בחתימת אדם בלתי־מוכר.

סול נוח שמע מסמסון כי קיבלה תשלום בצ׳ק מוזר בדולרים, על סכום שהוא קטן מהסכום שהיתה אמורה לקבל תמורת שלושת היהלומים. קליינר העיד לפני השופט קנת, כי גם נוח אמר לו שהכסף התקבל, והוא התבקש למסור את היהלומים למי שיבוא לקבלם.

זוהי, לדעת השופט, השאלה המכרעת, שכן אם נכון הדבר — הרי פעל קליינר כדין, במסרו את היהלומים לשליחו של ישראלי (הנוכל צבי פאר). השופט קבע כי לא ייתכן שנוח הורה לקליינר למסור את היהלומים, שכן שמע מסמסון שקיבלה צ׳ק מוזר, ולא מזומנים, ושהצ׳ק היה על סכום קטן מהמחיר שנקבע. נוסף על־כך לא סביר כי נוימן, שהיה נוכח עם נוח בעת השיחה, ירשה לו לומר שיש למסור את היהלומים. גם מקבל היהלומים, שבא למישרד קליינר, הוא צבי פאר, שאינו טלית שכולה תכלת. נסיבות אלה ואחרות מראות שקליינר לא קיבל אור ירוק בעניין מסירת היהלומים, והתוצאה היא שהוא הפר את תנאי הנאמנות, ושעליו להיטיב את הנזק.

קליינר ניסה לטעון כי הצ׳ק בדולרים נפרע, וכי הצ׳ק חזר למציגו לפי הנוהג באמריקה, שבה מחזירים בנקים צ׳קים למציגים אותם, אחרי התשלום. השופט לא קיבל גם גירסה זו, ואחרי ניתוח העדויות הוא קבע כי הצ׳ק לא כובד.

בסיומו של דבר חוייב קליינר במלוא התשלום. הוא עירער על הפסק, אולם השופט הריש דחה את עירעורו מכל וכל, ופסק־הדין קיבל בימים אלה תוקף מחייב. קליינר גם אינו יכול לתבוע מצבי פאר להשתתף בתשלום, שכן פאר נסע לחו״ל עם מעצרם של ראשי „חבורת הכרם״, ושוהה שם.

עיסקת קליינר—נוימן היתה סטייה של הונאה קטנה מפעולה מתמשכת של פאר, ישראלי, קליינר וישראלים אחרים, שהוציאו מיליוני ראנדים מיהודי דרום־אפריקה.

בידי נוימן ועורך־דינו הישראלי עוד צ׳קים רבים, שנמסרו לו על־ידי פאר וישראלי, ואשר לא נפרעו עד היום. הצ׳קים הם של בנק בשם איירש בנק, וכן של בנק גרמני.

צ׳קים כאלה בדיוק נתפסו על־ידי המישטרה בעיסקות־הונאה אחרות, שבהן ניסו להוציא כספים במירמה מיהלומנים ישראלים. אותם הצ׳קים שומשו גם לעיסקות של צבי פאר וקליינר בגרמניה, יחד עם רולף שטיינקה, שנידון לאחרונה למאסר ממושך.

מי שסבור כי בפסק־דין זה באה על קיצה פרשת „העוקץ הדרום־אפריקאי״, טועה. מרבית הכסף, שפאר וחבורת־הכרם קיבלו בשעתו, טמון עדיין בדרום־אפריקה, בלי שהצליחו להוציאו.

מדי פעם נשלחים אנשים ליוהנסבורג, בנסיון לקבל חלק מכספים אלה. רק לפני חצי שנה ניסה יעקב אפשטיין, סוחר־המכוניות, לממש חלק מן הכסף בשיתוף־פעולה עם יצחק נתנאל, מי שהיה בשעתו מזכיר אירגון־בעלי־המוניות. ב־1974 נעצרו, נתנאל וישראלית בשם חנה בלטנו, שהיתה אשתו, על־ידי מישטרת רומא, ועליהם יהלומים במיליון וחצי דולאר. הם הואשמו בניהול רשת־הברחות מאיטליה, ונידונו לקנס של 200 אלף דולר והחרמת היהלומים.

אחרי שישב במאסר, המשיך לעבוד כמתווך ביהלומים, עד שהסתבך לפני חצי שנה בנסיון להוציא את כספי העוקץ.

בהתאם לתוכנית, היה עליו לרכוש בראנדים של פאר יהלומים, ולהבריחם על גופו מדרום־אפריקה. הוא התחיל ברכישה של יהלומים, וקנה כבר סחורה במיליון דולר, כאשר התברר כי המוכר הוא סוכן חשאי של מישטרת דרום־אפריקה. המישפט מתנהל בימים אלה, אולם מישטרת דרום־אפריקה לא הצליחה לשים את ידה על מרבית הכסף המוחבא.

יגאל לביב

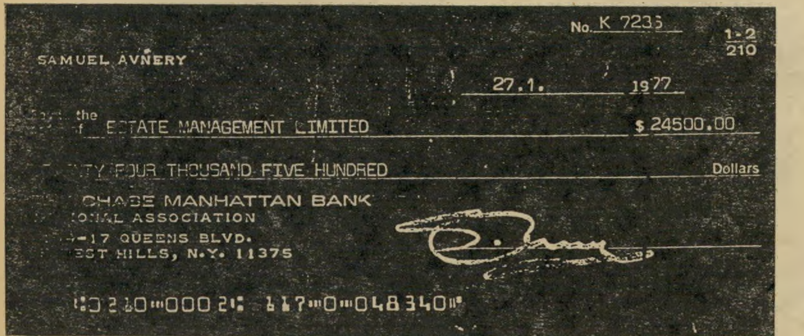
No. K 7235
1-2
210
SAMUEL AVNERY
27.1. 1977
the ESTATE MANAGEMENT LIMITED
$ 24500.00
TY FOUR THOUSAND FIVE HUNDRED
Dollars
CHASE MANHATTAN BANK
ONAL ASSOCIATION
-17 QUEENS BLVD.
EST HILLS, N.Y. 11375
:0210-0002: 117-0-048340

הצ׳ק המוזר
חותם לא־ידוע, מושך לא־ידוע

נוכל פאר
יהלומים למבריחים

במדינה

(המשך בעמוד 62)

מיפעל, יצחק אורן, יצאו בתחילת אוקטובר לכנס הדו־שנתי של ה־אירגון הבינלאומי של מיפעלי־הגרלות ממלכתיים. הכנס נערך ביפאן ונמשך שבוע.

מדוע היו צריכים שני המנהלים הבכירים לנסוע לאותו הכנס? על כך אין לדובר מיפעל הפיס תשובה.

גורן ואורן, שלקחו עימם את נשותיהם, לא הסתפקו בכנס ביפאן. בדרכם חזרה לארץ התעכבו יומיים בתאילנד, כדי לבחון את שיטת ההגרלות בארץ זו. אחר־כך ביקרו גם בפיליפינים — לאותה מטרה.

מה יכול מיפעל הפיס הישראלי ללמוד מן המתרחש בשטח ההג־רלות בארצות אלה? גם על כך אין לדובר המיפעל תשובה.

הדובר טוען, כי רק 15 ימים מתוך 30 ימי הטיול נזקפו לשני המנהלים על־חשבון העבודה. כל היתר חושב כימי חופשה. לדבריו שולמו כל הוצאות הטיול של נשות המנהלים על חשבונן הפרטי.

למיפעל הפיס הישראלי עלה סיור הלימודים של מנהליו כ־75 אלף שקל, כולל כרטיסי־טיסה יק־רים, שהות בבתי־מלון והוצאות אש״ל בסכומים השווים לאלה ה־משולמים למנהלים בכירים בעת שהותם בחו״ל, על פי התקשי״ר.

מישטרה

בגינת השעשועים

שוטרים נאשמים במעשים מגונים ובניצול מעמדם לשם הדחה בחקירה

שני הדברים היחידים המשותפים לסברי נאטור וליעקב גבריאל הם זהות מעבידם, והמעשים המיוחסים

תובעת נקדימון
אליבי מזוייף

להם בכתב־האישום. גם סברי וגם גבריאל הינם שוטרים במישטרת־ישראל. סברי, בן המיעוטים, משרת כחוקר בכיר במישטרת פתח־תיקווה, וגבריאל משרת במישטרת חולון.

נגד השניים תלויים ועומדים בבית־המישפט בתל־אביב כתבי־אישום על מעשים מגונים בקטינות.

סברי הסתבך, לדברי כתב־התבי־עה, בערב אחד, ב־20 בפברואר, כשעשה מעשה מגונה בגופה של קטינה בת 15 ששמה נאסר לפיר־

"גליל" עושה לנו טוב

מזון מלכות מכיל כמויות גדולות של חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן וברזל המהווים יסודות בבנין גוף האדם.
הפולנית־מוצר המורכב מפולן (אבקת פרחים), מזון מלכות ודבש.
הפולנית עשירה בפרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים לגוף.
אנשי מחקר איבחנו הטבה ניכרת־גופנית ונפשית, באנשים שתפריטם כלל מזון מלכות ופולנית.
פרטים נוספים אפשר לקבל ממחלקת ההסברה של מעבדת "גליל".
להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

מזון מלכות ☆ פולנית
ממוצרי מכוורת קיבוץ שמיר

גוב - שיאור

סום, ליד תחנת הרכבת בפתח־תיקווה. הוא חיבק אותה, נשק אותה על שפתיה וליטף את חזה. כנראה שהקטינה מיהרה להתלונן על כך במישטרה, כיוון שסברי ניסה מיד ליצור לעצמו אליבי. לשם כך זייף דו״ח שגבה בתוקף תפקידו. תחת התאריך שבו גבה הודעה מרס״ר דליה פיש, אשר התלוננה בפיו על גניבה, רשם את תאריך ביצוע העבירה. הוא שינה את התאריך מ־28 בפברואר ל־20 באותו החודש. גם את השעה שינה לשעה 20.00. הוא חשב שבכך יוכל להוכיח, כי בשעה שבה בוצע המעשה גבה את עדותה של ה־רס״רית.

על הקרוסלה. כדי לבסס את האליבי הזה, התקשר הנאשם אל הרס״רית בחודש מארס השנה, וביקש ממנה כי תאשר את השעה המזוייפת בדו״ח. הוא ניסה להשפיע עליה במילים: „דליה, את מוכרחה להציל אותי.״ הוא נאשם בבית־המישפט המחוזי במעשה מגונה בקטינה, בזיוף בידי עובד ציבור, ובהדחה בחקירה.

השוטר גבריאל (50) נאשם בבית־מישפט השלום בתל־אביב בכך שעשה מעשה מגונה בקטינות בנות 11, בגינת־השעשועים בשדרות העצמאות בבת־ים, בשנת 1979.

לדברי כתב־האישום שהוגש על־ידי התובעת זהבה נקדימון, שיחקו שלוש ילדות בנות 11 בגינה בבת־ים. גבריאל הבחין בהן והחל משוחח איתן. הוא סיפר להן על עצמו

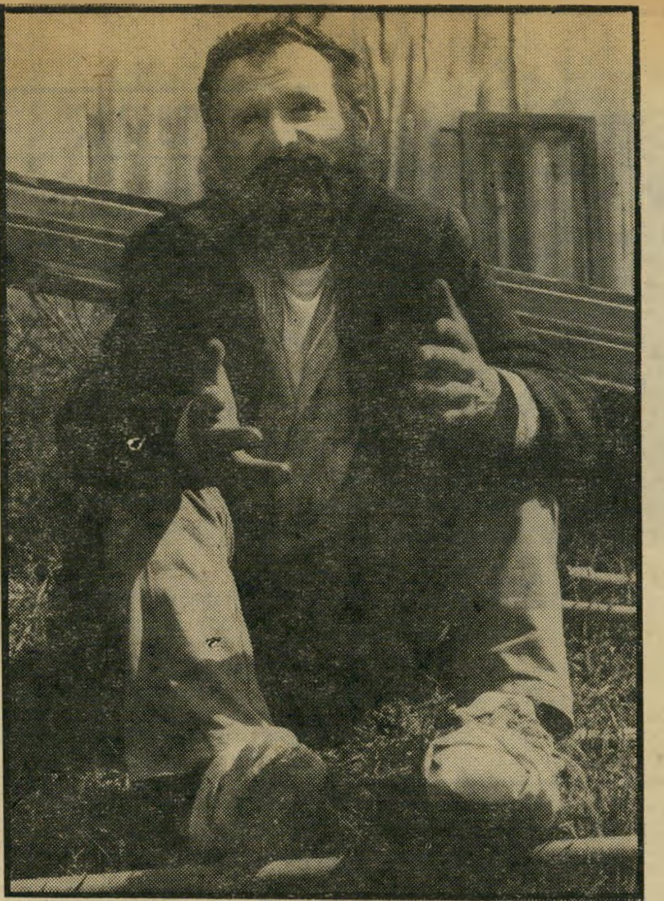

חולה פרקש
לידסקי לא מיפלצת

> **כתב אישום**
>
> בתאריך 14.4.79 בשעות אחר הצהרים שיחקו הקטינות: ג.י., א.ח., ו-ר.ס. שהיו אז בנות 11 שנים בגינת השעשועים שברח' שד' העצמאות בבת-ים.
>
> באותו זמן ומקום ניגש הנאשם אל שלוש הקטינות, (להלן: המתלוננות) כאמור, בגינה, והחל לשוחח עימן על עצמו ומשפחתו, לאחר מכן הציע למתלוננות לעלות על קרוסלה שהיתה מוצבת במקום. הנאשם הצטרף אליהן לאיזור הקרוסלה, והעלה אותן אחת, אחת על גביה, תוך כדי כך, עשה מעשה מגונה בגופן בכך שהדק פני חלצתה של כל אחת מהן על גבי הקרוסלה, כאמור לעיל,

כתב האישום נגד השוטר גבריאל
מעשה מגונה בלי מדים

ומישפחתו ועזר להן לעלות על קרוסלה המוצבת במקום. תוך כדי עזרה זו נגע במקומות שונים בגופן, כגלל איזור האחוריים ואברי המין, וביקש אחת מהן שתתן לו נשיקה.

למחרת חיכה גבריאל בגינת־השעשועים לבואן של הקטינות, הצטרף לחברתן, ליטף את ראשה של אחת מהן ואחר־כך העלה שוב את כולן על הקרוסלה. הוא חזר על מגעי יום אתמול. כדי לקדם את מטרותיו הוציא מכיסו שטרות כסף והציע לבנות 100 לירות לכל אחת מהן, אך הן סירבו לקחת.

אז סיפר להן גבריאל, לדברי כתב־התביעה, כי הוא עובד בספריה, וכי יביא להן ספרים וחוברות. למחרת חזר לגינה כאשר בידיו ספרים וחוברות.

לאחת הבנות נתן ספר חסמבה, אך לחברתה מסר חוברת שהכילה תצלומי־עירום של גברים ונשים. כאשר הציצו הילדות בחוברת העירום מיהרו והחזירו לנאשם את כל הספרים ולא רצו לעיין בהם יותר. אך גבריאל לא ויתר והסביר להן כי הן מפסידות, וכי אם לא יציצו בתמונות לא יתן להן גם את התכשיטים שהבטיח.

גבריאל נאשם במעשה מגונה בקטינות.

מישפט

לפעמים - גם בחינם

גם עורכי־דין צריכים לחיות, ומגיעה להם שכר־טירחה

עורך־הדין צבי לידסקי היה מדוכדך ימים רבים, מאז התגלה לו כי נאשם בהריגה סיפר בבית־המישפט כי הרג את הקורבן תוך כדי ביצוע שוד, כדי לשלם שכר־טירחה לעורך־הדין.

„אינני מפלצת ואינני סוחט כספים, אבל גם עורכי־דין חייבים להתפרנס, ומגיע להם שכר־טירחה,״ אמר הפרקליט. הוא הצטער צער רב שהתפרסם דווקא בסיפור עגום מסוג זה, בעוד שהוא מרבה לעשות מעשים טובים ועוזר לאנשים בדרכים רבות.

מפעם לפעם הוא מייצג אנשים הזקוקים לו, ללא שכר כלל. לדוגמה סיפר הסניגור על נחמן פרקש, אשר ב־14 השנים האחרונות לא היה בידו לשלם שכר טירחת עורך־דין, אך זה זכר לו חסד נעורים, וכאשר הסתבך הבורח הנודע במישפט בצפת, נסע לידסקי לשם וייצג אותו חינם. גם הוצאות המלון והדלק היו על חשבון הפרקליט. כיום עוזר לידסקי ללקוחו הוותיק להשיג לעצמו סוס, אשר יהווה אמצעי־התעבורה שלו. כיוון שפרקש שהיה מהעבריינים הזריזים ביותר בארץ, נפגע ברגלו בנמק ואינו יכול כימעט לנוע בכוחות עצמו. כמה אנשים כבר הבטיחו להיענות לבקשתו, ולידסקי מקווה כי בימים הקרובים יוכל להביא ישועה לפרקש.

למען ילדים קשי־חינוך. גם את שולמית בופמן, זקנה בת 75, שהיתה תקופה קצרה רעייתו של פינחס לבון, מייצג היום לידסקי ללא תמורה. גברת בופמן נאשמת בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב בהחזקת מקום לשם זנות, ובסרסרות למעשי־זנות. מישפטה טרם הסתיים, והפרקליט מגן עליה בחינם.

גם ויקטור תייר וחבריו הפנתרים נהנים משירותיו של לידסקי ללא תשלום. הוא מרחם עליהם ומייצג אותם כאשר הם זקוקים לו. רק השבוע נעצר תייר בחשד של הצתת מכונית בשכונת שבזי, ו־עורך־הדין המתין לו באולם־המעצרים כדי לשחררו. אולם אז הסתבר לו כי המישטרה כבר שיחררה את תייר מבלי שיופיע בפני שופט.

שולמית בופמן
הגנה חינם

למרות שהוא נותן מפעם לפעם הרצאות בהתנדבות לאירגונים שונים ואוסף ספרים לספריה לילדים קשיי־חינוך בפנימיה בחיפה, הוא צריך גם להתפרנס. עבור מישפטים שבהם הוא מופיע הריהו גובה שכר־טירחה לפי קשיי המישפט, משך הדיון והבעיות המישפטיות העולות בו.

פונדק ישראל
הסטקיה - מסעדה לאניני הטעם
„תחנת דלק" - השבעה - אזור
גריל רומני (על פחם עץ)
שירות אישי ואדיב
בוקר צהרים וערב
מנות ראשונות מיוחדות
מבחר עשיר של
סלטים פיקנטיים
מנות אחרונות מגוונות

אמנות

יוספה משחקת

פרק א': זרימה וקצב

כשביקרה אביטל גרינברג בניו־יורק לפני זמן מה, הראתה את שיקופיות עבודותיה לכמה אנשים חשובים בתחום האמנות. ארווין קארפ, בעל גלריה אוקיי האריס, אמר לה לאחר שהתבונן בשיקופיות: אוקיי, בואי נלך לסטודיו שלך, כי ברצוני לחזות בשאר עבודותיך. אביטל צחקה וענתה שזה קצת רחוק, בישראל. קארפ הבטיח לה, שבביקור שייערך בעתיד בישראל לא יחמיץ ביקור אצלה.

גם ג'ון וובר, בעל הגלריה הנודעת וובר, נתן לה להבין, שכדי להציג בניו־יורק מוטב לשבת בה. אולם בזה לא תמו חוויותיה שם. הוצע לה גם לקבל סטודיו ב.P.S.1, שהוא בניין נטוש של בית־ספר, שהפך לסטודיות־לאמנים ואולם־תצוגה גדול, המרכז בתוכו את האמנות החדשנית ביותר. פעילים בו, בין היתר, אמנים מפורסמים כדניס אופנהיים.

דמעות עמדו בעיניה של אביטל,

שרה אינסלר
עבודות מנייר־אריזה חום

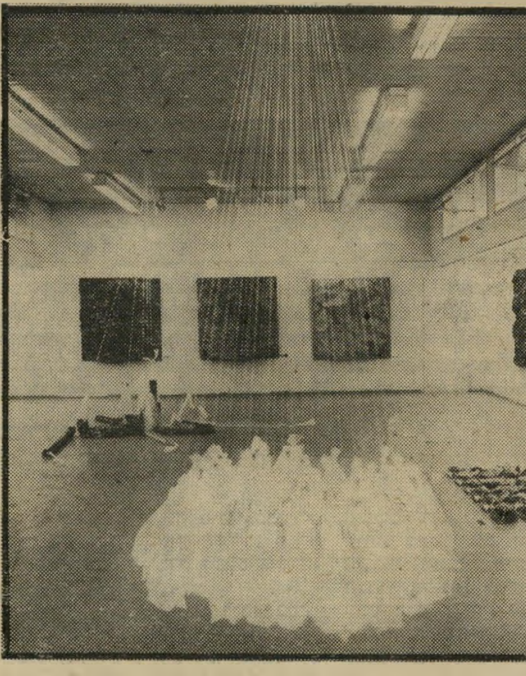

פסלים רכים של אביטל גרינברג
מראה כללי

כשהוכרחה להחליט ולוותר על כל ההצעות. הבעל, הילדים והמישפחה היוו גורם חזק יותר מכל מה שקרץ לה. היא חזרה, בידעה שהזמן יעשה את שלו.

גם כשגמרה את מכון אבני, לפני כשלוש שנים, גמלה בליבה ההחלטה להיכנס לתקופה של שנתיים לאינקובציה, לא להציג כי אם להתבשל ולהגיע למטרתה — לברר את השאלות המטרידות אותה, ולהגיע לפיתרונן.

ואכן, המתולתלת ילידת עפולה, שנופי העמק, השדות וגבעת־המורה הם חלק ממנה, הגיעה לפיתרונות מאוד מעניינים ומהנים. על הקירות בבית אגודת־האמנים היא תלתה יצירות שהן פיסול רך, או ציור תלת־מימדי כאחת. היא השתדלה להדגיש בעבודותיה ש־כיום מלבד המיסגרת — הרי התוכן כולו רופף, כמו הבד המקומט בעל הצורות והכתמים האמורפיים, המזכירים טביעת־אצבע שהוגדלה מאות מונים.

הפסלים, המונחים על הריצפה או התלויים מהתיקרה, הם עבודות מרהיבות העשויות כולן שקיות־ניילון המלאות מים, כוהל ושמן. המים, שהם אמורפיים, מקבלים את קיבועם מהכוהל והשמן.

אביטל יודעת, שבבוא היום, בלי רעש והמולה, תקבלנה עבודותיה את מלוא תשומת־הלב, בתל־אביב, בניו־יורק או בכל מקום אחר, ויש הצדקה לתחושתה.

יוספה משחקת

פרק ב': שחיה בצבע

שרה אינסלר ספגה את האהבה לצבע עוד ממוריה במכון לאמנות בבת־ים. בעניין הזה היא שוחה באופן טבעי. לכן, החליטה להוציא את כתמי הצבע מהבד, ולשים אותם כמו שהם על גבי הקירות. התוצאה המוצגת בביתן־האמנים היא מעניינת ומרתקת.

כיצד יוצרת הבלונדית הנאה את כתמי הצבע הללו המרכיבים את יצירותיה? החומר שמהן עשויות היצירות הוא נייר־אריזה חום, שעימו חוזרים בדרך־כלל מכנסי בעלה מניקוי במיכבסה. הקימוטים של הניר, שאותו צבעה בכל יצירה בצבעים שונים — פעם אדומים, פעם צהובים, סגולים או כחולים — הם טבעיים היישר מהמישלוח, וה„כתמים" בונים קומפוזיציה מאוזנת היטב, על־פי כל הכללים. היא שיחקה אותה עד הסוף פה, ולכן, שם התערוכה יוספה משחקת תואם אותה להפליא.

הבעיה החמורה ביותר היא מה לעשות עם יצירותיה בתום התערוכה. גם לאביטל גרינברג תהיה בעיה דומה, אולם לאביטל תהיה אפשרות פשוט לפוצץ את שקיות הניילון וזהו. שרה חשבה והציעה לאחת מחברותיה לקחת את היצירות לביתה הגדול, שם יימצא מקום לתלותן. החברה השיבה: אם אני אאלץ לקחת את העבודות — תאלצי את לקחת את בעלי! כי הוא לא מסכים להיות בכפיפה אחת עם ציורים מודרניים!

שרה אינסלר מלווה את בעלה, הגניקולוג וראש החוג לגניקולוגיה באוניברסיטה, בנסיעותיו הרבות לכנסים־בינלאומיים בעולם. כך היא רואה מה מתרחש כיום בשטח האמנות בכל מקום, ויודעת למקם את עבודותיה מבחינת ההיסטוריה של האמנות.

היא מספרת לדוגמא, שבהיותה בספרד חרשה את כל הגלריות, ולהפתעתה מצאה שם המון „רפי לביא" קטנים. מעניין מי השפיע על מי, היא אומרת. רפי היה למעשה זה שתמך בצורת ציירה המופשט, למרות שהוא עצמו נחשב כמשפיע על כולם לשרבט על דיקטים.

ציור מופשט, תמיד, הוא הסיגנון של אינסלר מראשית דרכה. אמירתה הפעם שונה, אולם זהה, ולכל הנכנסים לביתן־האמנים מזומנת חוויה, הן בגלל עבודות אביטל גרינברג והן בגלל עבודות שרה אינסלר. חוויה מרעננת מאין כמוה.

חזרה למוטב

מי שהטיל ספק בכך שמשה גרשוני הוא צייר מוכשר בגלל עבודות האמנות הענייה שלו בשנים האחרונות, יוכל להיווכח בטעותו כשייציץ לחדר־השינה של בעלת־הגלריה שרה לוי. שם תלוי ציור ישן של גרשוני בצבע, אמנם קשה להאמין, אבל זהו זה. האמן הוא צייר וקולוריסט מחונן.

הוכחה נוספת, וקלה יותר להשגה, היא ציוריו בתערוכה קבוצתית בגלריה נעמי גבעון בתל־אביב.

שטרייכמן הוא מענקי הציור הישראלי. ציוריו, התלויים בצד ציורי פנחס כהן גן (צבע על בד), אברהם אילת (ברישומים עם כתמי צבע, המהווים גם כן חזרה לשורשיו כקולוריסט מעולה), ויותר מכל, ציוריו של משה גרשוני, מהווים חגיגה לעיין, ובעת ובעונה אחת הכרזה חגיגית של חזרה למוטב, דהיינו, למיכחול והצבע.

הקהל הישראלי לא אהב אף פעם את האמנות המינימליסטית שלא אמרה לו כלום, שרוב האמנים סגדו לה, ולאף אחד אחר בלעדיה. בארץ לא הוצג בגלריות האיכותיות

חם בעולם התחתון

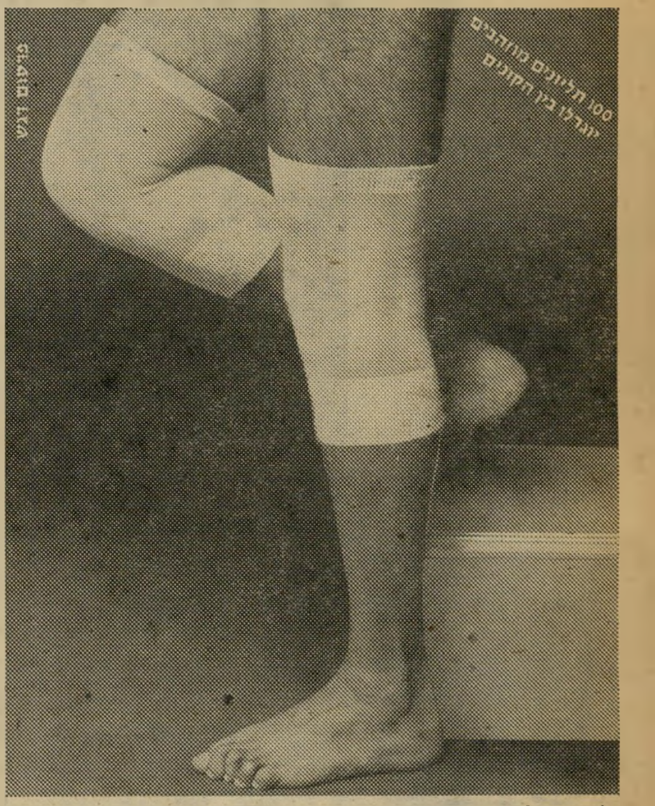

להקלת כאבים ושמירת חום הפרקים
מגיני ברכיים מצמר אנגורה
מבחר מוצרים מצמר אנגורה בבתי המרקחת, במשביר לצרכן בסופרפארם ובסלונים מובחרים
Medima
ANGORA THERMO THERAPIE
אנגורה
הלהיט החם של החורף

הטלויזיה הכי טובה לא יכולה לתפקד עם אנטנה גרועה

טיב הקליטה
של הטלוויזיה שלך
תלוי באיכות
ובהתקנה של האנטנה.
לכן, כשאתה רוצה
להתקין אנטנה חדשה
או לשפר
את הקליטה
של האנטנה הישנה
פנה למומחים!
פנה לאנטקו.
אנטקו היא
החברה היחידה
בכל גוש־דן,
אשר מנוהלת
ע"י מהנדס
אלקטרוניקה
מזה 12 שנה,
ומעסיקה
טכנאי אלקטרוניקה
בכל צוות המתקין
אנטנות לטלוויזיה.

אל תוותר אתה יכול לקלוט ירדן ערוץ 6

פנה לחברת אנטקו
והיא תתקין לך
אנטנה ראויה
לטלוויזיה שלך.

הנדסת אנטנות
אנטקו
רחוב יהודה המכבי 95, תל־אביב, טלפון 456527, 453514.

משהו אחר מלבד המינימליזם וה־אמנות העניה, המעוקרים מכל תוכן ורגש. אולם סוף טוב, הכל טוב. החגיגה בצבע בנעמי גבעון היא בשורה אמיתית לכל אוהבי הציור, היכולים לזקוף את ראשם בגאווה, וליהנות בחופשיות מתערוכות של מייסטרים אמיתיים בגלריות התל־אביביות.

גולדה מאיר עם כתם דם עליה, קריאות בכתב על ציוריו כמו אני בא — שיש להן משמעות כפולה של שיא בסקס ושל נכונות להקרבה למען המולדת — הן כמה מנושאי עבודותיו של גרשוני. אולם הכל יחד, עם כל הזעקות שלו בציור, לא יכול להאפיל על עובדת החזרה למוטב. ובכך דיינו.

כתור המבשר

את האביב

כתור המבשר את אביב עידן הצבע בציור, מופיע שמעון אבני — מגדולי הציור המופשט בארץ — בתערוכתו בגלריה דוגית בתל־אביב. כל שנות השבעים — כשרוב הציירים בארץ נהו אחר זרם בודד ויחיד שהיה אז באמנות בעולם: האמנות המינימליסטית והעניה. כל שטות הוכרזה כמעשה אמנות ראוי־לשבח, עד כדי הזדקקות ל־עולם החי והצומח, תוך בעיטה במיכחול ובצבע — היה שמעון אבני עושה במלאכתו כמיימים ימימה. את ציוריו, העשויים תמיד על בד, בעזרת מיכחול וצבעים, לא נטש. רק קשת־הצבעים היתה מאופקת, עצורה, מופנמת כלשהו.

עובדה היא, שבתערוכת אמנים בוחרים אמנים במוסיאון תל־אביב לפני כשנתיים, נבחר שמעון לראש קבוצת ציירי המופשט. החלק שבו הציגה קבוצה זו, כשלאה ניקל מוליכה בראש, היה החלק הטוב ביותר בתערוכה, שנערכה על־ידי האמנים בלבד, ללא התערבות ה־מוסיאון.

כיום, הגמא (קשת־הצבעים) ב־ציוריו היא הרבה יותר סוערת, עזה ומשוחררת, בניגוד קומפוזיצ־יות הסימטריות. אולי יש לדבר קשר עם גירושיו של שמעון ויצי־אתו לחופש. הוא עוסק כיום אך ורק במה שהוא אוהב. מיכחולו יוצר על בדי הסטין הצבעוניים מירקם עשיר של צבעים וצורות, שבחלקן הן מורשת תרבות צרפת, מולדתו, ובחלקן מעוגנים היטב בציור האמריקאי של המאה העש־רים. את זאת קיבל בביקורו האח־רון בניו־יורק, שם שהה הודות למילגה מקרן־התרבות־אמריקה־יש־ראל.

ביקורו בארצות־הברית היה עבורו חוויה מהממת. העובדה שאנשים יוצרים מבלי להזדקק לתירוצים לאומניים, סיסמאות של אהבת המולדת ושימוש בקלישאות נבו־בות — נתן לו גם את האפשרות להשתחרר ולבטא את עצמו בלי שום הצטה־קויות, ובלי הסיגוף ה־נזירי וההימנעות מהצבע שפשו בישראל בעשור האחרון.

תערוכתו של שמעון אבני, בצד תערוכות כמו של גרשוני, אילת, כהן גן ושטרייכמן בגלריה נעמי גבעון, הן הסנוניות הראשונות של עידן חדש באמנות. עידן הצבע.

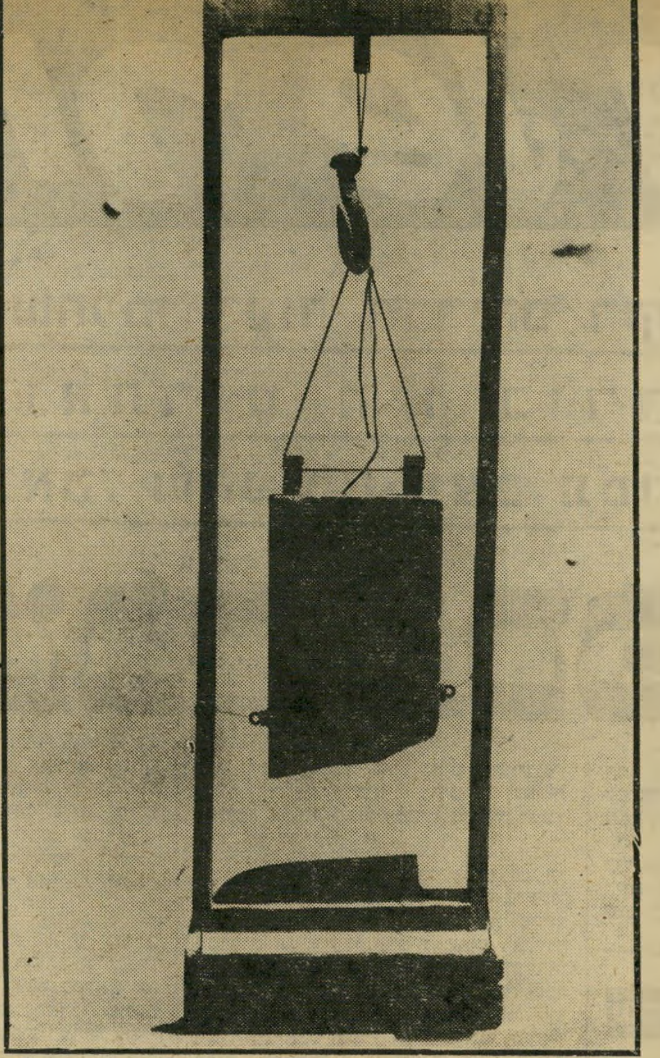

מבנה גיליוטינה
טולקובסקי 1977

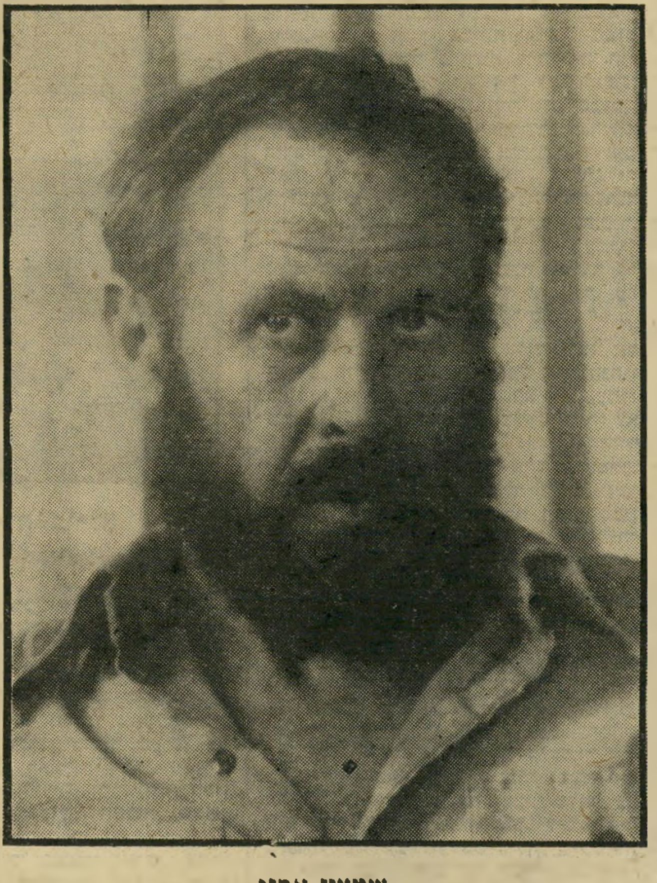

שמעון אבני
קשת צבעים סוערת

כתמים

לפני כשבועיים הלך לעולמו הצייר הנרי שלזניאק. הנרי, שהיה בן ארבעים ושתיים במותו, היה אחד האמנים האהודים, הבולטים והרצינים באמנות הישראלית. כל ידידיו, והם היו רבים, לא אמרו עליו אחרי מותו מילה אחת שלא נאמרה עליו לפני כן. „נסיך אמי־תי", ו„אחרון האריסטוקרטים" — כך הגדירוהו.

תערוכת היחיד שלו, המוצגת בימים אלה בגלריה שנער, היא הזדמנות נוספת להיווכח בכישרונו, ולהכיר מי הם ידידיו. רבים מהם מוצגים בתערוכת הפורטרטים שלו.

המוות בא עליו בחטף, ומחלת סרטן הריאות, הדם והעצמות חיסלו כל זיק של תקווה. מותו היה מהיר, אך אולי חנן אותו האל מייסורים נוראים יותר לו היתה המחלה מתמשכת, ולקחו אליו לנצח.

●

נערה מוכשרת וצעירה בשם תמי אשל מצאה סוף־סוף את דרכה. בתו של רב־החובל נימרוד אשל — מנהיג מרד היימאים הגדול של שנות החמישים — שגדלה על הים ללא מיסגרת רגילה כמו כל ילד, חיפשה את עצמה בציור. היא נעזרה בהדרכת האמן יאיר גרבוז, והצליחה לתת פרי־הילולים.

תערוכתה בחלל דיזנגוף סנטר היתה כעין ציון טוב לעצמה, שאותו ציינה גם בתוך היצירות. בדי ענק, המצויירים כאילו אימפולסיבית, אך הבנויים תוך שליטה וחשיבה, הם ההוכחה לבשלות האמנית הצעירה.

יפו הקטנה
רח׳ הדייגים 6 יפו.
בהנהלת חימל זקי
לא יאומן אבל עובדה!
2 מנות דגים
2 מנות שרימפס
בקבוק יין
סלטים חופשי!
כל זה אצלנו
110 שקלים בלבד (כולל הכל!!!)
טרי
יום יום!

סריגי האן
אופנה חמה לחורף
עכשיו בחנויות המובחרות.
תצוגה ומכירה:
רח׳ היסוד 4,
תל־אביב
(ליד בלומפילד)

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל 656992
בלוז, פולק,
ג׳ז, רוק
פתוח כל יום כולל יום א׳ משעה 21.00

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג׳וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת-גן, רח׳ מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש׳ מס׳ 21 עסק 481/75
ירושלים-664015, אילת-059-3012

קוראי העו"ז בארה"ב
הרוצים להשתתף בפעולה
להצלת מדינת ישראל
מחורבן הליכוד —
יתקשרו אל:
AMERICAN-ISRAEL
MIDDLE-EAST PEACE FOUNDATION
AP. 19 D
360 E. 65th St., N.Y. 10021
Tel: (212) 570-9190

נמר של נייר

היו כאלה שחלמו בעוד חבריהם רקדו הורה. היו כאלה ששתו כדת. ואחרים היו בודדים וחשו במילחמה המתרגשת ובאה, שהפילה עצב עמוק על ליבם

29 בנובמבר בספרות

פתיח

אחד ממיבחניה הגדולים של ספרות־אמת מצוי בכושר התמודדותה הישיר של ספרות זו ושל מחבריה עם מתח האירועים ההיסטוריים, מתח התמודדות שיש בו כוח עמידה נוכח ממד הזמן. השבוע, כשלוח־השנה יצביע על ה־29 בנובמבר, וקריין טלוויזיה יזכיר בסוף מהדורת מבט, כי השבוע לפני 33 שנה החליטה עצרת האומות־המאוחדות על הקמתה אל מדינת־ישראל בחלק מן הארץ, תוכל הספרות לערוך את מאזן האמת שלה.

הספרות שעסקה באותו אירוע הצליחה ליצור קשת של הצגת תחושות ותיאורים, החל מעליצות מופגנת וכלה בעצב עמוק. יש בכוחה של קשת תיאורים זו להציג מיבחן ישיר של ספרות וסופרים. מרחק מדהים התהווה בין קיטש־ציוני־מתקתק, שנועד לשרת, להאדיר ולשבח מיסגרות שילטוניות־אידיאולוגיות, ואותו עצב עמוק של חששות־אמת, שמשרת יותר את האמת ההיסטורית העגומה מאשר את מחבריה.

להלן סיפור ה־29 בנובמבר 1947 — החל בסופר־העט של הציונות **ליאון יוריס**, דרך הסופרים **יהודה בורלא** ו**משה שמיר** בעליצותם, התלהבותם ונרגשותם המאוד מזוייפות ובלתי־אחראיות מהבחינה הספרותית, וכלה ב**מידד שיף** וב**עמוס קינן**, שכאבם וחששותיהם הכבדים מנשוא עומדים ביציבה נוכח ההיסטוריה.

נמר של נייר מציג כאן ניסיון ליצור מודל, שיאבחן וישקף את תהליך המגע הישיר של הספרות עם המציאות, ועמידתו במיבחן הזמן.

יוריס

את אחד מסוחטי־הדמעות הגדולים ביותר, העוסק בתיאור תקומתה של מדינת־

ליאון יוריס
קיטש ציוני מתקתק

ישראל, כתב סופר יהודי אמריקאי בשם **ליאון יוריס**, תחת הכותרת אכסודוס *. את ראשיתו של אותו יום שישי, ה־29 בנובמבר 1947, פותח יוריס בתיאור: „נשמע קול הלמות פטישו של היושב־ראש. העצרת הכללית של האומות־המאוחדות נפתחה רשמית...״

קטע־ספרותי־תיעודי זה, אותו משלב יוריס בסיפרו, מוליך את הקורא אל מניין הקולות, באולם המליאה אשר בפלאשינג־מאדו, החל בנציג אפגניסתאן: „פרשת ההצבעה באה לקיצה. הריפורטרים אצורצו לטלפון לבשר לעולם את החדשות בהינתן הקול האחרון. תימן נתנה לערבים את קולם ה־13... תל־אביב היתה כמרקחה. בסיכום הסופי הוכח, שהנצחון היהודי היה מכריע. לערבים היו 13 קולות, מהם 11 קולותיהן של אומות ערביות או מוסלמיות... אף שיצאה מישלחת היישוב מן המערכה בפלאשינג מאדו וידה על העליונה, ואף שראתה בהתחוללות הנס, עמדה בה הכרת המציאות, שהשימחה בתל־אביב היתה שימחה לשעה. בן־גוריון ומנהיגי היישוב ידעו, כי כדי לזכות בעצמאות למדינה היהודית יצטרך עוד להתחולל נס גדול מזה...״

בורלא

בסיפרו סנונית ראשונה ** מציג הסופר **יהודה בורלא** היבט נרגש למדי של אותו תאריך: „בו בשבוע, בערב 29 בנובמבר (1947), כשבני הקיבוץ כולם, כמו כל בית ישראל מקצה עולם ועד קצהו, ישבו רתוקים־צמודים למקלט־הרדיו! עת מועקת ציפיה ורטטט אימה נסתרת המו בלב איש ואיש לקראת גזר־דינה של עצרת האומות־המאוחדות על גורל ארץ־ישראל ועם ישראל — ישבה תמרה בין הסמוכים למקלט, ראשה נתון בין ידיה, והאזינה כרחילו לקולות העולים מן המכשיר... בשעת מנין־הקולות הראשון, שהיה רובו נגד יצירת מדינה ערבית בכל הארץ, ואחריו מנין־הקולות בעד חלוקת הארץ לשתי מדינות, היו גם פניה כפני רבים אחרים, אחוזי אדמימות מהתלהבות ועיניה היו כמפיצות חצי־רשפים בכל רגע שעלה וגבר מיספר הקולות, ובסוף, אחרי הודעת יושב־ראש העצרת על הקמת שתי המדינות, בפרוץ מאות החברים והחברות כגל אדיר במחול מלווה שירת־צהלה — היתה תמרה מעורבת בין הכלל. מפעם לפעם חזרה ושילבה את עצמה במעגלי הריקוד עד שעה מאוחרת...״

המשך תיאורו של בורלא את שימחת החלטת האו״ם, הוא המשך תיאורה של השימחה והעליצות: „לאחר ,השתיה כדת׳, תוך זימרה ומחולות, כשישבו רבים תחתיהם עייפים־עליזים, עלו מעצמם כמה חברים על כסא, לקחו לשונם ונאמו נאום, איש לפי יכולתו, איש כפי מידת ייני, רפי, למשל, נאם נאום סוציולוגי, שתוכנו הקמת קיבוצים עולמיים לגאולת האנוש. אחריו עמד המורה הוותיק ועמד להשמיע דברו...״

בורלא מכניס בפי גיבוריו מילים הנסות לתאר מעמד זה של ה־29 בנובמבר 1947: „שעה זו היא שעת שידוד מערכות אנוש עלי אדמות, שעה ראשונה למיפנה מוחלט, לשינוי נמרץ בתולדות אדם בתבל רבה. אם תרצו, זו שעה ראשונה של ,אחרית הימים׳. ודאי עוד רב הזמן אשר צעדי אנוש יהלכו בעקלקלות, בפתלתלות ובזוועות. אבל השעה הראשונה להליכת האדם בנתיבה חדשה — נולדה הלילה הזה. מעמד הר־

יהודה בורלא
קיבוצים עולמיים לגאולת האנושות

סיני — אם היה במציאות או לא היה — אין זה חשוב לעצם העניין, אבל מעמד הר־סיני ישנו מאז ומתמיד כנו, הוא מציאות, הוא כתוב וחרות באותיות־נצח בלוח לבנו, ו,המכתב מכתב אלוהים הוא חרות על הלוחות׳. וכשם שמעמד הר־סיני היה ודאי משום שידוד מערכי לב אדם, שעת־מיפנה ראשונה לשבירת אלילים, להשמדת ,עבודות זרות׳, לנצחון הרוח על החומר, לגילוי האלוהי באנושי, להופעת האידיאלים הגדולים של נביאינו — אם כי נמשכו וארכו, אחרי מעמד הר־סיני, העבודות הזרות שנים רבות, כן המעמד בשעה זו בעצרת האומות־המאוחדות. כי הן זו הפעם הראשונה, אולי, בתולדות העמים כולם, כי גברה מידת־הצדק, רק בכוח הצדק ולא בכוח האגרוף, לפחות בליבם של כמה באי־כוח עמים שונים ורחוקים זה מזה, לתקן עוולת־עולם אחת, להוציא מישפט־אמת בלא כל שכר חומרי, בלי ,אינטרס׳ כמעט — אלא, בעיקר, ביצוע דבר אמת וצדק...״

עוד מעט מתחושת משק כנפי ההיסטוריה מביא בורלא בהמשך: „מאורע זה, איפוא, הוא כביר, מופלא, לא רק בשבילנו אלא גם בשביל כל באי עולם. ומי יתנה ומי יפאר גודלה של שעת־חסר זו? ואנו, אם כרציונאליסטים או כמיסטיים, אם כפיקחים־פיכחים ואם כמאמינים־נאמנים — עמוק־עמוק בלבנו הוצאת בשעה זו זיק־עילאי, טמיר, וכת־קול בוקעת ועולה ממעמקי לבנו לאמור: היום הרת עולם; ישראל, היום נהיית שוב לעם...״

שמיר

בסיפרו במו ידיו (פרקי אליק) * מוליך שמיר את אחיו־גיבורו אל פרק שכותרתו היא כ״ט בנובמבר, הנפתח בתיאור: „בשעות־דערב המוקדמות נדמה היה שאין זו אלא התסיסה הרגילה של מוצאי־היום. אליק חוזר הביתה ברגל משום שהאוטובוסים היו גדושים וההליכה היתה נעימה והדרך לא אץ לו. התכונן לבלות ערב שקט. לא היה זה, כמובן, אלא מעין חיפוי על המתיחות הגדולה, האוכלת עד עצם הבשר, מתיחות הימים האחרונים — אך נדמה היה לו שיצליח להישמר מן הלהיטות הקלה־להתלקח אשר הקיפה את כל לבלרי־החנויות שבעיר. אם יהיה פה חג, ידע או ניחש בעמקי־נפשו, יהיה הוא כל־כך שליו (בתוך ההומה), כל־כך בלתי ניתן להתחלק, עד כי מוטב שימצאוהו בלא עדים...״

אחיו־גיבורו של שמיר, אליק, יוצא אל הרחוב, והמחבר מתאר רחוב זה, הנתון בציפייה מתוחה לקראת הבאות: „עמדו שם, צמודים, וראו שההצבעה עוד לא תמה. ,יהיו שני־שלישים או לא יהיו׳ נשמע קולו של רם־דיבור אחד בהצטרפו אל סיעת־המתבוננים. שאלה זו לא נשאלה על מנת שתיענה, אלא היתה כמין גניחה מוסכמת, שהכל גונחים בימי ההכרעה — אך אליק, שהחל חורג מגדרו כפי שיעד לעצמו עוד בראשית הערב, הפטיר ברמה ,יותר משני־שלישים!׳ — ונשמע כצועק...״

בהמתנה לסיכום הסופי של קריין שירות־השידור, מעיר אחד הנוכחים: „כל־כך הרבה שימחה מחכה לאות־הזינוק. זה יהיה מירוץ שיגעוני.״ ואת שימחת ההמונים מתאר שמיר כך: „בככרה של העיר אי־אפשר היה לעבור מצד אל צד. כאשר נדחפו נדחפו. העיר פלטה כל אשר בה ותביאהו אל הככר. לובשי־פיג׳אמות עם גבירות בסלסולן, מישפחות על טפן עם להקות של צעירי תנועות־הנוער. המולה טובה היתה, חביבה על הבריות, ומתוך חסידות נלהבת היו מוסיפים עליה ומוסיפים, כיוצקים שמן על המדורה. כמה וכמה רמקולים התדפקו על עור־התוף במין נהמה מצלצלת וגבוהה שאין להבחין בה דבר, ואיש לא הקשיב, כמובן, לנאומים. גם הזמר אשר לפיו, כביכול, נעו מעגלי־ההורה בלב הכיכר אי־אפשר היה לשמוע... לכאורה היה נתון כל הציבור כולו בתנועה שאין לה סוף, אך באמת היה מרוחק למקומו. מפעם לפעם נתעתה מכונית מאושכלת

---

* ליאון יוריס — אכסודוס; עברית: יוסף נדבה; הוצאת סוכנות סטימצקי; 655 עמודים (2 כרכים בכריכה רכה).

** יהודה בורלא — סנונית ראשונה; הוצאת מסדה; 268 עמודים (כריכה קשה).

* משה שמיר — במו ידיו (פרקי אליק); הוצאת ספרית פועלים; 252 עמודים (כריכה קשה).

על עבי־הכיכר, וכאן הקיץ עליה הקץ, כי שוב לא זזה, לא לפנים ולא לאחור, כספינה זו בים הקרש... מעגלי־ריקוד היו מאבדים את צורתם, נתלשים, מתפוררים ושבים כמתאחים. כל הרוצה בא ועושה לו מחול. בלא קצב רקדו, בלא שיטה. אלה מתרתחים ומזדעזעים כל עוד נפשם בם, ואלה מנתרים ומפזזים כחיי־סכון־הרגש..."

אליק וחברתו מחפשים במהלך ההיי־לולה את חבריהם. ומתאר זאת שמיר: „כמובן לא יצאה שעה קלה והם מצאו את החברה. אי אפשר היה שלא למצוא את החברה, כל העולם היה מלא אותם. בתוכם היה הכל: חברים מבית־הספר, מכרים מן העבודה, סטודנטים, סתם לצים מתהוללים שפגשת פה ושם — אך לוז שבשדרה היה פלמחאים. הם הכירו זה את זה בלא סימן, בלא חוש. פשוט הכי־רו זה את זה ונצטרפו יחדיו, ונתלקטו והגבירו שאון. ככל שגדלה החבורה גד־לה גם החוצפה, השימחה, השררה ברחבי הליל. היו צועדים ואוספים אל מחניהם כל אשר ידבנו ליבו, ובמהרה נשתלטו על הרחוב, מלאוהו משפה לשפה והיו מפגינים עצמם לנוכח המדרכות התמהות, העומדות להתבונן. בלא מטרה צעדו,

משה שמיר
שימחה מחכה לאות־הזינוק

ופעמים היו עומדים שעה רבה סביב שחוק שעצרם או סיבה קלה אחרת. נת־פרדו, שבו ונתאחו, חבורה מחלפת חבו־רה, אלה דוכרים ואלה שרים, אלה רצים ואלה על עמדם ניצבים. במקום אחד נשתהו לראות שלושה מן החבורה שטיפסו ועלו על מרפסתה של קומה ב' קומות — להוריד ממנה דגל. לאחר ש־הורד הוליכוהו בראש החבורה, שהיתה כבר לעדר גדול, מגעה ומהמה, ושרו לו את שיר הפלמח..."

החבורה שגדלה, המייצגת את הרחוב התל־אביבי של אותו לילה. בעטה ובתי־אורו של שמיר והמשיכה בדרכה אל קפה־האמנים: „והקול יצא — ל,פינתי'. הקפה אשר ידע את כל ערבי הבטלה וימי אפס־המעשה, אשר בו נרטנו הרי־טונים וסיפורים הושמעו; הקפה אשר הכל קצו בו ואיש לא יכול להיפטר ממנו — אליו הולכים לחתום ליל־שי־מורים. כמאליו נתארגן חיל־חלוץ קטן, לכבוש מקומות, ולו בזרוע, אך אליק לא היה ביניהם. אותה שעה מתנהל היה בעקבי המחנה, חבוק־ומחובק עם נערתו־יחידתו, מתנה עימה אהבים ומצביע לעבר הירח המלא אשר נטה ימה..." באותו בית־קפה יושב גם „אחיו הבוגר" של אליק, הלא הוא משה שמיר עצמו, המתואר בין חבריו בתיאור־המראה: „עמדו אליק ונערתו והניחו לכבודה שתעבור אט־אט על פניהם. ספק חוגגים היו, ספק אוס־פים רשמים. גבירות צעירות היו שם, כאמור, שחקניות התיאטרון ומשוררים בעלי בלוריות, ואל יישמע הדבר כמליצה, ונוסף להם, באמת, אחיו הבוגר — מתוך — מבוכר מכולם, ומעורר יצרי הקינטור ככולם..." בדומה לרבים מבני־דורו, לוקה תיאורו של שמיר בחסר בו־לט להבנת מיכלול המשמעויות של ה־29 בנובמבר, בעיקר כתאריך פתיחתו של הקונפליקט הישראלי־פלסטיני במישנה עוז, במאבק בין שני עמים על נחלה.

שיף

אחד הסופרים הנשכחים של דור תש"ח, ואולי המשמעותי שביניהם, הוא **מידד שיף**, שסיפרו שמעון צהמרא * הוא אחד המיסמכים הספרותיים האותנטיים והמש־מעותיים ביותר של התפתחות הקונפליקט היהודי־ערבי, החל מראשית המאה ב־דמשק ועבור דרך שתי מילחמות־עולם, ובו גיבור שאביו יהודי ואמו ערביה.

בשמעון צהמרא מוליך שיף, שסיפרו בנוי במתכונת של רומן־ענק ארצות־הב־רית, מאת **ג'והן דוס־פאסוס**, הרצוף ב־תמונות־זמן היסטוריות, אל בית־קפה תל־אביבי, בליל ה־29 בנובמבר 1947. ואולי זה אפילו אותו בית־קפה ששמיר כה שקד לתארו בסיפרו פרקי אליק. תיאורו של שיף נפתח בדו־שיח:

אותו רגע נכנסה עליזה בלווית שני עלמים. היא ניגשה אל שולחנם. ,כבר יש תוצאות של ההצבעה באו"ם,' אמרה עליזה.

,מה הן? מה הן?' שאלו מסביב.

,הרוב בעד מדינה יהודית,' אמרה עלי־זה. (זה היה הניסוח התל־אביבי.)

היה רגע דממה.

,זאת אומרת כי הארץ נחלקת,' אמר ג'מג'ום, שלא נשא פניו.

עתה התעוררו הכול לתפוס את מובן הידיעה. ,נהדר,' אמר אחד העלמים, ,תהיה לנו מדינה.' ג'מג'ום הושיט מצחו בתנועה דראמטית. ,חמור,' אמר ג'מג'ום בקול עצור, ,היכון לקרב.'

אפס כי העלם כיוון לדעת ההמון (היש בהמון דעה?). מן הרחוב כבר עלו קו־

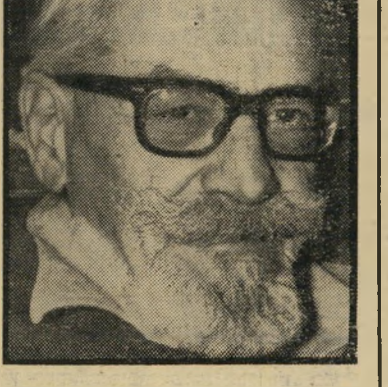

מידד שיף
מה אתם יושבים כמו אבלים?

לות חוגגים, המייה מתקרבת והולכת, גל עולה, וגואה, ומאיים.

כעבור כמה דקות נשארו ליד השולחן רק שמעון וג'מג'ום. גם פרפר יצאה ל־רחוב.

,על מה הם שמחים?' שאל ג'מג'ום בצער. ,רק עתה יתחילו צרותיהם.' כאיש מסתגר לא העריך את תגובות ההמון, ולא שיער כי עלולה שמחה כזאת, או הילולה כזאת, לאחוז גם בנעריו. עתה היה נבוך.

שמעון גם הוא לא אהד המונים, ולא את התפרצויותיהם. הגל הזה! הוא שנא את חשרת המים. בכל זאת ניסה להגן על פרפר: „ישמחו כל עוד יכולים הם,' אמר.

השניים ישבו שותקים. ,ומה יהיה עתה?' שאל שמעון. מכונית עברה לאי־טה בתוך הקהל המצטופף ברחוב, ועליה אשכול אדם צורח.

,מילחמה,' אמר ג'מג'ום.

,האין הם יודעים זאת?' שאל שמעון, והורה בראשו כלפי הרחוב.

,סבורים הם כי מאחר שהרוסים והאמ־ריקאים הסכימו לתוכנית חלוקה, פרשו עליהם גם חסות. אם מסוגלים הם לחי־שוב, והנני מסופק בכך, ודאי מדמים הם כי הנה יקבלו מדינה מוכנה, מחר או מחרתיים.'

,ולא יקבלו?' שאל שמעון..."

בהמשך שיחתם מציג ג'מג'ום מעמ־דותיו: „,שכחת כי אני עצמי הנני תו־צרת ציונית,' אמר ג'מג'ום. ,אין אני יודע אם ציוני אני. אולי בתוכי שונא אני את הציונות לא פחות ממך. אבל חייב אני להגן על פעלי הציונים, כי אני אחד מהם. לא אוכל לשחק בערבית. יודע אתה, כשהייתי בצבא העבירונו על פני ארצות רבות. טוב לדבר עברית. אני יודע מה היא מילחמה. גם טעמתי טעם חזית. ובכל זאת אלחם. הנה, לעזאזל!'

שמעון תפס את ג'מג'ום באחד מרגעיו הרציניים. כמעט לא היתה בו כל רטו־ריקה. על פניו היה צער אין־אונים, עמוק, אפל ועמום.

לבית־הקפה פרצה חבורת ברנשים כ־גיל העמידה, והם מתיילדים ונוהגים כ־שיכורים. ג'מג'ום לא זע. מבטו נשאר תקוע במאפרה שלפניו.

,ובכן עלינו לקוות לנצחון הציונים,' הסיק שמעון. ,היש תקווה?'

,כן. אירגונם לקוי.' הוא לא נשא קו־לו, ושמעון הוכרח להרכין ראשו כדי לשמוע את מילמולו. ,הם בטלנים איו־מים. איך ינהלו אלה מדינה? אבל בצד שכנגד אין אירגון בכלל. מדינות לבאנ־טיניות אלה אינן משטר. מילחמה כיום צריכה אירגון כלשהו. כיום אין איש שולף חרבו, נלחם, בוזז או בורח לאוהלו. ותראה: עוד תהיה תחרות בין התוק־פים, פן יפול משהו בחלק הירוב. סופם שיניחו לציונים לנצח רק מתוך קינאתם זה בזה. והאוכלוסיה הפלשתינאית לבדה לא תוכל לעשות דבר. אין לה מוסד מארגן. אין לה כל מסורת של משמעת. היא עוד תעמיד את הציונים על הסכנה, תעורר מהומות; ואלה יגבשו את כוחם.

,ובכן,' אמר שמעון, ,אין אני רואה למה אתה דואג.'

,מי ילחם?' למש בו ג'מג'ום עיניו מתחת לגבות. ,צעירים אלה, אשר בהם כל תקוותי? אירגון לקוי או חוסר כל אירגון. אני יודע: אין נשק. לעזאזל, היודע אתה מה לוא לוחם המקבל כדורים במנין? נערים אלה יפלו כזבובים, עד לנצחון או עד להסדר כלשהו. והנו־תרים בחיים, בתנאים שיווצרו, האם יהיו מוכנים להמשיך?'

,להמשיך? במה?' שאל שמעון.

עד עתה ביטל ג'מג'ום כל יצירה מקו־מית. עתה אמר: ,גם הזבל שנוצר אפ־שר לדשן בו גן. ובכל זאת יש משהו. וזה כל מה שיש.'

אל השניים ניגש אחד כרסן, כבן שי־שים, אפור שיער ומשולהב פנים, וקרא: ,מה אתם יושבים פה כמו אבלים? קומו! רקדו!' הוא תפס בזרוע ג'מג'ום.

זה העיף בו מבט מן הצד, ואמר: ,הנח.'

הכרסן הניח לו מייד, ועמד נבוך.

,שב,' פקד עליו ג'מג'ום.

,אם תזמין ,קוניאק,' אמר האיש.

,שב,' חזר ג'מג'ום ופקד. האיש ישב.

,מדוע צריכים אנו לקום ולרקוד?' שאל ג'מג'ום.

,מפני שיש לכם מדינה,' הריע האיש, ,הלא זה בשבילכם. אתם, הצעירים.'..."

* מידד שיף — שמעון צהמרא; הו־צאת נ. טברסקי; 334 עמודים (כריכה קשה).

קינן

בשנת 1963, בספר הפרוזה הראשון שלו, בתחנה *, נתן **עמוס קינן** הערכה שזיע־זעה רבים: „עצב עמוק ומחריד ב־29 בנובמבר 1947..." ואין ספק, כי על יצי־רתו של קינן במשך שנות דור שפוך אותו דוק של עצב עמוק ומחריד. באחרונה פירסם קינן סיפור מדהים, תחת הכותרת יוצאת־הדופן גברת קרבס וכלבה בן יג־לי — הצעה לסיפור ישראלי **, שבו הוא מוליך את הקורא דרך השתלשלות מאורעות מוזרה אל אותו תאריך מפתח — ה־29 בנובמבר הנ"ל.

זה סיפורה של **רודולפינה קרבס**, שיש לה כלב ופרדס, ובפרדס עובדים שני פועלים, האחד **יהושע קרמר**, והשני **תופיק**, נער מן הכפר הערבי ה־שכן. ערב ערב נאספים בביתה של קרבס כמה ידידים, וביניהם קצין בריטי ממחנה צבאי שכן, לשחק ברידג'. בסופו של ה־מישחק נשארים בביתה רופא המושבה וחב־רתה הנשואה, בעוד הגברת קרבס מכה במטריה את כלבה. בוקר אחד כאשר עו־בר הנער תופיק לפני חלונה של הגברת קרבס, היא מתפשטת עירומה. תופיק ממ־שיך בדרכו. הדבר חוזר מדי בוקר. הגברת קרבס מתחילה לקרוא לכלבה תו־פיק, והיא מכה אותו וצווחת „הא לך, תופיק!..." לילה אחד, אחרי אורגיה בביתה של הגברת קרבס, בהשתתפות ידידיה למישחק הקלפים, מתרחש משהו: „תופיק בועל את יהושע קרמר. יהו־שוע נבוך, מנסה להתגונן, אך אינו מנסה לזעוק. תופיק בעל הכוח הבהמי מצליח להכניע את יהושע. יהושע קרמר שוקע בתוך הזייה. לפתע הוא חדל להתנגד, ומרגע זה הוא בעיצומה של התמסרות. הוא מנשק את הנער ברעבתנות, לוחש באוזניו מילים בשפה אירופית, רחוקה. למחרת הוא מצטרף אל המחתרת...

„החיים נמשכים במתכונתם החדשה. אלא שמעתה, בכל פעם שרודולפינה קרבס מתפשטת, תופיק מתעכב קמעה. בוקר אחד נוסע יהושע קרמר העירה בשלי־חות כלשהי. תופיק נכנס אל חדרה, ללא אומר ודברים הוא קורע את בגדיה מעליה, ואונס אותה באכזריות. הכלב מיילל. רודולפינה משתיקה אותו: ,שתוק תופיק!'..."

כך בא תופיק בוקר בוקר על רודל־פינה, עד אשר „יום אחד הוא בא עליה שלא כדרכה. היא מסתגרת בחדרה ובו־כה. מאז, שוב לא בא אליה תופיק לעו־לם כדרכה, תמיד שלא כדרכה..."

את סיפורו מסיים קינן בנוסח מאוד־אליגורי: „לילה אחד אינה יכולה יותר. כאשר נשארים כרגיל, ד"ר הנטקה, קו־לונל סיימונס ופאולה ארנצווייג בחדר־השינה שלה, היא דופקת בדלת ושואלת אם אפשר להיכנס. שאלנו את עצמנו מתי זה יקרה, אומרת פאולה, בואי הצ־טרפי למועדון. פאולה שוכבת עם רודל־פינה. שני הגברים שוכבים איש עם רעהו. אחר־כך שוכבים שני הגברים עם שתי הנשים, ואחר־כך הם מתחלפים. יהושע קרמר יוצא לפעולה הראשונה שלו במח־תרת. הוא תוקף מן המארב שיירה צבאית בריטית. קולונל סיימונס נהרג. באותו יום תוקפת המחתרת גם את השוק ב־עיר הערבית הסמוכה. תופיק נהרג מ־רסיס של רימון. יהושע קרמר מתבקש על־ידי רודולפינה קרבס למלא את מקו־מו של קולונל סיימונס במישחקי הברידג'. פעם בשבוע היא ממשיכה להכות את כל־בה. הכלב מאריך ימים, והוא אינו נופח את נשמתו תחת המכות אלא ביום ה־29 בנובמבר, 1947. רודולפינה קוברת אותו לרגלי שיח־שושנים. כך מסתיים סיפורו של קינן, שבמהלכו הוא מפענח את אותו „עצב עמוק ומחריד" של ה־29 בנובמבר.

** פרוזה, חוברת 40/1, עמוד 5.

* עמוס קינן, בתחנה, הוצאת לדורי, 134 עמודים (כריכה קשה).

תש"ח־מט

כל אשר נותר הוא, לצטט מתוך שירו של **יהודה עמיחי**, פגישה עם אב, שם הוא כותב: „הזמן היה אוקטובר 1947, / לפני הימים הגורליים והיריות הראשו־נות. / ולא ידענו אז שאקרא ,דור תש"ח' / ושיחקתי שחמט עם אבי, תש"ח־מט."

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 946

תאריך: 1.12.1955

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, תיאר את אווירת הניגודים שבין ההתנדבות להשתמטות, שאיפיינה את החברה הישראלית באחת מתקופותיה הקשות. העורך הקדיש את מדורו, „הנדון", לרשימה שנשאה את הכותרת „גן־עדן של טיפשים", בעוד שראש־המערכת המשיך בסידרתו המהממת „הרשימה השחורה". תחת הכותרת „להם העניין לא בוער" פורסמו שמותיהם של עתירי־הון, שסירבו לתרום ל„קרן הנשק לישראל". רשימה אחרת, „כידון בגב — תוצרת צרפת", תיארה את תמיכתה של צרפת בישראל, באמצעות מכירות נשק, תוך כדי נעיצת כידון בגבם של הערבים.

על רקע רוחות המילחמה שנשבו במזרח התיכון, הציגה מערכת „העולם הזה" עשר שאלות למנחם בגין, מנהיג תנועת־החרות. הוא השיב עליהן בפרוטרוט, תחת הכותרת „העיקר — לפעול לפני שיהיה מאוחר מדי!" כתבו המשוטט של השבועון באירופה, עמוס קינן, פירסם רשימה בשם „סונטה לשלוש טוריות" — תיאור של סידרת ניסיונות ליצור מוסיקה מודרנית בעזרת כלי־נגינה לא־קונבנציונלים. מדור הרכילות הוקדש לכוכב דקולנוע קלארק גייבל ולחמש הנשים שבחייו. בשער האחורי של הגיליון התפרסם המדור „צברינו חמודים ועוקצנים".

בשער הגיליון: מנחם בגין על מיבצע לכיבוש עזה.

צו־פינוי לחברו של אורי צבי גרינברג ✱ מחכים למראל

(גודו) ✱ מכתב לבגין ובן־גוריון ✱ האשפה של אבא חושי

העם

29 בנובמבר

29 בנובמבר, 1947, דקות אחדות אחרי חצות לילה. איש אינו ישן. ארץ־ישראל כולה יושבת ליד מקלטי הרדיו. ומגלי האתר מגיעה לאוזניה הידיעה: מליאת העצרת של אירגון האומות־המאוחדות החליטה לאשר את הקמתה של מדינה עברית בחלק מארץ־ישראל.

כסערה אדירה פורצת השימחה מלב היישוב. הנוער זורם לרחובות, מתקהל, משתולל, נערכות הפגנות של התלהבות המונית, כאשר עוד לא נראו בארץ. המונים מצטופפים, ראש אל ראש, ושרים. בכיכרות המרכזיים סובבים מעגלי הורה. צעירים וצעירות שאינם מכירים זה את זה מתחבקים ומתנשקים.

במילים אלה תיאר אחד מספרי המילחמה את המאורע הגדול שמלאו לו השבוע שמונה שנים. שום המון לא הצטופף לחוג את המאורע. במקום להתחבק וליצור את מעגלי ההורה בכיכרות המרכזיים, ישבו צעירות וצעירים ליד מקלטי הרדיו, ציפו לשמוע רמז על התפתחות המאורעות, העלולה להוציאם מחר ממעגל חייהם הפרטיים.

הרוקדים והמאזינים. גם בהערכת המאורע עצמו חל במרוצת השנים הארוכות שינוי הדרגתי. רוקדי תש"ח סברו כי עיקר המלאכה הושלמה באולמות האו"ם, וכי הזרוע הארוכה של האומות־המאוחדות תדאג לביצוע. אנשי תשס"ז יודעים כי המדינה לא קמה באו"ם, אלא בשדות־הקרב מכוסי־הבוץ של הגליל והנגב.

היסטוריון־העתיד עלול להסיק כי החלטת או"ם הזיקה למדינה יותר משהועילה. עם הודעת הבריטים על הסתלקותם היתה הקמת המדינה ודאית, כשם שהיה ודאי שגבולות המדינה ייקבעו בקרב, בהתאם ליחסי־הכוחות האמיתיים. אולם אשליית־האו"ם טישטשה את ראיית המנהיגים, העלימה מעיניהם את הכורח האכזרי בהכרעת הנשק. חודשים ארוכים בוזבזו, הגיוס הטוטאלי התמהמה. רק כעבור ארבעה חודשים חסרי־תחליף, בראשית אפריל 1948, עם פעולת נחשון, החלו גדודי ההגנה פועלים כצבא מילחמתי אמיתי.

היה זה לקח אקטואלי מאוד. כי ביום השנה השמיני שוב היו עיני המנהיגות נשואות לאשליות בינלאומיות, עת עבר הזמן היקר.

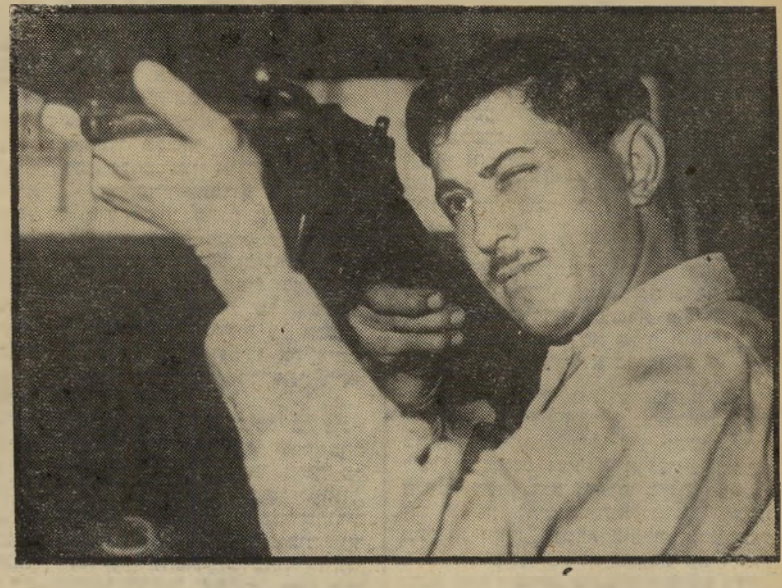

הממציא הסמוי של הדווידקה

יעקב (ג'קי) נוימן, ממציא ומשכלל כלי־נשק עבור מיפקדת ההגנה, ממציאה המקורי של מרגמת **הדווידקה** במילחמת־השיחרור, ולא דויד לייבוביץ, שעל־שמו נקראה. במיסגרת מסע ההתרמות לרכישת נשק לישראל, הטיף נוימן לשיכלולה ופיתוחה של תעשיית הנשק הישראלית.

מישפט

קיטרוג ואמונה

כשהחל להתברר בבית־מישפט השלום בתל־אביב סיכסוך דיירים רגיל לכאורה, נתגלה כי במדינה בה זוכים סופרים מסויימים מסוגו של ש. שלום, משורר־החצר של אבא חושי, בדירות־חינם בנות ארבעה חדרים, נאלצים סופרים אחרים, חסרי גב מיפלגתי, להגן על זכותם לדור בדירה מיושנת בת שני חדרים. השבוע נאלץ הד"ר יהושע השל ייבין (64), איש סולם*, להפסיק כתיבת רומן חדש מימי המצור בירושלים בכדי לפרוץ מצור אחר שהטיל עליו בעל־ביתו, יהודי בשם ברוך שאולזון.

במשך שלושים שנה חי ייבין בעל השיער האפור בכפיפה רעיונית ומשקית כאחת עם המשורר האדמוני אורי צבי (רחובות הנהר) גרינברג. יחד דרו בדירה מיושנת דלת־רהיטים ברחוב יהודה הלוי 131 בתל־אביב. יחד השתמשו באותם המלבושים ובאותם כלי האוכל. כשגדלה מישפחתו של גרינברג עם תוספת ילד מדי שנה בשנה מאז התחתן (האחרון נולד לפני כמה שבועות) זכה בדירה משלו בשיכון־בליזובסקי ברמת־גן. מאז קפץ רוגזו של שאולזון על יבין: „כיצד יכולה מישפחה בת שתי נפשות לגור בדירה בת שני חדרים?" כל האמצעים, החוקיים והבלתי־חוקיים, שנקט בעל־הבית בכדי להיפטר מייבין, שכללו גם צוו־החרמה מטעם רשות המקרקעין לטובת בתו של בעל־הבית — פקידה ממשלתית שנראתה חיונית יותר למדינה מהסופר ייבין — עלו בתוהו.

כשקיבל ייבין, שלקה באחרונה בראייתו, את פרס לישכת בני־ברית בעד „כתיבה מצפונית ברמה מוסרית גבוהה"* הגיע אליו גם מיסמך פרוזאי יותר: הודעה על תביעה שהוגשה נגדו לפינוי דירה בה הוא גר מזה 15 שנה. חברו לעט של בעל הקיטרוג והאמונה נזקק השבוע למידה רבה של אמונה על־מנת לעמוד בפני הקיטרוג.

* ביטאון שהטיף בראשית שנות ה־50 למלכות ישראל ונערך בידי ישראל אלדד (שייב).

* מאוחר יותר הוענק לייבין גם פרס ישראל.

תיאטרון

סמל למשהו

גוגו: דידי!

דידי: מה?

גוגו: בוא נלך מכאן!

דידי: אי אפשר!

גוגו: מדוע?

דידי: אנו מחכים למראל!

אנו מחכים למראל **הוא מחזה דומה במידה רבה, עם כל השוני, להטירה של פרנץ קפקא. הסיפור שונה לחלוטין, במידה שהוא קיים בכלל: שני קבצנים לבושי סמרטוטים (נתן פרג ויהודה פוקס) מחכים תחת עץ על אם הדרך לבואו של מראל מסתורי, מעין מהדורת המאה העשרים של אלוהים העתיק, שאינו בא לעולם. במקומו הם פוגשים בטיפוס בשם פזאל (אליעזר יונג) — המסמל כנראה את הזעיר־בורגנות — ובעבדו הנאמן, לאקי (עדנה שביט), נושא מזוודותיו ממולאות החול, המסמל כנראה גם הוא משהו, לא ברור בדיוק מה. את שאר הזמן מבלים שני הקבצנים בשיחות סמליות בינם לבין עצמם.**

בכל זאת, קיים דמיון בולט להטירה: שני המחזות טובלים באווירה של אובדן עצות, של תיקווה שאין לה יסוד, של עלילה שאין לה מובן ברור, ושלפעמים איננה קיימת כלל.

האם המלך עירום: הצופה בישראל הרואה את אנו מחכים למראל, מביט בבמה במבוכה. לעולם אינו יכול להיות בטוח במאה אחוז כי הסופר סמואל בקט, אירי שהשתקע בפאריס, מתכוון ברצינות לומר משהו בלתי־מובן בכישרון רב, או שהחליט ללגלג על כל צופי התיאטרון בכישרון רב, ולהוכיח להם כי ביניהם לא יימצא הילד מן האגדה האנדרסנית שיקום ויצעק: „המלך הוא עירום!"

אולם ההצגה בתיאטרון זירה **עלתה יפה בכל זאת. לרשות הבמאי, מיכאל אלמז לא עמדו אותם האמצעים הטכניים היקרים שיכול לינדברג להפעיל באולם החדש של** התיאטרון הקאמרי, **אך לעומת זאת הצליח להפיק את המכסימום מצוות שחקניו הצעירים שבהצגה זאת, שהוכיחו את עצמם לראשונה כראויים לתואר המיקצועי הנעלה.**

יפאן

שווי זכויות למלכים

כימעט כל מדינה מגינה על ילדיה מפני סרטים בלתי־רצויים. בכמה מדינות מורחבת הגנה זו גם על ספרות מזיקה. אולם רק מדינה אחת בעולם, יפאן, מגינה בצורה זו על שליטה העליון.

להוד מלכותו, הקיסר הירוהיטו, מותר רק לקרוא עיתון אחד, מן המובחרים ביותר בארץ, שזהותו נשמרת בסוד. אולם גם את העיתון היחידי הזה אסור לו לקרוא כולו. פקידי־החצר עוברים עליו מראש בקפדנות, חותכים כל דבר של חולין, שאינו ראוי לעינו של המיקאדו הממושקף, בן האלים.

ייתכן שגם בן־האלים אינו אוהב שיעמום. החודש חולל מהפכה שקטה מאוד. נחל ניצחון גדול במאבק לשיווי זכויות המלכים בעולם. החל מעתה לא ייתחך עוד שום קטע מעיתונו של הקיסר.

אנשים

● בסניף הדואר של הכנסת התקבל השבוע מיכתב שנשא את הכתובת „לכבוד **מנחם בגין** ו**דויד בן־גוריון**". פקיד הדואר המבולבל, שלא ידע למי משני היריבים למסור את המיכתב, קיבל לבסוף את עצתו של בגין: „מסור אותו לבן־גוריון. הוא גדול ממני בשנים."

● ראש־עיריית חיפה, **אבא חושי**, שנסע לארצות־הברית כדי לטפל בעסקיו, החליט להפגין ברחובות ניו־יורק גם את מסירותו לענייני עירו. עצר מכונית־אשפה עירונית וביקש מהנהג הסברים מפורטים על מבנה. לאחר שהעניין נמאס עליו, שאל הנהג בהתקרבו לאמת: „מה זה, גם אתה נהג של מכונית־אשפה?"

● צהרון מפא"י הדור: „מה ההבדל בין שר־האוצר לבין מנהל בית־חרושת לקירור? זה דורש הקפאת שכר, וזה דורש שכר הקפאה."

● העיתונאי **שלום רוזנפלד**, בטורו קראתי שמעתי במעריב: „מדיניות־החוץ שלנו נכנסה עכשיו לתקופה מזהירה: אנו מזהירים בלי הרף."

● היומון חרות בתגובה על שמפא"י קיבלה רוב בבחירות לוועד עובדי־דואר־טלפון: „איזה פלא! מיספר המאזינים החשאיים עצמו מספיק כדי לתת רוב למפא"י."

לך על מה שבראש שלך
Gali·גלי
הנעליים שבראש
לך על משהו שרואים רק בחו״ל. לך על רוקט של גלי.
הנעל בסגנון החדש, ובגזרה הצרה, עם סוליית
הפוליאוריטן שתלך אתך באש ובמים.
רוקט של גלי, בעיצוב החדיש ובצבעים שבראש שלך.
לך על זה. Rocket
Gali

י"ח בכסלו תשמ"א, 26.11.80 מיספר 2256
76 עמודים
המחיר: 9 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

הפוקר של עזר

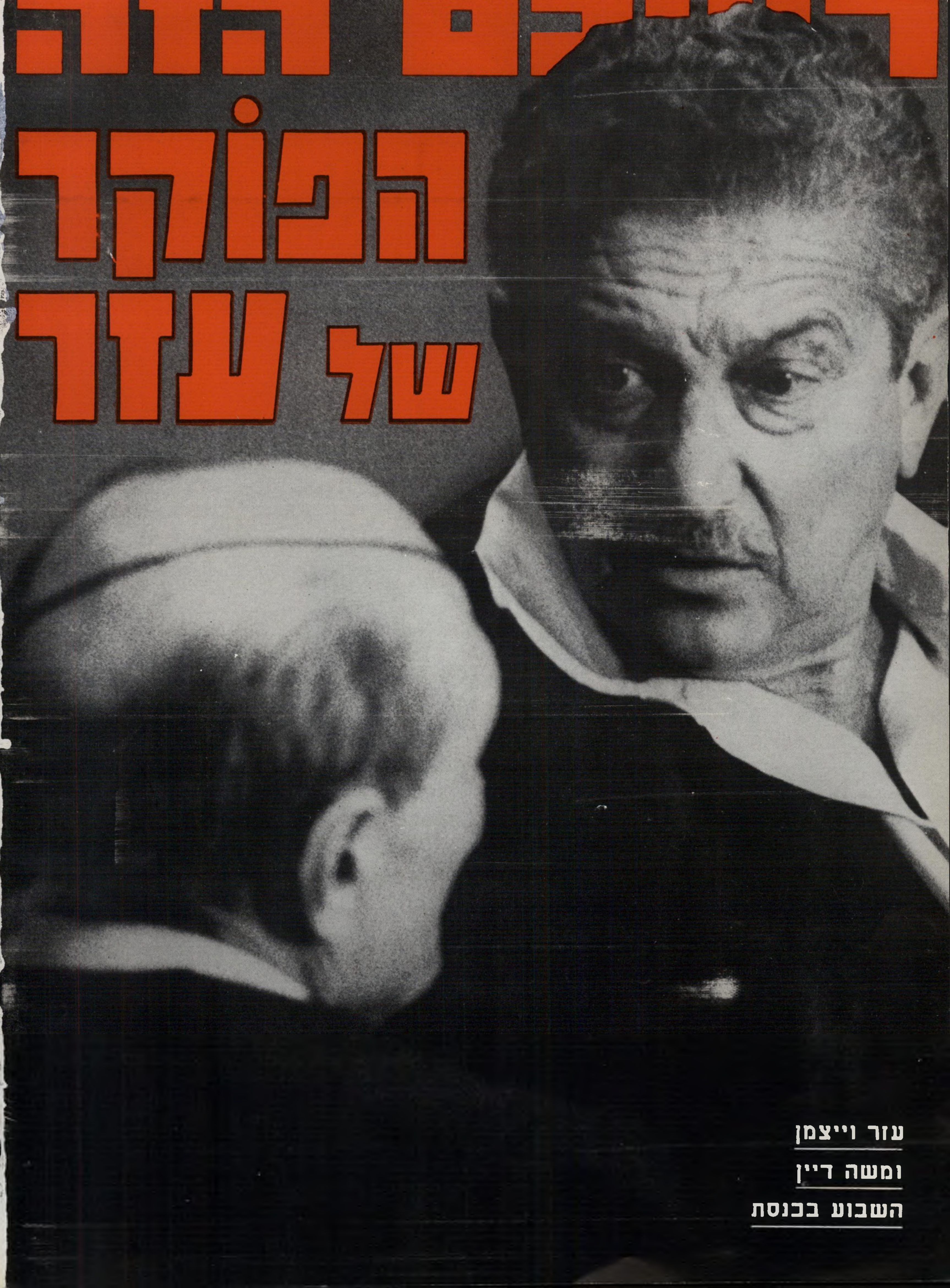

עזר וייצמן
ומשה דיין
השבוע בכנסת